

చ. 40520
1985

శ్రీ యై న మః

శ్రీలక్ష్మీహయనామః

పా ఇ చ

లక్ష్మీనారాయణోపదిష్టే స్తోత్రాంతే, శ్రీపాంచరాతే,
శ్రీవిష్ణుతిలకాశోమంగ్రంథః.

కొండమూర్, కోయిల్, ఇయ్యణి, రాఘవాచార్యేణ
ప రి శో ధి తః.

కో. ఇ. రాఘవాచార్యేణ
వాజపేయం * కృష్ణశాస్త్రితాచ

శ్రీమత్కల్యాణపుర్యాశరణాయ నమః
బెంగళూరు బుక్ డిపో ముద్రాక్షరశాలాయాం
ముద్రాపితస్సక్ విజయతేతరామ్.

Bangalore.

1896.

శ్రీ వివాహమునకు

శ్రీ మై న మః.

శ్రీ జానకీ జానకీ
శ్రీ వివాహమునకు

పాండు రాత్రు విషయా

49, 60, 71, 82, 93, 104, 115, 126, 137, 148, 159, 170, 181, 192, 203, 214, 225, 236, 247, 258, 269, 280, 291, 302, 313, 324, 335, 346, 357, 368, 379, 390, 401, 412, 423, 434, 445, 456, 467, 478, 489, 500, 511, 522, 533, 544, 555, 566, 577, 588, 599, 610, 621, 632, 643, 654, 665, 676, 687, 698, 709, 720, 731, 742, 753, 764, 775, 786, 797, 808, 819, 830, 841, 852, 863, 874, 885, 896, 907, 918, 929, 940, 951, 962, 973, 984, 995, 1006, 1017, 1028, 1039, 1050, 1061, 1072, 1083, 1094, 1105, 1116, 1127, 1138, 1149, 1160, 1171, 1182, 1193, 1204, 1215, 1226, 1237, 1248, 1259, 1270, 1281, 1292, 1303, 1314, 1325, 1336, 1347, 1358, 1369, 1380, 1391, 1402, 1413, 1424, 1435, 1446, 1457, 1468, 1479, 1490, 1501, 1512, 1523, 1534, 1545, 1556, 1567, 1578, 1589, 1600, 1611, 1622, 1633, 1644, 1655, 1666, 1677, 1688, 1699, 1710, 1721, 1732, 1743, 1754, 1765, 1776, 1787, 1798, 1809, 1820, 1831, 1842, 1853, 1864, 1875, 1886, 1897, 1908, 1919, 1930, 1941, 1952, 1963, 1974, 1985, 1996, 2007, 2018, 2029, 2040, 2051, 2062, 2073, 2084, 2095, 2106, 2117, 2128, 2139, 2150, 2161, 2172, 2183, 2194, 2205, 2216, 2227, 2238, 2249, 2260, 2271, 2282, 2293, 2304, 2315, 2326, 2337, 2348, 2359, 2370, 2381, 2392, 2403, 2414, 2425, 2436, 2447, 2458, 2469, 2480, 2491, 2502, 2513, 2524, 2535, 2546, 2557, 2568, 2579, 2590, 2601, 2612, 2623, 2634, 2645, 2656, 2667, 2678, 2689, 2700, 2711, 2722, 2733, 2744, 2755, 2766, 2777, 2788, 2799, 2810, 2821, 2832, 2843, 2854, 2865, 2876, 2887, 2898, 2909, 2920, 2931, 2942, 2953, 2964, 2975, 2986, 2997, 3008, 3019, 3030, 3041, 3052, 3063, 3074, 3085, 3096, 3107, 3118, 3129, 3140, 3151, 3162, 3173, 3184, 3195, 3206, 3217, 3228, 3239, 3250, 3261, 3272, 3283, 3294, 3305, 3316, 3327, 3338, 3349, 3360, 3371, 3382, 3393, 3404, 3415, 3426, 3437, 3448, 3459, 3470, 3481, 3492, 3503, 3514, 3525, 3536, 3547, 3558, 3569, 3580, 3591, 3602, 3613, 3624, 3635, 3646, 3657, 3668, 3679, 3690, 3701, 3712, 3723, 3734, 3745, 3756, 3767, 3778, 3789, 3800, 3811, 3822, 3833, 3844, 3855, 3866, 3877, 3888, 3899, 3910, 3921, 3932, 3943, 3954, 3965, 3976, 3987, 3998, 4009, 4020, 4031, 4042, 4053, 4064, 4075, 4086, 4097, 4108, 4119, 4130, 4141, 4152, 4163, 4174, 4185, 4196, 4207, 4218, 4229, 4240, 4251, 4262, 4273, 4284, 4295, 4306, 4317, 4328, 4339, 4350, 4361, 4372, 4383, 4394, 4405, 4416, 4427, 4438, 4449, 4460, 4471, 4482, 4493, 4504, 4515, 4526, 4537, 4548, 4559, 4570, 4581, 4592, 4603, 4614, 4625, 4636, 4647, 4658, 4669, 4680, 4691, 4702, 4713, 4724, 4735, 4746, 4757, 4768, 4779, 4790, 4801, 4812, 4823, 4834, 4845, 4856, 4867, 4878, 4889, 4900, 4911, 4922, 4933, 4944, 4955, 4966, 4977, 4988, 4999, 5010, 5021, 5032, 5043, 5054, 5065, 5076, 5087, 5098, 5109, 5120, 5131, 5142, 5153, 5164, 5175, 5186, 5197, 5208, 5219, 5230, 5241, 5252, 5263, 5274, 5285, 5296, 5307, 5318, 5329, 5340, 5351, 5362, 5373, 5384, 5395, 5406, 5417, 5428, 5439, 5450, 5461, 5472, 5483, 5494, 5505, 5516, 5527, 5538, 5549, 5560, 5571, 5582, 5593, 5604, 5615, 5626, 5637, 5648, 5659, 5670, 5681, 5692, 5703, 5714, 5725, 5736, 5747, 5758, 5769, 5780, 5791, 5802, 5813, 5824, 5835, 5846, 5857, 5868, 5879, 5890, 5901, 5912, 5923, 5934, 5945, 5956, 5967, 5978, 5989, 6000, 6011, 6022, 6033, 6044, 6055, 6066, 6077, 6088, 6099, 6110, 6121, 6132, 6143, 6154, 6165, 6176, 6187, 6198, 6209, 6220, 6231, 6242, 6253, 6264, 6275, 6286, 6297, 6308, 6319, 6330, 6341, 6352, 6363, 6374, 6385, 6396, 6407, 6418, 6429, 6440, 6451, 6462, 6473, 6484, 6495, 6506, 6517, 6528, 6539, 6550, 6561, 6572, 6583, 6594, 6605, 6616, 6627, 6638, 6649, 6660, 6671, 6682, 6693, 6704, 6715, 6726, 6737, 6748, 6759, 6770, 6781, 6792, 6803, 6814, 6825, 6836, 6847, 6858, 6869, 6880, 6891, 6902, 6913, 6924, 6935, 6946, 6957, 6968, 6979, 6990, 7001, 7012, 7023, 7034, 7045, 7056, 7067, 7078, 7089, 7100, 7111, 7122, 7133, 7144, 7155, 7166, 7177, 7188, 7199, 7210, 7221, 7232, 7243, 7254, 7265, 7276, 7287, 7298, 7309, 7320, 7331, 7342, 7353, 7364, 7375, 7386, 7397, 7408, 7419, 7430, 7441, 7452, 7463, 7474, 7485, 7496, 7507, 7518, 7529, 7540, 7551, 7562, 7573, 7584, 7595, 7606, 7617, 7628, 7639, 7650, 7661, 7672, 7683, 7694, 7705, 7716, 7727, 7738, 7749, 7760, 7771, 7782, 7793, 7804, 7815, 7826, 7837, 7848, 7859, 7870, 7881, 7892, 7903, 7914, 7925, 7936, 7947, 7958, 7969, 7980, 7991, 8002, 8013, 8024, 8035, 8046, 8057, 8068, 8079, 8090, 8101, 8112, 8123, 8134, 8145, 8156, 8167, 8178, 8189, 8200, 8211, 8222, 8233, 8244, 8255, 8266, 8277, 8288, 8299, 8310, 8321, 8332, 8343, 8354, 8365, 8376, 8387, 8398, 8409, 8420, 8431, 8442, 8453, 8464, 8475, 8486, 8497, 8508, 8519, 8530, 8541, 8552, 8563, 8574, 8585, 8596, 8607, 8618, 8629, 8640, 8651, 8662, 8673, 8684, 8695, 8706, 8717, 8728, 8739, 8750, 8761, 8772, 8783, 8794, 8805, 8816, 8827, 8838, 8849, 8860, 8871, 8882, 8893, 8904, 8915, 8926, 8937, 8948, 8959, 8970, 8981, 8992, 9003, 9014, 9025, 9036, 9047, 9058, 9069, 9080, 9091, 9102, 9113, 9124, 9135, 9146, 9157, 9168, 9179, 9190, 9201, 9212, 9223, 9234, 9245, 9256, 9267, 9278, 9289, 9300, 9311, 9322, 9333, 9344, 9355, 9366, 9377, 9388, 9399, 9410, 9421, 9432, 9443, 9454, 9465, 9476, 9487, 9498, 9509, 9520, 9531, 9542, 9553, 9564, 9575, 9586, 9597, 9608, 9619, 9630, 9641, 9652, 9663, 9674, 9685, 9696, 9707, 9718, 9729, 9740, 9751, 9762, 9773, 9784, 9795, 9806, 9817, 9828, 9839, 9850, 9861, 9872, 9883, 9894, 9905, 9916, 9927, 9938, 9949, 9960, 9971, 9982, 9993, 10004, 10015, 10026, 10037, 10048, 10059, 10070, 10081, 10092, 10103, 10114, 10125, 10136, 10147, 10158, 10169, 10180, 10191, 10202, 10213, 10224, 10235, 10246, 10257, 10268, 10279, 10290, 10301, 10312, 10323, 10334, 10345, 10356, 10367, 10378, 10389, 10400, 10411, 10422, 10433, 10444, 10455, 10466, 10477, 10488, 10499, 10510, 10521, 10532, 10543, 10554, 10565, 10576, 10587, 10598, 10609, 10620, 10631, 10642, 10653, 10664, 10675, 10686, 10697, 10708, 10719, 10730, 10741, 10752, 10763, 10774, 10785, 10796, 10807, 10818, 10829, 10840, 10851, 10862, 10873, 10884, 10895, 10906, 10917, 10928, 10939, 10950, 10961, 10972, 10983, 10994, 11005, 11016, 11027, 11038, 11049, 11060, 11071, 11082, 11093, 11104, 11115, 11126, 11137, 11148, 11159, 11170, 11181, 11192, 11203, 11214, 11225, 11236, 11247, 11258, 11269, 11280, 11291, 11302, 11313, 11324, 11335, 11346, 11357, 11368, 11379, 11390, 11401, 11412, 11423, 11434, 11445, 11456, 11467, 11478, 11489, 11500, 11511, 11522, 11533, 11544, 11555, 11566, 11577, 11588, 11599, 11610, 11621, 11632, 11643, 11654, 11665, 11676, 11687, 11698, 11709, 11720, 11731, 11742, 11753, 11764, 11775, 11786, 11797, 11808, 11819, 11830, 11841, 11852, 11863, 11874, 11885, 11896, 11907, 11918, 11929, 11940, 11951, 11962, 11973, 11984, 11995, 12006, 12017, 12028, 12039, 12050, 12061, 12072, 12083, 12094, 12105, 12116, 12127, 12138, 12149, 12160, 12171, 12182, 12193, 12204, 12215, 12226, 12237, 12248, 12259, 12270, 12281, 12292, 12303, 12314, 12325, 12336, 12347, 12358, 12369, 12380, 12391, 12402, 12413, 12424, 12435, 12446, 12457, 12468, 12479, 12490, 12501, 12512, 12523, 12534, 12545, 12556, 12567, 12578, 12589, 12600, 12611, 12622, 12633, 12644, 12655, 12666, 12677, 12688, 12699, 12710, 12721, 12732, 12743, 12754, 12765, 12776, 12787, 12798, 12809, 12820, 12831, 12842, 12853, 12864, 12875, 12886, 12897, 12908, 12919, 12930, 12941, 12952, 12963, 12974, 12985, 12996, 13007, 13018, 13029, 13040, 13051, 13062, 13073, 13084, 13095, 13106, 13117, 13128, 13139, 13150, 13161, 13172, 13183, 13194, 13205, 13216, 13227, 13238, 13249, 13260, 13271, 13282, 13293, 13304, 13315, 13326, 13337, 13348, 13359, 13370, 13381, 13392, 13403, 13414, 13425, 13436, 13447, 13458, 13469, 13480, 13491, 13502, 13513, 13524, 13535, 13546, 13557, 13568, 13579, 13590, 13601, 13612, 13623, 13634, 13645, 13656, 13667, 13678, 13689, 13700, 13711, 13722, 13733, 13744, 13755, 13766, 13777, 13788, 13799, 13810, 13821, 13832, 13843, 13854, 13865, 13876, 13887, 13898, 13909, 13920, 13931, 13942, 13953, 13964, 13975, 13986, 13997, 14008, 14019, 14030, 14041, 14052, 14063, 14074, 14085, 14096, 14107, 14118, 14129, 14140, 14151, 14162, 14173, 14184, 14195, 14206, 14217, 14228, 14239, 14250, 14261, 14272, 14283, 14294, 14305, 14316, 14327, 14338, 14349, 14360, 14371, 14382, 14393, 14404, 14415, 14426, 14437, 14448, 14459, 14470, 14481, 14492, 14503, 14514, 14525, 14536, 14547, 14558, 14569, 14580, 14591, 14602, 14613, 14624, 14635, 14646, 14657, 14668, 14679, 14690, 14701, 14712, 14723, 14734, 14745, 14756, 14767, 14778, 14789, 14800, 14811, 14822, 14833, 14844, 14855, 14866, 14877, 14888, 14899, 14910, 14921, 14932, 14943, 14954, 14965, 14976, 14987, 14998, 15009, 15020, 15031, 15042, 15053, 15064, 15075, 15086, 15097, 15108, 15119, 15130, 15141, 15152, 15163, 15174, 15185, 15196, 15207, 15218, 15229, 15240, 15251, 15262, 15273, 15284, 15295, 15306, 15317, 15328, 15339, 15350, 15361, 15372, 15383, 15394, 15405, 15416, 15427, 15438, 15449, 15460, 15471, 15482, 15493, 15504, 15515, 15526, 15537, 15548, 15559, 15570, 15581, 15592, 15603, 15614, 15625, 15636, 15647, 15658, 15669, 15680, 15691, 15702, 15713, 15724, 15735, 15746, 15757, 15768, 15779, 15790, 15801, 15812, 15823, 15834, 15845, 15856, 15867, 15878, 15889, 15900, 15911, 15922, 15933, 15944, 15955, 15966, 15977, 15988, 15999, 16010, 16021, 16032, 16043, 16054, 16065, 16076, 16087, 16098, 16109, 16120, 16131, 16142, 16153, 16164, 16175, 16186, 16197, 16208, 16219, 16230, 16241, 16252, 16263, 16274, 16285, 16296, 16307, 16318, 16329, 16340, 16351, 16362, 16373, 16384, 16395, 16406, 16417, 16428, 16439, 16450, 16461, 16472, 16483, 16494, 16505, 16516, 16527, 16538, 16549, 16560, 16571, 16582, 16593, 16604, 16615, 16626, 16637, 16648, 16659, 16670, 16681, 16692, 16703, 16714, 16725, 16736, 16747, 16758, 16769, 16780, 16791, 16802, 16813, 16824, 16835, 16846, 16857, 16868, 16879, 16890, 16901, 16912, 16923, 16934, 16945, 16956, 16967, 16978, 16989, 17000, 17011, 17022, 17033, 17044, 17055, 17066, 17077, 17088, 17099, 17110, 17121, 17132, 17143, 17154, 17165, 17176, 17187, 17198, 17209, 17220, 17231, 17242, 17253, 17264, 17275, 17286, 17297, 17308, 17319, 17330, 17341, 17352, 17363, 17374, 17385, 17396, 17407, 17418, 17429, 17440, 17451, 17462, 17473, 17484, 17495, 17506, 17517, 17528, 17539, 17550, 17561, 17572, 17583, 17594, 17605, 17616, 17627, 17638, 17649, 17660, 17671, 17682, 17693, 17704, 17715, 17726, 17737, 17748, 17759, 17770, 17781, 17792, 17803, 17814, 17825, 17836, 17847, 17858, 17869, 17880, 17891, 17902, 17913, 17924, 17935, 17946, 17957, 17968, 17979, 17990, 18001, 18012, 18023, 18034, 18045, 18056, 18067, 18078, 18089, 18100, 18111, 18122, 18133, 18144, 18155, 18166, 18177, 18188, 18199, 18210, 18221, 18232, 18243, 18254, 18265, 18276, 18287, 18298, 18309, 18320, 18331, 18342, 18353, 18364, 18375, 18386, 18397, 18408, 18419, 18430, 18441, 18452, 18463, 18474, 18485, 18496, 18507, 18518, 18529, 18540, 18551, 18562, 18573, 18584, 18595, 18606, 18617, 18628, 18639, 18650, 18661, 18672, 18683, 18694, 18705, 18716, 18727, 18738, 18749, 18760, 18771, 18782, 18793, 18804, 18815, 18826, 18837, 18848, 18859, 18870, 18881, 18892, 18903, 18914, 18925, 18936, 18947, 18958, 18969, 18980, 18991, 19002, 19013, 19024, 19035, 19046, 19057, 19068, 19079, 19090, 19101, 19112, 19123, 19134, 19145, 19156, 19167, 19178, 19189, 19200, 19211, 19222, 19233, 19244, 19255, 19266, 19277, 19288, 19299, 19310, 19321, 19332, 19343, 19354, 19365, 19376, 19387, 19398, 19409, 19420, 19431, 19442, 19453, 19464, 19475, 19486, 19497, 19508, 19519, 19530, 19541, 19552, 19563, 19574, 19585, 19596, 19607, 19618, 19629, 19640, 19651, 19662, 19673, 19684, 19695, 19706, 19717, 19728, 19739, 19750, 19761, 19772, 19783, 19794, 19805, 19816, 19827, 19838, 19849, 19860, 19871, 19882, 19893, 19904, 19915, 19926, 19937, 19948, 19959, 19970, 19981, 19992, 20003, 20014, 20025, 20036, 20047, 20058, 20069, 20080, 20091, 20102, 20113, 20124, 20135, 20146, 20157, 20168, 20179, 20190, 20201, 20212, 20223, 20234, 20245, 20256, 20267, 20278, 20289, 20300, 20311, 20322, 20333, 20344, 20355, 20366, 20377, 20388, 20399, 20410, 20421, 20432, 20443, 20454, 20465, 20476, 20487

అవరోహణమ్	౨౧౮	అశ్రమధర్మాః	౨౬
అవరోహణకాలః	౨౩౦	ఆసనాని	౬౧
అభిధ్యాయ	౧౯	ఆస్థానమంటపమ్	౧౪౯
అష్టబంధనమ్	౧౪౯	ఆసీనమ్	౧౫౫
అష్టమంగళమ్	౧౭౭	ఆహ్వానక్రమః	౨౧౨
అష్టసంసౌకర్యః	౨౮	ఇజ్యాః	౫౮
అష్టాక్షరః	౭౭	ఇజ్యాసంగ్రహః	౪౧
ఆస్పృశ్యస్పృశే	౨౨౮	ఇంద్రజాలవిద్యా	౯౨
ఆకర్షణనిధిః	౮౯	ఇష్టకాధిపానాది	౧౪౪
ఆగ్నేణమ్	౨౨౫	ఇళాదినాడ్యః	౬౧
ఆఘారహేమాః	౧౨౩	ఉచ్ఛాటనమ్	౯౬
ఆచమనమ్	౨౯	ఉత్తమాద్యాస్త్రీవిధాః	౨౦
ఆచమనమ్	౧౦౭	ఉత్తమాదిమద్విరమ్	౧౪౦
ఆచార్యవరణమ్	౧౨౯	ఉత్తరీయమ్	౧౦౭
ఆజ్యభాగః	౧౨౩	ఉత్సవవిధిః	౨౧౨
ఆజ్యసంసౌకర్యః	౧౨౨	ఉత్సవబింబయాత్రావిధిః	౨౧౫
ఆతపస్పృశే	౨౨౮	ఉత్సవస్థలనె	౨౨౯
ఆత్మసమర్పణమ్	౧౯౭	ఉత్సవాదిస్తాలిత్యా	౨౨౯
ఆదిత్యమంత్రః	౮౨	ఉపకరణద్రవ్యాణి	౩౬
ఆదిస్మష్టిప్రకారః	౧౯	ఉపదేష్టవ్యః	౭౦
ఆనుగుణ్యమ్	౭౧	ఉపరాగః	౨౨౭
ఆయుధన్యాసః	౧౮౪	ఉపాదానమ్	౫౮
ఆయుధపూజామంత్రః	౮౩	ఉపాదానసంగ్రహః	౩౪
ఆరాధనకర్మః	౪౮	ఉషణికాలాది	౨౮
ఆరోగ్యమ్	౯౨	ఉధర్వోచుష్ణః	౧౦౭
ఆద్యాయ	౨౨౭	ఋక్విగ్వరణమ్	౭౩
ఆవాహనంబంగమేషు	౫౦	ఏకతలమ్	౧౪౧
ఆవాహనమ్	౧౧౬	ఏకత్రదీక్షితోనాన్యత్రకర్తవ్యః	౧౧
అవాహనవిధిః	౧౭౫	ఏకత్రదీక్షితస్సర్వత్రకర్తవ్యః	౧౧
అశ్రమః	౨౬	ఏకభేరవిధానె	౧౯౩

ఏకబేరవిషయే	౧౨౨	కుష్ఠాని	౧౭౮
ఏకస్త్రిస్సాధితే సర్వఫలమ్	౮౬	కుంభపూరణమ్	౧౧౫
ఏకాదశీద్వాదశీ	౨౨౬	కుంభవిన్యాసవిధిః	౧౩౪
ఏకాదశీధనుర్మాసజా	౨౨౭	కుంభాదినష్టే	౨౨౯
ఏకావరణే పరివారాః	౧౫౯	కుంభాబుసేచనమ్	౧౯౧
క్షత్రియాదీనామ్	౭౫	కులాలః	౨౬
కటకకారః	౨౭	కూచణమ్	౧౧౬
కదంబలేహ్యమ్	౩౯	కృతాదిమజపః	౮౪
కన్యాదానమ్	౨౦౦	కృష్ణజయంతీ	౨౨౬
కరణః	౨౭	క్రతున్యాసః	౧౮౯
కరిబన్ధనః	*	ఖడ్గసాధనమ్	౯౧
కర్మకః	౨౬	గరుడః	౧౩
కేర్మబింబస్థాపనమ్	౧౯౮	గరుడమంత్రః	౮౧
కర్మకౌంకాణ్డాని	౯౯	గర్భన్యాసః	౧౩౧
కర్మకౌంహూమః	*	గర్భాధానాదిసంసారః	౧౨౪
కర్మాంగస్తవనమ్	౧౭౧	గుణచతుష్టయమ్	౧౫
కర్మార్పదిబేరాణి	౧౫౨	గుణన్యాసః	౧౯౦
కషణవిధిః	౧౩౩	గుణనాం లక్షణమ్	౨౦
కలశాధివాసః	౧౧౪	గురుకులవాసః	౭౦
కల్పారోత్సవః	౨౨౪	గురోగ్రాహ్యః	*
కవాటబన్ధనప్రతిష్ఠాచ	౧౫౦	గుళికాప్రభావమ్	౯౪
కాలన్యాసః	౧౮౭	గుళికావిధిః	౮౮
కాలాతీత ఉపవాసః	౩౩	గృహనిర్మాణమ్	౧౩౧
కాలమృత్యుజయః	౯౪	గృహార్ప	౧౬౧
కాష్ఠమ్	౩౭	గోపః	౨౭
కుండ్లగోళౌ	౨౬	గోవురాణి	౧౫౦
కుండ్లమధ్యేధ్యానవిధిః	౧౨౦	గౌణస్నానమ్	౩౧
కుండ్లలక్షణమ్	౮౬	గ్రామాదిః	౧౩౧
కుండ్లలిస్థానమ్	౬౨	గ్రాసముద్రా	౧౦౫
కుండ్లధ్యానమ్.	౧౧౯	ఘటదీపః	౫౪

ఘటదీపః	౫౩	జాతయః	౨౫
ఘట్టాధూవదీపానామ్	౨౦౫	జాతిన్యాసః	౧౮౭
ఘట్టార్చనమ్	౪౨	జ్ఞానమ్	౧౨
ఘృతారోపణమ్	౨౦౧	జిహ్వ	౧౨౩
చక్రముద్రా	౧౦౪	జిహ్వపేలామః	౧౨౩
చక్రాద్యాయుధానామ్	౨౦౬	జీర్ణోద్ధారమ్	౧౩౬
చక్రాబ్జమణ్డలమ్	౧౭౧	జీర్ణోద్ధారమ్	౧౩౮
చణ్డాళః	౨౭	జీవః	౮
చంద్రసంఘషణణమ్	౩౬	జీవః	౧౪
చరవః	౧౨౧	జీవస్వరూపం	౪౪
చరుపాకః	*	జీవజగతోస్థానమ్	౧౮
చిత్రప్రసాదనమ్	౧౯	తక్షః	౨౭
చూర్ణోత్సవః	౨౧౬	తటాకం	౧౩౩
చేష్టా	౧౫౪	తంతువాయః	౨౭
ఛాత్రాదీనాం	౨౦౫	తద్రతాణి	౧౬
ఛాయావిధిః	౧౬౬	తంత్రేణకాతుకం	౨౩౦
ఛాయాస్మపనం	౧౭౧	తత్త్వమన్తః	౮౩
జగత్	౨	తత్త్వసృష్టిః	౧౬
జగత్	౧౪	తత్త్వసృష్టిః	౪౪
జగతోననాశః	౩	తత్త్వసంహారః	౪౩
జపకాలః	౮౪	తత్త్వసంహారః	౧౪౧
జపకాలవిశేషః	౮౬	తత్త్వానాంనిత్యత్వం	౧౮
జపవిధిః	౮౬	తత్త్వపాపామః	౧౮౨
జపసంఖ్యా	౮౩	తిత్రిణ్యన్నం	౩౮
జపస్థానమ్	౮౪	తిలూద్యన్నం	౩౮
జలదోర్భ్యర్చనం	౨౧౬	తీర్థోత్సవః	౨౧౮
జలాధివాసః	౧౬౬	తీర్థోత్సవః	౨౨౪
జలాధివాసదేశలక్షణం	౧౬౮	త్రైలికః	౨౭
జలావర్తపరీక్షా	౧౪౪	త్రయన్యాసః	౧౮౮
జలాహరణం	౩౬	త్రికర్తాణి	౨౮

త్రితలం	౧౪౧	దేహమధ్యం	౬౨
త్రిదశాదిప్రతిష్ఠాయాం	౨౨౮	దేహవాతలక్షణం	౧౦౨
త్రివిక్రమః	౧౫౫	ద్వాదశాక్షరీ	౭౯
త్రివిధంస్థాపనం	౧౧౩	ద్వారతోరణం	౧౭౪
దస్తధావనమ్	౨౯	ద్వారపాలలక్షణం	౧౫౮
దధ్యోదనం	౩౮	ద్వారాణి	౧౩౨
దమనోత్సవః	౨౨౪	ద్వితలం	౧౪౧
దర్భాః	౩౫	ద్వివిధంజ్ఞానమ్	౧౬
దారుసంగ్రహమ్	౧౫౩	ద్వివిధంస్థానమ్	౧౩౭
దాహనస్థావనమ్	౪౬	ధనాకర్షణం	౮౭
దిక్కుత్రప్రమణం	౧౪౧	ధనుర్తాసారాధనం	౨౨౭
దిగ్గీశాః	౫౦	ధర్మాద్యావాహనం	౪౮
దిగ్బంధనం	౪౩	ధర్మోపదేశః	౭౪
దిగ్వితం	౮౪	ధాన్యపీతం	౧౧౪
దిజ్ఞూర్నిష్ఠావనమ్	౧౪౮	ధాన్యగారం	౧౬౧
దీక్షా	౭౦	ధాన్యసంక్రమాః	౩౭
దీక్షాఽయుషగోప్రజాః	౫	ధామబింబవిషమం	౧౩౭
దీపముద్రా	౧౦౫	ధామవిస్తారః	౧౪౨
దీపావలిః	౨౨౪	ధారణఫలమ్	౬౫
దీపోత్సవః	౨౨౫	ధూపదీపే	౫౨
ద్యవ్యకుద్ధిః	౩౭	ధూపముద్రా	౧౬౦
ద్రవ్యార్జనమ్	౧౪౦	ధ్వజస్తంభః	*
దేవతాన్యాసః	౧౮౮	,	౨౦౫
దేవతాహ్వానమ్	౨౧౧	నక్షత్రన్యాసః	౧౮౬
దేవాగారినిర్మాతృఫలం	౧౫౫	నవకలశస్థాపనమ్	౧౧౭
దేవాలయే	౫౩	నవగ్రహన్యాసః	౧౮౬
దేవీనాముద్వాహవిధిః	౨౦౦	నవధాన్యమ్	౧౬౪
దేవీనాంప్రతిష్ఠా	౧౯౯	నవరత్నాని	౧౧౫
దేవ్యః	౧౩	నరకలోకః	౨౩
దేవ్యాదీనాంపీఠకస్థనమ్	౧౧౩	నాగరద్యావిడవేసరాః	౧౪౨

నాడీశుద్ధి:	౬౪	పంచామృతమ్	౫౧
నాభి:	౬౨	పంచోషనిషదః	౧౦౫
నామత్రయమంత్యః	౧౦౩	పద్మనాభః	౧౩
నారాయణః	౧౩	పరకాయప్రవేశః	౧౦౦
నిగమన్యాసః	౧౦౮	పరజీవయోర్నభేదః	౧౦౧
నిత్యస్నపనమ్	౫౧	పరరత్నా	౧౦౩
నిత్యార్చియాగపద్యే	౨౨౯	పరిధయః	౩౫
నిత్యోత్సవః	౧౨౭	పరిధిప్రక్షేపణమ్	౧౨౨
నిత్యోత్సవేవేరాణి	౧౨౮	పరివారశాసామః	౨౧౪
నియమః	౬౦	పరివారకల్పనమ్	౫౦
న్యతార్థమంటపమ్	౧౪౯	పరిస్తరణం	౧౨౦
న్యసింహమంత్యః	౮౧	పరిక్షాహీనమంత్రాణి	౭౨
నైశ్చిన్మలనమ్	౧౭౦	పవిత్రాణి	౩౨
న్యగ్రోధః	౧౩	పవిత్రారోపణవిధిః	౨౨౦
న్యాసవిధిః	౪౯	పాతాళసాధనం	౯౦
న్యాసవిధిః	౭౭	పాత్రాణి	౩౬
న్యాసవిశేషః	౧౯౭	పాత్రోద్ధానమ్	౩౬
పంచకలశః	౧౧౭	పాత్రోద్ధానమ్	౪౬
పంచగవ్యప్రాశనమ్	౧౧౮	పాత్రస్థాపనమ్	౪౬
పంచగవ్యప్రాక్షణమ్	౧౧౮	పాయసం	౪౦
పంచగవ్యవిధిః	౧౧౭	పారశవః	౨౭
పంచపర్వాది	౨౨౫	పాషాదాః	౧౩
పంచభూతస్థానమ్	౬౭	పిండికాస్థాపనమ్	౧౯౪
పంచభూతాంశః	౬౮	పీఠధ్వజప్రభాః	౨౦౪
పంచరాత్రమ్	౯	పీఠసంయోజనవిధిః	౧౬౭
పంచసంసౌకరవాన్సర్వతా		పుణ్యాహమ్	౧౧౬
ధికారి	౧౧	పుణ్యాహవిధిః	౧౦౬
పంచసంసౌకరః	౧౨౪	పుణ్యాహవిధిః	౧౦౮
పంచసంసౌకరపీఠా	౭౨	పుష్కలాభిః	౯౨
పంచాంగభూషణమ్	౧౬౩	పురరత్నా	౧౦౩

(౨)

విషయానుకృతముచికా.

౯

పులకాలి:	౨౭	ప్రదోషజపసంకోచః	౫౭
పుంట్రీధారణమ్	౩౧	ప్రసత్తి:	౯
పులిందః	౯	ప్రభాపద్మాననాదీనామ్	౧౩౭
పుష్టియజనం	౯౯	ప్రవేశబలి:	౧౩౦
పుష్పాణి	౩౪	ప్రకారాః	౧౫౦
పుష్పయాగభంగే	౨౩౦	ప్రాణప్రశ్నిస్తా	౧౮౩
పుష్పయాగవిధి:	౨౧౯	ప్రాణవాయున్యాసః	౧౮౩
పూజాలోపే	౨౨౮	ప్రాణాయామః	౩౦
పూజకాః	౧౩౩	ప్రాణాయామః	౪౨
పూర్ణాహుతిః	౧౦౦	ప్రాణాయామః	౬౪
పూర్ణాహుతిః	౧౨౫	ప్రాణాయామః	౬౧
పూర్ణాహుతిః	౧౯౩	ప్రాణాదిచ్ఛేదా	౬౩
పృథుకం	౪౦	ప్రాణాదిపాయవః	౬౩
ప్రకృతినంతానం	౧౬	ప్రాణాదిస్థానమ్	౬౩
ప్రణవన్యాసః	౧౮౪	ప్రాణాయామఫలాని	౬౫
ప్రణవమనుః	౭౬	ప్రాయశ్చిత్తమ్	౧౨౬
ప్రణీతావాహనం	౧౨౧	ప్రాయశ్చిత్తవిధి:	౨౨౭
ప్రణీతావోక్షణం	౧౨౬	ప్రార్థనాముద్రా	౧౦౬
ప్రతిన్యాసంపరిమేచనం పూ		ప్రక్షణాదయః	౩౨
జాపరమంత్రః	౧౮౩	పంచకాలవిభాగః	౨౮
ప్రతిమాభేదలక్షణం	౧౫౧	పంచలోహం	౧౧౬
ప్రతిమాదినిన్యాసః	౧౭౭	పవిత్రం	౧౦౭
ప్రతిలోచూః	౨౭	పాత్రాణి	౩౬
ప్రతిగరబంధనమ్	౧౬౬	పాత్రసాదనం	౧౧౯
ప్రతిష్ఠాచా	౧౨౫	పరివారార్చనభంగే	౨౨౮
ప్రతిష్ఠావిధి:	౧౬౨	ఫలాని	౩౬
ప్రతిష్ఠావిధి:	౨౦౭	బలిః	౧౯౩
ప్రత్యాహారః	౬౭	బలిదానం	౨౧౪
ప్రభమావరణే	౧౫౯	బలిదానవిధి:	౧౨౭
ప్రభమేష్టకాః	౧౪౩	బలిపీఠప్రతిష్ఠా	౨౦౩

బహుభేరే	౧౯౫	భూషరీక్షా	౧౨౯
బ్జాలబింబప్రీక్షణమ్	౧౩౮	భూమిమంత్రః	౮౨
బాలశక్తిః	౧౯౩	భోజనవిధిః	౫౫
బాలాలయం	౧౩౫	భోజనాదిః	౮౫
బాహ్యరాధనమ్	౪౫	భోజ్యసనం	౫౩
బింబదాహే	౨౩౦	మకుటాద్యాభరణానాం	౨౦౪
బింబనిర్మాణం	౧౪౫	వణివిక్రయకః	౨౭
బింబేనష్టే	౨౩౦	మణ్డలారాధనమ్	౧౭౫
బింబేవతితే	౨౩౦	మత్స్యవిమూర్తినాం	౧౬౧
బింబేవాతాదిదుష్టే	౨౩౦	మధుపరకః	౪౯
బ్రహ్మ	౨	మధ్యాహ్నార్చన	౧౬౦
బ్రహ్మ	౧౨౧	మనస్థాపనాహేతుః	౬౬
బ్రహ్మణః ప్రతీకసమర్థనమ్	౧౭	మంత్రగ్రహణకాలః	౭౦
బ్రహ్మణోవయాంసి	౨౧	మంత్రజపః	౪౪
బ్రహ్మమంత్రః	౮౩	మంత్రజపకాలః	౪౩
బ్రహ్మలక్షణమ్	౧౭	మంత్రప్రయోజనం	౮౪
బ్రహ్మసృష్టిః	౧౫	మంత్రభేదాః	౭౫
బ్రహ్మస్వరూపమ్	౧౨	మంత్రమాతృదీక్షా	౭౨
భక్తప్రతిష్ఠా	౨౦౬	మంత్రయోగః	౭౦
భగవత్సృష్టిః	౧౩	మంత్రశుద్ధిః	౪౫
భగవత్స్వరూపమ్	౧౩	మంత్రవింగాని	౮౫
భగవదావాహనం	౪౮	మంత్రస్వీకారకాలః	౭౧
భగవద్బ్రహ్మణోస్సంవాదః	౧౨	మంత్రస్మార్తః	౭౦
భగవద్ధ్యానమ్	౭౮	మంత్రాదివదర్శనమ్	౯౩
భిషక్	౨౬	మంత్రాసనం	౫౩
భువలోకాదివర్ణనం	౨౩	మందిరనిర్మాణం	౧౪౧
భూగోళవర్ణనం	౨౧	మందిరసంస్కారః	౧౬౫
భూతశుద్ధిః	౪౧	మర్తస్థానాని	౬౭
భూతశుద్ధిః	౪౨	మర్యాదాయాం	౧౬౦
భూతాదిగ్రహనివారణమ్	౯౩	మహాత్రాసముద్రా	౧౦౫

విషయానుక్రమణికా.

౧౧

మహాకుంభస్థాపనమ్	౧౭౬	మృగయా	౨౨౫
మహాకుంభారాధనవిధిః	౧౭౭	మృగయోత్సవః	౨౧౭
మహానసస్య	౨౦౪	మృత్సంగ్రహణమ్	౧౬౩
మహానవమీ	౨౨౪	మృత్యుః	౭
మహానసం	౧౬౧	మృత్యుదానం	౯౫
మహాపీఠం	౧౬౦	మృత్తయేష్టకాః	౧౪౩
మహాప్రతిష్ఠావిధానే పరి		మోక్షపురస్కర్యా	౮౭
వారాణాం	౧౯౩	మోక్షోపాయః	౯
మహాప్రతిష్ఠావిధానే	౧౯౨	మాహూర్తికః	౨౬
మహామర్యాదాయాం	౧౬౦	యక్షసాధనమ్	౯౦
మహూత్సవే	౧౨౮	యజ్ఞసూక్తిమ్	౧౦౮
మాగధః	౨౭	యమపార్థనా	౬
మాంగల్యధారణం	౨౦౧	యాగమణ్యప వేదికా కుండ్ల	
మాంతాదానమ్	౫౨	లక్షణమ్	౧౭౮
మానసారాధనమ్	౪౫	యాగశాలా	౧౬౧
మాయాపాంచభౌతికవపుషిపు		యానాధిరూఢః	౧౫౭
రుషంయోజయతి	౪	యానారూఢస్య	౧౫౫
మాయా	౧౩	యోగః	౫౭
మాయామూర్తిః	౧౯	యోగః	౫౯
మారణం	౯౬	యోగపీఠప్రకల్పనమ్	౪౭
మాసేశారాధనమ్	౨౫౫	యోగముద్రా	౧౦౫
మాహిషః	౨౭	యోగయుక్తలక్షణమ్	౬౦
మాళవః	౨౭	యోగలక్షణమ్	౬౦
ముక్తిసిద్ధ్యాదివిశేషాః	౭౮	యోగాంగశేయమః	౬౦
ముద్గాన్తం	౮౩	యోగేశముక్త్యుపాయః	౬౦
ముద్రావికారః	౧౦౬	యోగోన్మవిధః	౬౦
ముద్రావిధిః	౧౦౪	యోగితాంపంచకాలవిభాగః	౫౮
మూర్ధేశ్వరకాః	౧౪౬	రజకః	౨౭
మూర్తిన్యాసః	౧౯౦	రథోత్సవః	౨౧౭
మూర్తిమంత్రః	౮౩	రథః	౩౯

రసాతలప్రవేశః	౯౫	వివాహః	౨౬
రుద్రోబభక్షపాణిసః	౬	వివాహాత్మకః	౨౨౫
శేచకాది	౬౮	విశ్వమూళిః	౧౪
శేష్యం	౩౯	విశ్వరూపం	౧౫౫
లోకవిన్యాసః	౧౯౧	విశ్వరూపీ	౧౫౭
వటకవిధిః	౫౨	విషహరణం	౯౩
వపనం	౧౬౨	విష్ణ్వర్చనాది	౭౦
వపుషోవృద్ధిహాసా	౩	విష్ణుగాయత్రీ	౮౦
వర్గపంచకాః	౭౫	విష్ణుపార్షదాః	౧౫౯
వర్ణాః	౭౫	వృష్టిలాభః	౯౩
వర్ణరచనా	౧౭౨	వైకుంఠలక్షణం	౧౦౨
వసంతోత్సవః	౨౨౮	వైద్యనర్తకౌ	౨౭
వస్త్రధారణమ్	౧౦౭	వైరాజన్యాసః	౧౮౯
వాక్సీధిః	౯౨	వైశేషికస్సవనం	౧౧౩
వాద్యాదివిధిః	౧౨౭	వ్యర్థజపలక్షణమ్	౮౫
వాద్యాని	౨౦౫	వ్యాధిః	౨౭
వాపీకూపతటాకానాం	౨౦౮	వ్యాహృతిన్యాసః	౧౮౫
వాయుధారణం	౬౫	వ్యూహభేదః	౧౩
వాస్తుదేవాః	౧౩౨	శక్తిన్యాసః	౧౯౦
వాస్తుపూజా	౧౩౧	శక్త్యాకర్షణం	౧౩౭
వాస్తుపూజా	౧౬౮	శంఖముద్రా	౧౦౮
వికారః	౧౫౮	శయనభేదాః	౧౫౭
విజ్ఞాతోత్సవజ్ఞానమ్	౨౯	శయనవిధిః	౫౭
విద్యాః	౧౯	శయనాధివాసః	౧౭౩
విద్యాధరవశేకరణం	౯౦	శయనోత్థానమ్	౨౨౬
విద్యేషణం	౯౬	శయానస్థ్య	౧౫౮
విధవాధర్మః	౫౯	శరీరాన్నం	౩౭
విహృదిగుణాః	౨౮	శరీరనిషేధః	౧౦౧
విభవమూర్తిప్రతిష్ఠా	౧౯౮	శరీరమానమ్	౬౧
విమానప్రతిష్ఠా	౨౦౨	శాకవిధిః	౪౦

విషయానుక్రమణికా.

౧౩

శాకాది:	౩౬	సముద్ర:	౧౩
శాంతికర్త	౯౮	సర్వేపాంచరాత్రిణి:	౧౦
శాంతిపూజ:	౧౯౧	సర్వేమాయాశాస్త్రవిమో	
శారీరాదితపశ్చర్యా	౨౦	హితా:	౧౦
శాస్త్రాస్తరపరిష్కారము	౨౨౨	సర్వోపయోగిగుళికావిధి:	౯౪
శాస్త్రారంభ:	౧౨	సర్వేష్టకానామాయామ	
శివపురుషయోగసంవాద:	౭	విస్తార:	౧౪౩
శివమంత్ర:	౮౩	సాక్షాజ్జలాధివాస:	౧౬౭
శివరాత్రి:	౨౨౭	సాక్షికాదితప:	౨౧
శిలాసంగ్రహం	౧౫౨	సామాన్యతోమంత్రాభ్యాసే	౭౮
శివస్వరూద్రత్వం సంహారసా		సాంముఖ్యాది:	౪౮
భనం మృత్యుర్భిక్ష		సార్థకోటిప్రమాణం పాంచ	
లిపిశ్చ	౭	రాత్రీం	౧౦
శ్రీనృసింహజయస్త్రీ	౨౨౭	సాలగ్రామం	౧౬౨
శ్రీమంత్ర:	౮౨	సిద్ధిప్రత్యయ:	౮౭
శ్రీరామజయంతి	౨౨౬	సుదర్శనపడతూమ్	౮౮
శ్రీవత్సవ్య	౨౦౫	సురభిముద్రా	౧౦౫
శుక్తివిద్యా	౯౧	సుమమ్న	౬౧
శుద్ధాస్తం	౩౭	సూత:	౨౭
శూలిక:	౨౭	సూత్రనిపాతం	౧౩౦
శేషపూజ:	౨౦౫	సూత్రపాతనం	౧౧౪
శౌచం	౨౯	సూప:	౩౮
శ్లోకానం	౧౩౩	సోపానం	౧౪౯
శ్రేణయ:	౧౩౩	సంకరజాతి:	౨౬
షోడశన్యాసవిధి:	౧౮౪	సంకల్ప:	౩౦
షడర్చా:	౫౪	సంకీర్ణవిధి:	౧౯౨
సప్తాణ్డ:	౭౭	సంగ్రహవిజయ:	౯౩
సమాధి:	౬౮	సంచితాదిధామ	౧౪౦
సమారాధనమ్	౪౧	సంధ్యాజప:	౩౩
సమిధ:	౩౫	సంధ్యాచతుర్విధా	౩౨

గర

విషయానుక్రమణికా.

సంధ్యోపాస్తిః	౩౨	స్వతంత్రోదేవీనాం	౧౯౯
స్మృత్యక్షణం	౨౨౭	స్వతంత్రోదేవీనాం స్త్రీభేదః	౧౫౭
సంస్కృతిబంధనమేతుః	౧౯	స్వర్గః	౨౪
స్తంభనమ్	౯౫	స్వాధ్యాయః	౫౬
స్త్రీవశ్యం	౮౮	స్వాధ్యాయః	౫౯
స్థణ్డలధాన్యప్రమాణం	౧౭౭	హయగ్రీవః	౧౩
స్థణ్డలవిధిః	౧౭౩	హరిద్యాస్నపనమ్	౧౧౨
స్థితంచీంబం	౧౫౪	హవిర్విధానమ్	౩౭
స్థూపికావిధిః	౧౪౭	హారాదీనాం	౨౦౫
స్థూపిలక్షణమ్	౧౪౭	హృదయాంబుజం	౬౪
స్నపనభేదాః	౧౭౧	హేమద్రవ్యప్రమాణాని	౧౦౦
స్నపనాధివాసః	౧౧౩	హంసమనుః	౨౭౬
స్నపనాదీంబవతనే	౨౨౯	హంసమజనం	౨౨౪
స్నపనమట్టిపం	౧౧౪	కర్తాణిషట్	౨౮
స్నానమ్	౩౦	అగ్నిప్రతిష్ఠా	౧౨౦
స్నానానమ్	౫౧	ధామభేదః	౧౪౩
సగ్రహబ్రహ్మః సృష్టిసాధనం		గర్భన్యాసవిధిః	౧౪౫
మాయా	౫	అష్టబంధనమ్	౧౯౪
సుగ్రహవం	౧౭౯	ఆవాహనం	౧౯౬
సుగ్రహవసంసారః	౧౨౨	గృహార్చనాం పూజాభక్తే	౨౨౮
సుగ్రహలక్షణమ్	౧౭౯	తీర్థోత్సవభంగే	౨౩౦

పాంచరాత్రస్థ విషయానుక్రమణికా సంపూర్ణా.

శ్రీ మై న మః.

పాంచరాత్ర స్థ శుద్ధా శుద్ధ పత్రికా.

పుటం. పత్రిక. అశుద్ధమ్. శుద్ధమ్.

౧	౧౯	సప్రతికాః	సప్రతికాః
౭	౯	తపస్వి	తపస్వి
౧౦	౨౨	చక్రిమ	చక్రమ
౧౪	౧	బృన్దస	బృన్దస
౨౪	౨౧	యోజన	యోజన
౨౬	౨౪	వచ్చోప	వచ్చోప
౩౧	౧౬	గంధర్వారే	గంధర్వారే
౩౨	౪	సమస్త్ర	సమస్త్ర
౩౪	౨౩	కల్పసనాన	కల్పసనాన
౩౮	౧౬	పద్మచ	పద్మజ
౩౯	౩౦	చోషయేత్	శోషయేత్
౪౦	౩	దుగ్ధాభే	దుగ్ధాభే
	౨౧	కర్దమత్	కర్దమవత్
౪౨	౧౧	ణామమా	ణాయామ
౪౧	౧౦	తంతకా	దంతకా
౪౩	౨౬	ధారయేత్	ధారయేత్
౪౪	౧౫	రేఖికా	రేఖికా
౬౦	౨౩	దేదేవా	దేవా
౬౨	౧	చతుష్విదం	చతుష్విదం
	౧౭	కంద	కంత
౬౩	౮	తస్మాలా	తస్మాలా
౬౪	౨౫	విరూధం	విరూధం
౬౭	౫	అష్టాదశ	అష్టాదశ
౬౭	౩	ద్యోగి	ద్యోగి
౭౧	౨౩	దిశమా	దిశమా

పుటం. పత్రిక. అశుద్ధమ్. శుద్ధమ్.

౭౨	౬	వణోగన	వణోగన
౭౩	౨౫	దాదతస్య	దాదతస్య
	౨౫	హుతి	హుతిః
౭౪	౫	గురుశి	గురుంశి
	౧౮	సజ్జిహహే	సంగ్రహే
౭౫	౧౨	జేఞ్చిష్యః	జేఞ్చిష్యః
౭౬	౧౨	పురశ్చర్యా	పురశ్చర్యా
	౨౪	శ్చక్తి	చ్ఛక్తిః
౭౭	౧	స్వత్యా	స్వత్యా
	౪	దేహాత్మ	దేహాత్మ
౭౮	౨౩	మభయోః	ముభయోః
౭౯	౩	విధస్తే	ఫడస్తే
	౬	రచిలాని	రహితాని
౯౦	౧౫	యక్షశ్చ	యక్షశ్చ
౯౬	౧౨	బిందుయ	బిందుయ
౧౦౩	౧	వారాస్త్రీ	వారాస్త్రీ
	౨౦	అనంతశ్చ	అనంతశ్చ
౧౦౬	౮	ధాన	ధ్యాన
౧౧౩	౧౩	స్తపనం	స్మపనం
౧౧౫	౩	మత్రేణ	మంత్రేణ
	౨౦	మత్రేగ్	మంత్రే
౧౨౬	౧౨	దసర్పం	సదర్పం
౧౩౯	౨౪	యోజ్యాం	యోజ్యా
౧౪౦	౧౫	లోభజే	లోహజే
౧౪౧	౨౫	వృత్త	వృత్త

౧౬

శుద్ధాశుద్ధపత్రికా.

పుటం. పజ్జి. అశుద్ధమ్.

శుద్ధమ్.

పుటం. పజ్జి. అశుద్ధమ్.

శుద్ధమ్.

౧౫౨	౨౦	యుజ్యాన	యుజాన
౧౫౩	౨౧	తిష్ఠితస్త్వ	తిష్ఠితస్త్వ
౧౬౩	౪	లిప్యేనాం	లిప్యేనాం
	౫	పక్కురః	పక్కురః
౧౬౬	౨౦	వాసస్తత్ర	వాసస్తత్ర
౧౭౨	౬	వీరికాం	వీరికాం
	౨౩	కల్పయే	కల్పయే
౧౫౫	౨౨	క్షేతే	క్షేత్రే
౧౭౬	౩	ఆఘ్రి	ఆఘ్రి
౧౮౧	౧౭	మధ్యత్వ	మధ్యత్వ
౧౮౫	౧౧	ఉకారం	ఉకారం
౧౮౮	౨	ఉరుమా	ఉరుమా

౧౮౯	౨౬	యజాన్	యజ్ఞాన్
౧౯౨	౨౦	పుభష్టమ	పుభష్టమ
	౨౨	యాత్తోడ	యాత్తోడ
౨౦౪	౧౮	తతనంత	తదనంత
౨౦౯	౧౬	శుగాధిపం	భుగాధిపం
౨౧౨	౧౦	స్త్రయ	త్రయ
౨౨౦	౨	క్షదాన్	క్షరాన్
౨౨౩	౧౭	గదాధరా	గగాధర
౨౨౪	౯	పాణిమా	పాణమా
౨౨౭	౫	బుభుక్షా	బుభుక్షూ
౨౩౧	౨	వాంత్యరథి	వాంతీరథి

శుద్ధాశుద్ధపత్రికా సమాప్తా.

శ్రీ యై న మః.

శ్రీలక్ష్మీహయవదన పరబ్రహ్మణేనమః.

శ్రీమత్పంచరాత్రే-ఖగేశ్వరసంహితాయాం

శ్రీవిష్ణుతిలకే పరీథమాధ్యాయ ప్రారంభః.

శ్లో॥ బృహస్పతిసురాధీశ వ్యాసశాతమకౌశికాః । వసిష్ఠకణ్విచ్చవన
 కాణ్డిల్యభృగునందనాః॥ ౧॥ భారద్వాజాతిజాబాలిభరతాగస్త్యశాన
 కాః । అన్యేచమునయస్సప్తే సమేత్యసహదైవతైః ॥ ౨॥ బ్రహ్మాణం లో
 కకతాకరం ప్రప్టుమారేభిరేకథాః । బ్రహ్మకసహసురాధీశ స్రష్టాత్వం
 సర్వదేహినామ్ ॥ ౩ ॥ అదృష్టం నత్వయాకించిన్నపరోక్షంచవిద్యతే ।
 శునైవాధీతం త్వయాకించిన్నసోప్యారాధితశపరః॥ ౪ ॥ విదితం భవతస్స
 ర్వం విష్ణో స్త్వమసినాభిజః । సంశయద్యుమవిచ్ఛేత్తాత్వమేవాన్యోన
 కశ్చన ॥ ౫ ॥ తస్మాత్త్వాం శరణం ప్రాప్తా బృహస్పతిముఖావయమ్ ।
 ఇతిబ్రువాణాంస్తాన్విప్రాన్దేవరాజపురోగమాన్ ॥ ౬॥ బ్రహ్మాసకరుణః
 ప్రాహుమండస్తితముఖాంబుజః । సర్వవేదవిదోయూయం భగవన్ద్ధ్యాన
 తత్పరాః॥ ౭॥ ఆసక్యదేవతాస్సర్వాస్తపసారాధితాః ప్రసాదాయస్తాభిస్సక
 లాలోకానిజితాశ్చనసంశయః ॥ ౮॥ తపస్వినాంతాద్యశానాం కిమాగ
 మనకారణమ్ । ఇతిబ్రువాణం బ్రహ్మాణం ప్రాంజలిస్సృజ్య బృహస్పతిః ॥ ౯॥
 సంశయం ప్రప్టుమారేభే దేవరాజప్రచోదితః । అధీతాస్సకలావేదాస్స
 ప్రతీకానసంశయః ॥ ౧౦॥ నిష్టామలభమానాస్తే త్వామేవ శరణంగతాః ।
 జగత్సృష్టంసమాదిప్తః కేనచతురానన ॥ ౧౧॥ జగత్తుతస్సమాయాతంకు
 త్రాసాగమనాత్పరా । ఇతోయాస్యతితత్తుత్రకన్యాధీనమిదంజగత్ ॥ ౧౨॥
 అనిశంవాజగదిదమితిసంశయోమహాన్ ॥ శ్రీతైత్తిరీతద్భగవాన్సృష్టాబృ

హస్తతిసమీతమ్ ||౧౩|| రుద్రంపాశ్వస్తమాలోక్య ప్రసీదన్నిడమబ్ర
హ్మ | సర్వేతపస్సునిరతాః ధర్మశ్శ్రేయసేరతాః ||౧౪|| సభాయాం
త్రోతుమిచ్ఛంతి సర్వగుహ్యతంతమహత్ | బ్రహ్మణా వచనంశ్రుత్వా
భగవాన్లోకశక్రకః ||౧౫|| యదుక్తంచేవగుణా తదేవాన్వవదత్స్వ
యమ్ | తచ్చ శ్రుత్వాభగవాన్బ్రహ్మకరుణారసవారిధిః ||౧౬|| ముని
భ్యస్సకలంతత్త్వం వత్తుంసముపచక్రమ్ ||౧౭|| శృణుతాద్యమునిశ్రేష్ఠా

యమ్యాయంపరిపృచ్ఛధ | బ్రహ్మశ్వాసజగత్సర్వం
జగత్. తేనస్మష్టమిదంజగత్ ||౧౮|| తేనసంరక్ష్యతేవిశ్వం

తత్రలీయేతవై పునః | తత్రస్థంసకలంవిశ్వం నానీ
శంతచ్చరాచరమ్ | వినాతేననవతేత తన్నస్యాచ్ఛరణమహత్ ||౧౯||
త్రుత్వైతన్మనిశామాలోగౌతమస్సురవోదితః | జాతమానసకణ్ఠా
తిప్రపచ్ఛపరమేష్ఠినమ్ ||౨౦|| బ్రహ్మకింసమాచారం కుత్రాస్తేరఘ్నతో
భవత్ | కిమభివహతేవిశ్వం కుత్రతద్విలయప్య || ౨౧ || గౌతమ
స్యవచస్మ శ్రుత్వా గరుడ్రశ్చతుగాననః | గౌతమాదిమనీషేభ్యోవ్యాహ
తుంసముపాక్రమత్ ||౨౨|| యద్వాక్యపతతేన

బ్రహ్మ. ర్వం సదాసిరవశేషతః | తదేవబ్రహ్మజానీఫ తస్యనా
స్తీస్మత్రిక్రమః || ౨౩ || విద్యతేతస్యనోర్పత్తివికానాశో

వాకదాచన | స్థానంవాబ్రహ్మణోస్థానం కదాచిదిహవిద్యతే || ౨౪ ||
వినాతేనకదాచిచ్ఛ విశ్వంతత్సచరాచరమ్ | సతతేనపరంబ్రహ్మవిభ
త్తిసతతంజగత్ ||౨౫|| తత్రస్థంసకలంవిశ్వం వినిగమ్యతదిచ్ఛయా |
వికాసప్రాప్యచపునర్ముకుళీభావమాశ్రితమ్ || ౨౬ || యాతితత్రలయం
విశ్వం పునర్నిగమింసంతతః | సనాశో జగతోస్యాపివినామాన వికస్వి
రమ్ ||౨౭|| సితమ్యబ్రహ్మణోవాక్యం భారద్వాజోమహామునిః | బద్ధాం
జలిపుటాభూత్వాపవచ్ఛకమలాసనమ్ ||౨౮|| పృత్యక్షేజాయతేజస్తగి
కంచిత్రాలంవిభాతిచ | తతోమరణమాసాద్య సభాతిజగత్తతే || ౨౯ ||

ఏవమేవమయాశృష్టా జస్తవోజగతీతలే । వదంతిచమహాంతోపి సత్యవా
చస్తవస్వినః ॥ ౩౦ ॥ మరణంప్రాణినోనిత్యం జాతస్యచనసంశయః ।
అజితస్యస్తతోధర్మశ్శరీరంక్షణభంగురమ్ ॥ ౩౧ ॥ అనిత్యం సకలంవి
శ్వఃప్రళయేవిలయంభజేత్ । తతోముముక్షువోభూత్వాధ్యాత్వాచిక్షున
మీశ్వరమ్ ॥ ౩౨ ॥ ఆనందంబ్రహ్మణోభ్యస్య బ్రహ్మభూయాత్వమాతి । భా

రద్వాజవచస్సు త్వా బ్రహ్మలోకపితామహః ॥ ౩౩ ॥

జగతోననాశః, ననాశోజగత్సత్యం పుంసోజీవస్యయోగతః । పాం

చభౌతికపాకేన ప్రాణినోజాయతేవపుః ॥ ౩౪ ॥ వ

ద్ధాతేచతతఃకాలే పురుషస్యవియోగతః । వపుఃపతన్విజీవావహన్న
వహ్నిజ్వలేజలమ్ ॥ ౩౫ ॥ వాయుర్వాయామహీమహ్య మంబరంయా

తిచాంబరమ్ । కాష్ఠభూతంమహీధాగం ప్రేతంపశ్యన్త్రిజ్జనాః ॥ ౩౬ ॥

జీవోన్యద్వపురాసాద్య ప్రాణీభవతిపూర్వతే । ఏషఏవ భవేష్వంథా

లోకస్యమైర్నునీశ్వరాః ॥ ౩౭ ॥ పిపీలికాడిగ శ్వేషాం జంగమస్థావరా

త్తనామ్ । శరీరస్యవిపర్యాసోనైవపుంసోవిపర్యయః ॥ ౩౮ ॥ సభూ

తాహంభవేన్నాశ స్సత్యంసత్యంబ్రవీమివః । పితామహ వచస్సు త్వా

మహేంద్రగపాకశాసనః ॥ ౩౯ ॥ జాతకౌతూహలోదేనంప్రస్థంసముప

చక్రసి । భగవత్సర్వలోకేశత్వంమూలంసర్వదేసానామ్ ॥ ౪౦ ॥ త్వాం

వినానైవపశ్యామః సంశయచ్ఛేదనేగతిమ్ । జాయతేల్ప తనుగిప్రాణీప

శ్చాచ్ఛ్మానూన్మహాతనుః ॥ ౪౧ ॥ సజానేకారణంతత్ర సంశయంభేత్తు

మహాసి । సంయోగేపంచభూతానాం సంయుక్త

వపుషోద్ధిశ్రీసా శ్చేష్టుమాసః ॥ ౪౨ ॥ జాతప్రాణంపపుభూతయాద్య

హుచేష్టాసమన్వితమ్ । జాతచేష్టేవోపస్యన్తిస్తతా

గ్నిపాంచభౌతికః ॥ ౪౩ ॥ నిద్రామేత్పాథికవంభూత ముచ్యతేనకు

దిత్యపి । యథాసంక్షిప్తపాశ్రీహన్నేనశమయేత్ యథమ్ ॥ ౪౪ ॥ పంచ

భూతమయంచాన్నంపురుషేణవివర్జితమ్ । పంచభూతమమైరనై ౨౧
 పృథివ్యాదివపుకతమ్ । వర్ధతేరసభాగైస్తై నాన్యథా వృద్ధిసంభ
 వః ॥౪౪॥ అన్నపానాదిరహితః ప్రాణీయది మునీశ్వరాః । నవధత్తే
 తస్యవపుఃక్షయంయతిసంశయః ॥౪౫॥ ఉత్థాయాత్రిస్పరభసంప్రప్టు
 కామస్సవ్యయంభువమ్ । బద్ధాంజలి పుటోభూత్వా వ్యాహతుకముప
 చక్రమే ॥ పక్తిమాపంచభూతానాంయోగఃపుంసస్తదస్తరే । కథంభవ
 తితత్తతావతతేవాస్వయంభవేత్ ॥౪౬॥ అత్రేస్తువదనంశుత్వా
 సాదరంచతురాననః । ఉత్తరంవత్తుమాచేభేరహస్యమతిదుర్లభమ్ ॥౪౭॥

మాయాస్త్రీవాసుదేవస్యకారణంవృద్ధిమానయోః । భూతానాంయో

గపాకస్యయోగస్యపురుషస్యచ ॥ ౫౦ ॥ భూ

మాయాపాంచభౌతిక
 వపుషి పురుషం యో
 జయతి.

తానియోజయేన్నాయా జంతుజాతి విభాగతః ।

పుమాంసంవిగ్రహేతస్త్వి తతఃప్రాణీ సచేష్టి

తః ॥ ౫౧ ॥ సాంజలిః ప్రణతోభూత్వా మునీం

దోత్రిస్సవ్యయంభువమ్ । వప్రచ్ఛ కిమిదంబ్రహ్మక లోకస్సప్తాభవాత్

ఖలు ॥ ౫౨ ॥ మాయాయుజ్యతేదేహీ జీవోపితదనస్తరమ్ । దే

హీభవతి జీవోయం వధత్తేన్నేన తద్వపుః ॥ ౫౩ ॥ ఇత్యుచ్యతే భగ

వతా కర్తృత్వం కుత్రవతతే । స్రష్టేతిత్వామ్ విదుకప్రాజ్ఞాః యా

జ్ఞవల్ల్యపురోగమాః ॥ ౫౪ ॥ ఉపదేశేనముఖ్యేన సంశయంమే వ్యవో

హధ । ఇత్యుక్తోమునినాబ్రహ్మ ప్రాహుత్రిముఖయోగినః ॥ ఆవామస్మ

జదీశానో వాసుదేవస్సనాతనః ॥ ౫౫ ॥ సృష్టిసంహారయోస్సర్వ సా

ధనంముఖ్యకారణమ్ । మాయామపితతోవాదీ త్సృజతాం జగదిత్యపి ॥

౫౬ ॥ అపృచ్ఛంతంపరేకానమావయోగోస్యసాధనమ్ । కకర్తావభ

వేన్దహ్యం బూహి శిజ్ఞాసతేప్రభో ॥ ౫౭ ॥ ఇతివృష్టోజగన్నాథఃసృ

జస్వత్త్వం జగత్తవ । ఇయంస్యాత్సాధనం మాయా తత్తత్సంయోజనే

మమ । పంచభూతమిదంవిశ్వంసతతమయ్యవస్థి
 స్రష్టాబ్రహ్మ సృష్టి తమ్ ॥ ౫౯ ॥ మృత్కాగ్నివాాయుశూన్యాప్త్యైరే
 సాధనం మయా.

కరూపంసమాశ్రితమ్ । శరీరం తవజానీహి తదేత

స్సుకుళగతమ్ ॥ ౬౦ ॥ ఏతావన్తయి విశ్రాంత మితోభూయా ద్వికస్వ
 రమ్ । మనోబుద్ధీంద్రియాదీనివతంలేసాధనాన్యపి ॥ ౬౧ ॥ మాయా
 ధీనాని సర్వాణి వతంలేభ్యయిపద్దజ । స్రష్టం ప్రయ తమానస్తావం
 మాయేయంశిపర్యుపాసతే ॥ ౬౨ ॥ త్వద్వాంఛానుగుణంసర్వంకరిష్య
 తిసంశయః । ఇత్యుక్తోదేవదేవేనసనకాదీస్తతోస్సజమ్ । తేనస్సప్తా
 మతించక్రూః తతోస్సజచుహంశివమ్ । భృకుటీ కుటిలాదేష నార్యధా
 తనురీశ్వరః ॥ ౬౩ ॥ నిగమ్యతోకానస్సజతే యోషితఃపురుషానపి॥ప్ర
 జాపతీనహంసృష్టావకృతకృత్యోభవంతతః ॥ ౬౪ ॥ తతోస్సజప్రజా
 నాథాఃప్రజాస్తేమదనుజ్జయా ॥ ౬౫ ॥ తాసాం లోకాశ్చ సస్సప్తాః
 అన్నానిచ విశేషతః । చతుర్దశచలోకాస్తేమయాస్సప్తామునీశ్వరాః॥
 ౬౬ ॥ భూజలాగ్ని మరుద్ధ్యావఅహఃరాయవికస్వరాః । సవం జగది
 దంవ్యాప్తం బ్రహ్మతత్సృష్టికారణమ్ ॥ ౬౭ ॥ కర్తాహంసాధనంమా
 యాసవన్ నిగదితంమయా । బ్రహ్మణోవచనంశ్రుత్వా పునరత్రైరభా
 షత ॥ ౬౮ ॥ ఏనంరుద్రంమహాభాగం జగత్సంహారకారణమ్ । బ్రహం
 శిసవశాస్త్రాణి మునయశ్చ పరంతపాః ॥ ౬౯ ॥ సోయంవిశ్వం సస
 జేతి యదాహ భగవాన్పురా । తజ్జిజ్ఞాసాబభూవాద్యకథ్యతాంయ
 ద్యనుగ్రహః ॥ ౭౦ ॥ శ్రుత్వాత్రివచనంబ్రహ్మప్రహసన్నిదమబ్రవీత్ ।
 అథకనారీనరవపు రయమాసీత్పురా మునే ॥ ౭౧ ॥ ససజేసతదావి
 శ్వం సృష్టాకౌతూహలాన్వితః । దీర్ఘాయుషగీప్రజాస్సవే లోకాస్తాభి

శ్చ సంతతాః ॥ ౭౨ ॥ ససాగర వనాపృథ్వీ భూ

భారా సహనాభవత్ । తతోహం యాచితోదే

వై భూర్నిమజ్జేన్మహంభసి ॥ ౭౩ ॥ త్రాహిత్రా

దీర్ఘాయుషః
 ప్రజాః.

హినురేశాన ద్యౌరాసీత్పాణిసంకటా | ఇతిసంపాక్షితోదేవై స్తే
భోద్విత్యాభయంపరమ్ || ౭౫ || కల్యాణగిరి శృంగారేభగవద్ధ్యానమా.

సిషమ్ | అద్రాక్షుంపరమంతేజః నేత్రసమ్మీలన
క్షుమమ్ || ౭౬ || శివంశిశూషమాణంమామాస
సాదతతఃపరమ్ | శివస్య బ్రహ్మరంధ్రేణ కుక్షి

రుద్రోబభక్షప్రా
ణిసః.

న్త్యసమాశ్రితమ్ || ౭౭ || కుక్షిస్థం పాఖి=వంభాగం దగ్ధం సముప
చక్రమే || ౭౭౪ || తతఃపరమయం దేవః క్షుధాతీవఃపీడితః | కింకరిష్యే
క్షుధంతేన శమయిష్యేద్యకాగతిః || ౭౭౪ || ఇత్యాత=గ్గిసలవణదీనః
కల్యాణాద్రిమమానసి | ఉన్మాల్మభో క్షుమారేభే భుక్తాస్తే దుఃఖజా
తయః || ౭౭౪ || అసమాప్తాంతరాగ్నిస్సృష్టశుజాతినభక్షయత్ || ౭౭ ||
తతోభగ్న భరాపుష్పే జాతాసుఖశరీరిణీ | అచ్యప్త్యాభూతలే ప్రాణిజీవ
న్యోమ్ని దేవాన్వ్యలోకయత్ || ౭౭ || దిగ్విదంతి యేకచిత్తాభో
క్షుముచచక్రమే | అమృతప్రాశినాయేచ తేప్రాప్యజతరంపునః || ౭౭ || ని
గతాః పాయు మాగే=ణ కాలాగ్నిసమతేజసః | అసుధాప్రాశినాయే
చ సవే=జీవాన్వివోదరే || ౭౭ || సకటం దేవలోకస్యతతోద్యప్త్యా ము
నీశ్వరాః | పాతాళాదు లోకేషు భుక్తేషు పశుజాతిషు || ౭౭ || ఆతిభీ
తోజగన్నాథం ద్యప్త్యాముం పరమం శివమ్ | దక్షిణాదిగభీశాన ఆద

ధావపతేతరాట్ || ౭౭ || మామేవశరణంప్రాప్య
తుష్టావచపునఃపునః | సనకస్రష్టగి పరంధాను

యమప్రాప్తనా.

న్ప్రీణతాతి=హర్షభో || ౭౭ || త్వమేవశరణంప్రాప్తోగతిరన్యోప
విద్యతే | ప్రాణినిబహువోన్ష్టాగ తాశ్చయమసాదనమ్ || ౭౭ || సనక
లోకస్థితాః ప్రాప్య తేమాంసంకటయంతిచ | నాస్తిభూస్తత్ర భూతా
నాం వసనశ్వసనాదినామ్ | గతాగతగతిన=ష్టా లోకే మమ జగత్ప్ర
భో || అన్యోన్యంతత్రసంగమ్య మదయంతేపరస్పరమ్ || ౭౭ || నాహం
తద్భాసనేన క్షిత్వామేవశరణంగతః | ఇత్యుక్తోభమకరాజేనతమాశ్వా

స్వపురకపునః । మానసేనైవయాగేన వాసుదేవమతోషయమ్ ॥ ౯౦౪ ॥

మాగేణ బ్రహ్మరంభస్య లేజస్తస్మిగతంబహిః । అగ్రేవస్వపురు

మౌబహువాంగుస్తమాత్రకః ॥ ౯౦౫ ॥ తతఃక్షుధావి

శివపురుషయో
స్సంవాదః.

నిర్ముక్తః సశివః పురుషంపురః । దృష్ట్వాప్రజన్యపప్ర

చ్ఛ కస్తస్మింపురుషసత్తమ ॥ ౯౦౬ ॥ కిమథాంమే

బహువక్షుల్లోకవృత్తయికారిణీ । అపరాధంకమాసాద్యక్షుధా బహు

నిషిడితః ॥ ౯౦౭ ॥ ఇత్యుక్తకపురుషస్తేన వ్యాజహరి సశంకరమ్ । నక

చ్ఛిదపరాధస్తే ప్రజాభిషిడతామహీ । తస్యాభారావహారాథంతప

త్యేషప్రజాపతిః ॥ ౯౦౮ ॥ తవస్సిద్ధేర్న బహువాహం త్సుదుద్బోధకరం

మహాః । త్సుధాతేతాః ప్రజానప్తాః భూభారశ్చ న్యపోహితః ॥ ౯౦౯ ॥

ప్రజానాం క్రూరకమాసీర్యతస్తావం రుద్రభక్తృపి

శివస్య రుద్రత్వం
సంహార సాధనం
మృత్యుః బ్రహ్మలి
పిశ్చ.

వక్ష్యంతి దేవతాస్సర్వా స్సంహారాస్యాదితేనిప

రమ్ ॥ ౯౧౦ ॥ సంహారేపాణినఃకాలే కాళమ్ప్రళ

యాదిషు । త్రేసాధనంభవేన్మృత్యుఃకారణంబ్రహ్మ

ణాలిషి ॥ ౯౧౧ ॥ తవస్యాం హృదయేకుక్షౌ త్సుధ

ముద్దీపయన్నహమ్ । ఇత్యుక్త్వా పురుషసోస్యం న్యవతద్బడబా ముఖే ॥

౯౧౨ ॥ తతఃపరమయంశంభూరుద్రఇత్యుచ్యతేబుధైః । సంహతాసర్వ

జంతూనాం జరాయాంమృత్యుసంయుతః ॥ ౯౧౩ ॥ ఓషిక్రమంమమాశ్రి

త్యసంహారేన్మృత్యునాస్వయమ్ । ఇత్యుక్తిబ్రహ్మణోవాక్యంశ్రుత్వాసం

తుష్టమానసః । వప్రచ్ఛపునరవ్యన్యద్వాక్యంవాక్యవిశారదః ॥ ౯౧౪ ॥

నిత్యంబ్రహ్మపరఃప్రోక్తంనిత్యంచజగదిత్యపి । ఉత్పత్తిశ్చలయస్తస్యరూ

పేమానవికస్వరే । భూతానాంపరిపాకేనజాయతేదేహీనాంవపుఃపురు

షస్యనివేశేనవపుఃప్రాణసంభవః ॥ ౯౧౫ ॥ కోయంపుమాన్తుతోజా

తఃకిమాచారః కుతోలయః । కేంస్వరూపో భవేదేష బూహితత్వం ప్ర

జాపతే ॥ ౯౧౬ ॥ ఏవముక్తోత్రిణాబ్రహ్మ ప్రత్యుత్తరమభాషత ॥ ౯౧౭ ॥

శీషః.

ప్రమానిత్యవ్యతేజీవః చిత్స్వరూప స్వయంప్ర

భః । శుద్ధస్ఫటిక సంకాశః సోమ్యనలయ మాశ్ర

యేత్ ॥౧౦౬॥ యథాబ్రహ్మభవేన్నిత్యం తథానిత్యోభవేత్ప్రమాణ । య

థాదీప్రోభవేద్దీపాత్ప్రకృద్ధోభాతిపూవతః ॥౧౦౭॥ యథాచ్ఛిన్నాత

రోశ్శాఖానన్యస్తాఘరణీతలే । ఫలక్రవాళకుసుమా విభాతిబహుశాఖ

వీ ॥౧౦౮॥ తథాజీవస్వగస్తానో దేహమాశ్రత్యభాతిసః । నకుత్రాపిల

యఃప్రసోదేహస్తరముపాశ్రయేత్ ॥౧౦౯॥ సంశ్రయేద్వాపరంబ్రహ్మ

నశేసోబ్రహ్మణోభవేత్ । మాయాతిరోహితోజీవః దేహేషుపరివతతే ॥

౧౧౦॥ తతో దేవంసమారాధ్యతస్తప్తావిశేషతః । కృపాంలభ్యాపరే

శస్యమాయాంసంతీరయేదపి ॥౧౧౧॥ ఆరాధ్యతత్పరంబ్రహ్మ తదేవశ

రణంతః । శరీరస్యనిపాతా నై పరేబ్రహ్మణీయ్యతే ॥౧౧౨॥ తదేవ

సాక్షాత్కరణవ్యం గతిర్నాన్యాతతోవినా । సుఖదుఃఖానమా కృత్వా

శీతముష్ణంసహాపునః ॥౧౧౩॥ ధ్యేయస్తత్పరమంబ్రహ్మపరిత్యజ్యక

లేబరమ్ । లీయేతపరమేవ్యోమ్ని పరస్త్విబ్రహ్మణీస్వయమ్ ॥౧౧౪॥ జగ

త్సవంయథాబ్రహ్మణ్యాసజీవోయథాసుఖమ్ । సవికాసంలసత్సేషప్రసో

నోత్పత్తిరుచ్యతే ॥౧౧౫॥ నిశమ్యబ్రహ్మణోవాక్యంచ్యవనాంబుషిస్త

మః । వేపమానశరీరస్పృక్రహ్మణంప్రప్టుమారభత్ ॥౧౧౬॥ దేవదేన

జగన్నాథ దక్షిణాశాపతిర్యచుః । తావమేవశరణంప్రాప్తః కిమాచారో

జగోగృహమ్ ॥౧౧౭॥ శ్రుత్వేతద్వచనంబ్రహ్మభగవాన్ప్రత్యభాషత ।

లోకేషుప్రాణిశూన్యేషు ధర్మరాజపురంగతాః ॥ దేహస్తరంసమాసా

ద్యవిచేరుస్తత్రతత్రవై ॥ ధర్మరాజస్వయంయతః స్వంలాకం శాసితం

పునః ॥౧౧౮॥ కౌశికస్తద్వచశ్శ్రుత్వా పృష్ఠంసముపశక్రమే । శివేన

ఖలుభుక్తానివపూంషీప్రాణిరాంపురా । కథందధారకుక్షోసమాంసాన్ధ్య

జిన్దనంచయా ॥ జాతోతోవధేతేజంతుమరణం యత్యతఃపరమ్ ॥

౧౧౯॥ జాతమాత్రైలఘుజ్ఞాంతుస్తతస్తస్యవపుషుహతే । నపుర్వర

ఇతఃపశ్యాత్ స్థూలమేవహి దేహీనామ్ || ౧౨౨ || బహుజంతవ
 త్తైవం మ్రియం శేధరణీతలే | వహుంవ్యపినద్యశ్యంతే నవృద్ధాదృశ్య
 తేమహి || ౧౨౩ || వీయ్యతేకుత్రతత్సర్వం యూహీమేచతురాననశ్చ
 త్వాతద్వచనబ్రహ్మ స్రుతివక్తుంసమారభత్ || ౧౨౪ || శృభవ్యాంపా
 థివోభాగ స్తేజసోవిరహేయది | వాయుగ్వాయాసేచాప అంబరే
 పితథాంబరమ్ || ౧౨౫ || తతతత్రలయంప్రాప్య వపుస్తచ్చాశ్చతాం
 వ్రజేత్ | యథాసీజ్జనాత్పూర్వంతథామరణతకపరమ్ || ౧౨౬ || విర
 హేవంచభూతానాం శూన్యభావంభజేద్వపుః | దేవస్య పరమేశస్య
 కుటౌతద్దేహీనాంవపుః || ౧౨౭ || సద్యోదగ్ధంతతోజీణం శూన్యం
 కురుషవహ్నినా || ౧౨౮ || విధేస్తద్వచనంశ్చ త్వాశానకోమునిస త్త
 మః | ప్రవచ్ఛపరమేశానంసర్వసృష్ట్యంవిశేషవత్ ||

మోక్షోపాయః

౧౨౯౪ | మోక్షోపాయస్తు కకపుసా మల్పయా

సేన సాధ్యతే | యస్తు ప్రసన్నో జగతా ముపదేష్టుం త్వమహానీ ||
 ౧౨౯ || మధ్యేసభం విశ్వసమ్మో వ్రష్ట శ్శానక యోగినా | ఈషద్వసిష్ఠ
 మాలోక్య ప్రహసన్విదమబ్రవీత్ || ౧౩౦౪ || ఋషే శానకయోగీంద్ర
 శిఖారత్నతపస్వినామ్ | యగ్గహ్యంశృష్టవానేతత్తథాప్యప దిశామి
 తే || ౧౩౦౪ || ప్రపత్తిపరమేశానే మైవస్యా త్వర

ప్రపత్తిః

మాగతిః | తమేవశరణంయాహినాన్యంమనసిధార

య || ౧౩౨౪ || పంచరాత్రోక్తమాగేణ తమేనాచయపూరుషమ్ ||
 ౧౩౩ || ప్రపన్నం తాత్రి భగవాన్ నాత్ర కార్యా విచారణా | నాహి
 యాంతరమస్త్యస్య త్రవినాపురుషోత్తమమ్ || ౧౩౪ || తతస్తం యా
 హిశరణం పరంబ్రహ్మసనాతనమ్ || ౧౩౪౪ || సుప్రపన్నస్యశేషస్యనిపా
 తోవపుషోయది | పరం బ్రహ్మధృవం యాతి జీవో నిర్ఘాత కల్మషః ||
 ౧౩౫౪ || శ్చుత్వైతద్బ్రహ్మణోవాక్యం శాణ్డిల్యో మునిపుంగవః | బ్ర

శంకరాత్రమ్

హ్మణం వ్రష్టు మారేభే బద్ధాంజలిపుటస్సవ్యయమ్ ||
 బహుభిస్సంహితాభైర్విరుద్ధం పంచరాత్రకమితం

త్రంతతో ననిష్ఠాస్యాత్తత స్తంకథమర్చయేత్ || ౧౩౭౪ || అధీతాస్సకలా
 వేదాస్సాంగోపనిషదోమయా । నిష్ఠామలభమానాహం పంచరాత్ర
 మధీతవాన్ । నాత్రాపి సమ్యగ్నిష్ఠాసీ ద్యథానిష్ఠాభవేన్నమః । ప్రాత్ర్
 యేతత్పరం దేవముపదేష్టుం త్వమహాన్ || ౧౩౭౫ || సార్థకోటిప్రమా
 ణాని పంచరాత్రవచాంస్యపి । పరస్పరవిరోధీని నాత్మనిష్ఠా వతుము
 ఖ । సర్వేషాంజగతామత్రయథాబోధోభవిష్యతి । తథోపదేశికతా
 వ్యామృక్తిగకరతలేనుభా || ౧౩౭౬ || ఇత్యుక్తౌభగవాన్బ్రహ్మ శాణ్డి
 లేనమహాత్మనాఽడపదేష్టుంసమాచేభేపంచరాత్రంసమగ్రతః || ౧౩౭౭ ||
 శాణ్డిబ్రహ్మయోగినాంశ్రేష్ఠపంచరాత్రకృతశ్రమ । వక్ష్యేతత్పంచరాత్రా
 ఖ్యం యంతాంత్యం పరిపుచ్చసి || ౧౩౭౮ || సాధకోటిప్రమాణాని

సాధకోటిప్రమా
 ణం పంచరాత్రమ్ ||

పంచరాత్రవచాంస్యపి । అధీత్య తన్నయోధూత్వా
 భగవంతంసమచక్షయన్ । ఆనందమనుభూయహ
 మృషిభ్యఃపదష్టవాన్ || ౧౩౭౯ || మత్తగప్రీషిదిరేశా

స్త్రం మునయస్సంగితవ్రతాః । హరి మేవావశయంతస్తే స్వశీష్యేభ్య
 ఉపాదితాన్ || ౧౩౮౦ || అధీత్య పంచరాత్రాణి సర్వేపిపాణివస్తతః ।

సర్వే పంచరా
 త్రాణి ||

ముక్తాస్తేస్వస్థిఃకరికచిల్త్రైత్యాసీన్నాకీమహీ ||
 ౧౩౮౧ || కింకరాశీతరాజస్యచిక్రిమస్తే యథాసు
 ఖమ్ । తతోమయా హరిస్సాక్షాత్తపనైవ ప్రసాది
 తః || ౧౩౮౨ || మారుద్రంకపిలందేవ మత్రివిధా
 హకేశవః । యూయంకురుతశాస్త్రాగ్నిస్వల్పాయా
 సఫలాన్యసి || ౧౩౮౩ || ఆముష్మికవిరోధీని కరిష్యేచా

సర్వేమాయాశాస్త్ర
 మోహితాః ||

ద్ధమప్యహమ్ । తనాజ్ఞయావయంసర్వేచక్రమైవంపుథక్ష్పథక్ || ౧౩౮౪ ||
 అధీత్యతానిశాస్త్రాగ్ని ఫలాన్యాసాద్యదేహినః । విసింద్య పంచరాత్రాణి
 దూషయంతఃపునఃపునః || ౧౩౮౫ || నష్టాస్తే ప్రాణిసస్యర్వేపంచరాత్రే
 కృతశ్రమాః । ముక్త్యపాయంనజానంతి పాషణ్డోపహతాజనాః || ౧౩౮౬ ||
 విశుభిస్సంహితాభదైభేదంయాంతిపరస్పరమ్ । యస్త్రిన్ద్రస్త్రింత్యయ

ఏకత్రదీక్షితో నాస్య త్రికతఃప్యః॥
 స్తంత్రేతస్త్రితస్త్రిధృతవృతః । ఆరాధయకహ
 రింభక్త్యాముక్తిమాగంసమాశ్రయేత్ ॥ ౧౫౩౫ ॥ ఏ

కస్త్రిద్దీక్షిత స్తంత్రే నాన్యంతంతంసమాశ్రయేత్ । ఆ
 గ్రహేద్యది సంమోహతస్త్వంసరకభాగ్భవేత్ ॥ ౧౫౩౬ ॥ తస్మాత్తం
 త్రైకబద్ధస్త్రితనై నపురుషయశేత్ । నాన్యథా స్యాద్ధృతి స్తస్య స్వతం
 త్రోక్తక్రియాంవినా ॥ ౧౫౩౭ ॥ పితృర్వచనవక్తిష్టగజీవాతుం పంచరా
 త్రిణామ్ । శ్రుత్వానసిష్ఠస్థాపారేభ పృష్ఠంతంత విశేషవిత్ । జ్ఞానాసి
 గర్వతంత్రాణి స స్తంత్రాణ్యనేకశః । అనుక్తంపరతంత్రేణసాధయే

అనుక్తమస్యతో
 గ్రహ్యం॥

తక్రియావః ॥ ౧౫౩౮ ॥ ఏకతంత్ర ప్రవిష్ట స్సంతం
 త్రాణ్యన్యాని చాన్యసేత్ । నాచేతకమఽనిద్య
 స్యాత్త్రియాహిసాధవివృతి ॥ ౧౫౩౯ ॥ ఏవమేవ

భవాసాహపంచరాత్రవిశారద । ఏకస్త్రిదీక్షిత స్తంత్రే కమకతుః
 స్తథాన్యతః । బహుతంత్రసమభ్యాసాద్భవేత్తస్యాధికారితా ॥ తంత్రాం
 తరప్రతిష్ఠాదా నాధికారో స్తికశ్చన । పృచ్ఛంతమేవంతనయం చతుర్థి
 ర్వదనై రపి । ప్రహసన్నాహభవాన్వసిష్ఠసముఖాన్యషీత్ ॥ ౧౬౦౫ ॥

ఏకత్రదీక్షితస్సర్వ
 త్రికతఃప్యః॥

యస్సాత్వలేనతంత్రేణదీక్షితస్సాన్యస్మనీశ్వరాః । స్వ
 తంత్రేపరతంత్రేచ తస్యస్యాదధికారితా । ప్రవిష్టై
 పౌషకైతంత్రే తస్యాప్యస్త్యధికారితా । సవ

పంచసంసారరవా
 స్సర్వత్రాధికారీ॥

త్రాప్యధికారస్సాత్వంచ సంసారిణో ధృవమ్ ॥
 ౧౬౩౫ ॥ సర్వాన్వపిచ దీక్షాసు పంచ సంసార

సంజ్ఞ తా । దీక్షాశ్చేష్ఠతరాపోక్తా ప్రేవప్రీతికరీహరేః । తాపశపుష్ట
 స్తథానామ మంత్రాయాగశ్చపంచమః । పంచసంసారదీక్షైషా దేవ
 దేవప్రియంకరీ ॥ ౧౬౩౬ ॥ అనయాదీక్షితోయస్తుసర్వత్రాచరేత్య
 యామ్ । తేనై వారాధిశోదేవో భుక్తి ముక్తి ప్రసాదభవేత్ । తతోగ
 స్త్యా మునిశ్చేష్ఠో భగవంతం పితామహం । ప్రదక్షిణకృత్యనత్వా తతః
 ప్రస్తుంసమాభత్ ॥ ౧౬౩౭ ॥ విస్తరంపంచరాత్రాఖ్యం హృదిసమ్య

జ్ఞాధార్యతే । యథానుఖంతేజానీమ తథాన ఉపదిశ్యతాం । అగస్త్య
స్యవచశ్శ్రీత్వా సర్వలోకపితామహః॥౧౬౯౪॥ యదాహాభగవాన్

సప్తసైతద్వక్తుమపచక్రమే । పురాహంపంచరా
కస్త్రాంభః॥

త్ర్యాయ మభ్యస్యపరవంశహత్ । అజానా నస్థిరీ
భావంపునరీశమవందిషమ్ । స్వామిస్సనజగన్నాథసవజాతప్రియా
వహ॥ ౧౭౧౪॥ బహుపదేశానైవాహంస్థిరీభావముపాగతః । ఉపా
యేనోచ్యతాంబ్రహ్మన్నస్తీకేన్ద్ర్యగుహః॥ ౧౭౨౪॥ ఏవముక్తౌమ
యాదేనస్సర్వభూతహితైరతః । ఉపదేష్టుంసమారేభమహ్యంజిజ్ఞాగతే
విధుః॥ ... .. ॥౧౭౩౪॥

ఇతి శ్రీపాంచరాత్రే శ్రీవిష్ణుతిలక,
బ్రహ్మసదేశే శాస్త్రావతరణంనామ
ప్రథమోధ్యాయః.

అథ స్వర్గాదివర్ణనాత్మక ద్విశీయాధ్యాయ పారంభః.

ఉపదేక్ష్యౌమితేబ్రహ్మశాస్త్రమేకమవాశ్యమ॥ సాధకోటిపృ

మాశేశన హ్యపదిష్టంమయాపురా ॥ ౧ ॥ శ్రేయ

భగవద్బ్రహ్మో
స్సంవాదః॥ సేసర్వజన్మానాం భుక్తయేచవిశేషతః । సుఖినో

ధామసర్వేషాం తస్త్రాసార ఇహుచ్యతే ॥ ౨ ॥

మామనన్యమనాస్సమ్యగారాధ్యయదిమాంభజేత్ । సముక్తింభజతే

జన్తుః భుక్తించనవిశేషతః॥ ౩ ॥ జ్ఞాయతేయేనతద్బ్రహ్మతదానవితక

భ్యతే । జ్ఞానేనబ్రహ్మజానీయాత్సతతం ధ్యానమా

జ్ఞానమ్ ॥ స్థితః॥ ౪ ॥ అవ్యక్తమచ్యుతం బ్రహ్మ నాదిమధ్యాస్త

బ్రహ్మస్వరూపమ్ ॥ నిత్యతృప్తంనిరుపమం నిర్మలంఽరమమ

హః॥ ౫ ॥ వికారోనైవవర్ణానాం తమసస్తత్పరంమ

మాత్ । నాష్టన్నశీతంమిశ్రంవాసర్వాకారంనిరామయమ్ ॥ ౬ ॥ నిరాకా

రంసతతత్వం సజ్ఞాతాతస్యవిద్యతే । ముముక్షుభిస్తద్విజ్ఞేయంసర్వత్ర

భగవత్సృష్టిః॥

భగవత్సర్వరూపం॥

పూర్వహేమః॥

నారాయణః॥

సముద్రః

మాయా

పద్మనాభః

స్వగోళః॥

హయగ్రీవః

అనంతః

గరుడః

దేవ్యః

పాషాణదాః॥

వ్యాప్యవతఃతే॥౭॥తత్కారణజశాదాసీ చ్చిక్షుగం
స్ఫటికప్రభం । అనేకార్చైదు వహ్నినాం తేజోరా

శిరివామలమ్ ॥౮॥ భానుచక్రాంతరగతంద్విహస్తం
చక్రధృత్పరమ్ । కిరీటహారకేయూరశ్రీవత్సవనమా

లికం ॥ ౯ ॥ మంజీరపితవసనం చారుకణ్డలమణ్డితం । తద్ధ్యేయంయో
గిభిత్త్యం వాసుదేవాహ్వయంమహాః ॥ ౧౦ ॥ చత్వారో జజ్ఞిరేతస్తా

ద్వ్యాహాభ్యాః పురుషోత్తమాః । సర్వాలంకార
సంయుక్తా స్సోన్విశక్తి వయాఃపునః ॥ ౧౧ ॥ శ్రీవత్స

కొస్తుభోరస్కాని త్యానందస్వరూపిణిః । తమాలకాశకుసుమ నీలాబ్జసమ
తేజసః ॥ ౧౨ ॥ చతుర్భుజోవాసుదేవస్పహిరా రాయఃస్త్వన్పుతః । వా

సుదేవాదయస్సవేకేశవదీపజీజనల్ ॥ ౧౩ ॥ తేస్య
జ్వాలరసింహదీప్త త్యాదీన్మూర్తిసంజ్ఞితాః । ప్రథ

మోవాసుదేవాభ్య స్సంకషణసమాహ్వయః ॥ ౧౪ ॥ ద్వితీయకథితో
బ్రహ్మస్త్రిద్యుమ్నస్తదనంతరః । అనిరుద్ధస్తరీయస్సాన్వీమేస్యపూర్వ

హమూతయః ॥ ౧౫ ॥ తతోనారాయణోదేవస్తోయరాశిమజీజనల్ ।
అనిరుద్ధోస్సృజస్తాయాం సాసీతైస్సృష్టిసాధనమ్ ॥ ౧౬ ॥

పద్మనాభఃపరోజజ్ఞఅనిరుద్ధాన్త హత్తనః । మాయాం
న్యగ్రాస మస్సృజ చ్ఛాభాశత సమంచితమ్ ॥ ౧౭ ॥

బ్రాహ్మేది మూతయశ్చాప్టో నారాయణసమా
హ్వయల్ । మత్స్యాదిమూతయస్సవేవాసుదేవాచ్ఛజజ్ఞిరే ॥ ౧౮ ॥

పురుషాద్యాశ్చ చత్వారోజాతాస్సంకషణాదపి । సంకషణాద్ధయ
శ్రీవో జాతోజ్ఞానమయోహరిః ॥ ౧౯ ॥ అనంతః ప

న్నగేశానః చక్రాద్యఖిలహేతయః । గరుడః పక్షి
ణామింద్రో వాహనంభూషణాస్యపి ॥ ౨౦ ॥ అష్టో

ఃశ్రియాదయోదేవ్యః శ్రీవత్సద్వివ్యలాంఛనాల్ । జ
జ్ఞిరే కుముదాద్యాశ్చ అనిరుద్ధాన్త హత్తనః ॥ ౨౧ ॥

పాదతో జజ్ఞిరేతస్య బృందంబృందసహస్రశః | విశ్వమూర్తిస్సవ్యయం

జాత అనిరుద్ధో మహాకృతిః || ౨౨ || సహస్రశీషణ్
విశ్వమూర్తిః ||

చరణ మాస్తనేత్రససాశృతిః | సావంగాదజీజనద్వి

శ్వం శృణుష్వకమలాసన || ౨౩ || జజ్ఞాతే వహ్నిరింద్రీశ్చ విశ్వమూర్తే

ముఖాంబుజాత్ | జజ్ఞిరేచషడంగానిముఖాత్తస్మాన్మహాత్మనః || ౨౪ ||

మూర్ఖోద్ధ్యౌర్మయనాత్సూర్యశ్చంద్రమా మనసోభవత్ | ఓహోదశా

భవణా శ్రోత్రాన్నాభేస్తవ్యంధరణీపదః || ౨౫ || ప్రాణాద్వాయురపా

నేభ్యోమృత్యవోజజ్ఞిరేపుభక్ | అంబుచాగకేశపానేభ్యోధియఃకాలాశ్చ

జజ్ఞిరే || ౨౬ || వనస్థాపిచాషఢ్యోరోమహాపాద్వినిస్సృతాః | చా

హ్మణత్తత్ర విట్కాద్రాఃపాహూరుచరణోద్భవాః || ౨౭ || పరమాణు

స్వరూపేణశృతిభిస్సహితంజగత్ | తస్మిన్తేజసివిశ్రాంతతతపసీద్వి

కస్వరమ్ || ౨౮ || జీవగకాస్తుభరూపేణ విశ్రాంతో

జీవః ||

బ్రహ్మతేజసి | ఇచ్ఛయావాసుదేవస్య జగత్పత్తిః

ప్రపంచితః || ౨౯ || ధ్యావయాగార్చనైశ్చర్యమాం సతతం పర్యుపా

సతే | జగతస్సవినిగత్యుచనమే కాస్తుభం భజేత్ || ౩౦ || కాస్తుభా

భ్యోమణిజీవస్విద్ధునస్సనిరామయః | అనాద్యస్తంభవేదత్తం సతతం

మయ్యపధితమ్ || ౩౧ || దీపాద్దీపోయథావృద్ధిం ప్రాప్యభాతితతస్తతః |

తథాజగతిజీవస్య వృద్ధిరద్యప్రపంచితః || ౩౨ || జీవస్యవృద్ధిరజగతి హ

సోమయినచాన్యథా | నోత్పత్తిర్నమృతిస్తస్య జీవస్యచతురానన || ౩౩ ||

బ్రహ్మజీవోజగచ్ఛేతి త్రైవిధ్యమిహవతఃలేలేజో

జగత్ ||

రాశిభవేద్బ్రహ్మ భూతరాశిదంజగత్ || ౩౪ || జ్ఞా

నరాశిభవేజ్జీవ ఉత్పత్తి లయనజేతః | బ్రహ్మణోస్య జగత్కాతుః

ద్రోవ్యమాసీదిదంజగత్ || ౩౫ || మణిరత్నప్రభావేన వికసత్యఖిలం

జగత్ | యదాజీవవియోగస్సన్యత్రదామానమిదంజగత్ || ౩౬ || జగద

స్త్రిస్తృశేవిశ్వం భజేత్పరమాణుతామ్ | హ్రీంసమేవసమాసాద్యసోణు

బ్రహ్మణిలియ్యతే || ౩౭ || ఏవంసప్రహ్లానిరుద్ధాయం విశ్వరూపీ జగ

త్తా

త్ప్రభుః! శ్రియాదిదేవీభిస్సాధః మనంతాససమేయివాన్ ॥ ౩౮ ॥ తో
యరాశిపయోరాశే సస్త్రిన్యగోధపల్లవే శేషేశయానభిందాద్యైర్జ
గత్తత్సర్వపాలయత్ ॥ ౩౯ ॥ త్వత్స్పృష్టిమధునావత్ప్రేక్షణవ్యకమలా

సన । నాగాయణాంశే మహతి పయోరాశో పట
బ్రహ్మసృష్టిః ॥ చ్చదే ॥ ౪౦ ॥ మాయయానిమిత్తేషద్రునాభస్య

సంతశాయినః । అనిరుద్ధాంశజాతస్య నాభోషద్రుమృహద్భుభౌ ॥ సహ
స్రదశపర్యంతం రవ్యగ్నించుసమప్రభమ్ । అణ్డంహిరణ్మయమృద్యే ద్యో
తయత్సకలాదిశః ॥ ౪౧ ॥ అణ్డంద్విధాన్వయంభిన్నస్తన్తద్వేత్సం చతు
ర్ముఖః । జన్మిషేనకలాల్లాకాన్ సప్టువిశేష్స్వరేచ్ఛయా ॥ ౪౩ ॥ సృష్టమా
త్రేత్వయితతః పరమం ధ్యాన మాస్థితః । ధ్యానతస్తేపురోజ్జ్ఞేవిద్య
త్సంఘాతమబ్జజ ॥ ౪౪ ॥ తన్తద్వేత్సపురుషకశ్చిత్ పితవాసాశ్చతుర్భుజః ।
శ్రివత్సకౌస్తుభోరసగిరికిటాదివిభూషణః ॥ ౪౫ ॥ సర్వాయుధావృత
శ్శ్రీమాన్ సతేదాన్ వైష్ణవాగమాన్ । ఉపదిశ్యాగసోద్యశ్యస్తతస్స

ప్రాత్యమబ్జజ ॥ ౪౬ ॥ రహస్యంపరమంవత్ప్రేవృద్ధిహరిః
గుణచతుష్టయమ్ ॥ సస్తతోభవేత్ । సత్సంరజస్తమఃపశ్చాదానన్దా

భ్యోగుణాశ్రయే ॥ ౪౭ ॥ వృద్ధిహరిః సోగ్యజగతపిరేవనచాన్యథా । సం
సారగోచరాటద్యాజగద్వృద్ధానివేశితాః ॥ ౪౮ ॥ ఆనన్దాఖ్యస్తరియస్తజగ
ద్ధ్రాసాయయుజ్యతే । హరిసాయవృద్ధయేచాపి యుజ్యతేప్రభమోగు
ణః ॥ ౪౯ ॥ సృజామిరజసా విశ్వం సత్వతః పాలయామ్యహమ్ । తమసాసం
హరాష్యేతదిమేసాంసారికాగుణాః ॥ ౫౦ ॥ అనన్దేనతురీయ్యేన పాశితో
మోచయామ్యహమ్ । ఆద్యంగుణంసమాసాద్య మధ్యమా ద్వైపరిత్య
జేత్ ॥ ౫౧ ॥ సతురీయ్యంసమాసాద్య సంయుంజ్యాన్తమకౌస్తుభే । గుణౌ
ద్వైపరిత్యమాప్రాప్యజగత్ప్రేవలిత నితే ॥ ౫౨ ॥ సత్వాధికోమధ్యలఘుః
యోసిమాంపర్యుపాసతే । సప్రాప్యమత్సమందూఢం జగత్యారాధ్య
తేపరైః ॥ ౫౩ ॥ మణిరత్నేవిలగ్నస్య సాయుజ్యగతిమచ్యతే । భగవద్రూ
పమాసాద్యయోజగత్ప్రచ్యతేపరైః ॥ ౫౪ ॥ ససారూప్యగతిఃప్రాక్తః ॥

సామ్యోక్త్యపిసామిష్య తత్రభేదగ ప్రకీర్తితః ॥ ౫౫ ॥ త్రైగుణ్యాద్భ
 ధ్యతేజస్తస్తద్వియోగాత్ప్రముచ్యతే । జగన్తయాయంప్రకృతి ర్భద్రా
 సత్వాభిధృతైః ॥ ౫౬ ॥ బ్రహ్మనందమయంవింద్యాత్సజీవో నిగుణో

బ్రజ । జగతఃప్రకృతిర్నామ సాత్రైగుణ్యమయీవి
 ప్రకృతిసహజమ్ ॥ ౫౭ ॥ ప్రకృత్యాపురుషోబద్ధఃకర్తృతత్త్వమాచ

రేత్ ॥ కర్తృప్రకృతిసంతానం కథ్యతేకషలాసన ॥ ౫౮ ॥ క్రియాబలీయసీ
 పుంసః పాశయేచ్ఛపునఃపునః । పాశితః కర్తృణాజన్తు ర్భజతేజన్తసన్త
 తిమ్ ॥ ౫౯ ॥ సతగర్తయదికర్విత తత్ఫలంపురుషాశ్నుతే । అసచ్ఛేతగ

ర్తకురుతే సపుమాక్షదుఃఖమాపుయాత్ ॥ ౬౦ ॥ తస్మాతిగమస్యకుర్వా
 ణశ్చిత్వాప్రకృతిసన్తతిమ్ । మాంభశేతతపోభ్యానైర్ముముక్షు శ్చతురా
 నన ॥ ౬౧ ॥ పురుషగప్రకృత్తేహిహాపిద్వేదతురానన । తేనిత్యేమమబు
 ధ్యస్వప్రాణినామ స్త్యహంకరిః ॥ ౬౨ ॥ పురుషాధిష్ఠితా తస్మాజ్జగతోమ

హదాహ్వాయమ్తత్త్వంతత్రగుణైస్సాకంజజ్ఞేపురు
 తత్వసృష్టిః ॥ షమోహనమ్ ॥ ౬౩ ॥ అహంకారాస్త్రయోజాతా స్స

కాళా తస్యతత్వతః । వైకారికశ్చ తేజస్కోభాతిశ్చేతితేత్రీయః ॥ ౬౪ ॥
 వైకారికాదహంకారా త్వంచజ్ఞా నేంద్రియాణ్యపి । కర్తేంద్రియాణిపం

చాపి తేజస్తాజ్జిగ్రేపునః ॥ ౬౫ ॥ భౌతికాచ్ఛబ్దతన్తాత్రం తచ్చాకాశమ
 జీజనత్ । ఆకాశాత్ స్పర్శతన్తాత్రం తస్మాద్వాయురజాయత్ ॥ ౬౬ ॥

మరుతోరూపతన్తాత్రంతదప్యగ్నిమజీజనత్ । అగ్నేశ్చరసతన్తాత్రం తస్మా
 దాపోఽపిజన్తైరే ॥ ౬౭ ॥ తాభ్యోగన్ధాఖ్యతన్తాత్రం తస్మాదాసీద్వసుంధ

రా । శబ్దైకగుణమాకాశం శబ్దస్పర్శగుణోనిలః ॥ ౬౮ ॥ రూపేణతా
 భ్యాంసహిత స్త్రిగుణోహవ్యవాహనః । పూర్వత్రయోరసశ్చాపి చాతు

ర్గుణ్యమహంస్త్పృతమ్ ॥ ౬౯ ॥ శబ్దస్పర్శరూపరసా గంధఃపంచ గుణా
 మహీ । మహత్యాతత్పంచమత్యాసృష్టేస్తా స్సకలాప్రజాః ॥ ౭౦ ॥

సంహతిర్యత్రభూతానాంతత్రసన్నీయతేపుమాక్ష ।
 ద్వివిధంజ్ఞానమ్ ॥ జ్ఞానస్తుద్వివిధంబ్రహ్మశరాస్విఖ్యంచ క్రియాఖ్యకమ్ ॥

సత్త్వస్యక్రియయాసిద్ధిః సాపిస్యదభిచారిణి । యమశ్చ నియమశ్చేతి
క్రియాభ్యుండివిధంస్త్యుతమ్ ॥ ౭౨ ॥ సతాన్విఖ్యంజ్ఞానమాప్నోతి తాభ్యాం
కమలసంభవః జానీహి బ్రహ్మమిత్రత తస్మాత్సఖ్యంజ్ఞానముత్తమమ్ ॥ ౭౩ ॥

జ్ఞేయంజ్ఞానేనతద్బ్రహ్మ శర్మణ్యానందేజసి । లక్ష
బ్రహ్మలక్షణమ్ ॥
ణంబ్రహ్మణోనత్యే తద్గతైకమనాశ్శృణు ॥ ౭౪ ॥

అఽక్రియందివ్యరూపం స్వయంచేద్యం నిరంజనమ్ । నిర్దోషమనవచ్ఛి
ద్రమగ్నప్రప్తం నిర్వికల్పకమ్ ॥ ౭౫ ॥ అద్వైత్యమక్షయంశాంత మర్చ-జ్యో
తిరనామయమ్ । చిదానందస్వరూపంత దదృష్టా న్తమబుద్ధిమత్ ॥ ౭౬ ॥

స్వభావనిర్మలంశుద్ధం గతాగతవివజితమ్ । నిర్మర్యాదం నిస్తరంగం
స్వికారం నిరాకులమ్ ॥ ౭౭ ॥ ప్రభవంగర్వభూతానాం వాసుదేవాహ్వా
యంషహః । హీనవజ్రైర్మోక్షమాజ్ఞై రసంసేవ్యమతర్కితమ్ ॥ ౭౮ ॥

సతతంయోగిభిర్ధ్యేయ మధ్యేయంచాప్యగోచరమ్ । ప్రధానప్రకృతీర
స్యద్భోగ్యంభోక్తృనిరాత్రయమ్ ॥ ౭౯ ॥ సర్వతోక్షిరోనక్త్రీశుతి
పాణిపదంపరమ్ । అతర్పహిశ్చసర్వత్ర సవయంవ్యాప్యప్రకాశతే ॥ ౮౦ ॥

ఓంకారమక్షరంవ్యక్తం మాయారూపంశివంకరమ్ । మూలమన్త్రాత్మక
న్నిత్యమవ్యక్తమజమచ్యుతమ్ ॥ ౮౧ ॥ షహతోపిమహద్బ్రహ్మస్మణో
రణుషుదోర్మృదు । అమాయం చిద్ధనంమూర్త మమూర్తం బ్రహ్మత

ద్విధే ॥ ౮౨ ॥ జ్ఞానేక్షణేనశశ్యంతిబ్రహ్మతత్పాచరా
త్రిణిః । బ్రహ్మణాసకలంవిశ్వం సృష్టంతత్సర్వపా
ణినా ॥ ౮౩ ॥ దేశకాలా విశేషేణ సర్వతోవ్యాప్యతి

వృతి । తస్మాత్సర్వత్రవరణం బ్రహ్మైవకీర్త్యతే ॥ ౮౪ ॥ అభోధ్వం
తిర్యగుచైచ్చ భాగయత్యభిలంబగత్ । తతస్తత్సర్వతత్పక్షుర్వస్తుజా
తంపురస్థితమ్ ॥ ౮౫ ॥ సర్వత్రబ్రహ్మణస్తస్యతస్మాత్సర్వతోముఖమ్ । ఆ

శ్చయస్తేహ్యపీకాని జ్ఞానాభ్యానియథాశిరః । తథానానాశ్రయత్వేన
సజ్జేయస్సర్వతస్మిరా ॥ ౮౬ ॥ దూరస్థంవావిదూరస్థం యత్రకుత్రాపి
నాగతమ్ । శుక్రిణోతిశబ్దసంఘాతం తేనాసౌసర్వతశ్శృణోతి ॥ ౮౭ ॥

భిన్నోపహితయఃపిష్టా దభిన్నభవలక్ష్మ్యతే । తద్వద్యుక్తోత్పథఃసూచి
 తోష్యక్తమాపృత్యతిష్ఠతి ॥౧౮౫॥ దర్పణస్యోదరేభాతి బహిస్థాః పృతి
 మాయథా । దృశ్యతేతత్రతత్రైత త్తస్మాదవ్యక్తరూపతా ॥౧౮౬॥ జ్ఞా
 నంనైవేంద్రియాధీనం సర్వతాస్యస్వభావతః । సర్వజ్ఞఃకథ్యతేతస్మాత్త
 ద్బ్రహ్మచతురాసన ॥౧౮౭॥ అనాది జననాభావా దనస్తద్దనాశతః
 ఆద్యస్తయోశ్చరాహిత్యా దమధ్యంకమలాసన ॥౧౮౮॥ వ్యాప్త్యాగర్వ
 త్రసక్షస్య పరోక్షత్వాదసత్పునః । త్రిభిర్గుణైరబద్ధోపి బద్ధవత్తేషుతిష్ఠ
 తి ॥౧౮౯॥ యథాపుష్కరపద్మేషు స్వచ్ఛమంభః ప్రతిష్ఠితమ్ । అస్తర్బ
 హిరభిర్యావృత్య తస్య త్యేకోమహర్ణవే ॥ ౧౯౦ ॥ నిమగ్నస్యైవకుంభస్య
 బహిరస్తరపాంస్థితిః । పరతేత్రజ్ఞయోరైక్య మాత్మమోక్ష్యుశ్చిహ్
 దితమ్ ॥౧౯౧॥ తేత్రజ్ఞస్య బహుత్వంహి దేహ భేదాత్ప్రతీయ్యతే ।
 యథానానావిదైర్ద్వారైః పురాన్నిర్యాంతిదేహినః ॥౧౯౨॥ నిర్యాన్తి
 బ్రహ్మణస్తస్మాత్సహిసర్గోనిగద్యతే । అస్తర్విశన్తితైర్ద్వారైర్యథాతత్పుర
 వర్తితః ॥ తథైవయాన్తితద్బ్రహ్మ సాహిసంహృతిరుచ్యతే ॥౧౯౩॥ జ్యో
 తిర్మణ్ణలమధ్యస్థం రుక్మాభంద్విభుజంవిభుమ్ । భాసయన్తంజగత్సర్వం
 తేజఃపుంజైస్సప్తవర్తిభిః ॥౧౯౪॥ బ్రహ్మమధ్యేభువోర్మధ్యే నాభిచక్రే
 గళావతే । జిహ్వగ్రేతాలుమధ్యేచ భావయన్తి జితేన్ద్రియాః ॥౧౯౫॥
 ధ్యాత్వాధ్యాత్వాపరంబ్రహ్మలీయ్యస్తేబ్రహ్మతేజసి । అగ్నిమధ్యే యథా
 స్వర్గం భాసతేసక్తవత్పుథక్ । తథాబ్రహ్మణిలగ్నోపి మణిరూపేణద్భు

శ్యతే ॥౧౯౬॥ జగత్సర్వేషుద్భూతివత్పురూపేణతే
 జసి । వృద్ధిహోసో స్తిజగతో జీవయోగవిరామ
 తః ॥౧౯౭॥ మహదాదీనితత్వాని నిత్యాన్యేవనసం
 శయః । నోత్పత్తి ర్మలయస్తేషాం వికాస హాస
 మాపుయ్యుః ॥ ౧౯౮ ॥ స్థితిస్తేషాం జగత్యేవగు
 హ్యామేతచ్ఛతుర్ముఖ । యథారూపశశినోర్యోగస్త
 థాశ్రీవత్సరత్నయోః ॥౧౯౯॥ శ్రీవత్సరత్నయోర్యోగాద్వికాసశ్చ

జీవజగతోః
 స్థానం॥
 తత్త్వానాం ని
 త్యత్యం॥
 జగజ్జీవసంయోగః॥

కృతేరపి । సర్గకాలస్తయోర్యోగే విరామేప్రభయోమహాన్ ॥౧౦౪॥

చిత్తప్రసాదనాజ్ఞానంతప్రకారోద్యుతభ్యతేః॥
చిత్తప్రసాదనమ్॥

యోవరాగరహితం నిర్మలంతస్యజాయతే ॥౧౦౫॥

విజ్ఞానంతస్యభగవత్సమారాధనకర్తృభిః । ఆనాథవిలయోయోగోయో
గాంధైశ్చయమాదిభిః ॥౧౦౬॥ శౌచమిజ్యాతపశ్చర్యా స్వాధ్యాయా

భ్యసనంతథా । పరదారపరద్రవ్యవైముఖ్యంశాస్త్రసేవనమ్ ॥౧౦౭॥

అశ్రద్ధతాభోజనాదాన్నానంతీర్థనిషేవణమ్ । బ్రహ్మచర్యమితా
హరోమానమింద్రియనిగ్రహః ॥ ౧౦౮ ॥ అహింసాచోదవాసశ్చదు

ష్టాహారవివర్జనమ్ । అమృతావృద్ధసేవాక్షమామైత్రోదయస్త
థా ॥౧౦౯॥ వైరాగ్యంపుత్రదారేష్వప్యేత్యేచ్ఛిత్తప్రసాదవైః । జ్ఞానం

ప్రత్యజ్ఞుఖంభూయాత్తేనయాతిపరంపరాః॥౧౧౦॥
సంసృతిబంధన
హేతుః ॥ శుభాశుభాత్కంకర్తృకృత్వామాయావశంకతాః ।
భోగాయతనమాసాద్యతత్తత్కర్తృప్రవాహజమ్॥

దుఃఖంసుఖంవాపురుషాభుంజతేయేజితేద్రియాః । సంసృతిస్సాచతు
ర్వక్త్రితస్యాకర్మైవకారణమ్ ॥౧౧౧॥ కరోతికర్తృచావిద్యావివశః

పురుషస్స్వయమ్ । చిత్తప్రసాదనైస్సర్వైర్భూయాత్సంసృతిసంతు
యః ॥౧౧౨॥ క్షీణేకర్మణిసంసారహేతౌముక్తిరనంతరమ్ । అవిద్యా

వివశఃకర్తృకురుతేపురుషస్స్వయమ్ ॥౧౧౩॥ సత్త్వం
అవిద్యా॥ రజస్తమశ్చేతితిస్రోవిద్యాశ్చతుర్ముఖ । తాభిర్ని

బధ్యతేజన్తుస్తద్వశఃకర్తృకారయేత్ ॥౧౧౪॥ గుణత్రయమయీవిద్యా
మాయేతిప్యవధారయ । మాయాయాస్త్రివిధామూర్తిర్నిద్రాకర్తా

థమోహినీ ॥౧౧౫॥ సత్త్వాదిగుణరూపాస్తాస్తాభి
మాయామూర్తిః॥ స్సంసరతేపుమాన్ । శ్రద్ధాభక్తిస్సమాధిశ్చత్రీవి

విద్యాః॥ ధాముక్తిహేతవః॥౧౧౬॥ విద్యాభిస్తాభిరేవాయం
అదిసృష్టిప్ర
కారః॥ సంసృతేర్దుశ్యతేపుమాన్ । సర్వాకారవినిర్ముక్త

రూపమేపరమాత్మనః ॥ ౧౧౭ ॥ దుర్విజ్ఞేయస్తద్

స్వేషాం శృద్ధాదీనామగోచరమ్ । అవ్యక్తంచ్యక్తిమాపన్నం కదాచి
త్వరుషేచ్ఛయా ॥౧౧౯॥ అహంజాల సతోవ్యక్తా న్నతోజవ్యవ్యహం
కృపిః । జజ్ఞిరేభవహంకారాత్తన్మత్ప్రీత్యపిపంచచ ॥౧౨౦॥ ఏకా
దశాపీన్ద్రియాణి తస్మాదేవచతుర్ముఖ । మహాత్తత్త్వంపుథివ్యాది పంచ
క చ మథాక్రమమ్ ॥౧౨౧॥ చేతనాచేతనేచోభే స్పృష్టిరేషావధారయః

జీవప్రకృతి సంయోగ స్సృష్టేచ్ఛర్వత కారణమ్॥
ఉత్తమాశ్వా ౧౨౨॥ సత్వాధికగుణశ్చైవ సుత్తమస్సడదా
ప్రీతిధాః॥ పూతః । రజోగుణాధికోవ ధోజఘనస్తామసాధి

కః ॥౧౨౩॥ సత్వాధికామాంయజంతేచర్వాదేవాన్ప్రజౌధికాః । దేవ
యోనీన్యజన్తే న్యేజఘన్యాస్తామసాధికాః ॥౧౨౪॥ జఘన్యానరకంయాం
తిమధ్యమాస్సర్వర్గిణోపధే । మామేవయా నిశ్చేయాంస స్తత్త్వంహృదివి
చిన్తయ॥౧౨౫॥ భుక్త్వాబహునిమఃఖాని పునజన్తికిలాన్తిమః । అవ్య
మేధాదికాస్త్వా మధ్యమాశ్చతథావ్యథాత్ ॥౧౨౬॥ గత్వాగత్వానివ
ర్తన్తేయజ్ఞపర్వపరాయణాః । మామేవశరణంప్రాప్యయజ్ఞమారాధయ
న్తియే॥౧౨౭॥ తేద్యాపిననివతంతేశ్చేయాంసశ్చతురాసనసత్వాఖ్యగు

ణయుక్తస్యలక్షణం వత్స్యతేధువా । శౌచంధృతికి
గుణినాం లక్షణమ్॥

క్షమామానం తపోజ్ఞానమతఃపరమ్ ॥౧౨౮॥ సత్త్వం
శమస్సాత్వికస్య గుణాఃకల్యాణకారిణః । దంభఃక్రోధస్తథాదర్పఅహం
కారఇతిదృశాః ॥౧౨౯॥ రాజసస్య గుణాఃప్రోక్తా ముక్తిమాగ్ ౬౪
ధిః । నిద్రాలస్యంచపైశున్యం నృశంస్యంధర్మనాశనమ్ । ౧౩౦॥ తామ
సస్యగుణాపతే కథితాఃకమలాసన । కాయేనమనసావాచా తపస్త్రివి

ధమాచరేత్ ॥౧౩౧॥ గురుదేవద్విజపాజ్ఞ పూజాశౌ
కారీరాది తప ౧౩౨॥ చమథాజ్ఞానమ్ । బ్రహ్మచర్యచహింసాచ తపశ్చా
శ్చూః॥ రీరముచ్యతే ॥ ౧౩౩॥ అస్మగ్రహపరావాచి భూ

తానామువకారితా । స్వాధ్యాయో వేదమత్రాణాం కథితంవాచికం
తపః ॥౧౩౪॥ నిష్ఠాబ్రహ్మణిసన్తోష స్సామ్యభావో మనశ్శుచిః । జ్ఞానా

సాత్వికాదితపః॥ శ్లో॥ ఏషో వశ్యో చ తత్ప్రకృతానాం సంతపః॥ ౧౩౪॥
 ఫలాభిసంధిరహితం తత్తపస్సాత్వికం వతమ్ । అత్త

సః ఫలసిద్ధ్యర్థం తదుక్తం రాజసంతపః॥ ౧౩౫॥ పరేషాం కార్యసి
 ద్ధ్యర్థం జయనిగ్రహ హేతవే । తదుక్తం తామసః బ్రహ్మక బుద్ధ్యా
 తప్తమవధారయ ॥ ౧౩౬॥ నూతే ప్రకృతి రావన్నా వ్యక్తగర్వంచరాచ

బ్రహ్మణో వ
 యాంసి॥

రమ్ । పునశ్చలీయ్యతే తత్ర కాస్త్యాయుషి గతే
 సతి ॥ ౧౩౭ ॥ కలేయ్యుగసహస్రే ద్వే దివ్యారాత్రం
 తవాభవత్ । తేనైవ వత్సరో బ్రహ్మకా వత్స్య తర

శతత్రయైః ॥ ౧౩౮ ॥ బ్రహ్మణశ్చ త మబ్ధాస్సస్య స్తదస్తే ప్రళయో మ
 హాత్ । ఏకస్య కాస్త్యాయుసస్య మనవస్సస్య శ్చ తుదేశ ॥ ౧౩౯ ॥

ఏకో న సప్తః కాలాః మమోరేకస్య యాంతి హి । అవాన్తరాన్వ
 ద్రళయా బ్రహ్మణో దినమానతః ॥ ౧౪౦ ॥ చక్రయుక్తం యథా చక్రమవి
 రామం వివతతే । తథా విరామం లోకో యం * ॥ ౧౪౧ ॥ యాత్యా
 యాతి చతుర్వక్త్రస్వామిశ్చాపురుషేచ్ఛయా । దినక్షయే బ్రహ్మణో న్య
 రుద్రస్సంహరతైవ జాః ॥ ౧౪౨ ॥ సాయం సంహరతే దుద్రోః ప్రాతస్సృ
 జతిపద్మజః । బ్రహ్మరుద్రశ్చ ద్వావేతౌ స గణసంహరకా దిశౌ ॥ ౧౪౩ ॥

అండశుష్టిః.

వాసుదేవాదయస్స రేవ బహు న్యజ్ఞానిజ సప్రజుః । ప్ర
 త్యేకమణ్డరూపాణి వక్తుం సామానికీక్షమగ్ని ॥ ౧౪౪ ॥

వాసుదేవాదిభిస్సప్రప్తాయేయే దేవస్య మూర్తయః । తైరన్యజ్ఞానిస
 ప్తాని కోవాబూయాత్పుథక్పుథక్ ॥ ౧౪౫ ॥ యోగిమోయోగ మో
 హత్కౌన్ఠిభిత్కౌన్ఠియాంతి త్రదమ్ ॥ ౧౪౬ ॥ అణ్డస్యైకస్య రూపం త

స్థితిం వక్ష్యే వతు ముఖా । అదేహితద్వత్సవత్ర నై
 భుగోశవణానమ్ । వభేదో న్నిమత్ర చిత్ ॥ ౧౪౭ ॥ చతురశ్రాభివత్సృ

భ్యోపంచాశతో టియోజనైః । విస్తీర్ణానంతతలచేయం ఘనతః కోటి
 యోజనమ్ ॥ ౧౪౮ ॥ ద్విపానిసప్తసంత్యత్ర సాగరాస్సప్తసంతిచ । జం
 బూద్విప్రాభువామధ్యే లక్షయోజనవిస్తృతః ॥ ౧౪౯ ॥ తద్భగద్వి

గణనైవ త్వరవాదిధివాప్యతః । ఉత్తరోత్తరమేకైకద్విగుణాయామవి
ప్రరా ॥ ౧౪౯౪ ॥ ద్వీపానివత్సముద్రాశ్చక్షిష్టాస్తేవతురానన । జంబూ
క్షుశ్చగమతఃక్రాంచత్సకత్సాల్పలిసంజ్ఞితః ॥ ౧౪౯౫ ॥ పుష్కరాశ్చభృశ
ప్రైతేద్వీపాగికమలసంభవ । అవశేషుసుగాసపిఁదధిక్షీరజలాబ్ధిభిః ॥
౧౪౯౬ ॥ ఆవృతాస్సన్తితేద్వీపాజంబూద్వీపస్యమధ్యమే । భాగేమేరు
మహానది స్సప్తసంవర్ణాఃప్రకాశతే ॥ ౧౪౯౭ ॥ సీమవాన్నిషధోవి
న్ధ్యోహేమకూటోన్యదక్షిణే । వషణంభారతమిత్త్యుక్తస్తతోవక్ష్యేవ
ధారయ ॥ ౧౪౯౮ ॥ ఉత్తరేమేరువైలస్యవషణంఽంపురుషంస్తృతమ్ । త
త్రనీలోహయగ్రీవశ్చేతాదీరత్నపానమా ॥ ౧౪౯౯ ॥ మందరోదిశి
పూర్వస్యాం దక్షిణేగంధమాదనః । ఆసీత్ప్రతీచ్యం విప్రలోవళణం
తేతీమహాద్రుమః ॥ ౧౫౦౦ ॥ అగ్రేకల్యాణవైలస్యబ్రహ్మణోమహతీ
పురీ । దిత్వష్టాసప్తపిసంత్యన్యా ఇంద్రావీనాంతథాపురః ॥ ౧౫౦౧ ॥ మ
ర్యాదాయాం తథాభూమే మర్యాదాపర్వతోమహా ॥ ఆవృశ్యధ
రణీమాస్తే ధరణీతేవర్త్యతే ॥ ౧౫౦౨ ॥ తత్రసంతి మహాత్మానస్సిద్ధ
విద్యాధరాదయః । హిమవంతంసమారభ్యయావద్దక్షిణసాగరః ॥ ౧౫౦౩ ॥
తావత్స్వద్భారతం వషణం భూరేఖేయ నుదీతా । స్వగాఢపవ
నాదం కమనరకానుభవాకరమ్ ॥ ౧౫౦౪ ॥ కృత్వాతత్తద్భజం తేహి
ప్రాణివశకమకారణిః । చాతురాశ్రమసిద్ధిస్సాధిమాభారత సంజ్ఞితే ॥
౧౫౦౫ ॥ పుష్కరాశ్చేమహాద్వీపేమానసాఖ్యోమహీధరః । తత్రాపిలోక
పాలానాం సన్తిపుర్యోనవక్రమాత్ ॥ ౧౫౦౬ ॥ వర్తతేపుష్కరేద్వీపేబ్రహ్మ
ణోమహతీపురీ । అభిస్వచ్ఛదకైఃపూర్ణాస్తద్భూమిస్సప్తసంవత్సరే ॥
లోకాలోకాహ్వయస్తత్రభాతిసవకకులాచలః । ఏషభాతిమహాశైలో
వహీలోకస్యచాలవత్ ॥ ౧౫౦౭ ॥ లోకాలోకగిరేర్ముఖ్యధివై కం
తస్యగ్రహంమహత్ । తత్రాస్తే భగవాన్విష్ణు దేవీభిగపావకాదైరపి ॥
౧౫౦౮ ॥ మహతాండకటాహేనధరణీయంసమావృతా । వంచాశలోకా
టవిస్తీర్ణా సద్వీపాది మహాణవా ॥ ౧౫౦౯ ॥ భూమేరథస్తా దత

అతలాదిః॥

అం తదథోపతలాహ్వయమ్ । తదధస్సుతలాహ్వయమ్

'స్తదథో మహాదాహ్వయః ॥ ౧౬౬ ॥ రసాతలస్త

తోధస్తాత్తతోధస్తా తలాతలః । పాతాళాఖ్య స్తతోధస్తా దిమేసప్తా
తలాదయః ॥ ౧౬౭ ॥ యోజనానాంసహస్రాణిదశైలేష్వతలాదిషు ।

మనుష్యాద్యా మహీలోకే దానవా ద్యతలాదిషు । అ త లా ది థ వా

భోగానస్వగ్గేపిక దాచన ॥ ౧౬౮ ॥ తేజోభిస్సర్వరత్నానాం వ్యాప్తా

స్తఅతలాదయః । చంద్రతారారూపహీనాం తేజఃకాంత్యా నవిద్య

తే ॥ ౧౬౯ ॥ సస్వగ్గేపిమతిభూతయా దతలాదినివాసినామ్ । కపిలో

నామభగవాన్తా న్మోద్విష్ణుస్సనాతనః ॥ ౧౭౦ ॥ పాతాళేనాగరాజేం

దైత్రాస్తేపారిషదైస్సహ । తాపసీంతమసాద్యవిష్ణురేషా సపాయి

నీమ్ ॥ ౧౭౧ ॥ శేషానామమహానాగోవిభతిశిరసాజగత్ । అధస్తా

దస్యనాగస్యకూమరకలానలాహ్వయః ॥ ౧౭౨ ॥ శిఖాసహస్ర జటి

లోదుర్నిరీక్షస్సురాసురైః । అధస్తాత్తస్యశుక్రస్య శక్తిరాధారసంజ్ఞి

తా ॥ ౧౭౩ ॥ తదథోద్దకటాహస్సాన్యజ్ఞానీహికమలాసన । ఇమేతుఫ

లభూభాగాః పుణ్యరూపస్యకమణః ॥ ౧౭౪ ॥ అథోమహ్యజలస్వా

పినారకీనామమేదిన్ । రౌరవాఖ్యశ్చనరకోమహారౌ

నరకలోకః॥

రవసంజ్ఞికః ॥ ౧౭౫ ॥ తప్తపూతకాఖ్యశ్చకుంభీ

పాకాహ్వయస్తథా । శూలారోపణసంజ్ఞశ్చసూచ్యైర్గాఖ్యనిషేవణం॥

త్సరఖడ్గాభిధానౌద్వేపనూకరీతైలకుంభికా । అసిపత్రవనంచాపిమహా

జ్వాలాచకంపిన్ ॥ ౧౭౬ ॥ వ్యాఘ్రసింహభయారణ్యం పూయశోణితక

డమమ్ । శాల్మల్యోహేమవృత్తాశ్చ తప్తస్తంభోపసేవనమ్ ॥ ౧౭౭ ॥

దేహికర్తానుగుణ్యేనవతకం తేఫలభూమయః । నరకేష్వపిదృశ్యంలేభా

గిభోగ్నేయక భూమయః ॥ ౧౭౮ ॥ సస్వగ్గోనాపినరకోయోగసంసర్ప

తచేతనామ్ ॥ ౧౭౯ ॥ భువలోకాదిలోకానాం శ్రుణులక్షణమబ్జ

జ । భువస్సమోభువలోకో భూమేరుపరి వతక

భువలోకాదివర్ణనం॥ తే ॥ ౧౮౦ ॥ ఉపరిష్టాద్భువోభావ స్ఫుహస్సగిర

తాస్యతః । స ప్రభిస్తురగ్రస్సాధకమేకచక్రరథోపరి । బ్రహ్మణోనగరీం
త్యక్త్వాసర్వతకపరివతతే ॥ ౧౦౨ ॥ భూభాన్వారంతరంప్రాహుర్న్య
వలూకం మనీషిణః । తిర్యగూర్ధ్వ మధశ్చాపి చతస్ర మరీచయః॥
బ్రహ్మణస్సదనంప్రాప్యప్రాదక్షిణ్యాన్నివతతే । భువలోకేవసంత్రే
తేసిద్ధవిద్యానరాదయః ॥ ౧౦౩ ॥ అర్కాల్లక్షమితాదూర్ధ్వం చంద్ర
స్థానంసమీరితమ్ । సంచరన్తి తతశ్చోర్ధ్వం సత్తత్రాణి చతుర్ముఖ॥
౧౦౪ ॥ ఉచ్చైర్లక్షత్రయాతౌస్యోమ్యోమ్యిన్ద్రంవరత్రేగహః । లక్ష
ద్వయమతీత్యాస్తేభాగవస్తేజసాం వరః ॥ ౧౦౫ ॥ యోజనాత్తుతతో
భామస్తతోయోజనతోగురుః । గురోరూర్ధ్వం లక్షమితా ద్రవిపుత్ర
స్యసంస్థితః ॥ ౧౦౬ ॥ లక్షలక్షోర్ధ్వం దేశేషు సత్తత్రాణాం పదంవిదుః॥
సహస్రమృషయస్సన్తి తదుపర్యూర్ధ్వం తేజసః ॥ ౧౦౭ ॥ తేషామృధ్యే
ధ్రువోనామ రాజాస్తేతేజసాంపతిః । ద్వాదశారంజగచ్చక్రం భ్రామ
యజగదన్యయమ్ ॥ ౧౦౮ ॥ చక్రస్యనాభిమధ్యేయం ధ్రువ ఏకఃప్ర
కాశతే । ఆదిత్యధ్రువయోమౌధ్యే స్వగదేశ శ్చతుర్ముఖ ॥ ౧౦౯ ॥

విమానే తత్రగీర్వాణాస్సంచరంతిఇతస్తతః । జ్యో
స్వగః॥
తిస్వరూపిణస్సర్వేతత్రగంగామహానదీ ॥ ౧౧౦ ॥ త

త్రచింతామణీరత్నం కామధేనుస్సురదుర్మహః । క్షీడంత్యుష్నరసస్తత్ర పీ
య్యూషం దేవనిమిత్తమ్ ॥ ౧౧౧ ॥ ఐరావతశ్చనాగేంద్రస్తథైవోచ్చై
శ్చక్రవాకప్రసః । సాక్షాదుపింద్రోభగవాన్ సిద్ధవిద్యాధగాదిభిః । ఇం
ద్రేణపాలయన్స్వగమాస్తేకమలసంభవ॥ ౧౧౨ ॥ ధ్రువోపరిమహా
లోకఃకకోటియోజనసమ్మితః ॥ ౧౧౩ ॥ జనోలోకస్తతోభాతి కోటిద్వ
యతలోపరి । తతస్తపోమయోలోకశ్శతకోటిభిరష్టభిః ॥ ౧౧౪ ॥ సత్య
లోకస్తద్విగుణస్సతేకమలసమ్భవ । మునీనాంతత్పదంవిద్ధితపసా భావి
తాత్మనామ్ ॥ ౧౧౫ ॥ లక్షయోజనవిస్తీర్ణాసాలప్రాసాదవేష్టితమ్ । ఉ
త్తరేనత్యలోకస్యవిష్ణులోకస్సుభాకరిః॥ ౧౧౬ ॥ వరతేశివలోకోపిస
త్యలోకస్యదక్షిణే । యావాన్ సత్యస్యవిస్తారస్తా వత్సాన్విష్టేష్టవం

పదమ్॥౧౯౯౪॥తావదేవశీవస్యాపిలోకగతమలసంభవ ॥౨౦౦॥ సరైవ్యః
పారిషదైస్సార్థం విష్ణులోకే వహీయతే ॥ తథైవ ప్రమథైస్సార్థం
స్వలోకే భాసతీశః ॥౨౦౧॥విష్ణులోకస్సపై కుఠంజానీహికమలాసనః।

అఃడభి త్తిరుపగ్యాస్తేకోటియోజనసమ్మితా॥౨౦౨॥

అండాని॥

హిరణ్మయాని చాండాని చైవంచిత్రాణివిద్ధిహి । వ
ర్తనవప్రత్యండంభువనానిచతుర్దశః॥౨౦౩॥అనేవాండఃటాహేనలో
కాస్సర్వేసమావృతాః । విభాంత్యండేమతేలోకాన్సూత్రేషుష్ణయో
యథా ॥ ౨౦౪ ॥ అఃడదశగుణేనైవ వారిణాఃరివేష్టితం । తతోద
శగుణోవహ్నిస్తద్వాస్యవృత్తవతలే॥ ౨౦౫॥ సహాయునాతద్వనే
వ గవ్యోమ్నూచసమావృతః । సర్వం దశోత్తరంఽద్ధి వ్యోచతన్నహ
దావృతమ్ ॥ ౨౦౬ ॥ ఏవనుష్టాని సర్వాణి సంఖ్యావక్తుం సశక్యతే । స
ర్వాణిచాష్టాన్యవృత్త్యైకోనారాయణస్థి నః । మయాదిజ్ఞాత్రమ
లోక్తం చతురాసనసంప్రతి॥ ... ॥౨౦౭౪॥

ఇతి శ్రీ పాంచరాత్రే శ్రీవిష్ణులిలకే బ్రహ్మసదేశే స్వరూపి

వణనంనామ ద్వితీయోధ్యాయః.

అథ తృతీయాధ్యాయ ప్రారంభః.

•విరరామోపదిశ్యైవం పురుషస్ససనాతనః । తతస్తంపురుషశ్రేష్ఠ
మపృచ్ఛస్మసిసత్తమాః ॥ ౧ ॥ కియన్తోజాతయోబ్రహ్మస్తథాపర్ణాశ్రీ
మాఃప్రథో । ధర్మస్సకీదృశస్తేషాం యోగయుక్తశ్చకీవృశః॥ ౨ ॥ కృప
యోపదిశస్సాదృత్వాంవినాసపరాగతిః । మాముపాచతతోదేనః కృప

యాముసిసత్తమాః ॥ ౩ ॥ శ్రీష్టద్భక్తవశోవక్ష్యే

జాతయః॥

యన్తాంత్యంపరిపృచ్ఛసి । బ్రాహ్మణాఃక్షత్రియావై
శ్యాశ్శూద్రాఇతిచతుర్విధాః ॥౪॥ జాతయస్సనిచైశేషా మాత్రమాశ్చ
చతుర్విధాః । తత్ప్రకారమిహోవక్ష్యే శ్రీమహర్షిమలాసన ॥ ౫॥

అగ్నిమః॥

బ్రహ్మచారిగృహస్థశ్చ వానప్రస్థోభభిక్షుకః । చత్వా
రపవనమిణః కథ్యంతేబ్రహ్మయోనిమ ॥౬॥ బ్రహ్మ

అగ్నిమధర్మా॥

చర్యంచగార్హస్థ్యం పనయాత్రతాచ భూభుజామ్
ద్వపాద్యై వై శ్య జాతీనా ముద్వాహూ వృషశ

స్యచ । ఆగ్నిమానుసుణంధర్మంశుశ్విద్యుగదిష్యతే ॥౭౫॥ ఉపనీయ్య
గురోఃపాశ్వేనవ్రతానుష్ఠానతత్పరః । వేదాన్ శాస్త్రాగ్నిచాభ్యస్యసిన
యేత్ప్రభమాశ్రమమ్ ॥౮౫॥ ధర్మప్రజార్థంకర్వీత భార్యానుగ్రహం
తతః । తయాసహచ ధర్మమయేనాహాస్థ్యమాశ్రమం ॥౯౫॥ భార్య
యావిహింశ్చ తప్రవన్య ఫలాశనః । జీతేంద్రియస్త్రక్షుర్వ న్వాన
ప్రస్థాశ్రమంనయేత్ ॥ ౧౦౫ ॥ పుత్రదారభవాదీని పరిత్యజ్యజీతేంద్రి
యః । శిఖీయన్జీవన్జీవా బ్రహ్మభ్యానపరాయణః । యదైవకర్మదావాన్
భూత్వానియేత్పుమాశ్రమమ్ ॥౧౧౫॥ పాశీనిసస్సకలాసస్త్రిష్టాస్తీన్

వివాహః॥

పుంసూపేణద్వజుడద్వాహ్యమైధునంకుర్యాత్సవి
స్వగృహ్యాక్తవర్తనా ॥౧౩॥ బ్రాహ్మణస్సర్వజా

తిస్త్రీరుద్వాహ్యజనయేత్సుతాన్ ॥ బ్రాహ్మణీమసర్వాసు త్కత్రియో
జనయేత్ప్రజాన్ ॥౧౪॥ వైశ్యోవైశ్యానుశూద్రాసుశూద్రస్సాన్సవ్యున్
ప్రజానతే । ఉదూహ్యజనయేత్సుతాన్ ధర్మకామార్థసిద్ధయే ॥ ౧౫ ॥

కుండగోశా॥

జారే విధవాజాతో గోశసంజ్ఞాఃప్రజాపతే । జార
జాతస్సభర్తృమకుండఇత్యుచ్యతేబుధైః ॥౧౬॥ షాన్

సంకరజాతిః॥

సుస్వాసుస్వజాతీయఃపరకీయ్యాసువత్యతే । ద్విజౌ
ధక్షత్రియాజ్ఞాతోజాయతేసభిషగ్వరః ॥౧౭॥ ఆయు

భిషక్ ॥

ర్షేకవధీయాత మస్త్రీవత్సంజిబన్ధనమ్ । విప్రేణ
తిత్రయాణ్యోచేజ్జారతోజాయతేపజా । సాజ్యో

మాహూతికః॥

తివవధీయాత మస్త్రీవచ్ఛానాయనమ్ ॥౧౮॥

కర్మకః॥

వైశ్యాంబ్రాహ్మణోధాయాం కర్మకః క్షురక
ర్మకృత్ ॥౧౯॥ చార్యాతుకలాలః కథితో విప్ర

కులాలః॥

పారశవః॥ ధాన్యపరీసుతః | సతుపారశవోజ్ఞేయ సోర్పయేత్స
ప్రమాతరః || ౨౦ || వాద్యానివాదయేదేవ చార్యో
వ్యాధః॥ చేన్మృగధానకః | పట్టబన్ధోచితావిధి నృపజాను
జ్ఞగోళకా || ౨౧ || వైశ్యామూఢభూపా యాం
గోపః॥ గోపాలః పశుజీవనః | చార్యేణమాహిసోజ్ఞేయో
మహిషః॥ మహిషాశ్వోపజీవకః || ౨౨ || తుతోధవృషభీపుత్రః
కరిబన్ధనః॥ కర్మతేకరిబన్ధనః | చార్యేణశూలికోజ్ఞేయశూలారో
శూలికః॥ పణతత్పరః || ౨౩ || మణివిక్రియకౌజ్ఞేయా వైశ్యజ్ఞా
మణివిక్రియకః॥ కుండగోళకా | విడ్విన్నవృషభీపుత్రః కరణాద్యు
కరణః॥ తజీవనః || ౨౪ || చార్యాత్కటకారస్సాన్య దను
కటకారః॥ లోమపరిజాతమే | మాశనశ్చాన్యపాలశ్చ శూద్ర
మాశనః॥ జ్ఞాకుండగోళకా || ౨౫ || తుతోధవృషభీపుత్ర
పరితలోమాః॥ సునతశ్చాన్యభిధీయతే మాంజీబన్ధనమప్యేషప్రాప్నో
నూతః॥ || ౨౬ || చార్యాదపిససూతోన్య స్తద్వదేవోపనాయ
త్యేవసమస్త్రకమ్ || ౨౭ || సూతాన్యోవైశ్యవిన్నాయాంరఙ్గకో వస్త్ర
రఙ్గకః॥ శుద్ధికృత్ || ౨౮ || మాగధస్త్రచార్యేణ పాదజం
మాగధః॥ ఘోషీషయేత్ | శూద్రేణజాతోబ్రాహ్మణ్యాం వివా
చందాశః॥ హాచార్యతోధవా | చణ్డాలోవైశ్యవిన్నాయాంతు
తంతువాయః॥ త్రాణ్యాంతస్తువాయనః || ౨౯ || చార్యాత్పులిస్త
పులిందః॥ శూద్రోధతుతియాణ్యాంతుపులింసః | వైద్యశ్చ
పుల్కలః॥ చార్యతస్తత్ర జృంభన్తతాదిదేశికః | వృషభేనో
వైద్యనత్తకా॥ ధవైశ్యాయాం తక్షస్సవర్ణాదికారకః || ౩౦ || లోహ
తక్షః॥ యస్కారకోజ్ఞేయోనైల్యకృచ్చిల్యకృద్భవేత్ | చా
తైలికః॥ ర్యేణతైలికోజ్ఞేయస్తజమే పరితలోమజాః || ౩౧ ||
జటకమకనిరతోవిప్ర స్త్రికమాత్మత్రియోమతః | వైశ్య స్త్రికర్తా
కథతోవిపిజానుజ్ఞగోళకా || త్రికమాణౌనయేత్కాలంశూద్రస్త్రిన్వి

* మాణిషట్.

లికమాణి.
విసాదిగుణాః.

జసేనయా || ౩౨|| అధ్యాసనచాధ్యయనంయా
జనంయజనతథా | దానం ప్రతిగ్రహశ్చేతిషట్క-
మాణి చతుర్ముఖ | దానమధ్యయనం బ్రహ్మక-
యజనంత్రీశితత్పథక్ || ౩౩ || శౌచ మార్జవమా-
స్తిక్యందాంతిదానక్షమాశమః | జ్ఞాన విజ్ఞానస-
మృత్తిర్విద్రస్య సహజగుణాః || ౩౪ || తేజశ్శౌచంధృతిధాన్యకం
యుగైశాంపూర్వీకాగతిః | దాతృత్వమీశ్వరత్వంచ తాత్రస్య సహజో
గుణః || ౩౫ || గోరక్షణంచవాణిజ్యం కషణంచ స్వభావజమ్ | కమక-

వైశ్యస్యశూద్రస్యవతఃసం ద్విజసేవయా || ౩౬||
అష్టసంస్కారః. ద్విజానామష్టసంస్కారా బ్రహ్మక్షత్ర విశాంవిధే |

ద్విజత్వమష్టసంస్కారైస్తేర్వివామృషలోభవేత్ || ౩౭ || వృషశస్య న
సంస్కారో వ తః స ం ద్వి జ సే వ యా || ౩౮|| గర్భాభాసం
పుంసవనం సీమంతోన్నయనంతథా | జాతకమాఖ్యసంస్కారో నా
మాఖ్యకరణంతథా | అన్నప్రాశన సంజ్ఞ శ్చ చౌశాఖ్యా మాంజిబద్ధ
నమ్ || ౪౦ || ద్విజానామష్టసంస్కారాస్తత్తద్గుహ్యా క్తవత్కనా | అ
థవామూలమంత్రేః ద్వాదశాక్షరతొథవా | సంస్కారాః కథితాబిహ్తా

శ్రేష్ఠవైశ్యరథిష్ఠితాః || ౪౧ || ప్రాతస్సంధ్యాభిగ
పంచకాలవిభాగః. నముపాదానంతతఃపరమ్ | తృతీయమిజ్యాచరణం
స్వాధ్యాయాచరణంతతః | యోగసిపంచతమేకాలేపంచకాలికవత్క్ర-
నామ్ || ౪౨ || పంచపంచఉషఃకాలస్సప్తపంచారు

ఉషఃకాలాది. రుణోదయః | అష్టపంచ భవేత్ప్రాత శ్నేష్యూ
ర్యోదయస్తృతః || ౪౩ || ఉత్థాయోషశిశయ్యాయామాసీనో ధ్యావమా-
స్థితః | స్రష్టాసర్వాణితత్వాని నామాసేశస్యకీలకయః || ౪౪ || భూం
భూమ్యైనమృత్యుక్తావపాదాన్యస్యాన్తహితలే | శీఘ్రాయతనమాలా
క్యస్యప్రదోషంవిమోచయేత్ || ౪౫ || తతోజలాశయంగత్వా తాం.
ద్విజైజలసంపదమ్ | విజ్ఞాతౌత్సజనాయాథ క్షృణోషర వజీక

తె । అకేదారేతృణేదశే విఙ్మాత్రోత్సజనంచ
విఙ్మాత్రోత్సర్జనం॥ రేత్ । ఉదబ్బుఖోదివాకుర్యాత్సంధ్యయోరుభయో

రపి ॥౪౭॥ దక్షిణాశాముఖికుర్యాద్వామిన్యాం వాయుసమ్మఖి ।

ఉత్సృజ్యమలమూత్రేద్వేశాచదేశంగమాశ్రయేత్ ॥

కాచం,

అపశకుంభ సమాదాయ యావన్నల విమోచనమ్ ।

మృజ్జలాభ్యాంశోధయిత్వాహస్తాప్రత్యేశయేత్తతః ॥౪౯॥ మూత్రోత్సర్జ
నమాత్రేతు లింగశౌచంసమాచరేత్ । యావద్దుగ్ధస్థ నిస్సారోయథా

స్యాన్ననసశ్శుచిః ॥౫౦॥ తావన్నృదాజలేనాపి శౌచం కుర్వీతమానః ।

శోధయేద్యోనిదేశంచనారీమూత్రవిసర్జనే ॥ ౫౧ ॥ పాదహస్తోరుజం

ఘానాం శౌచంకుర్యాత్తతఃపరమ్ । ఉద్ధృతేనైవతాయేశాచంకుర్యా

దత్స్యితః ॥ ౫౨ ॥ జలాశయేన కుర్వీతకృత్వానరకభాగ్భవేత్ । తతో

జలాశయంగత్వాకుర్వీతసఖ శోధనమ్ ॥ ౫౩ ॥ కుర్యాద్వాదశ గంధూ

షానుర్యాన్నలవిసర్జనే । షణ్మాత్రోత్సర్జనేకుర్యాద్వామభాగేభు

వస్థస్థైః ॥౫౪॥ ఆచమ్యప్రాత్యుచాత్మానం దంతధావనమాచరేత్ । న్య

గోధస్థ తు సింబానాం కాస్తమేకుంసమాహరేత్ ॥

దంతధావనం,

౫౫ ॥ షడంగుళ మితం బ్రహ్మనగ్నిపాంగుళనాహ

కమ్ । తేనసంశోధయేద్దంతాన్తాదామేతాముదీరయేత్ ॥౫౬॥ ఆయు

బలం యశోవర్చఃప్రజాంపశూన్వనూనిచ । బ్రహ్మప్రజ్ఞాంచ మేధా

ఞ్చ త్వన్మోదేహివనస్పతే ॥౫౭॥ అమాయాంశ్యాద్ధివసే నకుర్యాద్ద

న్తధావనమ్ । దంతకాష్టంద్విధాభిత్వా జీహ్వనిర్లేహానంచరేత్ ॥ ౫౮ ॥

తతోద్వాదశ గంధూషానాగరయే దుద్ధృదాంబుభిః । కుకుటాసన

మాసీనః కుర్యాదాచమనద్వయమ్ ॥ ౫౯ ॥ నామ

ఆచమనమ్

త్రయేణమంత్రేణ మాషమగ్నజలంపిబేత్ । ఏకౌ

భవేత్తథాచామస్త్రీధాపానేనపద్మజ ॥౬౦॥ కుర్యాద్వాదశమూతీ

నాం న్యాసమంగమవైక్రమాత్ । తాల్యార్పయనయోర్నాసారంధ్ర

యోశ్శోశ్రీయోరపి ॥ ౬౧ ॥ భుజయోరుధరేమాధ్వికపూర్వంస్యా

ద్దక్షిణేతలే । మూర్తీనాం కేశవాదీనామంత్రేణస్యసంభవేత్ ॥ ౬౨ ॥
 ప్రాచీనాయామత్రయం కుర్యాత్తత్ప్రకారోద్యవత్సృజేత్ । నాసాదక్షి
 ణరుధ్రోదేహస్థంవాయుమత్స్పజేత్ ॥ ౬౩ ॥ వా
 పాణాయామః, మేనపూరయేద్వాయు తతఃకర్ష్యేకుంభకమ్ । హృ
 త్పద్మకణికామధ్యేమాంభజేతకప్రభమ్ ॥ ౬౪ ॥ ప్రణవంవ్యాహృ
 తీస్సప్తగాయత్రీంతస్యమస్తకమ్ । జప్తావృత్తివారంవాయుంతదక్షిణే
 నవిసజ్జయేత్ ॥ ౬౫ ॥ కృతేనైవంతివారంస ఏకవిష్ణోతాయతిభా
 వేత్ । తతఃసవీతసంకల్పంస్నానార్థంకమలాసన ॥ ౬౬ ॥ గురుధ్యానం
 పురాకృత్వామాంభజే త్కమలాగఖమిక్వక్షణం
 సమ్యక్, తథావక్షామ్యతు మానస్తథాయనమ్ । తిథివారం,
 చనక్షత్రంయోగంకరణమేవచ । ఉక్త్వాకర్మకరోమితి చోక్తిస్సంకల్ప
 ఉద్యతే ॥ ౬౭ ॥ ఓంతత్సదితిమంత్రేణసంకల్పేమాంస్తదేవ్యధే । తిథరా
 జమనుజ్ఞాప్యనాభిదఘ్నజలంవృజేత్ ॥ ౬౮ ॥ నారా
 స్నానమ్, యణం స్తరం స్తత్ర త్రిరాత్మానం నిమజ్జయేత్ ।
 అచమ్య చతురశ్రంత త్రిభువీతం ప్రకల్పయేత్ ॥ ౬౯ ॥
 తస్మిన్నావాహయేద్దేవీం పుణ్యరూపంసురాపగాః । అన్యైఃపిభిస్తా
 మారాధ్య త్రిభువంజలి నాహరేత్ ॥ ౭౦ ॥ అభిమన్త్ర్యైథ మూలే
 న మూర్ధానమభిషేచయేత్ । ఏవంత్రిః పంచవాసస్త తతోదక్షిణహ
 స్తతః ॥ ౭౧ ॥ మాషమగ్నోదకంగృహ్య స్తూలేనైవాభిమన్త్రయేత్ । త
 త్పితౄతావతఅచమ్య త్రిభువీతగతంజలమ్ ॥ ౭౨ ॥ అభిమన్త్ర్యైథమూలేన
 త్తత్రాత్మానంనిమజ్జయేత్ । యావత్ప్రాంతములమన్త్రం మజ్జన్నేవజ
 పేన్నరః ॥ ౭౩ ॥ అత్తానంపరిషిచ్ఛాథ కుర్యాదాచమనద్వయమ్ । విధ్యే
 తదవగాహాఖ్యం స్నానంకమలసంభవ ॥ ౭౪ ॥ అవగాహాహ్వయేస్నా
 నేదేవపిఃపితృతపశాణమ్ । స్నానకాటింధరస్నాన మాచరేత్కమ
 లాసన ॥ ౭౫ ॥ తిరమాసాచ్యవస్త్రేణ కారయేదంగమాజనమ్ । ఉత్త
 ర్యావృత్తితర్యా కాపీనంధాదయేత్తతః ॥ ౭౬ ॥ తతఃప్రత్యక్షపత్వాణీ

వస్త్రధారణమాచరేత్ | శోభయిత్వాదగ్రీవస్త్రస్త్రీడయేచ్ఛిత్పత్త

యే || ౭౮ || ప్రసంగాదత్రవత్సృమి స్నానాని

గౌణస్నానమ్

లాసన | వజ్రయిత్వాశిఖాంస్నాయా తలంతస్నా

నంతదుచ్యతే || ౭౯ || నాభిజంఘాయగుహ్యచాం తౌళనంకాపిలంస్త్ర

తమ్ | ఆమయాఖ్యంభవేత్సాన మార్ద్రవస్త్రీణమాజణమ్ || ౮౦ ||

తారవ్యాహృతిగాయత్ర్యవోహిస్తామస్త్రీసత్తమైఃప్రోక్షణమా

స్త్రీమేతాని స్నానానిక మలాసన || ౮౧ || ఉష్ణోదకేనామయ్యాయః

స్నాయా తత్రా పృథదగ్రీవే | కర్పితకణ్ఠస్నానాఖ్యంకా పిలస్త దుప

ద్రవే || ౮౨ || మాజణమ్మస్త్రీమప్యేత తత్రాశక్త్యసర్వజ | ఆ

వగాహజలాభావే స్నానంస్యాదుద్భృతాంబుభిః || ౮౩ || నార్యస్నాన

యాసు రాకంఠం వినాపుణ్యనిరుత్తకే | తతఃచమ్యసావగ్నే రాజతేవా

రుర్నితే || ౮౪ || పాత్రేతోయం సమాధాయ పుం

పుష్టిధారణమ్ ||

ష్టిధారణమాచరేత్ | ఉద్ధాన్యాదకంగృహ్యవా

మహస్తోదరేన్యసేత్ || ౮౫ || అశ్వక్రాంతేతిమస్త్రీణ శ్వేతమృత్సానం

నివేకయేత్ | పిషయిత్వాతతోమృత్సానములేనమనునాజపేత్ || ౮౬ ||

అథవాచంసనంగృహ్య గన్ధర్వారేతిమస్త్రీతః | భూతేఃపవిత్రమస్త్రీ

ణపేషణంకమలాసన || ౮౭ || సర్వత్రీమూలమస్త్రీణ జపస్నాన్యదవిచా

రతః | అరామిక్యాశతజకన్యాదక్షిణేనైవధారయేత్ || ౮౮ || లలాట

ఉభయేనః కంఠయోదక్షిణోదరే | త్థైవదక్షిణభుజేః కణ్ఠసవ్యేతరే

తథా || ౮౯ || వామోదరేవామభుజే వామకణ్ఠేదపృష్ఠతః | పృష్ఠతఃకంఠ

దేశేచ పుష్టాణ్యేతాని ధారయేత్ || ౯౦ || ధారయేమాధ్వపృష్టా

ణియుక్తికామశ్చతుర్ముఖ | ఆముష్మికఫలప్రేచ్ఛ స్తిర్యక్ష్మణ్వాగ్నధార

యేత్ || ౯౧ || సవత్త్రపుష్టిమధ్యేషు హరిద్రారేఖికామితా | ద్వాద

శైతానిపుష్టాగ్నిహోతేచ్ఛ త్వారిధారయేత్ || ౯౨ || లలాటేభుజయో

ర్వతో దేశేచకమలాసన | అథవాధారయేత్పుష్టి మేకంఘాలే చతు

ర్ముఖ || ౯౩ || కేశవాదీనినామాని తత్రన్యాసఃక్రమాత్సన్నితః | కేళికా

సుఖియాదీరాం మస్త్రీన్యాసం సమాచరేత్ || ౯౪ || శివస్సుఖో
 ఛాపాయాశ్చ కమలాయాస్తతఃపరమ్ | చంద్రస్వస్వర్ణవత్సావైష్ణవైష్ణ
 వ్యాశ్చపరాగతేః || ౯౫ || హరిప్రియాయాశ్శక్తిశ్చాదేవదేవ్యాస్తతః
 శ్శుభలక్ష్మీనిర్మలసంవర్ధ్యోన్యాసంమస్త్రవదాచరేత్ || ౯౬ || స్యాత్
 గురూన్సకలాన్నతావ సంధ్యోపాస్తిషథాచరేత్ | ప్రత్యక్షపాణిపా
 దాచ కృత్వాచాచమనద్వయమ్ || ౯౭ || పవిత్రంకర
 సంధ్యోపాస్తిః, యోధాన్యచనామిక్యాంకుశచ్ఛదైః | పవిత్రమే
 కదభేణ ప్రేతకమణిధారయేత్ || ౯౮ || నిత్యకవణివర్షభ్యాం
 ద్వాభ్యామేనచతుర్ముఖ | పితృకార్యే త్పిత్రిర్దైవై
 పవిత్రాః, శ్చతుభిశ్చాభిచారకే || ౯౯ || పంచభిః పౌష్టికేద
 భైః స్వప్నీశ్చాన్త్యాంపవిత్రకమ్ | భోజనేవలయం కుర్యాత్సప్తస్సర్వక
 ర్మసు || ౧౦౦ || ద్వాభ్యాంత్రిభిర్వావలయంవైవై కేనకదాచన | ద్వ్యం
 గుళం వలయం బ్రహ్మగ్రన్ధిరేకాంగుళీమతా || ౧౦౧ || చతురంగుళమా
 యామగి పంచమష్టిమితాగికుశాః | సపవిత్రకరాధూత్వాప్రాతాం
 మత్రయంచరేత్ || ౧౦౨ || కాలక్రమానుగణ్యేన సంధ్యాసంకల్ప మాచ
 చరేత్ | సంధ్యా చతుర్విధాబ్రహ్మశుభలగ్నాభ్యాం
 సంధ్యాచతుర్విధా, సనాతనమ్ || ౧౦౩ || ప్రాతస్సంధ్యావయోర్బాహ్యం
 సాయం సంధ్యాతతఃపురా | మాధ్యాహ్నికీదినామధ్యే నిశీథే తుర్యసం
 జ్ఞికా || ౧౦౪ || జానునఘ్నోదకేతిష్ఠన్ సంధ్యోపాస్తిం సమాచరేత్ |
 తీర్థమధ్యే హరింధ్యామే చ్ఛంభుచక్రగదాధరమ్ ||
 పాత్రాదయః, ౧౦౫ || ఆపాహిష్ఠాదిభిః స్తోత్రపాఠ్యైశ్చాధ్వా
 రితా | ఉత్తానేనైవహస్తేన కతవ్యంపాత్రాణంభవేత్ || ౧౦౬ || అర్చ్యా
 వీనేన హస్తేన కతవ్యంసాధవోత్తణమ్ | మష్టికృతేన హస్తేన కృశ
 మధ్యుత్తణంభవేత్ || ౧౦౭ || తన్మంత్రైశ్శిరసిపాత్ర్య జానోవ్యర్చ్యత్య
 యాయచ | పునర్ముర్ధ్నిచ సంపాత్ర్య వ్యాహృత్యా పరిమేచనమ్ ||
 ౧౦౮ || ఆత్మనోమూలమంత్రేణున్తాచమనముచ్యతే | స్వగృహాభ్యాక్

విధానేనమంత్రాచామోఽథవాఽథవేత్ || ౧౦౯ || ఆచమ్యదధిమంత్రేణ ఆ

పోహిత్యాదిభిశిక్తమాత్ | పూర్వవత్ప్రీక్షణంబై

అఘ్నఃదానం | ప్తా న్నాత్మనగిరిపెచనమ్ || ౧౧౦ || పాణానాయ

మ్య సంకల్పసూర్యాఘ్నఃసంవిదయేత్ | సా

యంప్రాతస్త్రయందద్యాద్దివారాత్యోగిస్సకృత్సకృత్ || ౧౧౧ || కాలా

తీతే సకృద్దద్యాత్ప్రియకృత్తాఢవబ్జ | ఓం పూర్వయాచ గాయ

త్యాగ్రిహ్యత్క్షిపేమదకాంజలిమ్ || ౧౧౨ || ఆభూదేశసమందద్యా

నోద్ధ్వంసాధికదాచన | స్థలేతిష్ఠజలేదద్యాజ్జలస్థానతలేవ్విచిత్ ||

౧౧౩ || తలేతిష్ఠంస్థలే దద్యాజ్జలస్థస్థుజలేక్షిపేత్ | అత్యోదయమ

స్తంవా యస్సంధ్యాం పర్యపాసతే || ౧౧౪ || పా

కాలాత ఉ

పవాసః ||

యస్మిత్తాఘ్నఃదానంచ దత్వాహ్యసవసేన్నరః |

ఉపవాసాక్షిమోనక్తం ప్రసృత్యేకం పయఃపిబేత్ |

అశక్తశ్చేద్దివాబ్రహ్మ ఫలమాత్రంస్మతంపిబేత్ ||

అతీనవమేధాగ ఉపవాసశ్చ పూర్వవత్ || ౧౧౫ || రాత్రోతథోప

వాసశ్చ రాత్రిసంధ్యావినాశనే || ౧౧౬ || పరిషిచ్య పరిక్రమ్యస్వాత్మా

నంబ్రహ్మచితయేత్ | అసావాదిత్యమంత్రేణ తతఆచమ్య తర్పయేత్ ||

౧౧౭ || కేశవాదీహ్నుతిమనైరాచాంతస్తీరమావృజేత్ | సంధ్యా

పాసతి దేశస్య చత్వారింశత్పదాత్పరమ్ || ౧౧౮ || నాన్యత్రధీమా

గచ్ఛేత్ గచ్ఛన్ సంధ్యాం వినాశయేత్ | అసాద్యతీరంసప్రోక్ష్యకశే

వాకృష్ణచమః || ౧౧౯ || ఆసనాభ్యేన మంత్రేణ

సంధ్యాజయః ||

నూపవిష్టోవసుధరామ్ | సంప్రాప్త్య పృథ్వీమం

త్రేణ ప్రాణాయామ త్రయం చరేత్ || ౧౨౦ ||

ప్రాణాయామవిధాయేయే వంత్రాగిపూర్వముదీరితాః | తాన్సర్వానే

కతశ్చత్వాదశవారంజపంచరేత్ || ౧౨౧ || తతఃప్రాణాన్సమాయమ్యగా

యత్యాగ్రిహానంచరేత్ | అష్టోత్తర సహస్రంసాశతమష్టోత్తరంశ

తమ్ || ౧౨౨ || అష్టావింశతివారంవాగాయత్యాగ్రిజపఉద్యతే | మూలమ

తీసురపణిఃకాః ॥౧౩౯॥ప్రేక్ష్యం గమం పాటలంచకణిఃకారంచయన్తూ
ధికా । శ్రీచృతుంకురవఃపట్టిబాద్ధగ్రించ కరవీరజమ్ ॥౧౪౦॥ మల్లీస
మాచరీపుష్పే సౌవణిఃచనకుళంతథా । కున్దంచకుమచంపర్త మివీవర
సితాంబుజే ॥౧౪౧॥ తథాకోకనదంపుష్పం బకపుష్పంవిశేషతః । దూ

ర్వా మనోహరా గ్రాహ్య మమనూజాఃకౌంభే॥

దర్శాః॥

(శ్రీ) పుమానితి దభౌదౌప్యప్రప్త్యాం వశ్యేచ్ఛనావి
ధౌ । (శ్రీ)దభః కిపలదౌబ్రహ్మకసత్రిస్తోత్సవకమ

సు ॥ ౧౪౩ ॥ సిత్యేనైమిత్తికేచాపి పుమాన్ దభః ఫలప్రదః । అభి
చారకయాగేవపరేతపితృకమసు । కాశగిప్రశస్తావిజ్ఞేయగికావ్యే(శ్రీ)
దభఃఉచ్యతే ॥౧౪౪॥ ॥ కుశోదర్భశ్చ కాశశ్చ త్రయస్తే కమలాసన॥
౧౪౫ ॥ అహన్యహనిగృహ్ణీయా ద్దభాన్మూలమనుంస్తరత్ । అలాభో
యదిదభాన్తామమాయాంవాసమాహరేత్ ॥౧౪౬॥ తత్రావ్యలా
భశ్చావ్యవ్యా మమాయాంవత్సరావధి । మాఘేషాన్మాసికోఽర్యోయ
థాలాభంసమాజయేత్ ॥౧౪౭॥ సాగ్ని మనోహరు గ్రాహ్యుగ్ర

హిం వివర్జయేత్ । గృహ్ణీయా త్వమిధశ్చాపి కుచి

సమిధః॥

దేవసముద్భవాః॥౧౪౮॥ అశ్వత్థవటపాలాశస్థితౌదు

మృరసంభవాఃశమ్యపామాగ్ ఖదిరాగి కుశేనసమి

ధోనవ ॥౧౪౯॥ ఆయామగ్నమిథాంతాలగకనిష్ఠానాహనంమతమ్ । చ
మహిసే వినాశాయ భేదక్షీణ కులోభవేత్ ॥౧౫౦॥ తతాసుభా

ర్యానశ్యేశశాఖినీకలహపదా । ఉద్వేగాయభవేత్ స్థూలా హ్రస్వాస

గ్రహంకాఢిణీ ॥౧౫౧॥ దీఘాఽతివృష్టి జననీ గృహ్ణీ

చరిధయః॥

యాద్దోష వజితామ్ । కసిప్తా మధ్యమాంగుష్ఠా

నాహం(శ్రీ)కపరిధీనపి । కుంభాయామాంశ్చ గృ

హ్ణీయ్యాచ్ఛేషయేదాతపిపృథక్ ॥౧౫౨॥ ఆ

ద్రాగి పురాతనావాపి నదహిత్యమిధోనలే । ఆ

ద్రాగి బంధు వినాశాయ పుత్రహాన్యై పురా

తైశాచాగస్త్య సంభవమ్ ॥ ౧౬౭ ॥ చూతచ్ఛదాని వైతాని భుక్తి
యోగ్యానిచాహరేత్ శోధితంపాత్రమాదాయ వీధిపర్యటనంచరేత్ ॥

౧౬౮ ॥ దేవదేవాహుతాహుతిః దేహీశ్వసి సక్తుర్వదేత్ ద్వివారం

వైరపుచ్ఛేత దత్తద్రవ్యాణిచాజయేత్ ॥ ౧౬౯ ॥

లబ్ధమాత్రేణసమస్తోగృహాన్ స్వసదనంవృజేత్ ।

ధాన్యసంగ్రహః॥ గోధూమయవనిష్పాన తిలమాషవణాన్ష్టపి॥౧౭౦॥

వీహిముద్గకుళుత్థాని నవధాన్యాని చాజయేత్ ।

అన్యానిభోగ్యద్రవ్యాణి సంపాద్యచతురానన ॥౧౭౧॥ ధాన్యానిరస

వర్గాత్పథానుపాదేనశోధయేత్ । శాకాదీన్యపిన

ద్రవ్యశుద్ధిః॥ ర్వాణి శుద్ధోజ్జేతాశసంచరేత్ ॥౧౭౨॥ రోషజ

కాష్ఠమ్॥ స్తువిహివాని కాష్టాన్యపి సమాహరేత్ । బ్రహ్మహి

నాని శుషారాణి ఋజూని ఘనవస్త్రపి ॥ ౧౭౩ ॥

హవిర్విధానమ్॥ ఆశ్వత్థపుష్ప వృక్షాణాం కాష్టాని శరివజయేత్ ।

శుద్ధాన్నమ్॥ చుల్యాయామగ్నిమాదీప్య పాకంకుర్యా ద్విచక్షుః॥

౧౭౪॥ సద్యోమృత్యుయపాత్రేపా పాకస్వర్ణాది భా

జనే । తాలమాత్రసముత్సేధ స్తండులోశర్యపాంస్తృతః ॥ ౧౭౫ ॥

పూతిగర్భోభి స్సటాచాప్యన్నామామతి పక్షితా । నభవిష్య ద్యథాహ

ర్యాచ్ఛుద్ధమన్నంచతుర్ముఖ ॥౧౭౬॥ తరాదులేపక్వమాశస్త్రే దర్వాన్య

వృష్ట్యా తతఃపరమ్ । పాత్రాన్తరేయవాగూని గృహీత్వాన్యత్రనిక్షిపేత్ ॥

౧౭౭॥ శుద్ధమన్నమిదంబ్రహ్మకశరం రాన్నమిహూ

శర్కరాన్నమ్॥ చ్యతే । పంచాంగుళ సముత్సేధ స్తండులోపరివర్త

జ ॥౧౭౮॥ సముద్గేతండులేపక్వే అర్ధమాత్రేగుడాన్యపి । నిక్షిప్యపాక

పాత్రేస్త్రిదర్వాన్యసహ్యోచాలయేత్ ॥౧౭౯॥ అవతాగ్యతతశ్చుల్యాశి

పాత్రాశ్చక్షుః శిలాతలే । సంయోజ్య బ్రహ్మితంసర్పిరి బ్రాహ్మచిన్తాం

శ్చవిన్యసేత్ ॥౧౮౦॥ నారికేరసంబాపి రసశస్త్రాన్తసూన్యపి । ఏలా

భవంతేసర్పిః ప్రక్షుంచకవళిఫలమ్ ॥ ౧౮౧ ॥ ద్రాక్షఫలానిసంయోజ్య

లేహ్యమ్.

అంతఃపేత్ | తతస్తులేహ్యంవత్సామి తత్ప్రకార

మితస్కంబు || ౧౯౬ || అష్టంరసంగ లవణం సంక్షి

ప్రావృన్ననివేశయేత్ | తత్రశాకాది ఖండాని సమ్యక్పక్త్యా తతఃప
రమ్ || ౧౯౭ || పేషయిత్వామరీచింశ్చ తత్రహింగు రసంపునః | నిక్షిప్య
దర్వాచాలోద్య మావమాధకిసంభవమ్ || ౧౯౮ || మదకయిత్వా విశే
షేణ యద్వాప్తిస్త చ చాణకమ్ | హరిద్రామాది చూణం చభజి
తమ్పంకజాసన || ౧౯౯ || దధ్నితక్రీవినిక్షిప్య హస్తే హలోద్యవైపునః ||

* చుర్యాస్మాతేనియోజయేత్ || పునద్యైర్వాసమా

లాద్య సమకపాక భజయేత్ ఘృతే || ౨౦౦ || తన్నిక్షిప్యతతోలే

హ్యేచుర్యామలవతారయేత్ || ౨౦౧ || సమాహారో

రసః

రసానాంయః సరసః పరికీర్తితః || సవత్సృతేధు

న్నాబ్రహ్మ తత్సమ్యగవధారయ || ౨౦౨ || పక్తావబహూదకేనూపం
నూపంసంత్యజ్యవై బహిః | తత్రాష్టంబలవణంక్షిప్తా చుర్యామారోయే
త్పునః | గుడంచతత్రనిక్షిప్య కళంజంజీరకంతథా || ౨౦౩ || షరీచివ్వయ
మస్యత్రచూణయిత్వాపుకప్పక | ఏక దాయోజయేత్వాప్రేదర్వా
చాపివిలోడయేత్ || ౨౦౪ || హింగూరసంచసంయోజ్య గంధోష్పత్తింవి
లోకయేత్ | ఘృతేన సమకపాక సమ్యక్ భజయిత్వా వినిక్షిపేత్ ||

౨౦౫ || తతస్కుద్ధోదకంకిచ్చినియ్యాగ్నీఘృనిక్షి

కదమ్బలేహ్యమ్.

పేత్ | కదమ్బలేహ్యంవత్సామి బహుస్వాద్వవధా

రేయ || ౨౦౬ || పాత్రీపహతి వైదుగ్ధం పూరయిత్వాథ చోషయేత్ |

పుకక్వాతాస్తరేచాష్టం శుద్ధోదెలవణంక్షిపేత్ || ౨౦౭ || తత్రాశాకా

నిసర్వాణి యానియోగ్యానిభోజనే | మూలానికన్దానితథాఖణ్డయిత్వా

యథాలఘు || ౨౦౮ || నిక్షిప్త్యాన్తు రసేసమ్యక్ పాచయిత్వాథ లేహ్య

వత్ | మరీచ్యాదినిచూణాని హింగుసారంచపూర్వవత్ || ౨౦౯ || యో

జయిత్వావిలోద్ధాతసర్వ పంక్తులేభజితమ్ | నిక్షిప్య ససంగమూతం

ప్రావృన్నంపకదళీభలమ్ || ౨౧౦ || ఏకత్రనిక్షిపేత్వాప్రేతతోవక్ష్యే శుగ్గు

వ్యూహం । ఏలాఫలంలనంగంచ జాతిపత్రంఫలంతథానిందూననద్యాక్ష
యోశ్చ తథానైఖండశకకరామ్ ॥౨౦౧౫॥ సర్వంపయసినిక్షిప్యగోఘ్న
తంతత్రయోజయేత్ ॥౨౦౨॥ లేహ్యగుగ్ధశ్చభేవక్వేద్యయంతైకత్రయో
జయేత్ । తదాభలానిసర్వాణి తత్రక్షిప్తావ్యమఘాన్యపి ॥ ౨౦౩ ॥ పున

పాయసమ్॥

శ్చల్పల్యం సమారోప్యశోషయేద్దాధవహ్నివా । పా

యసస్తుతతోవత్సేక్రతుణుష్పకమలాసన ॥౨౦౪॥ కద

మ్బలేహ్యగుగ్ధస్యయస్సంసార్కృతః పురోదితః । సగోధూమలహవో

క్షృపామసాశ్చ్యసోమహా ॥౨౦౫॥ మాషాపూపాగుడాపూపాద్వా

వపూపాశుక్రణువ్వహానిస్తవచ-మాషమానీయ్యజలమధ్యేవిక్షిపేత్ ॥

అపూపా॥

౨౦౬॥ ప్లావితే నీరతోమాషే మరీచి జీరకంతథా ।

లహంబవినిక్షిప్యశైలపుత్రేఃపేషయేత్ ॥ ౨౦౭ ॥

తాలాయామాంగులఘన మపూపకవర్జితలే ॥ కృత్వాస్వప్నసంతప్తేక్షి

పేత్సంవిరీక్షయేత్ ॥౨౦౮॥ మాషాపూపా భవదేష గుడాపూప వి

ధి-శుక్రణు గోధూమచూణంశుద్ధోదేలేహ్యతస్సంవిలోడ్యచ ॥౨౦౯॥

శరకారాంతత్సమక్షిప్తావ్యఫలాన్యలానివక్షిపేత్ । సంతప్తేగోఘ్నతే

వృథుకమ్॥

దవ్యాక్షిప్తావ్యపక్వంవిలోకయేత్ ॥౨౧౦॥ దద్ధి

తక్రే భవాశుద్ధే పృథుకం సంప్రశస్యతే । అభావే

దధితక్రాకాం శుద్ధతోయవిధీయతే ॥౨౧౧॥ గోధూమపిష్టం చణకస్య

పిష్ట-పిష్టంయవస్యాపిసమన్త్రీయస్యాత్ । కశుజఃకాన్యోమఃపరిచినా

ద్యౌకంహింగూరసజ్వాపిమరీచిరేణవః ॥౨౧౨॥ దధ్వాగ్ధతక్రేణజలే

నవాపి విలోడయేత్ । కదఃపుత్ప్రజాపతే । గంధిఃకేంసమపంచ భర్జ

యితాన్విగోఘ్నతే ॥ ౨౧౩ ॥ క్షిప్తావ్యదవ్యావిలోద్యాభ పక్వేనసేషి

నిక్షిపేత్ । ఏవమాదీభిశ్చ్యేణిబహూనివివిధానివ ॥ ౨౧౪ ॥ యథాశ

కాకవిధి॥

మరీచింహింగుమాషజౌ ॥౨౧౫॥ భజయిత్వాతత

శ్చాకా భంధితానిక్షిపేత్తతః । పాత్రాన్తరేణ

తత్పాత్రంపిధాయతనస్తతమ్ ॥౨౨౬॥ శాకేత్రపాదపక్షేతు లవణంత
త్రనిక్షిపేత్ । సమ్యక్పక్షేమశాకేమనహ్నాస్సమరోపయేత్ ॥౨౨౭॥

ఇత్యసంగ్రహః॥ ఉపాదానాహ్వయంకాల మేవనీత్వా తతఃపరమ్ ।

మాధ్యాహ్నకాహ్వయంస్నానమిక్యాథాచ సమా
చరేత్ ॥౨౨౮॥ స్నాత్వామాధ్యాహ్నకం కృత్వాజప్తాజపమనుత్త

మమ్ తతస్సమర్చకంకుర్యాన్తోక్షాథాచ పీతమేమమ్ ॥౨౨౯॥ ప్రత్యౌశ్య

పాణీ పాదాచ కర్పితా చమనద్వయమ్ । సపవి

సమరాధనం॥ త్రకరోభూత్వా ప్రవిశే ద్యాగవన్దిరమ్ ॥ ౨౩౦॥

వ్యాహృత్వాప్రాక్యధరణీంత్యాద్విఃసరమేవ్వరం ।

అత్తదిగ్బంధనంకృత్వా కవాటానిముఖస్థి నః ॥౨౩౧॥ అస్త్రమస్త్రం

స్తరకహస్తతాడనత్రయమాచరేత్ । వాయుమస్త్రేణదేవేశకవాటా

ఘటనంచరేత్ ॥౨౩౨॥ ద్వారస్యవాషభాగేనదక్షిణేన పదావిశేత్ ।

దీపానుజ్వాల్యసదనై నిర్మాల్యాని స్వమస్తకే ॥౨౩౩॥ ధృత్యాతద్దేవ

గన్ధానిస్వయంవక్షసిధారయేత్ । వేదికాపాత్రవిమ్బాని యథాహం

శోభయేత్తతః ॥౨౩౪॥ చణ్డప్రవణ్డావారభ్య పాషాదానం సమర్చ

యేత్ । శుక్లోపవీతోత్తరీయ్యశ్చస్తనాద్యనులేపనః ॥౨౩౫॥ సితోధ్వ

పుష్ట్రీలికః దేవదక్షిణమాశ్రితః । పూర్వపశ్చాన్ముఖేదేవేస్వయంస్యా

దుత్తరాముఖః ॥౨౩౬॥ యామ్యోత్తరముఖేదేవే స్వయంప్రాప్తీము

ఖోభవేత్ । కుశేమకృష్ణత్వచివాస్వస్తీకంపాశపద్మకమ్ ॥౨౩౭॥ బధ్వా

ద్వారంసమాచ్ఛద్యనిచ్చిద్రంకాణ్డవస్త్రతః । పౌన

భూతశుద్ధిః॥ తిలే తూర్యఘోషే భూతశుద్ధిం సమాచరేత్ ॥

౨౩౮॥ అపక్రావన్తు భూతాని పిశాచప్రీతగు

హ్యకాః । సర్వేషామవిరూఢేన విష్ణోఃకర్త సమారభే ॥౨౩౯॥ నిష్క్రా

మన్తు పిశాచాయేయేభూతాభువిసారగాః । యేభూతావిఘ్నకతాః

స్త్రైశ్చచ్చాన్వజ్ఞయా హరేః ॥౨౪౦॥ కూర్మాదీకదీచ్యలూరంతద

నుమణియం మణ్డపంతత్రశేషం తస్మిన్ధర్మాదీపీతం తదుపరికమలం

చామర గ్రాహణీష్టవిష్ణుం దేవీవిభూషాయేధ గణమరగం పాదశః
 నైసతేయం సేనేశం ద్వారపాలాన్ కుముదముఖగణాన్ విష్ణుభక్తాన్

ప్రపద్యే ॥ ౨౪౧॥ ఇతి గర్వా దేశికస్త్రాస్తోతు

ఘంటార్చనం. ణ్ణాచానందరేల్ బ్రహ్మణమపిఘ్ణాన్యాంముకులే

చనుదర్శనమ్ ॥ ౨౪౨॥ సూత్రేనస్తాదినాగంచాకర

సనాయాంసరస్వతీమ్ నాదేప్రిజాపతింగన్ధపుష్పద్యైరర్చయేత్పుథక్ ।

ఏవమభ్యవృత్తాంతంఘంటాలయేత్పరిచారకైః ॥ ౨౪౩॥ అగ్నిపాకార

దిగ్బజ్జనమ్. మస్త్రేణసాజ్ఞన్యాసేనపద్మజాత్యుద్భవసంకుర్యా

దగ్నిపాకారముద్రయా ॥ ౨౪౪॥ చాక్రంషడక్షరం

ధ్యాత్వాచక్రముద్రాంశిరోఽరి విన్యస్యచేతఃపూర్తా

ప్రాణాయామః. సం సం గౌర్యచతురానన ॥ ౨౪౫॥ ప్రాణాయామాత్ర

యంకుర్యాత్తత్ప్రకారోద్యవక్ష్యతే ॥ ప్రణవాఖ్యస్య

మస్త్రస్య ఛందోన్యసాదికంచరేత్ ॥ ౨౪౬॥ ద్వారాద్దక్షిణనాసస్య

ద్వాత్రింశంతాత్రయాస్వయమ్ వాయువిస్ఫుజ్యవామేనా పూర్వబోధ

శమాత్రయా ॥ ౨౪౭॥ మాత్రయాథచతుష్షష్ట్యైకుచ్ఛకంచతురానన ।

దేవయాగేమసవేషు ప్రాణాయామేసదామనుః ॥ ౨౪౮॥ ప్రణవగకథ్య

తేబ్రహ్మ తతోదక్షిణనాసయా । పూర్వవద్విస్మజేద్వాయుమేవంత్ర

శ్చతురానన ॥ ౨౪౯॥ ప్రాణాయామేమసర్వేషు తజానీ మధ్యమాంగు

లీ । నస్పృశేతాం యథానాసాం ప్రాణాయామస్తథోచ్యతే ॥ ౨౫౦॥

దక్షిణేనైవహస్తేన ప్రాణాయామంసమాచరేత్ । అనామికా కనిష్ఠా

భ్యాంవామనాసాపుటేవిధే ॥ ౨౫౧॥ సవ్యేతరేతథాంగుస్తో వాయ్వా

ర్జనవిసజానే । యోగముద్రాం ప్రదశ్యాకథనా

భూతకుడ్డి. భావాయుమహిమనుమ్ ॥ ౨౫౨॥ దేహ్యాకారమోం

యమితి తస్తాదుత్థితవాయునాఽధూమేః దేహంపా

శ్చానంశోషయిత్వానిరమ్యయమ్ ॥ ౨౫౩॥ హృత్పంకజేరమిత్యగ్నిమంత్రం

రక్తమయంస్తరేత్ । సతికోణాకృతిస్తస్మాదుత్థిత బావలయా వతుః ॥

౨౫౪ || చక్రంభస్త్వచ నిభ్యామగంఠేపీతాభావమృతమ్ | వతురక్రీష్ణః పీ
తాభం స్పృతౌలమితఃపద్మజ || ౨౫౫ || తేనసంస్తంభయేదగ్నిం స్యదే
కాలాత్థం స్వమూఢాని | వృత్తంస్తరేదోప మమితవారుణం స్ఫుటిక పృ
థమ్ || ౨౫౬ || తజ్జామృతాంభసా దేహంతౌలితంఘ

తత్వసంహరః. ససాస్తరేత్ | పృథివ్యాదీని తత్వాని పృథముక్తము
మాత్రితః || ౨౫౭ || భగవన్తానసోభూత్వాపరమా

త్తనిసంహరేత్ | చతురశ్రాం పీతవణాకం పృథ్వీంఽఞ్చగుణాంవిధే ||

౨౫౮ || ఘ్రాణోపస్థేంద్రియ యుతాం గన్ధమాత్రేతుసంహరేత్ | జ

కారగ పృథివీమస్త్రీష్టకారో ఘ్రాణసంజ్ఞికః || ౨౫౯ || శుక్లపథమంత్ర

శ్చకారస్తకారోగన్ధసంజ్ఞికః | అథ చంద్రాకృతీ శ్వేత ఆపస్తాశ్చ

చతుగుణాః || ౨౬౦ || జిహ్వ సా య్వేంద్రియయుతా గన్ధ

తన్తాత్రయాసహ | సంహరేద్రసతన్తాత్రేఘకారగస్తావ్సలబ్ధజ || ౨౬౧ ||

తకారోరసనామస్త్రీశ్చకారగపాయురుచ్యతే | థకారోరస తన్తాత్రం

తతశ్శ్రీణుచతుముఖ || ౨౬౨ || త్రికోణపాటలోవణాగతిగుణోగ్ని

సమీరితః | దృష్ట్యాపాదేనసంయుక్తస్తంతయారసమాత్రయా || ౨౬౩ ||

సంహరేమృషమాత్రాయాం గకారోపహ్నిరుచ్యతే | డకారోదృష్టి

మస్త్రీసాన్యజ్ఞకారశ్చరణేషునుః || ౨౬౪ || డకారోరూషమాత్రాన్య

ద్దవృత్తంధూమగ్నిగుణద్వయమ్ | త్వత్తరాభ్యాంయుతంవాయుంస్పర్శ

మాత్రేసమాహరేత్ || ౨౬౫ || వాయోగళికారోమంత్రీసాన్యజ్ఞకారస్తుత్వ

చోమనుః | ఝకారగళకరమస్త్రీసాన్యజ్ఞకారస్పర్శఉచ్యతే || ౨౬౬ || గుణై

కమాకారహీనంనీలోత్పలదళప్రథమ్ | ఆకాశంశుక్రివాగ్భ్యంచశబ్దమా

త్రేసమాహరేత్ || ౨౬౭ || కకారఆకాశమన్త్రీణకారశ్శ్రుతిసంజ్ఞ

కః | జ్ఞకారోవాఙ్మనుగప్రాక్షోనఙ్గశబ్దోమనురుచ్యతే || ౨౬౮ || శబ్దం

మనసి సంహృత్య మనశ్చతదహంకృతౌ | అహంకారంతథాబుద్ధౌ తాంబు

ద్ధింప్రకృతౌతథా || ౨౬౯ || ప్రకృతీంసంహరేజ్జీవేపకారోమానసోమనుః |

ఆహంకృతేగళకారసాన్యజ్ఞకారోబుద్ధిసంజ్ఞికః || ౨౭౦ || ఛకారగళ

జీవస్వరూపమ్. కృతిఃప్రోక్తోమకారో జీవఉచ్యతే । జీవోయంహా
సనాహీన స్సుసూక్ష్మభాగర ప్రభః ॥ ౨౭౧॥

పద్మనాలోఽపవతస్తు ర్యథాసూక్ష్మతరా భవేత్ । తాన్యశి
సుషుమానాడీ సర్వజన్తుషువతతే ॥ ౨ ౭ ౨ ॥ మరుతాకంభకాఢ్యే
న జీవస్తతసమాహరేత్ । అస్తదేహః స్తయానాద్యారోపయేదూర్ధ్వ
ముద్భవైః ॥ ౨౭౩॥ దేహఃద్బహిర్వినిగత్యవ్యాప్యమాతాఽండమండలమ్ ।
సిగ్గతమండలా తస్మాత్ ధ్యాయేత్తంబ్రహ్మణిధువే ॥ ౨౭౪॥ తద్దక్షిణప
దాదుత్థమగ్నిస్థాత్వాఽగ్నిమస్త్రతః । తదుత్థజ్వా

తత్వసృష్టిః, లయాదేహం నిదాగ్ధంభావయేత్తతః ॥ ౨౭౫॥ ఆకా
శేయుతపూణేందు ప్రభుఃబీజనివృత్తికృత్ । ధ్యా

త్వానమతిమస్త్రీత తస్మాద్ధ్యాయేత్సుధానిధిమ్ ॥ ౨౭౬॥ తదభౌపాండ
రంపద్మంతస్త్రిజీవంస్త్రేతతః । సకాశాద్బ్రహ్మణోజాతంజీవాత్తుప్ర
కృతింపునః ॥ ౨౭౭॥ ఉత్పన్నాఽప్రకృతేరుద్ధింబుద్ధజాతామహంకృతమ్ ।
అహంకృతేమనాజాతంశబ్దమాత్రాంబమానసాత్ ॥ ౨౭౮॥ ఆకాశంచత
తోధ్యాయేద్భృతివాక్సహితంతతః । ధ్యాయేచ్ఛస్పర్శతన్మాత్రాంతతోవా
యుత్స్వచాసహ ॥ ౨౭౯॥ కరేణవతతోధ్యాయేత్తన్మాత్రాన్రూపసంజ్ఞ
కామ్ । తతోవహ్నిందృష్టిపద్భ్యాంరసమాత్రాన్మహతాశనాత్ ॥ ౨౮౦॥
ఆపస్తరసతన్మాత్రాద్ద్రీసనావాయుసంయుతాః । తాభ్యస్తుగన్ధతన్మాత్రాన్
ధ్యాత్వాపృథ్వీంతతగిపరమ్ ॥ ౨౮౧॥ ఘ్రీణోపస్థేంద్రియయుతాంభ్యాత్వే
త్థంచతురానన । పుర్వాన్యదిభూతజన్తృత్వా బుద్ధ్యాపాండరపంక
జమ్ ॥ ౨౮౨॥ ఉపరిష్టాత్ప్రీబుద్ధంతచ్ఛింతయిత్వాతదుద్భవైఃపీయూషైః

పూర్వైశిశంభైరభిషిక్తంబిజువపుః ॥ ౨౮౩॥ వాసు

మంత్రీజపః, దేహార్చనాయోగ్యంచింతయిత్వాతతగిపరమ్ । మూ
లంవాద్యాదశాణంవాహ్యాన్యంవామంత్రముత్త

మానసారాధనమ్ ॥ ౨౮౪॥ సృష్టిస్థితి లయన్యాస పూర్వంజప ఘ
థాచరేత్ । విన్యస్యాంగేషు మన్తాగ్నిమన్తోక్త

ధ్యానమాచరేత్ | న్యాసబీజానిసర్వాణిగంధాద్యైస్సవ్యగర్భయేత్ ||
 ౨౦౫ || అత్తానమీశ్వరంధ్యామేచ్ఛంఖచక్రగదాధరమ్ | శ్రీవత్సకాస్తుభా
 పితంవనమాలావిరాజితమ్ || ౨౦౬ || నాభౌబ్రహ్మంజలింబధ్వా ఋభు
 కాయఃప్రసన్నధీః | నాసాగ్రస్యస్తనయనః దన్తైర్దన్తాన్న సంస్పృ
 శేత్ || ౨౦౭ || జీహ్వంతాలనివిన్యస్య కించిత్కంచితమ్ స్తకమ్ | శృత
 బాహుద్వయోభాత్వా సర్వభాహ్యేన్ద్రియాణ్యపి || ౨౦౮ || కృత్వా
 మనస్సులగ్నాని మనోబుద్ధానివేశయేత్ | బుద్ధింభగనతిధ్యామేత్ భగ
 వన్తంహృదంబుజే || ౨౦౯ || అగుష్ఠమాత్రంపురుష మాసీన-కర్ణికాస్త
 రే | ఉచ్చైఃస్వవశ్రుషఃపాదపద్మాచ్ఛేవ తాద్విసిస్సృతామ్ || ౨౧౦ || హరేర్ము
 ధ్నిపురశ్చాపి నివత స్తీంసురాపగామ్ | ధ్యాత్వాతత్రీర్థతఃకుర్యాద్దే
 వస్యాఘ్నాదికల్పనమ్ || ౨౧౧ || ఆభిముఖ్యపార్శ్వనాదీః తత్రకృత్వా
 భమానసైః | స్వాగతం దేవదేవేశ సన్నిధింభజమేఽచ్యుత || ౨౧౨ ||
 గృహాణమానసీంపూజాయథార్థం పరిభావితామ్ | ఇతిప్రాధ్యాన్
 చకయేద్దేవం యథాచామ్యేతథాస్తరే || ౨౧౩ || పూమాస్తమిష్ట్య
 దేవేశం తతస్తంపార్శ్వయేదపి | నమస్తే సర్వలోకేశ భగవన్తంత్ర
 విగ్రహ || ౨౧౪ || ఆరాధయామిత్వాంబింవేతావన్ని
 మస్త్రశుద్ధిః || నసమేహృది | ఇతిపార్శ్వనీవేద్యాథమస్త్రీశుద్ధిం
 సమాచరేత్ || ౨౧౫ || పఞ్చవేదైః పఞ్చస్త్రీణా శోష
 ంగం దాహనంతథా | స్తంభనంష్లావనంచాపి ప్రబుద్ధీకరణంతథా || ౨౧౬ ||
 సామ్యుక్త్యకరణంకృత్వామంత్రబీజానిపద్మజ | తతశ్శుద్ధంవహామంత్రం
 బీజసంపుటితంక్రమాత్ || ౨౧౭ || జపేత్తదక్షమాలాయాం కరపర్వణి
 వాక్రమాత్ | అష్టోత్తరసహస్రంవాశతమష్టోత్తరంతువా || ౨౧౮ || ఆష్టా
 వింశతివారంవాజపిన్త్రంత్రంపంచకనే | బాహ్య
 బాహ్యరాధనమ్ || ర్చనావిధింబ్రహ్మవ్యత్యేమిశుణవిస్తరాత్ || ౨౧౯ ||
 గళంతీం విష్ణుగాయత్రీ ప్రత్యక్ష శుచివారిచ |
 ఆపూర్వపరిణవేనేపూజాద్రవ్యాణి తారహః || ౩౦౦ ||

పాత్రాకోధనమ్॥ శుద్ధోదకేనసంప్రీక్ష్యపూజాపాత్రాణికోధయేత్ ।
 అంబుపూరణ సర్వత్రపాత్రశుద్ధిర్యాంగాయత్రీవైష్ణవీమనుః॥ ౩౦౧॥
 మంత్రః॥ పూజాకోధనమ్త్రైక్ష్యక్త సర్వత్రాంబు ప్రపూరణే॥
 ఆధారపాత్రే దేవస్యపురతోవాత్సనోధనా ॥ ౩౦౨॥
 పాత్రాస్థాపనమ్॥ మధ్యదక్షిణ వామేషు పాద్యాఽఘ్యౌచయనాని
 వై । విన్యస్యచాంబునాపూర్య ప్రణవేన స్పృశే
 త్పుంశక్ ॥ ౩౦౩॥ ఏలాలవంశకపూర కేసరీకుంకుమాన్యపి । చాంపే
 యముకుళంచాపి తకోరాలచంద్రనంస్యసేత్ ॥ ౩౦౪॥
 దాహనస్థాపనమ్॥ ద్వాదశారంభహచ్చక్రంహస్తమధ్యేభదక్షిణేతస్య
 మధ్యే స్తరేత్సూర్యం హకారో మంత్రఉచ్ఛతే ॥
 ౩౦౫॥ దీప్తైస్తద్రశ్మిభిదగ్ధం పూజాద్రవ్యంస్తరేదపి । దాహనాహ్వ
 యముద్రాంచదశయేతరమలాసన ॥ ౩౦౬॥ వామేకరతలేధ్యాయేత్
 పంకజంషోడశచ్ఛదమ్ । శ్వేతంతదంతరేచంద్రంకలాషోడశమండితమ్॥
 ధ్యాయేద్వమితిమస్త్రైశ్చపీయూమైస్తస్వినిగతైః । అంశుభిఃస్థావితం
 ధ్యాత్వా దృశ్యాప్లావనముద్రికామ్ ॥ ౩౦౭॥ ఉభయోహస్తయో
 దేవం ధ్యాత్వానారాయణంహరిమ్ । ధ్యాత్వాద్రవ్యాణి సంస్పృ
 శ్య హస్తాభ్యాంతానిపద్మజ ॥ ౩౦౮॥ పాత్రాణివిష్టుగాయత్ర్యా హ
 స్తాభ్యామభిమంత్ర్యచ । యాగయోగ్యానిసర్వాణి చింతయిత్వావతతః
 పరమ్॥ ౩౦౯॥ స్వీంసురభై నృమణితస్యాముద్రాం
 అఘ్యౌదికల్పనమ్॥ ప్రదశయేత్ । దుగ్ధపూణానిపాత్రాణి స్పృత్వా
 ఘ్యౌదిప్రకల్పనమ్॥ ౩౧౦॥ అఘ్యంపాద్యంతథా
 చామం కల్పయామ్యంతముచ్ఛరేత్ । ప్రణవాది స్తరస్తంత్రీం సంస్పృ
 శేతపుంశక్ ॥ ౩౧౧॥ పాత్రాస్తరే గృహీత్వాఘ్యౌ ముదకంవిన్య
 పేత్పుంశక్ । అఘ్యౌదిత్రిషుపాత్రేషు దేవతావాహనంచరేత్ ॥ ౩౧౨॥
 శ్చియమఘ్యౌపిశ్రాన్వాజ్యే వాగీశంచరమేతథా । ఆవాహ్యభ్యర్చన
 చాధారస్థావితంపాత్రమాచారేత్ ॥ ౩౧౩॥ సంస్థాప్యవామేహస్తేరేత్

కూచాంతదుపరిస్యనేత్ । ఆభూషధ్వంసముద్భవస్య సప్తకృత్వోపిమ
స్త్రయేత్ ॥ ౩౦౫ ॥ మూలేనతజ్జలం చింతిత్యాత్మేషువిస్యనేత్ । తచ్ఛే

మేకాస్త్రయంత్రేః । ద్రవ్యాణ్యైత్తానవజ్జజ ॥ ౩౦౬ ॥

యోగపీఠ పృథ
ల్పనమ్ ॥

కూచేనప్రొక్షయేత్పశ్చాదవ్యతాదీన మార
భేత్ । అభిన్నేనహజేవిష్ణోః పీఠేపీఠాచా నమ్న

తమ్ ॥ ౩౦౭ ॥ ఆధారశక్తింకూమాఖ్యం కాలాగ్నింకదనంతరమ్ । అనం
తౌచతతోధూమిం పీఠాధోచానమిష్యతే ॥ ౩౦౮ ॥ అనంత స్తద్గుపర్యా

స్తేభూమిరాస్తేతదుచ్చతైః । ఆగ్నేయాదిమకోణేషు ధమంజ్ఞానంత
తఃపరమ్ ॥ ౩౦౯ ॥ వైరాగ్యమైశ్వర్యమథ సమభ్యవ్యదిశాస్వపి । కృ

మేకాధర్మమజ్ఞాన మవై రాగ్యంతతోచయేత్ ॥ ౩౧౦ ॥ అవైశ్వర్యంచ
తన్నస్త్రైః । ప్రణవాదినమోస్తతైః । చతుర్హస్తా సింహవక్త్రా రచి

తాశ్చులిసంపుటాః ॥ ౩౧౧ ॥ జఘన్యాభ్యాంచహస్తాభ్యాం దధానాయో
గపీఠికామ్ । కల్పితాపాదరూపేణ చాష్టాధర్మాదయోవిధే ॥ ౩౧౨ ॥

మధ్యేనదాశివోభ్యవ్యంక పాదరూపేణకల్పితః । ఋగ్వేదంచ యజు
వేదం సామవేదమథర్వణమ్ ॥ ౩౧౩ ॥ అభ్యవయేత్పీఠదేశే దిక్షు

వైతాచతుర్ముఖ । ఈషారూపా ఇమేసర్వే పీఠదేశం సమాశ్రితాః ॥
వై కారికాద్యహంకారా నచయేత్తదుపర్యపి । గుణత్రయాచానం

పశ్చాత్ కుర్వీతతదనంతరమ్ ॥ ౩౧౪ ॥ పంచభూతాచానంకుర్యా త్పి
తోపరిచతుర్ముఖ । పంచభూతానిసర్వాణి దేవదేవస్యతూలికా ॥ ౩౧౫ ॥

అథాస్తరణరూపాయ జీవాయాభ్యచానంచరేత్ । అగ్నిసోమ సహ
సాంశు మండల్యాస్యవయేత్తతః ॥ ౩౧౬ ॥ తదూధ్వంద్వాదశదళం

కణికాకేశసరాస్వితమ్ । అవ్యక్తకమలంశ్వేత మచయేత్తదనంతరం ॥
౩౧౭ ॥ భద్రాసనంసమభ్యవ్యత్రిమూర్త్యచానమాచరేత్ । బ్రహ్మ

ణంచహరించంఘమచయేద్దేవదక్షిణే ॥ ౩౧౮ ॥ సనత్కమారం సన
కంసనందంజతదుత్తరే । దుర్గాంవిఘ్నేశ్వరంచాథ నారదంపశ్చిమే

చాచయేత్ ॥ ౩౧౯ ॥ వాయువ్యేదేవదేవస్యగురూణామచానమ్మతమ్ ।

అచనమస్త్రాః॥ తత్తన్నామచతుర్థ్యంతం ప్రణవోవిసహంతకమ్॥
 ౩౩౧॥ ఉద్భృత్య కేనమస్త్రేణ సర్వేషామచనంవిధేః॥
 గంధైశ్చైవైశ్చ భూతైశ్చ దీప్తై రేషాం సమర్చ
 నమ్ ॥ ౩౩౨ ॥ పృథివ్యా రహితేస్థానే ధర్మాద్యా
 ధర్మాద్యావాహనం॥ వాహ్య పూజయేత్ । పూజితే పూర్వ మావా
 హ్యపూజనేన న్తతేనతి ॥ ౩౩౩ ॥ పురరావాహనం
 ధృవదావాహనమ్॥ నైవ కేవలాచనమిష్యతే । యావ దుద్వాసనం
 విష్ణోస్తావన్నావాహనమతమ్ ॥ ౩౩౪ ॥ పృథివీత
 స్యబింబస్య పునర్వావాహనంవతమ్ । బిందాన్తరంచేదత్రాస్తి ధృవా
 ఖ్యంకమలాసన ॥ ౩౩౫ ॥ జంఘమా రాధనేతత్ర పూజామావాహ్య కా
 రయేత్ । జంఘమేషుచబింబేషు ధృవాదావాహనమతం॥ ౩౩౬ ॥ నైక
 బేవిసావేతత్ తత్రేనావాహనంభవేత్ । కుంభేగ్నా స్థండిలేకూడే
 యత్రకుత్రాపిచాన్యతః ॥ ౩౩౭ ॥ ఆవాహ్యపూజనంకుర్యా దుద్వాసన్తు
 క్రియావథా॥ సాలగ్రామశిలాయాన్నావాహేనాద్వాసనముచ్యతే॥ ౩౩౮ ॥
 యోగపీఠప్రకల్పేన దేవతావాహనంచరేత్ । అస్తిచేత్ జంఘమం
 బింబంనాస్తిచేత్ ధృవవిచ్ఛేదకమ్ ॥ హృదంబుజాద్దేవదేవ మావాహ్య
 చనమిష్యతే । పురరుద్వాసనంనైవ కారయేత్తానసేతతః ॥ ౩౪౦ ॥
 సమీపంధృవబింబస్య గత్వాలోక్యతదాననమ్ । స్వా
 సామ్యుఖ్యాదిః॥ మిన్నభిముఖోఽఘాయా ఇతిసంప్రదానంస్తతః ॥
 దశకయితావ తన్తుద్రాం స్వాగతం చేతి తంచ
 దేత్ । దశకయన్మపితన్తుద్రాంప్రదానం ముద్రయాతతః॥ ౩౪౨ ॥
 ప్రాథకయేతస్థితింతత్రసర్వదాకమలాసనసామ్య
 ఆరాధనమంత్రేః॥ ఖ్యాదిమ సర్వేషు మూలమంత్రో మహామనుః ॥
 ౩౪౩ ॥ ద్వాదశాక్షర విద్వావా మూర్తిమంత్రోభ
 వాభవేత్ ॥ ౩౪౪ ॥ సర్వత్రైలోపచారేషు మంత్రవత్కైవ పక్షాః ।
 ఆసనంతుసపర్యాఖ్యంద త్వాతదనువద్దజ ॥ ౩౪౪ ॥

న్యసవిధిః॥

మంత్రాక్షరాణాంవిన్యాసం దేవాంగేషు సమాచ
రేత్ । సృష్టిస్థితి లయ శ్చేతి న్యసశ్చత్ర విధోభ
వేత్ ॥ ౩౪౬ ॥ స్థితేదేవేస్థితిన్యాసఆసనేసృష్టిసంజ్ఞకః । శయనే సం
హృతిన్యాసఃస్సంహారశయనంయది ॥ ౩౪౭ ॥ విశ్వరూపేస్థితిన్యాసః
యానారూఢత్రయంభవేత్ । భోగేయోగేచశయనే స్థితిన్యాసగీత్ర
చక్షతే ॥ ౩౪౮ ॥ ఏవంబిమ్బానుగుణ్యేనమంత్రీన్యాసం విధాయచ । కు
ర్థోలాగదిమహామస్త్రే రక్తన్యాసంసమాచరేత్ ॥ ౩౪౯ ॥ బిమ్బన్యస్తే
నమస్త్రేణ తద్బిమ్బంసమ్యగచయేత్ । అజ్ఞన్యాసాత్పరంకుర్యాద్వాప్య
పకన్యాసముత్తమమ్ ॥ ౩౫౦ ॥ చక్రశక్త్యాఖ్యమస్త్రాధ్యాయతేద్వేముద్రేప్ర
దశకయేత్ । దేవీనాంపద్మమద్రామప్యన్యేషామంజలిభవేత్ ॥ ౩౫౧ ॥
పుష్పాంజలింవికీర్యాథగాధామేనాముదీరయేత్ । విభోసకలలోకేశ
విష్ణోఽభిష్టోద్రభావారే ॥ ౩౫౨ ॥ త్వాంభక్త్యాపూజయావ్యద్యభోగై
రఘ్నాదిభిగక్రమాత్ । దివ్యేనాఘ్నాపచారేణ యథాశక్తియథా

విధి॥ అర్చయిష్యామిసమయే భగవన్తంజనార్దనమ్ ।

అర్ఘ్యదిదానమ్ । ఇతివిజ్ఞాప్య దేవేశ మఘ్నా త్పత్రాంతరేణచ॥

౩౫౪ ॥ గృహీత్వాంబునకృద్దేవశిరస్సఘ్నానమ
గృయేత్ । కూర్చేనప్రోక్షణంకుర్యాత్తచ్ఛేషంతుప్రతిగ్రహే ॥ ౩౫౫ ॥
పాత్రేవిన్యస్యచతతగపాద్యామ్బుగ్రహణంతతః । ప్రోక్షణంపాదయో
ర్విష్ణోస్తచ్ఛేషంపూర్వవత్క్షిపేత్ ॥ ౩౫౬ ॥ తచ్ఛేషేణాత్తశిరసిప్రోక్ష
యేచ్ఛ్రద్ధయాసహ । ఏవం ద్విగపాద్యదానంస్యాత్తోయమాచమనీయ
తః ॥ ౩౫౭ ॥ గృహీత్వాదేవవదనే దద్యాదాచమనత్రయమ్ । సతత్ర

కూచవిన్యాస ఆచారంతం స్మరేత్తతః॥ ౩౫౮ ॥

మధుపర్కః

ప్రతిగ్రహీక్షిపేచ్ఛేషం మధుపర్కంవివేదయేత్ । ఫ
లాన్యేలాఫలంసపిశ్యర్కరాచమధూన్యపి ॥ ౩౫౯ ॥
పంచానామపినయోగోమధుపర్కఃఉదీరితః । ఏకబేరవిధానేషునైవా
వాహనమిష్యతే ॥ ౩౬౦ ॥ బహుబేరేషుశ్చేషు మూలా దావాహనం

మతమ్ । ఆసాద్యజంఘంబిమ్బం యోగపీతార్చనాదికమ్ ॥ ౩౬౦ ॥ గుర్వ

చక్షానాస్తం కృత్యావధ ఆఘ్యా త్పాత్రాస్తరే జ

అవాహనంజగ్గమేషు । లమ్ । గృహీత్వామూలబిమ్బస్య నాసాంతం తత్స

ముద్ధరేత్ ॥ ౩౬౧ ॥ మూలబేరస్యహ్యాయ ద్వారా

దక్షిణనాసయా । నిగతాం భగవచ్ఛక్తిం ధ్యాయేత్పాత్రాస్తరేజ

లే ॥ ౩౬౩ ॥ సర్వత్రావాహనేకాలేనకూచాఙ్గకుమ్భుడ్యతే । దీపాద్దీ

పవదాకృష్యఘృవాద్బిమ్బాస్తతఃపరమ్ ॥ ౩౬౪ ॥ కూర్మేచలబిమ్బ

స్యమూర్ధ్నిప్రోక్షణమాచరేత్ । ద్వారేణ బ్రహ్మరంధ్రస్య ప్రవిష్టం

సింబహృష్పదే ॥ ౩౬౫ ॥ తచ్ఛక్తిం భావయేద్ధీమాన్త్రణవేనతఃపరమ్ ।

బ్రహ్మరంధ్రంబిధాయాథ సామ్ముఖ్య సాన్వితాదికమ్ ॥ ౩౬౬ ॥ ఆచరే

స్తద్గుపరార్కంతం యాగాంతం ప్రాథకనామతా । దాసోహంతేజగ

న్నాథ సప్తత్రాది పరిగ్రహా ॥ ౩౬౭ ॥ ప్రోక్ష్యం ప్రశాధి కతఃప్యే

మాన్నియుంత్వ హితేనదా । ఇతి విజ్ఞాప్య దేవే

పరివారకల్పనమ్ ॥ శంకరివారాన్ ప్రకల్పయేత్ ॥ ౩౬౮ ॥ ఏక బేర విధా

నేతు సురసిద్ధావతారికే । కల్పనం పరివారాణాం

సకుర్వీతవతుఃకుంభ ॥ ౩౬౯ ॥ అన్యత్రబహుబేరేతు పరివారాచానం

మతమ్ । యోగాసరాజ్ఞిపత్రేషు ప్రాగాదిద్వాదశస్వపి ॥ ౩౭౦ ॥ శ్రీవ

త్సంవనమాలాంచ యోగమాయాంచ వైష్ణవీమ్ । విమలాంచ తథా

సృష్టిం తత్తరుత్రుషణ్ణమపి ॥ ౩౭౧ ॥ ప్రజ్ఞాంసత్సాం తత్తేశానీషు

సుకమ్పాపితామహీమ్ । ఆవాహ్యతాసాం శరీతస్తథాచామరధారి

ణీః ॥ ౩౭౨ ॥ వ్యాప్తింకాన్తి తతస్తృప్తిం శ్రీధాం విత్తాంజయాంత్స

మామ్ । శాన్తిఃసప్తసమావాహ్య ప్రథమావరణోవయేత్ ॥ ౩౭౩ ॥ త

తోద్వితీయావరణేశ్శక్తిచక్ర్యాదిపూజనమ్ । శక్తిచక్రీగదీపద్దీముసలిఖ్య

శాన్లేణా ॥ ౩౭౪ ॥ వజ్రీత్యష్టేసమావాహ్య య

శేదాయుధధారిణః । ఇన్ద్రాద్యాశాసుసర్వాసుది

గీశానచాయేత్రతః ॥ ౩౭౫ ॥ ఇన్ద్రో వహ్నిగపరే

తేజః నైఋతీవరుణోనిలః । కుజేరశ్వంభురిత్యేతే దిగ్వికాగకమలాసన॥
 ౩౨౬ ॥ పాదుకాయామనస్తంచసేవేశంశివదిక్స్థితమ్ । అగ్రేదేవస్యప
 క్షీన్ద్రం గన్ధపుష్పాదిభిర్యజేత్ ॥ ౩౨౭ ॥ స్నానార్థ
 స్నానాసనమ్ ॥ మాసనందద్యాత్ దేవాయ చతురాసన । ఆసనం
 గంతురీశస్యపాదయోగిపాదుకాన్యసేత్ ॥ ౩౨౮ ॥
 సజ్జహ్యదేవం హస్తాభ్యా మాసనె వినివేశయేత్ । అఘ్నాది దా
 నంకురీత యథాపూర్వముదీరితమ్ ॥ ౩౨౯ ॥ అఘ్నంపాద్యంతథా
 చామం దస్తకావ్యం తతఃపరమ్ । కాష్ఠేన దేవవదనే సవ్యాదారభ్య
 దక్షిణమ్ ॥ ౩౩౦ ॥ శోధనాథంతు దంతానాంస్పృశయిత్వాతతఃపరమ్ ॥
 జిహ్వనిర్లబ్ధం దద్యాత్ తస్తకాప్రాంతరేణచ ॥ ౩౩౧ ॥ గంజ్జూషంచత
 తోదద్యాదాచామంతదనంతరమ్ ॥ తైలాభ్యంగంతతోదద్యాద్భుద్ధమా
 మలకాంబుచ ॥ ౩౩౨ ॥ తైలవ్యపోహనార్థంస్వాధాత్రిమాణాభిషేచ
 నమ్ । శుద్ధోదకే నాభిషేక మభిషేకం ఫలామ్బు
 పంచామృతమ్ ॥ ౩౩౩ ॥ పంచామృతాభిషేకంతు కారయేత్తద
 సంతరమ్ । పయోదధిఘృతంబ్రహ్మకమాక్షికంమధు
 శర్కరా ॥ ౩౩౪ ॥ ఏతేషాస్త్యసమాహారాత్పంచా
 నిత్యస్నపనమ్ ॥ మృతముదీరితమ్ । ఏనమామభిషిచ్యాథ నిత్యస్న
 పనమాచరేత్ ॥ ౩౩౫ ॥ తత్ప్రకార మిహాఖ్యాస్యే శృణుష్వ కమలా
 సన । దేవాగ్రేవేదికామధ్యే ధాన్యపీఠే నివేశితమ్ ॥ ౩౩౬ ॥ గంధద్ర
 వ్యైరపాంపూణం తంతుపల్లవభూషితమ్ । స్నపనోక్తవిధానేనసం
 సక్రాంతం కూచకసంయుతమ్ ॥ ౩౩౭ ॥ ఆవాహ్యభ్యవితంసవ్యక్తమా
 లమన్తాభిమన్త్రితమ్ । పుంసూక్తేనైతే బ్రహ్మకా తమాదాయాభి
 షేచయేత్ ॥ ౩౩౮ ॥ నివేద్యధూపదీపాఘ్నాద్యుపచారపురస్సరమ్ ॥
 శుద్ధోదకేనదేవంతం సావిత్యాగ్రపరిషేచయేత్ ॥ ౩౩౯ ॥ తతస్సహ
 స్తధారాభిరభిషిచ్య చతుర్ముఖం । సహస్రధారాస్నానామ్బుయే
 పిబన్తిజ్ఞాదయః ॥ ౩౪౦ ॥ లేమామంతకంతంపావం విసశ్యతి నసం

శయః । ప్రతిద్రవ్యాభిషేకంతు శుద్ధో దేనాభిషేచయేత్ ॥ ౩౯౦ ॥

తతశ్చ ద్దేన వస్త్రేణ దేహ సమ్మజ్జనం భవేత్ । ఆద్రవస్త్రం

పరిత్యజ్య ధౌతవస్త్రం సమపణయేత్ ॥ ౩౯౧ ॥ ప్రణవేన బ్రహ్మ

సూత్రం దద్యాదాచమనం తతః॥ అస్త్ర మంత్రే

వటకవిధిః॥

ణవటకంప్రాక్ష్యతస్మైనివేదయేత్ ॥ ౩౯౩ ॥ ఏకభా

గంగంధవస్తు కటుకస్తుద్విభాగతః । వటకేత స్తద్వి

భాగీసర్వాణ్యేకత్రమాణయేత్ ॥ ౩౯౪ ॥ భజయిత్వాథసంచూర్ణ్య

సమశకర యాసహ । మధుసపిశ్చ సంయోజ్య దేవాయ వినివేద

యేత్ ॥ ౩౯౫ ॥ ఏలాలవంగేజాతీ ద్వేతథావాలవ రీచకమ్ । పఞ్చగంధాఖ్య

వస్తుని కటుకానితతశ్చృణు ॥ ౩౯౬ ॥ మరీచిః పిప్పలీశురీ కలంజంజీర

కస్తథా । పంచైతాని వశేషాని తాళీశః కమలా

అలక్ష్మీరాసనం॥ సస ॥ ౩౯౭ ॥ తతఃచమనందద్యాదలంకారాసనం

పరమ్ । పూర్వవత్పాదు కదత్వా ప్రాపయేచ్ఛతదా

సనే ॥ ౩౯౮ ॥ అఘ్యంపాద్యం తథాచామం దత్వాపూర్వోత్థమామతః॥

కేశాన్విశోషయేత్పశ్చాత్ గంధంపుష్పంసమపణయేత్ ॥ ౩౯౯ ॥ భూష

ణానిచసర్వాణి తిలకంచాంజనంతతః । దశనం

ధూపదీపే॥

దశణస్యాపి ధూపస్యా ఘృహణస్తతః ॥ ౪౦౦ ॥

దీపస్య దశనం పశ్చాత్ ధూపేవహ్నిం సమచణ

యేత్ । దశణయేద్ధూపముద్రాంచ దీపపాత్రేకమచణయేత్ ॥ ౪౦౧ ॥

దీపముద్రాంప్రదశ్యాథ దర్శయేద్దేవనేత్రయోః ।

మాత్రాదాసమ్॥ మాత్రాదాసం తతోదద్యా త్రత్ప్రకార ఇహూ

చ్యతే॥ ౪౦౨ ॥ సావణాదిమపాత్రేషు యద్వావే

త్రలతాకృతేతలంబులంచతతోవస్త్రంతదూర్వంవిన్యసేత్తిలా ॥ ౪౦౩ ॥

తిలేషువిలిఖేత్పద్మంవిశ్వమంత్రేణపర్వజ । కణికాకేశసరయుతం చతు

దశసమన్వితమ్ ॥ ౪౦౪ ॥ హేమంఫలంచమధ్వాజ్యే ప్రతిపణంపుథ

కృష్ణకీ । సమాణాపూగంతాంబూలంవిన్యసేత్కణికాతలై॥ ౪౦౫ ॥

పాత్రముద్ధృత్యహస్తాభ్యాం దీప్యనేవ్యత్పిదశకయేత్ । దేశికాయస్వ
యం దద్యాత్ గోవిందః ప్రీయతామితీ ॥౪౦౬॥

ఘటదీపః॥ తిరస్కృతిం వ్యసోహ్యథ ఘటదీపార్చనం చరేత్ ।
అజ్ఞానావిశ్వమస్త్రేణ ఘటదీపస్యపద్మజ ॥౪౦౭॥

తిఃపరి భ్రామయేద్దేవం గుణమస్త్రైః స్త్రీధా స్వ
భోజ్యసనమ్॥ యమ్ । భోజ్యసనంతతోదద్యాత్ ప్రాపయేత్త
త్రపూర్వవత్ ॥౪౦౮॥ పాద్యమఘృతం తథాచామం

మధుపక్వం నివేదనమ్ । తాంబూలంచ తతోదత్వా ప్రణవేన తతఃప
రమ్ ॥౪౦౯॥ సిద్ధంభోజ్యం తథాభక్ష్యం లేహ్యంచోష్యం రసాన్యపి ।
ప్రాయశః పంచఫలాదీని ప్రోక్షయేదస్త్రమస్త్రతః ॥౪౧౦॥ వర్షణా పరిషి
చ్ఛ్యాథ ప్రణదేనార్హణంబుచ । సత్వాథభోజ్య వస్తునాం దాహన
స్తాపనంచరేత్ ॥౪౧౧॥ దర్శయేత్సర్భీమద్రాం తతోదద్యాత్తద
హాణమ్ । వామజానుం సమున్నమ్యస్పృష్ట్యావీభూమంతదన్యతః ॥౪౧౨॥

ఏకత్రిపంచసప్తాష్టనవదశామూలమస్త్రతః । దేవస్యదక్షిణేహస్తేహవి
ర్నాస్యసంసమాచరేత్ ॥౪౧౩॥ సేవేదశేషం రేవమగ్రాహ్యమద్రాప్రకీర్తి
తా । పానకంచాపిపాసియం హస్తప్రక్షాళనంతతః ॥౪౧౪॥ ఆచామ
స్తేవదేవాయ దద్యాత్తాంబూల సంచయమ్ । ఆరాత్రిమంగళంకుర్యా
దస్తే దేవస్యపద్మజ ॥౪౧౫॥ ఆరాత్రిమంగళంకుర్యాద్దేవేమన్త్రాసనస్థి
తే । దేవీనా మచక్షణం చైవం తత్తన్నస్త్రైః రుచాన్యథా ॥౪౧౬॥ స

ర్వాసా మపిపూజానాం విధిరేషనచాన్యథా । మా
నుషే మన్దిరేచైష విధిరేవం ముఖేష్వపి ॥౪౧౭॥ యది
దేవాలయే॥ విష్ణోరాయతనే విశేషో వత్సృతేధునా । పాదప్ర
క్షాళనాచామాకారయేద్ధోపురాద్యహి ॥౪౧౮॥ మ

హమంటపమాసాద్య కుర్యాత్పూజాపూజనమ్ । తజ్జలైః ప్రోక్షణం
కుర్యాత్తంటపావరణాదిమ్ ॥౪౧౯॥ గంధమాల్యాని దైవాని విష్వక్సేనా
యదాపయేత్ । విష్వక్సేన ధృతం సర్వం దేశికో ధారయేత్సవ్యమ్ ॥

౪౨౦ || మూలజేగ స్థితాం శక్తిం కర్తృచామ్యం
 వడచా || సమాహ్వయేత్ | కర్తృచామ్యత్సవార్చాచబల్య
 చాచతదైవచ || ౪౨౧ || యాగాచా తిథియా
 త్రాచాశయహర్వేతిషట్క్రమాన్ | అవాహనంక్రమాదేషాంపూర్వా
 త్పూర్వాత్పరేవరే || ౪౨౨ || దేవీభ్యాంవా వినావాపి దేవాచనముదీ
 ర్యతే | మూలదేవగతాంశక్తి మాత్సవ్యామచయేద్దురుః || ౪౨౩ || ప
 వర్తితేవేదఘోషేకాండవస్త్రేవ్యహోహితే | సేవా
 ఘటదీపః || థావైష్ణవాదీనాంఘటదీపార్చనంచరేత్ || ౪౨౪ ||
 ఘటేదీపం సముద్దీప్య దేవదాస్యో మహానసాత్ |
 ఆధారపాత్రే దేవస్య స్థాపయేయఃపురోఘవి || ౪౨౫ || పూర్వఃక్రి
 పరిభ్రామ్య నిషీపేన్నంటపాద్యహిః | ఘటదీపస్తుయఃపశ్యేద్దేవస్యపు
 రతస్థినితః || ౪౨౬ || సప్తజన్మాజితంపాపంతక్షణాదేవనశ్యతి | దేవార్చ
 నేసమాప్తేథదేవీ హమచానమ్మతమ్ || ౪౨౭ || ఆలయాశ్చతదేవానా
 మచానస్తదనస్తరమ్ | పుణ్డేవార్చనతరిషశ్చాత్ శ్రీదేవాచానమిష్య
 తే || ౪౨౮ || పర్యాప్తేపూజనేతేషాం ద్వారపాలాన్సమచయేత్ | అన
 స్తసేనేశఖగ పూజనం తదనస్తరమ్ || ౪౨౯ || భక్తనిందాచానంకు
 ర్యాత్ విహగేన్ద్రాచనాత్పరమ్ | తదస్తేబలిదానంస్యాత్ చండాదీ
 నాయథాక్రమమ్ || ౪౩౦ || పార్షదేభ్యో బలిదద్యాత్ బలిపీఠేచతు
 ర్ముఖ | బల్యచా సహితంకుర్యాత్ బలిదానం దినేదినే || ౪౩౧ ||
 అంతేష్యా దుత్సవంవిష్ణో స్సేవామైసవదేహీ
 మస్త్రససమ్ || నామ్ | పునర్కంత్రాసనేదేవం నివేశ్యకమలాసనమ్ ||
 ౪౩౨ || అఘ్యాది మధుపకాంతం కృత్వాకాండ
 పటంతతః | వ్యహోహ్య దేవంనీరాజ్యప్రాశయేత్పాద్యమమ్బుతత్ || ౪౩౩ ||
 ప్రాశనంవిష్ణుపాద్యస్సృతిఃఖిలూక్తంచతుర్ముఖ | ఆద్యస్తయోగి ప్రోక్ష
 ణంస్యాత్ గంధపుష్పాణిధారయేత్ || ౪౩౪ || పాదుకా శిరసాధార్యా
 బాహ్యోరురసేవావిధే | అశ్నీయాత్సాదతుశసేం కణాయోరుభయో

రపి || ౪౩౫ || ధార్యాసా వానుదేవాన్నం పావనం సర్వదేహీనామ్ ||
విష్ణుపాదోదకేనైవ పితృశార్థం సమాచరేత్ || ౪౩౬ || విష్ణోర్నివేదితా
స్నేహ శ్రాద్ధకర్తాః కిరయేత్ | భుజీతవిష్ణునైవేద్యం దేవభోగ్యేనివే
దితమ్ || ౪౩౭ || చందాదిపరివారాణాం యదన్నంచనివేదితమ్ || తన్నభుం
జీతమనుజః జలేన్నావానిషిషేత్ || ౪౩౮ || ఆద్రియేదేవదేవాయ య
ద్యత్తన్నైనివేదితమ్ | తేనైవస్వగృహే విష్ణుంతోషయేదవిశంతః || ౪౩౯ ||
విష్ణుప్రసాదానాం దేవభోగ్యం యథాయోగ్యం విచక్షణః | దత్వాకాట్టప
టేనైవ తిరోధాయతతః పరమ్ || ౪౪౦ || యథాశక్తిజపంకుర్యాద్యేన
విష్ణుస్సమచింతః | ఆవాహనకృమేణైవ పునరుద్వాసనం షతమ్ || ౪౪౧ ||
అదర్శయన్ పృష్ఠదేశం నిర్గచ్ఛేద్భద్రాగమందిరాత్ | విధాయతతః వాటా

భ్యాం ద్వీరాచమ్యబహిర్గతః || ౪౪౨ || ఇజ్ఞాంసమ

అనుయాగవిధిః || ప్లవహరయే అనుయాగంతతత్పరేత్ | గృహస్థే

భోగ్యయతిర్గృహాశిశ్యేభిక్షాంకుటిం వ్రజేత్ || ౪౪౩ ||

తత్రచేవేశమభ్యర్చ్య నివేద్యాన్నం తతః పరమ్ | బలిందత్వాన్నమశ్నీ
యాత్ వస్యవృత్తిపరియచి || ౪౪౪ || పక్తావస్యం సమభ్యర్చ్య దేవేశం విని
వేద్యవ | వైశ్వదేవాదికం సర్వం సమాప్యకమలాసన || ౪౪౫ || భిక్షుకా
నతిథిన్ పృథ్వా నారాధ్యతదనంతరమ్ | తతోభుంజీతవిధివత్ గృహస్థం
సరమేశ్వరమ్ || ౪౪౬ || ఆరాధ్యవైశ్వదేనంచ సమాప్యశృణువద్దజ |

యతీనాం భిక్షుకాణాంచ భిక్షాందత్వాః కిథినపి ||

భోజనవిధిః || బాలాన్ పృథ్వా నాతురాంశ్చ భోజయిత్వా శిశూ

నపి | ఇష్టైస్సమేతోభుంజీత నైకభుక్తిః ప్రశస్య

తే || ౪౪౭ || పాదాపాణీవిశోధ్యాథ ద్వీరాచమ్య పరంశృణు | పాక్ష్వ
శ్చద్వదనోనోచెద్దక్షిణాభిముఖస్త్వయమ్ || ౪౪౮ || శోధితేభుక్తిసదనే
కుక్కుటాసనసంస్థితః | చతురశ్రం సమావృత్తే గోమయేన మహీతతే || ౪౪౯ ||
విస్యసేవృజనం పాత్రగ్రంథక్షితీథాభాజనమ్ | భుక్తిపాత్రే పాన
పాత్రం పరివేషణమాచరేత్ || ౪౫౦ || అన్నం శాకంతతోభుక్త్యం రసతే

హ్యేచ పాయసమ్ । మధ్యాభ్యాషేయ వస్తూని నూపంచ పరిదేవ
 యేత్ ॥ ౪౫౨ ॥ పవిత్ర వలయం భృతాన్ మూలేన మనునాజలమ్ ।
 అభిమంత్య తతసోక్తివాయుగ్ని వరుణాక్షరైః ॥ శోషయిత్వాత
 తోదగ్ధావస్థావయిత్వామృతేనచ । వైష్ణవ్యాచాపి గాయత్యాత్రిదన్న
 మభిమంత్యచ ॥ ౪౫౩ ॥ హృత్పర్జ్వరీకవిలసద్భ్రష్టాణే వినివేదయేత్ । త
 జన్యంగుప్తమధ్యాభిర్వామహస్తస్యపద్మజ ॥ ౪౫౪ ॥ ఘృక్తిపాత్రంస్పృ
 శ్కానస్య కృరిషేచనమాచరేత్ । పరిషేచన వేశాయాం నాన్నం హ
 స్తేనలజ్ఘయేత్ ॥ ౪౫౬ ॥ వ్యాహృత్యాపరిషిచ్ఛాత సప్తస్య గృహ్యాక్తి
 వత్కానా । నోచేద్యమాఖ్య మంత్రేణ పరిషిచ్ఛతతకపరమ్ ॥ ౪౫౭ ॥
 పరిషేచనహస్తంతచ్ఛోగయేచ్ఛుద్ధవారిణా । దేవపాద్యోదకేనైవ పూ
 ర్వాపోశనముచ్యతే ॥ ౪౫౮ ॥ పాణాదిపంచపాణేభ్యో హవనంహృద
 యేనలే । కర్పితపంచరాత్రజ్ఞ ఆహుతి గ్రాసముద్రయా ॥ ౪౫౯ ॥ వహ
 తీ గ్రాసముద్రైవ భోజనెషురకీర్తితా । తతస్సూపాదిభిస్సార్ధంఘం
 జితచతురానన ॥ ౪౬౦ ॥ ఆభోజనం వామహస్తం నత్యజే దైవస్థవో
 త్తమః । అన్యైః మాసిసుంజీత పానపాత్రేణ పాయసమ్ ॥ ౪౬౧ ॥ పీత్యా
 పాద్యోదకేనైవ పునరాపోశనంచరేత్ । తతఉత్థాయ నిగత్యహస్త
 ప్రత్యక్షంచరేత్ ॥ ౪౬౨ ॥ శోధయిత్వాముఖం సమ్యగ్గంచూషాక్ష దాన్
 దశాచరేత్ ॥ శుద్ధసర్పనిచేద్భ్రష్టా గంచూషాక్షపూర్వమాచరేత్ ।
 ౪౬౩ ॥ తతోముఖంచ హస్తాచ త్తాళయేచ్ఛతురానన । తతకపాదా
 చసంశోధ్యకుర్యాదాచమనద్వయమ్ ॥ ౪౬౪ ॥ వైష్ణవ్యాచైవ గాయత్యా
 సూర్యాయాఘ్నం సకృచ్చరేత్ । సకృదాచమ్య శుచిని దేశే మూల
 మనుంతథా ॥ ౪౬౫ ॥ ద్వాదశాక్షరవిద్యాంచ గాయత్రిం వైష్ణవీ మపి
 యథాశక్తిస్వయంజప్తాప్రణమ్యపరమేశ్వరమ్ ॥ ౪౬౬ ॥ దత్వాద్విశేభన్
 స్తాంబూలీం స్వయం కుర్యాచ్చచర్వణమ్ । ఇజ్యా
 స్వాధ్యాయః ॥ విధిరయంబ్రహ్మన్నితః స్వాధ్యాయఉచ్యతే ॥ ౪౬౭ ॥
 ఉపదేశ తుమాన్పాస్యప్రణమ్యవిధిపూర్వకమ్ ।

అభ్యసే ద్వేదపేదాం గాఢపురాణశ్రవణంచరేత్ || ౪౬౮ || స్వయమధ్యా
 పయే ద్వేదాఢపురాణశ్రవణంచరేత్ | అభ్యానివాపిశాస్త్రాః శిశ్రావయే
 చ్చర్మణిమావపి || ౪౬౯ || గృహక్షేత్రాదికాః శ్శ్రేణిజ్యోపకరణానిచ | గ
 మసంతీథకాయాత్రాథణం రాజకార్యంతదాచరేత్ || ౪౭౦ || వాణిజ్యాది
 క్రియాశ్చాపి గృహానాంలేఖనంతథా | ఏవమాదీనిచాభ్యాని కాలేస్వా

ధ్యాయసంజ్ఞకే || ౪౭౧ || తతోయోగవిధింవక్ష్యే
 తచ్చర్మణిస్వయథాతథమ్ | సాయంస్నానం ప్రకు
 ర్వితవ్రతీయది చతుర్ముఖ || ౪౭౨ || అదిత్యేస్త

ప్రదోషే జప మితేచాథకమభ్యుదానత్రయంచరేత్ | ప్రదోషేజ
 సంక్రోచః కథ్యతేకమలాసన || ౪౭౩ || త్రియోద

శ్యాం సంధ్యాయాంజపస్యాద్దశసంఖ్యయా | అన్యేషుచేత్ ప్రదోషేషు
 అష్టాంశతినసంఖ్యయా || ౪౭౪ || గాయత్రీస్తుజ-శ్శ్రీమాన్ నాన్యమ
 స్త్రజపస్త్యుతః | ప్రదోషేషుయజ్ఞేదేవసర కేసరిణంవిభుమ్ || ౪౭౫ ||
 ఉపస్థాయతతోబ్రహ్మణోజనాస్తంసమాచరేత్ | సస్థ్యాపస్థానమా
 రభ్యదేవవద్విరద్భానం || ౪౭౬ || స్వగృహేదేవతార్చన భగవన్నా

మకీర్తనమ్ | ఏతానికృత్వా భుంజీత రాత్రాకమ
 లసంభవ || ౪౭౭ || అనుయాగోక్తవిధినా కార
 యేద్రాత్రిభోజనమ్ | పాచాద్రాత్రౌత్వపాణీచ

కృతాచామప్రసన్నధీః || ౪౭౮ || వివిక్తందేశమాసాద్య బుస్థ్యాంవా
 మ్యగచర్తణి | పవిత్రంకరయోర్ధృత్వా పాణిణాయామంసమాచరేత్ ||
 ౪౭౯ || సంహృత్యసర్వతత్వాని అనతిక్రవ్యతంఽధిం | పరమాత్మనియుం
 జీతవ్రతరాత్రంమహానిశి || ౪౮౦ || అజ్ఞాతయోగమాగ్నశ్చేత్ శయితః
 శ్యయనేతతః | ఉత్థాయాథమహానిశ్యాం పాదపాణీవిశోధ్యచ || ౪౮౧ ||
 పవిత్రపాణి గాచాస్త శ్శుచిదేశంసమాధితిః | అసీనఅననేశుక్షే స్త్ర

యోంసమాచరేత్ || ౪౮౨ || భగవన్తంహృదిభ్యా
 శయననిధిః | యేలోయావద్బ్రహ్మముహూతకమ్ | శయనస్య

విధింపజ్యే పాదపాణి విశోధ్యచ || ౪౮౩ || ఆచమ్య శయనంప్రా
ప్య స్వపేత శయనే సుఖమ్ | త్యజేత యోషితస్సంగం ఋతుకాలే
చతుర్ముఖ || ౪౮౪ || ఆసంగమేకశయనం పరస్ంగా త్పుథక్వృథక్ |
ఋతుస్నాన దినాత్పశ్చాదాద్వాదశదినంవిధే || ౪౮౫ || ఉపవీత్యేవ
సంగజ్యే స్నిహితంపరతోయది | రతికాలే ముఖంశుద్ధం యోషితాం
కమలాసన || ౪౮౬ || అష్టవ్యేకాదశీపర్వప్రతిపత్కల్యమాతిథౌ | ఆర్తా
గ్నిభరణిజ్యేష్ఠావ్యతిపాతేచవైధృతౌ || ౪౮౭ || సంకృతాశ్చాద్ధదివసే
మందమంగళవారయోః | ఉత్సవే దేవదేవస్య గ్రహణే చంద్రసూర్య

యోః || ౪౮౮ || అన్యత్రపుణ్యకాలేషుచ్రలేషుసహ

యోషితాం పంచ
కాలవిధానః ||

యోషితా | సంగమంనైవకర్పితప్రవాసాదాగతం

వినా || ౪౮౯ || పంచకాలవిధింపజ్యేయోషితామ

పిపర్తజ | ప్రాతస్సాత్త్వావిధానేనశిఖావజకంసుచక్రలి|| ౪౯౦ || న్యాస
వజకతయా౭౭ చవ్యవస్త్రమార్ద్రంపరిత్యజేత్ | ఘోతవస్త్రేణసంపితా
ఫాలఇందుకలాసమమ్ || ౪౯౧ || సర్వత్రేష్ఠకలాతుల్యం ధారయేత్పుం
ద్రముత్తమమ్ | హరిద్రా రేశితామృద్యే ధృత్వాన్యాసానిచాచరేత్ ||
౪౯౨ || గురూన్నత్యాతతనికుర్యాదుపదేశవిధానతః | జపమష్టాక్ష
రాక్షసాం తతఆచమ్యవైష్ణవాన్ || ౪౯౩ || నత్యాద్విశేష్యస్తాంబూలీం
దత్వాసాద్యాలయంహరేః | పుత్రదైవస్సహచండాదీనత్యాంతర్గ
హమాపుయాత్ || ౪౯౪ || తత్రనత్వాపరందేవం దేవీంపుష్పఫలాదిభిః |
తోషయిత్వా పరికరమ్య పునశ్చ స్వగృహంవ్రజేత్ || ౪౯౫ || ఆత్మన
గృధనేదేవం ప్రణమ్యస్తోత్రయేదపి | ఏతావాన్

ఉపాదానమ్ |

ప్రథమగికాల ఉపాదానమితశ్శు|| ౪౯౬ || అజ్ఞే

తాన్యపివస్తుని భాజనాన్యపిశోధయేత్ | యథా

హారేర్భవేత్ప్రతి స్తథాపాకం సమాచరేత్ || ౪౯౭ || వస్త్రాణాంశో

ధనంకుర్యాదాతపే శోషయేదపి | ఉపాదానస్య

ఇత్యాది ||

సమయ ఇత్యాస మయివవవా || ౪౯౮ || ఇతఇత్యా

విధింపజేయ శ్రుణుష్వ యదితేమతిః । పూజానై దేవదేవస్య పాదో
దకనిషేవణమ్ ॥ ౪౯౯ ॥ పాదుకాధారణంతస్య గంధపుష్పాద్యలం
కృతిః । తులస్యా భక్షణంచాపి భుక్తిభూమి విశోధనమ్ ॥ ౫౦౦ ॥ కార్య
స్య సాధనంచాపి వైశ్య దేవాదికర్తసు । భిక్షుభ్య అన్నదానంచ స్థవి
రాణాం తతఃపరమ్ ॥ ౫౦౧ ॥ పత్యశ్వశురయో శ్చాపి భక్తానం
పరివేషణమ్ । తేషాంతోయాదిదానంచతాలవృత్తాది సేవనమ్ ॥ ౫౦౨ ॥
తాంబూలాది ప్రదానంచ సఖీభి స్సహభోజనమ్ । తాంబూలీ ధార
ణాంతంసగ్జజ్వాకాలఉదీరితః ॥ ౫౦౩ ॥ పురాణశ్రవణంచాపిధ్యానంభ

గవతిగిప్రసః । జపంచాష్టాక్ష గాదీనాం పాత్రాణాం
స్వాధ్యాసః ॥ శోధనంతతః ॥ ౫౦౪ ॥ స్వాధ్యాయకాల ఉదీరితః
యోగః ॥ మోగకాలస్పృశవ్యతే । సంధ్యాయాం మస్త్రీ
జాపశ్చ దీపారోపశ్చమందిరే ॥ ౫౦౫ ॥ స్వస్యహే

చాపి దేవస్య సన్నిధౌపరితోగృహమ్ । దశానం దేవదేవీనాం గురూ
ణాంపందనస్తథా ॥ ౫౦౬ ॥ భిక్షునాణామన్నదానంచ గురూణాంపరివే
షణమ్ । తోయతాంబూలదానంచ శయ్యాంకరణంతతః ॥ ౫౦౭ ॥ ప్ర
త్యక్ష పత్యశ్చరణౌ స్వహస్త చరణావపి । ఆచమ్యశయనంగతావభ
తేత్రేతాంబూలపల్లవమ్ ॥ ౫౦౮ ॥ సంచూరకపూగందత్వాభ లవంగై
లాదిభిస్సహస్వయంచవాసనాద్రవ్యైస్సహతచ్ఛర్వణంచ రేతే ॥ ౫౦౯ ॥
భత్సహస్తాచచరణౌ బాహుభ్యాంః రిషీడయేత్ । యద్యస్తిసంగమేబు

ద్ధిస్తేనకచ్ఛేత్సుమంగళీ ॥ ౫౧౦ ॥ తతస్స వ్యశయనంపా
రిధవాభర్త ॥ వ్యచింతయ స్తీహరింహృదా । స్వపేతవిధవాభర్తో
వత్సలేద్య శ్రుణుష్వహ ॥ శ్రీమార్గతిలకంధార్యం పుండ్రవిద్యోజిత
ర్ముఖ । శిరస్సానంగదాతస్యా అన్యస్సర్వం పురో
తత్యధర్మవిశేషః ॥ దితమ్ ॥ ౫౧౧ ॥ యతీనాం బ్రహ్మచారీణాం విధవా

నాంచతుర్ముఖ । తాంబూలగంధపుష్పాది సేవనం
దూషణంరతిః ॥ ౫౧౨ ॥ విధవానాం యతీనాంచ రాత్రౌభుక్తిర్నశ

స్వతే । బ్రహ్మచారి యతిశ్చోభా యథాలాభం హరింయజేత్ ॥౫౧౪॥

ఇతి శ్రీపాంచరాత్రే శ్రీవిష్ణుతిలకే బ్రహ్మపదేశే వర్ణాశ్రమధర్మ

నిరూపణం నామ తృతీయోధ్యాయః.

చతుర్థాధ్యాయ పూర మ్ముః.

→* యోగయుక్తలక్షణమ్. *←

లక్షణంయోగయుక్తస్య వత్స్యామి శృణువద్భజ । శరీరాదితపశ్చ
ర్యోద్వివిధజ్ఞానవాససి ॥౧॥ మధ్యమాభ్యాంగుణాభ్యాంచ విముఖశ్చ
సులోమజః । స్వవర్ణాశ్రమధర్మేమనిత్యగక్తోహప్రియః ॥ ౨ ॥ స

→* యోగలక్షణమ్. *←

యోగయుక్తోవిజ్ఞేయః సుబ్రహ్మచోయోగలక్షణమ్ । అవ్యాకులస్యమనసో

→* యోగోద్వివిధః. *←

బంధనంవిషయేయది ॥ ౩॥ యత్తవ్యోగంవిజానీహిసయోగోద్వివిధోభా
వేత్ । కథేవ్యంహితంకమకృతియద్బంధనంసృణామ్ ॥ ౪॥ సకర్త
యోగఃకథితః జ్ఞానయోగ మితశ్శుక్రిణు । అథేశేయసి చిత్తస్యనత

→* యోగేముక్త్యపాయః. *←

తంయన్నిబంధనమ్ ॥ ౫॥ జ్ఞానయోగస్సవస్యాత్సర్వసిద్ధిప్రదాయ
కః । యస్త్రిన్యోగేమయిమనో విన్యస్తంసతతంవిధే ॥ ౬॥ సమామేవభజే

→* యోగాంగౌ, యమః. *←

దంతే మోక్షలక్షణమంజసా । యమశ్చ నియమశ్చోభా యోగాంగౌ

→* నియమః, *←

శ్రుణువచ్ఛ్రవమ్ ॥ ౭ ॥ బ్రహ్మచర్యం దయాసత్యమహింసాశాబ్ద
వంకుమా । మితాహరోధృతిశ్శృచమక్రిధంచయమాదశ॥౮॥ వాసుదే
శ్చేవార్చనంతుష్టి రాస్తిక్యంచజపస్తవః । సిద్ధాంతశ్రవణంధానమి

అసనాని

త్యాది నియమస్త్వతః ॥ ౯ ॥ అసనాని విధింపత్వే శ్రీనియోగక్రసా
ధమ్ ॥ విస్యసేద్దక్షిణేపాశ్వేసన్యంసప్యేతుదక్షిణమ్ ॥౧౦॥ చరణం
కారయేద్ధుహ్యమాసనంస్వస్తికంవిధే ॥ సన్యంపాదముపాదాయ దక్షి
ణాయాపరిక్షిపేత్ ॥ ౧౧ ॥ తదైవదక్షిణంపాదం సన్యాయాపరివిన్య
సేత్ ॥ పద్మాసనమిదంబ్రహ్మన్నసనేమాత్రమం విదుః ॥ ఏకంచరణ
మన్యస్తిన్నూరావారోపయేద్ధుమ్ ॥ వీరాసనం విజానీహి సింహాసనమి
తశ్శ్రీని ॥ ౧౩ ॥ స్వస్తికంగుల్ఫదేశాభ్యాంశ్చక్రమేఽపీడయేత్ ॥
ప్రసార్యజానునాఽధస్తాదెతస్త్వస్తికమాసనమ్ ॥౧౪॥ కూర్చికావిన్య
సేన్నాభౌ కరాభ్యాంపీడయేద్ధుమ్ ॥ సమున్నమేచ్ఛిరగిపాదౌ మా
యూరమిదమాసనమ్ ॥౧౫॥ సన్యస్యైవతరం గుల్ఫం విన్యస్యోర్ధ్వ
జ ॥ తః ధ్యేష్టావత్సన్యగుల్ఫాయథాగోశయనంభవేత్ ॥౧౬ ॥ అసం
గోముఖంవిధిముక్తాసనమితశ్శ్రీని ॥ పుత్రక్రమేఽైవ గుల్ఫాభ్యాంపీ
డయేత్ప్రవిదిష్యం ॥ ౧౭ ॥ ముక్తాసనమిదంవిధియజ్ఞముక్తాసనంశ్రీ
ని ॥ ముష్కాపరిక్షిపేత్సన్యగుల్ఫంతదితరంతథా ॥ ౧౮ ॥ తదూర్ధ్వం
విన్యసేదెతన్యజ్ఞముక్తాసనాహ్వయమ్ ॥ ముష్కస్యాధఃక్షిపేద్ధుల్పాసే
విన్యోరుభయోరపి ॥ ౧౯ ॥ పాదానివేశ్యహస్తాభ్యామేతత్సింహాసనం
భవేత్ ॥ భద్రాసనంవిజానీహిహేతదెవచతుర్ముఖ ॥౨౦॥ అసనైర

పాణాయామః

పియోగాంగైర్యమైశ్చనియమైస్తథాసునయతోవిశేషేషాపాణాయా
మోవిధియతే ॥ ౨౧ ॥ పణ్డవత్సంగుళాయామం దెహమానం శరీరి

శరీరమాసనమ్.

తామ్ ॥ శరీరాదధికగిపాణినిఆయతో ద్వాదశాంగుళైః ॥ ౨౨ ॥ దెహస్థ
మనిలందెహసముత్థేనైవ వహ్నినా ॥ న్యూనం సమంవా యోగేన కు

అగ్నిస్థానమ్.

ర్వక్ బ్రహ్మవదిష్యతే ॥౨౩ ॥ అగ్నిస్థానం దెహమధ్యే మహారాజతన

న్నిభమ్ | అస్తేత్రికోణంద్వివిదాంచతురశ్శంచతుఃస్విదమ్ || ౨౪ || వృత్తా
కారంవిహంగనామష్టాశ్శింసేదజన్తనామ్ | షడశ్శింగర్వ జతూ
నామగ్నైరాకృతిరబ్జ || ౨౫ || అగ్నిరైవశాన్విసరాభ్యోయం ప్రాణా

→* దేహమధ్యమ్ *

పానాపవత్యపి | అపానాద్యంగుళాదూర్ధ్వో మథోషేఢ్రస్య తావతః ||
౨౬ || దేహమధ్యమ్ చతుష్పాణాం సర్వేషామేవజన్తనామ్ | కంఠస్థానే
మనుష్యాణాం దేహమధ్యంసవాంగుళమ్ || ౨౭ || చతురంగుళముత్సే
ధాతావత్రైవాయతంవిదుః | అంధీకృత్తిస్తిరశ్చాంచ ద్విపదాంచ చతు

→* నాభిః *

ష్పదమ్ || ౨౮ || తుండమధ్యంతదిష్టంవై తన్తద్ధ్యానాభిరుచ్యతే | ద్వా
దశారంతత్రచక్రవిద్ధిమాసాసరాణ్యపి || ౨౯ || మూతయస్తేషు విష్ణావ్
ద్వాఃద్వాదశద్వాదశస్వపి | తత్తత్తిష్ఠన్నహంచక్రింమాయయాభ్రామ
యామితత్ || ౩౦ || అరేమభ్రమిత్రజీవస్సర్వదాకమలాసన | ప్రాణేన

→* కుండలిస్థానమ్ *

సహితోజ్జీవఃశ్చరత్యత్ర వినాసహి || ౩౧ || ఊర్ధ్వం కుండలికా
స్థానంనాభే స్త్రిరంగధోర్ధ్వతః || అష్టక్రకృతిరూపాసాచాష్టధాకుండలీకృ
తా || ౩౨ || వాయోరపిచ సంచారోజలానామాసనంతథా | పరితలకం
దపాశ్వేతునిరుధ్యేవసదాస్థితా || ౩౩ || సమావేశ్యముఖేనైవ బ్రహ్మరం
ధ్రవిలేయథా | మరుతాయోగకాలేషు సాగ్నినా ప్రతిబోధితా || ౩౪ ||
స్ఫురితాణాః పదయాకాశే రాగరూపామహాజ్వలా | వాయుర్వాతిము

→* సుషుమ్నా *

ఖేనైవ తతోయాతి సుషుమ్నయా || ౩౫ || కండమధ్యే స్థితానాడీసుషు
మ్నోతి ప్రకీర్తితా | పద్మసూత్రసమాభాతిరుభూరూర్ధ్వప్రప ర్తిన్ || ౩౬ ||
బ్రహ్మణోవివరంయావద్విద్యుదాభాసనాళికా | పైష్టపీ బ్రహ్మనాడ్యే

→* ఇళాది నాడ్యః *

షానిర్వాణప్రాప్తిపద్ధతిః || ౩౭ || ఇళాచపిత్తశాచోభేతస్యాస్స క్యేతరే

స్థితే । ఇదాసముత్థితాకన్దా ద్వయ నానాపుటావధి ॥ ౩౮ ॥ అన్యాస
ముత్థితోతన్యా దన్యనానా పుటావధి । గంధినీ హ స్తి జీవేతి ద్వేచా
న్యేనాడికేతతి ॥ ౩౯ ॥ పురతః పృష్ఠత స్తస్యా వామేతర దృశౌ ప్ర
తి । పూషా యశస్వినీ త్యన్యేతస్మాత్కందాత్సముత్థితే ॥ ౪౦ ॥ సవ్యే
తర శ్రుత్యేవధి వాయుమూల మలంబునా । అథాగతా కుహూనాడి
మేధ్రావధిచయూతినా ॥ ౪౧ ॥ పాదాంగుస్తావధిగకందాత్ యథాధా
తాచక్రేణీ । దశప్రధానభూతాస్తా నాద్యస్తాగకందసంభవాః ॥ ౪౨ ॥ త
నూలాబహువస్థూలా బహువ్యస్థూత్కృత్యా నాడికాః । ద్విసప్తతి సహ
స్రాణి స్థూలాస్థూత్కృత్యా నాడికాః ॥ ౪౩ ॥ సంఖ్యాత్వంనైవశక్యం
తేస్థూలమూలాగిపుగివ్యాధాః । యథాశ్వత్థాదిపత్రేషుస్థూలా స్థూత్కృ

➤* ప్రాణాదివాయవః *➤

స్తథావిధాః ॥ ౪౪ ॥ ప్రాణోపానస్సమానశ్చాప్త్యుదానో వ్యానపీవచ ।
నాగకూమాచక్రకరః దేవదత్తధనంజయ ॥ ౪౫ ॥ చరంతి దశచ డీ
మదశపాణాదివాయవః । తేషుప్రధానాః పంచైవప్రాణాద్యాః కమ
లాసన ॥ ౪౬ ॥ తేషుప్రాణాభవచ్ఛ్రేష్ఠజీవాత్మానం విభజితయత్ ।
అన్యనాసికయోమధ్యంహృదయం నాభిమండలమ్ ॥ ౪౭ ॥ పాదాం

➤* ప్రాణాది స్థానమ్ *➤

గుప్తమితిప్రాణస్థానాని కమలాసన । అపానశ్చరతిబ్రహ్మగుదమేథో
యజ్ఞానుమ ॥ ౪౮ ॥ సమానస్సర్వగాత్రేషు సర్వవ్యాప్తిస్సన్ధితః । ఉదా
నస్సర్వసంధిస్థగపాదయోహస్తయోరపి ॥ ౪౯ ॥ వ్యానశ్శ్రోత్రోరుక
ట్యంచగుల్ఫసంధగ తేషుచ । నాగాదివాయవసంపత్త్యగస్థానమ్

➤* ప్రాణాది కేష్టా *➤

సంస్థితాః ॥ ౫౦ ॥ తుండస్థంజలమన్నంచ రసానపి సమీకృతమ్ । తుండ
మధ్యగతః ప్రాణస్తానికుర్యాత్పృథక్పృథక్ ॥ ౫౧ ॥ ఇత్యాది ఛేష్టనగ
ప్రాణగకరోతివపుషస్థితిమ్ । అపానవాయుగకురుతే మూత్రాదీనాంవిస
జనమ్ ॥ ౫౨ ॥ ప్రాణాపానాది కేష్టాదిక్రియతేవ్యాసవాయునా । ఉదం

చలేకరిగన్ధముదానేననళస్వతా ||౫౩|| పోషణాదిశరీరస్యనమానగీకురు
తేనదా । ఉద్ధారాదికీ యనాగగీకూమోక్ష్యాదిసిమీలనమ్||౫౪|| కృ
కరస్తు త్కుభగీక ర్తా దత్తాం వాగ్దిక మోక్షత్ । మృత గాత్రస్యకోభాది

→>* నా డీ శుద్ధిః *←

నక్తరోశనధనంజయః || నాడీచరున్దరుస్థానచేష్టా జ్ఞాత్వాబ్జసంభ
వ । శుద్ధాయతేతనాడీరాం శధత్యాచక్ష్యమాణయా || ౫౬ || త్రైవ
ణికస్వవహోక్తై స్సాస్వశ్రమాను గుణైస్తథా । శోధయంతితదాచా
రైర్వాసు దేవాచానేరతాః ||౫౭|| వివిక్తం దేశమాసాద్యజనసంఘవివ
శితమ్ । యోగాంగ ద్రవ్యసహితశ్శుభేదారు మయాసనే || ౫౮ ||
మృగత్వకుశకాశాద్యైకిల్పితేవాయథారుచి । తాళమత్రోన్నతేబ్ర
హ్మ తథాతాళద్వయాయతే ||౫౯|| నస్తికాద్యసనంవశ్య మాసీనగ
ప్రాజ్ఞుఖస్సవ్యయమ్ । ఋషికాయశ్చ సాగ్రీన్యస్తసేత్రీశ్చతుర్ముఖ
దుతైదతఃసంస్పృశ్య జిహ్వంతాల్సవిన్యసేత్ । శృతచాహుద్వయో
భూత్వా కించితుంచితమస్తకః || ౬౦ || ప్రదృశ్యయోగముద్రాంచ

→>* ప్రాణాయామః *← →>* రేచకాదిః *←

ప్రాణాయామమథాచరేత్ । రేచకంపూరణంవాయోరోధనంకుంభకం
తతః || ౬౧ || వాతనరోధనంవాయోః ప్రాణాయామస్సఉచ్యతే । దక్షి
ణేనైవహస్తేన పీడయేన్నాసీకాపుటం || ౬౩ || శనైశ్చ నైరభబహిఃక్షిపే
స్పింగళయానిలమ్ । ద్వాలింతస్తాత్రయాకుక్షౌ పూరయేదిత్యధాని
లమ్|| ౬౪ || ధూయషోడశమాత్రాభిశ్చతుష్టస్త్వాతుమాత్రయా|| సంపూ
రణకుమ్భవ ద్వేహంకుంభయన్తాతరిశ్వరా || ౬౫ || పూరయేన్నాశ్విడయ

→>* హృదయాంబుజమ్ *←

స్సర్వాఃప్రార్థ్యంతేమాతరిశ్వరా । హృదయాం భోరుహంచాపి వికస
త్యబ్జసంభవ || ౬౬ || ఏవంకృతేసాబ్రహ్మ చరంతిదశవాయవః । పూర
ణేనతథాకుభీ కరణాదున్ముఖంస్థితమ్ || ౬౭ || గళరూపం విరూధంస్తు
తదభోముఖమంబుజమ్ । నాళంతాళమితంతస్యదశాస్తకసమన్వితమ్|| ౬౮ ||

కదళీపుష్పసంకాశం చంద్రకాంతసమప్రభమ్ । సంధ్యమౌర్త్యధ్య

→→* పాణానాయామఫలాని *←←

రాత్రేచ పాణానాయామంస్తుషోడశ ॥ ౬౯ ॥ ఏకాహమాత్రంకుర్వాణ
స్సర్వపాపాత్ప్రముచ్యతే । కిమన్యైబకహుభిషిహ్యైక్తైఃపాణానాయా
పరాయణాః ॥ ౭౦ ॥ నిధూన్యసర్వపాపాసితస్సరత్రయపూరణాత్ ।
పశ్యంతిమామఃబ్రహ్మక్ హృదయాంభోరుహేస్థితమ్ ॥ ౭౧ ॥ సువత్సర
త్రయాదూర్ధ్వంపాణానాయామఃపరోసరః । యోగసిద్ధోభవేద్ద్యోగీవా
యుజిద్విజితేంద్రియః ॥ ౭౨ ॥ అల్పశీర్షస్త్వసిద్ధిశ్చ తేజస్వీబలవాన్

→→* అథమాదయః *←←

భవేత్ । అపమృత్యుమత్క్రిమ్య దీఘమాయురవాప్నుయాత్ ॥ ౭౩ ॥
ప్రస్వేదజననంయస్య ప్రాణానాయామేషు సోఽథమః । కమ్మనంవపుషో
యస్య ప్రాణానాయామే సమధ్యమః ॥ ౭౪ ॥ ఉత్థానంవపుషో యస్యసఉ
త్తమ ఉదాహృతః । అథమవ్యాధిపాపానాం నాశస్సాన్యధ్యమేపు
నః ॥ ౭౫ ॥ పాపరోగమహావ్యాధినాశస్సాన్యదుత్తమేపునః । అల్పవిష్టోఽ
ల్పమూత్రశ్చ లఘుదేహీమితాశనః ॥ ౭౬ ॥ వశ్యేంద్రియః పటుః తిగి

→→* వాయుధారణమ్. *←←

కాలత్రయ విదుత్తమః । రేచకంపూరణంముక్త్వా కుష్పీకరణ మేవచ ॥
కరోతి త్రిషులోకేషు నైవతస్యాస్తిదులభమ్ । నాభికండేచ నాసా
గ్రే.పాదాంగుష్ఠేచ యల్లవాత్ ॥ ౭౮ ॥ ధారయన్తనసాపాణాణాం
న్యాయకాలేషు సర్వదా । సర్వరోగవినిముక్తౌ జీవేద్ద్యోగీ గతక్లమః ॥

→→* ధారణ ఫలమ్. *←←

కుక్షిరోగవిनाశస్సాన్యన్నాభికండేఽనుధారణాత్ । నాసాగ్రేధారణాద్దీ
ఘమాముర్త్యైదేహలాఘవమ్ ॥ ౮౦ ॥ పాదాంగుష్ఠేచవైధృత్వావా
యుంకమలసంభవ । వాయుమాకృష్య జిహ్వశ్రీపిబన్నశ్రమ దాహ
భాక్ ॥ ౮౧ ॥ బ్రాహ్మేముహూతే సంప్రాప్తి వాయు మాకృష్య
జిహ్వయా । పిబతస్త్రిమ మాసేషు వాక్సిద్ధిభవతిధృవమ్ ॥ ౮౨ ॥ అభ్య

స్వతస్తు షణ్మాసాన్ మహారోగవినాశనమ్ । యత్ర యత్రధువోవా
యు రంగే రోగాది దూషితః ॥౮౩॥ ధారణాదేవమరుత స్తత్తచారో
గ్యమశ్నుతే । మనసో ధారణాదేవ శ్వసనో ధారితో భవేత్ ॥ ౮౪॥

➡➡* మనస్సాపనా హేతుః. *➡➡

మనస్సాపనా హేతురుచ్యతేకమలాసన । కరణాని సమాహృత్య విష
యేభ్యస్సమాహితః ॥ ౮౫ ॥ అపానాదూర్ధ్వమాకృప్య వక్త్రేణోప
రిధానయేత్ । బద్ధస్సూరాభ్యాం శోత్రాది కరణాని యథాక్రమమ్॥
యుంజానస్సయథోక్తేనవత్కనానవశంమనః । మనఃపథస్థవై వాయు
స్సవశేష్టాప్య తేనదా ॥౮౬॥ నాసికాశ్చుటయోఃస్పృగిగపర్యాయేణ
ప్రవతేతే । తస్మిన్పవాడికాః స్పృశాస్తాస్తాశ్చాపిచరంత్యమీ ॥౮౭॥
శిఖినివరే యామ్యేస్పృగిః స్పృశాభృతాంసతామ్ । తదంతశ్చప్రసక్తా
లంసామ్యే చరంతిసంతతమ్ ॥ ౮౮ ॥ ఇథం క్రిమీచరతావాయునావా
యుజిన్నరః । అహశ్చరాత్రింపతౌచమాసరూన్ వత్సరాదికమ్॥౮౯॥
అంతముఖోవిజానీయా తాగ్రలభేదసమాహితః । అంగుష్ఠాదిస్వావ

➡➡* అస్తద్దశకనమ్. *➡➡

యవస్ఫురణార్దశకనైరపి ॥ ౯౦ ॥ అనిష్టైర్జీవితస్యాపి జానీయాత్క్ష
యమాత్తనః । జ్ఞాత్వాయతేతతై వల్యప్రాప్తయే యోగవిత్తమః॥౯౧॥
పాదాంగుష్ఠేకరాంగుష్ఠేస్ఫురణం యస్యనశ్యతి । తస్యసంవత్సరామా
ర్థస్వంజీవితస్యక్షయోభవేత్ ॥౯౩॥ మణిబంధేతథాగుత్పేస్ఫురణం యస్యన
శ్యతి । షణ్మాసావధిరేతస్య జీవితస్యస్థితిర్భవేత్ ॥ ౯౪ ॥ కూర్చరేస్ఫు
రణంయస్య పరాతైమాసికీస్థితిః । కుఠోమేహసపాశ్వేచ స్ఫురణా
ద్యుపలంభతః ॥ ౯౫ ॥ మాసోవధిజీవతోస్య తదూర్ధ్వం శ్వేతదర్శ
నే । అశుతే జతరేఘారే దినానిదశజీవితమ్ ॥ ౯౬ ॥ జ్యోతిగి ఖద్యో
తపద్యస్య తదభం తస్యజీవితమ్ । జిహ్వగేదశకనేత్రీణి దినానిస్థితి
రాత్తనః ॥ జ్వాలాయా దశకనేమృత్యుద్విదిశేనై వసంశయః । ఏవ
మాదీస్యనిష్ఠాని దృష్ట్వాయుగక్షయకారణమ్ ॥ ౯౮॥ సశ్రీయసాయయుం

➤* ప్రత్యాహరః *➤

జీత జపధ్యాన పరాయణః । మనసాత్మస్యనుష్ఠానం యదివంశ్యకర్తృ
ణామ్ ॥ ౯౯ ॥ ప్రత్యాహరస్సవిజ్ఞేయాయోగాంగ త్వేనసేవితః । య

➤* మమకస్థానాని. *➤

దాప్త్వా దశభేదేషు మమకస్థానేషు ధారణమ్ ॥ ౧౦౦ ॥ స్థానాత్థాన
సంసమాక్యస్య సాప్రత్యాహృతిరిష్యతే । పాదాంగుష్ఠం తథాగుల్ఫం
జుఘామధ్యంతరైవచ ॥ ౧౦౧ ॥ మధ్యమూర్ధ్వోశ్చమూలచపాయు
హ్నాదయమేవచ । మేహనం దేహమధ్యంచ నాభివ గళకూబరమ్ ॥
౧౦౨॥ తాలుమూలంచ మజ్జంచ ఘ్రీణశ్చక్రీశ్చమండలమ్ । భ్రు
వోమణిశ్చేలలాటస్య మూర్ధాచాపి తథా పరమ్ ॥ ౧౦౩ ॥ మూలం

➤* పంచభూతస్థానమ్. *➤

చకణ్డయోర్మూలం మమాజ్ఞేయే తాని పద్మజ । పంచభూతమయే శే
మేభూతేష్వేతేషుపంచసు ॥ ౧౦౪ ॥ మనసోధారణం యత్తద్వత్త
స్యచయమాదిభిః । ధారణాసాచసంసారసాగరోత్తారకారణమ్ ॥ ఆ
జానుపాదపర్యంతంపుభివీస్థానమిష్యతే । పీతలాశ్చతురశ్రాచపసుధా
వజ్రీలాంఛితా ॥ ౧౦౫ ॥ స్మృతకవ్యా పంచఘటకా తత్తారోశ్చ ప్రభం
జనమ్ । తస్యోపరూపు మూలాంతంవారిస్థానం చతుర్ముఖమ్ ॥ ౧౦౬ ॥
అధఃచంద్రసమాకారం శ్వేతమంబుజలాఛ్చరమ్ । స్మృతకవ్యచంగశ్వ
సన మూరోప్యదశనాడికా । ఆనాభిదేహమధ్యాంతమగ్నేస్థానముదా
హృతమ్ । తత్రసింహారవణాగ్ని త్రికోణ సదృశస్తథా ॥ స్మర్త
వ్యానాడికాప్రాం ధృత్వాదశపంచచ । నాభేరుషరినాసాంతంవా
యుస్థానం సతతృచ ॥ ౧౦౭ ॥ వేదికాకారవక్రీక్తో బలవాన్మూలతమా
రుతః । స్మృతకస్యసకమ్భకేనైవ ప్రాణమూరోశ్చమారుతమ్ ॥ ౧౦౮ ॥ ఘ
టకావింశతంతస్తాల్ త్పాణ్డార్ద్రప్రహ బిలావధి । వ్యోమస్థానం సభ
స్తత్రభిన్నంజన సమప్రభమ్ ॥ ౧౦౯ ॥ శ్చేయంమారుతమాసెవ్యంకు
మ్భకేనైవయల్ల వాత్ । విశ్వంభరాంశజందేహం చతుర్దాహుం కిరీ

→→* పంచభూతాంశః. *←←

టిసమ్ || ౧౧౩ || అనిరుద్ధం పృథివ్యం శే య శేత భవము క్తయే | అబం
శేపూజయేద్యోగి నాగాయణముచగ్రధీః || ౧౧౪ || పృథ్వీమ్మమగ్నోవా
య్యంశేసంకషణమతః పరమ్ | వ్యోమం శైవరమాత్మ సంవాసుదేను

→→* సమాధిః. *←←

సమర్చయేత్ || అచిరాదేవతత్వాప్తిర్మృజానస్యనసంశయః | బధావ్
యోగాసనంపూర్వం హృద్దేశే రచితాంజలిః || ౧౧౬ || స్వస్త్త నా
సాగ్రనయనోజిహ్వంవిశ్వస్యతానుని | దస్తైదక్షాన్తాన్మ సంస్పృశ్య ఋ
జాకాయ అనన్యధీః || ౧౧౭ || సంహరేపింద్రియగ్రాహంతతోబుద్ధ్యా
విశుద్ధయా | చింతనంవాసుదేవస్య పరిస్యపరమాత్మనః || ౧౧౮ || స్వ
రూపవ్యాప్తరూపస్యనస్పృహదంభోరుహాసనై | యత్ర ధ్యానం ప్రశం
సంతి కైవల్యఫలదం గదా || ౧౧౯ || యావత్తాత్రంవాసుదేవం చింతయే
తుకంభ కేనయః | సప్తజన్మకృతంసాపం తస్యనశ్యశియోగినః || ౧౨౦ ||
నాభికంవాత్సమారభ్యయావద్భూయగోచరమ్ | జాగ్రద్వృత్తిం విజానీ
యాత్కాణ్డస్థస్థస్థం వర్జితమ్ || ౧౨౧ || సుషుప్తితాలుమధ్యస్థంతర్భం
భూంధ్యసంస్థితమ్ | తుర్యోత్తీతం సరం బ్రహ్మ బ్రహ్మరంభేతు లక్ష
యేత్ || ౧౨౨ || జాగ్రత్ స్థలంసమారభ్యయావద్బ్రహ్మవిలాంతరమ్ | స

→→* భగవద్ధ్యానమ్. *←←

దోషయస్తమిర్యంస్యాత్తుర్యానైవిష్ణురుచ్యతే | ధ్యాయేచైవసదాయు
క్తోవ్యోమిచాత్మంకనిర్మలే | సూర్యకోటిద్యుతిధరం సిత్యోదితమధోక్ష
జమ్ || ౧౨౩ || హృదయామ్భోగుహాసీసంధ్యాయే ద్వావిశ్వరూపిణమ్ | అనే
కాకారరచితం అనేకవదవాన్వితమ్ || ౧౨౪ || అనేకభక్తసంయుక్తమనే
కాముధమండితమ్ | నానావణధరం దేవశాంతముగ్రముదాహృతమ్ ||
౧౨౬ || అనేకనయనాకీణంసూర్యకోటిసమప్రభమ్ | ధ్యాయతోయోగి
నస్సర్వంమనోఽజ్ఞానంవిసశ్యతి || ౧౨౭ || దృష్టమూర్తికమధ్యస్థంపైతస్యం
జ్ఞోతిరవ్యయమ్ | కదంబగోళకాకారంతృతీయాన్మండలాత్పరమ్ || ౧౨౮ ||

అనంతమానందమయం చిన్మయంధాస్వరంవిభుమ్ । నివాసదీపసదృ
శమకృత్రిమమణిప్రభమ్ ॥౧౨౯॥ ధ్యాయతోయోగినస్తస్య ముక్తికర
తలేస్థితా । విశ్వరూపస్య దేవస్య రూపంయత్క్రించదేవహి ॥౧౩౦॥
స్థవీయ్యహ్నుత్తమస్యద్వా పశ్యత్కహృదయపంకజే । ధ్యాయతోయోగి
నోయస్య సాక్షాదేవప్రకాశతే ॥౧౩౧॥ అణిమాడిఫలంచైవ సకలంకా
కథాపరమ్ । జీవాత్మనగిపరస్యాపియద్యేకముభయోరపి ॥౧౩౨॥ సమా
ధిస్సతువిజ్ఞేయగి సర్వాద్ధానాంప్రసాదకః । అహమేవపరంబ్రహ్మతది
దంధ్యాయమాస్థితః ॥౧౩౩॥ స్థాణుభూతాం దృఢశశ్వ ద్విషయాన్నా
వబుస్యతే । యథాబ్రహ్మజలంవారాం ప్రవిష్టంనిశ్చలాంవిధిమ్ ॥౧౩౪॥
చలస్వభావత్యజతితథాజీవగిప్రలీయతే । పరమాత్మనివైకుంఠేసమా
ధిస్తస్యయోగినః ॥౧౩౫॥ అచిరాత్పరమేతత్వేహ్యధిలాపాప్రవళతే ।
తదుపాయంత్రవత్ప్యేమి శూన్యతాంకమలాసన ॥౧౩౬॥ ద్వాదశా
క్షరమారభ్య పరమాత్మధియాహుమ్ । అనూచ్యభూమానిభితే చక్ర
పద్మేసులక్షణే ॥౧౩౭॥ తస్యోపరిసు విస్తీర్ణే సమాసీనగకుశాసనే ।
బద్ధాపద్మాసనంనోగీ సితీపక్షేతథోత్తరే ॥౧౩౮॥ అయనేశ్వసనం
పూర్వంధారయితావయథాక్రమమ్ । దేహమధ్యస్థితంపహ్నిం దీపయ
తావసముజ్జ్వలిమ్ ॥౧౩౯॥ హృత్పుండరీకమధ్యస్థం స్తరత్కబ్రహ్మసనా
తనమ్ । విద్యుత్సహస్రసంకాశం యుగాంతానలస్సన్నిభమ్ ॥౧౪౦॥ తన్న
యంచస్వవైతవ్యం కృత్యాతద్వహ్నిరశ్శిభిః । భూతదేహం దహేత్క్రా
త్సం ధృత్యామంత్రస్వరూపధృత్ ॥౧౪౧॥ విముక్తమివపక్షినామా
సీనంచితయేచ్ఛనైః । శనైఃగిరీణా తమ్మంత్రం తనుతేజో మయీంస
దా ॥౧౪౨॥ చిన్మయాంసర్వగాంశబ్ద స్వరూపాంభావయన్నపి । శనై
శ్చనైరస్థిరాంచవినిపాయతతస్స వ్యయమ్ ॥౧౪౩॥ బ్రహ్మసంపద్యతేయో
గినభూయ స్సంసరేదిహ । ఇత్యేవం యోగసారోయం కథితకమలా
సన ॥౧౪౪॥ నిత్యక్రియాతత్పరాణాం సంసారవిముఖాత్కనామ్ । మద్భ
క్తానాందీక్షితానాం వాహ్యాయముపసీదతామ్ ॥ ౧౪౫॥ ఇదంభవహ

రంభ్రణ్యంయోగంసర్వార్థసిద్ధిదమ్ | యోగధీతేగుర్వనుజ్ఞాతస్సయాతిప

→→* మంత్రయోగః *←←

రమాంగతిమ్ | ౧౮౬ || యోగంతరమితోవక్ష్యే తచ్చ గుణష్టాబ్జసంభ
వ | ఐహికాముష్మికంసర్వం మంత్రయోగోదదాతిహి || ౧౮౭ || మన

→→* మంత్రస్యాథః *←←

నాత్పాత్రీణస్తాత్రీయితోమంత్రఉదీగ్యతే | ఉపాస్యతేతతోమంత్రం

→→* సామాన్యతో మంత్రాభ్యాసే *←←

యోగిభిగిఫలకాంక్షిభిః | ౧౮౮ || యద్యశ్చయానుతోమంత్ర శ్చలేనాథ
బలేనవా | పత్రేషితోవా వ్యథాస్యాత్ ప్రత్యుతానథాకృత్ స్మృతః ||

→→* గురోర్గ్రాహ్యః *←←

సర్వేమంత్రాస్సర్వఫలా గురువక్త్రాన్వదీకుతాః | తస్మాద్గురుముఖా

→→* గురుకులవాసః *←←

దేవమంత్రోగ్రాహ్యమసీషిభిః || ౧౮౯ || కుర్యాద్గురుకులేవాసంవత్స
రాకద్వాదశాథవా | నవషడావసమాన్త్రీన్వామాసాకద్వాదశ వాఢ
షట్ | ౧౯౦ || ఉపిత్వావరివస్యాభి స్సంపాద్యకరుణాంతతః | లభేతసేన్వి

→→* విష్ణ్వర్చనాది *←←

హితంమంత్రం బలాన్నైవకదాచన || ౧౯౧ || విష్ణ్వచనాదిసిద్ధ్య
థం విష్ణుసాయుజ్యసిద్ధయే | ఇహైవఫలసిద్ధ్యథం మంత్రాభ్యాసం

→→* మంత్రగ్రహణకాలః *←←

సమాచరేత్ || ౧౯౨ || దేశకాలాదినియమమమిత్రాదిశోధనమ్ | పంచ
సంసారదీక్షాయాం మోక్షార్థేనవిచారయేత్ || ౧౯౩ || విష్ణ్వచనా
నాదిదీక్షాయాం స్వయంవ్యక్తస్థలాదిషు | అయంసమాసముక్షాణి తిథి
వారాదికంతథా || ౧౯౪ || అమిత్రాదికంతద్వదచకోనవిచారయేత్ |
మంత్రాణాముపదేశోయం దేశికస్యముఖాంబుజాత్ || ౧౯౫ || ఆభియా

→→* దీక్షా *←← →→* ఉపదేష్టవ్యః *←←

తస్మాదేతేతితయాశిష్యపవిత్రతా | ప్రథతాయైవశిష్యామస్వవశాత్

శ్రీమధర్మణే ||౧౫౭|| సక్తచిత్తాయనతతం విహితేష్వేకకర్తృసుః | వేద
జేదాంగయోగానాం సారాసార విదేభునః || ౧౫౮ || ఒపమశ్చితా
యశీలాయ నతతంవృద్ధసేవినే | మంత్రాస్సముపదేష్టవ్యాః నాన్యాయ

→* మంత్రస్వీకారకాలః *

చతుగానన ||౧౫౯|| మంత్రస్వీకారకాలోఽద్య వక్ష్యతేశ్చోతస్త
నాః | అక్రందోర్వరుపరాగేచ వైశ్రవామార్గశీషకే ||౧౬౦|| ఏకా
దశ్యాంశుక్లపత్నే మంత్రదీక్షాప్రశస్యతే | తత్రవారాదిదోషాణిచోక్తో
నవిలోకయేత్ ||౧౬౧|| ఇతోవత్సేషేషేణ మంత్రారంభ దినంవిధేః |
చైత్రమాసేభవేద్దుగ్ధిఖం వైశాఖేరత్నసంపదః ||౧౬౨|| సాధకస్యమృతి
జ్యేష్ఠాపాఠేబంధునాశనమ్ | ఉతమాశ్రావణేబుద్ధిర్భాగ్రిపద్యాం
ప్రజాస్యయః ||౧౬౩|| సుఖమాశ్వయుజేమాసి కార్తికే జ్ఞానసంపదః |
శుభంభవేన్ద్రాగణీషేః పుష్యేజ్ఞానవినాశనం ||౧౬౪|| మాఘమేధా
భివృద్ధిస్యాత్ఫాల్గునేనర్వసంపదః | ఉత్తరాష్ట్రితయంబహురేచిత్ర
వ్యవాసవాః || ౧౬౫ || వాయుమిత్రతృత్యత్వస్త్రైఃబుత్తదితిశంక
రాః | ఇంద్రవిష్ణ్వందుహస్తాశ్చదీక్షాయాంశుభదావిధేః ||౧౬౬|| చతు
ర్దశ్యప్రమీషర్వభామవారానశోభనాః | చంద్రికోభయాశ్శ్రేష్ఠసంధ్య
మధ్యాహ్నమాల్స్తృతాః ||౧౬౭|| దీక్షాకాలేగ్రహాస్సర్వే రంధ్రస్థానే
వినాశదాః | మంత్రారంభేనదావజ్ఞ్యుఃపితృమానచతుష్టయమ్ ||౧౬౮||
అన్యాయశుభదాన్తాసానామనతిమసిషిః | జన్మత్రయంచ సంకాం

→* అనుగుణ్యం *

తిసౌఖ్యవారాశ్చశోభనాః ||౧౬౯|| సమభూమాసమాసీనగి పాఞ్చి
ఖోధరణీతతే | కేఫేత్తిస్రోఽన్వేగారేఖాస్త్రిర్వగ్రేఖాశ్చతావతీః ||౧౭౦||
ఏవంకృతేతుచత్వారి కౌష్ఠానికమలాసన | విశానీం దిశిమారభ్యపా
గక్ష్యోగ్రీమేణవై || ౧౭౧|| అకారాదిక్షకారాంతంకోష్ఠేష్వేమసమ
సయేత్ | నామాద్యక్షరవర్గోయంయస్త్రినోగ్రపేవలోక్యతే ||౧౭౨||
తత్త్విద్ధిమితజాహిపాగ్రిదక్షిణ్యాదనంతరం | సాధ్యమిత్త్యచ్యచేబిష్టా

సుసిద్ధంతదనంతరమ్ || ౧౭౩ || అరిసంజ్ఞం తదన్యస్తు ఫలాన్యేపాంబరీ
మీతే । మంత్రాద్యక్షరవగ్ధోమం యస్మిన్తోష్ఠేనివేళితః || ౧౭౪ || ససా
ధకస్యఫలదోవక్ష్యమాణేనవత్కానా । యథోక్తేనజపేనైవసిద్ధేసిద్ధా
మనుభవేత్ || ౧౭౫ || ద్విగుణాత్సాధ్యతేసాధ్యే క్వచిత్సాధ్యతివానవా ।
సుసిద్ధేర్థ జపాదేవ సిద్ధోమంత్రాగ్రసీదతి || ౧౭౬ || వర్తతేయద్యరౌప
గ్గోనసిద్ధ్యతికదాదన । పుత్రదా రాత్నబంధూనాం మారణాయ పృవ
తేతే || ౧౭౭ || తస్మాద్విలోక్యసిద్ధాదీన్ పశ్యాన్నంత్రాణి సాధయేత్ ।

➤➤* పరితా హీనమంత్రాణి *➤➤

చతుశాంమూలమంత్రాణాంనానుగుణ్యపరీక్షణమ్ || ౧౭౮ || ప్రజావో
ష్టాక్షరోమంత్రఃద్వాదశాక్షరపంచ । తద్దైవవిష్ణుగాయత్రీ మూలమం

➤➤* మంత్రమాశ్వాదీతా *➤➤

త్రాశమేస్త్వతాః || ౧౭౯ || మంత్రమాత్రైరికదీతాయా విధిరత్రోపృవ
క్ష్యతే । సుపరీక్షితకర్తాణి స్నాతంశుద్ధాంబరశ్శుచిమ్ || ౧౮౦ || పూ
ర్వోక్తతిథివక్షత్రే పూర్వకాలేశుచిస్తతే । యతీనాంవైష్ణవోపహ్నిరితరే
పాంసస్వగృహ్యవత్ || ౧౮౧ || కృత్వాచాగ్నిముఖంసర్వం వహ్నివావా
హ్యమామపి । నైవేద్యంతం తథాహుత్వామూలమంత్రే హేచామ
యేత్ || ౧౮౨ || అష్టోత్తరశత ప్రోక్తంమూలేనసమిధాహుతీః । చరుణా
పోశనప్రోక్తం పుంసా క్తేనచతుర్ముఖ || ౧౮౩ || ఆశ్వేనమూలమంత్రేణ
పునరష్టోత్తరంశతమ్ । తతస్విష్ణుకృతంహుత్వా ప్రాయశ్చిత్తాహుతీస్త
థా || ౧౮౪ || అంతేమంత్రోపదేశస్సాగ్నితాగ్రేపూర్వావలోకితే । అగ్ని
స్థంకుంభముద్వాప్యగిష్ఠ్యంకుంభామ్బుభిస్తతః || ౧౮౫ || అభిషేచ్యతస్స
మ్యక్ న్యాయధ్యాన పురస్సరమ్ । మంత్రస్సముపదేష్టవ్యః యథాయో

➤➤* పంచసంసాగరదీతా *➤➤

గ్యంచతుర్ముఖ || ౧౮౬ || ప్రసంగాదత్రవత్క్యామి పంచసంసాగరసంజ్ఞ
తామ్ । దిక్షాంమత్ప్రీతిజననీపూజాయోగ్యో యయాన్విజ || ౧౮౭ ||
స్వయంవ్యక్తేతథానైదేచాషేవామానుషేతథా । యేపూజయితుమి

చ్ఛంతియేచసంతిముముక్షవః॥౧౮౮॥ తేషామేతాంవివాదీత్యాంగతిరన్య
సవిద్యతే । తాపగిభ్రండ్రిస్తథానామమన్తోయాగశ్చపంచమః॥౧౮౯॥
పంచసంసారదీప్తైషా దేవదేవప్రియావహః । పంచసంసారదీప్తా
వాన్తహాభాగవతస్తస్మృతః॥౧౯౦॥ మహాభాగవతైరేవపూజ్యోదేవా
లయాదిషు । దేవతాయతనేరమ్యేగృహేవాగురుశిష్యయోః॥౧౯౧॥
మలేవాణోభనదినే పంచసంసార మాచరేత్ । తదథఃమృత్విజశ్చా

❦ ఋత్విగ్వరణమ్ ❦

హేచతురశ్శక్త్యఃభావతః॥౧౯౨॥ వృత్వాపూర్వదినేరాత్రా వంకు
రార్పణమాచరేత్ । యోడశస్తంభయుక్తాయాంప్రపాయాంవేదికోఽరి॥
వీహిభిస్తండులైశ్చాపి తిలైగపితంప్రకల్పయేత్ । దశాష్టకయుతంప
ద్మరితిలోపరిలిఖేద్గురుః॥౧౯౪॥ హైమంనారాజతంత్రామృం కలశం
మృత్తికామయమ్ । సూత్రవేష్టనసంయుక్తంమృత్తయంచేచ్ఛతుర్ముఖ॥
౧౯౫॥ కూచాఽపిధానంవిన్యస్య గంధాంబుపరిపూరితమ్ । ఆమంకర్చూ
రమాణం చ షీపేత్రత్రవిశేషతః॥౧౯౬॥ పర్యాప్తతరణాఃకూఽధ
వేదఘోషేప్రసర్తితే । సజ్జీతేవాద్యఘోషే చ కుంభరత్నానితీ
షేత్॥౧౯౭॥ భగవత్ప్రతిమాంకాంచిత కుంభేవిన్యస్యపద్మజ । శరా
వేసపిధాయాథ యోగపితంప్రకల్పయేత్ ॥ ౧౯౮ ॥ తతోదేవంగమా
వాహ్య నైవేద్యాంతం సమచక్షయేత్ । తతోష్టాక్షరమంత్రస్య సహ
స్రంబ్రవమాచరేత్ ॥౧౯౯॥ ఋత్విజోఘోషయేయశ్చ వేదానంగపు
రోగమాః । తతఃకుంభ పురోభాగే కుండేవాన్గండితేభవా ॥ ౨౦౦ ॥
స్వగృహ్యాక్తవిధానేన పంచరాత్రక్రమేణవా । సమ్యగగ్నింప్రతిష్ఠా
ప్యతత్రావాహ్యజగత్ప్రభుమ్ ॥౨౦౧॥ నైవేద్యాంతంసమభ్యవ్యక్తం
మిద్ధిర్బులమంత్రతః । అష్టోత్తరసహస్రంవా శతమష్టోత్తరంతువా॥
౨౦౨॥ హుత్యాపురుషస్తాక్షేన చరుభిష్టోడశాహుతీః । ఆజ్యాహుతిం
తతఃకుర్యాదాదత్స్యాత్సమిధాహుతీః ॥ హుత్యాస్తిష్ఠకృతంపశ్చ
త్పామృచ్ఛిత్తాహుతింతతః । తతఃపూర్ణా హుతిఃహుత్యా అనజ్ఞా

పుసారయేత్ || ౨౨౦ || వాసుదేవమయః బ్రహ్మ జగత్సర్వం విచింత
యేత్ | అభ్యవ్యవవాసుదేవంత మాత్మవోషణమాచరేత్ || ౨౨౧ ||
జపంతోత్రం ప్రణామంచ సంధ్యాసేవనమాచరేత్ | సంధ్యయోరుభ
యోర్నిత్యమగ్న్యూపా స్తీసమాచరేత్ || ౨౨౨ || భగవద్ధ్యానకైంకర్యంభ
క్తప్రణతి మాచరేత్ | పుత్రదారాది విముఖిగి కామకోపా వివజ్ఞ
యేత్ || ౨౨౩ || సమస్కృతసర్వభూతేషు సంసారవిముఖోభవేత్ | శనై
శ్చనై రింద్రియాణి విషయేభ్యోనివర్తయేత్ || ౨౨౪ || స్వమాత్మోక్తవి
ధానేన పంచరాత్రోదితేనవా | విషేకాదిక్రియాగమర్యాల్ భగవద్ధ్యా
నమాస్థితః || ౨౨౫ || సంకీర్తయేత్సదాబ్రహ్మ న్వాసుదేవం నాతనమ్ | సం
సారవిముఖై స్సాధకం వేదాధ్యయనమాచరేత్ || ౨౨౬ || ఏవం నిబోధయే
ద్ధర్మాశిష్యామగురుసత్తమః | శాంతిహేమామంతతోపమత్వాపూర్ణా
పూతిమతగిపరమ్ || ౨౨౭ || అగ్నించవిస్మశేచ్ఛిష్యః | గురవేదక్షిణామపి |
వస్త్రాణిచయథాతోషందత్వానుజ్ఞాపురస్సరమ్ || ౨౨౮ || ఋషిస్సౌభ్య
పితథాదత్వా తతస్సన్వనిలయం ప్రశేత్ | ద్విజానాంశూద్రజాతీనాంపిధి

→* శ్మత్రియాదీనాం *

రేషచతుర్ముఖ || ౨౨౯ || అన్యేషాం శ్మత్రియాదీనాం కలశస్థాపనంవినా |

→* మంత్రభేదా *

మంత్రభేదానితోవక్ష్యే తత్పురస్సరణాదిచ || ౨౩౦ || తత్స్థిద్ధించవిశేషే

→* వణాః *

ణశ్రోణుష్వకమలాసన | వణస్వరవిభజేన ద్వివిధా వణజాతయః ||
౨౩౧ || అచస్వరాహలోవణాః | యత్రాస్తేభారతీస్వయమ్ | అకారా
ద్యాష్టోడశైవ స్వరాఅవఉదాహృతాః || ౨౩౨ || కకారాదిక్షకారాః

→* వక్షపంచకాః *

తం పంచత్త్రింశద్ధలోమతాః | కాద్యాశ్చద్యాశ్చ డాద్యాశ్చ తా
ద్యాఃపాద్యాఃపుఖక్ పుఖక్ || ౨౩౩ || పంచపంచైవవగాఽస్యూర్యాద్యా
దశచతుర్ముఖాహుస్సర్వసమేతాసు ప్రత్యేకాం యోడశాక్షరా || ౨౩౪ ||

అహత్యుద్యోతరషట్శతమక్షరమాశ్మకా | అనుస్వారోవిసర్గశ్చదన్య
వేతాపుపరిస్థితౌ ||౨౩౫|| నతిస్వాహాకాషడితిహం ఘట్భ్యాంమస్తకం
విదుః | మాతృకాఖ్యసరస్వత్యాః ఋషిబ్రహ్మక్షదాహృతః ||౨౩౬||
ఛందోవిరాటతథాదేవీ సాక్షాత్సా భారతీమతా | మంత్రస్థవణాః పీ
జానిశక్తయస్తాన్వరామతాః ||౨౩౭|| అకారాదిక్షకారాంత నణాన్
మంత్రశ్చతుర్ముఖా వగాన్మట్టపడం గానిసర్వసిద్ధిప్రదోమనుః ||౨౩౮||
రక్తాంబుభౌకోకనదే శ్వేతాంబుదచయప్రభా | కోదండమైక్షునంశంఖం
రత్నానికుసుమాన్యపి ||౨౩౯|| దధానాపుస్తకంవ్యాఖ్యాంకరైః జపప
టంతథా | సర్వసిద్ధిప్రదాదేవీసదామేవాచిన్యత్యత ||౨౪౦|| అయుతం
జపసంఖ్యాస్యాత్సహస్రతర్పణంమతమ్ | తావానేవభవేద్ధోమస్తతో

➔➔* ప్రణవమనుః *➔➔

దేవీప్రసీదః ||౨౪౧|| ప్రణవస్యపురశ్చర్యామితోవక్ష్యేచభారయన్వ
రేష్యాః త్ర్యతీయంచ తథాతత్ర త్రయోదశమ్ ||౨౪౨|| అనుస్వారశ్చతై
స్సర్వైర్విజాయతేప్రణవోమనుః | ప్రణవస్యఋషిర్బ్రహ్మదేవీగాయత్ర
ముచ్యతే ||౨౪౩|| దేవతాపరమాత్మాస్య చాంగానాంప్రణవోమనుః | హృ
న్మద్యేష్టదశేపద్మై కణికాయాంపరంమహాః ||౨౪౪|| అజేయమరూప
హీందు సహస్రైరిపిచింతయేత్ | లక్షత్రయంజపేత్తి శతసహస్రై
తర్పణంమతమ్ ||౨౪౫|| తావద్భవేదహూమోస్యతతస్సర్వాథాదో

➔➔* హంసమనుః *➔➔

మనుః | అథహంసమనుంవక్ష్యేఘృక్తిముక్తిసదాయకమ్ ||౨౪౬|| య
వగేచాష్టమోవణస్తద్వగేనప్రపంచనః | ప్రణవశ్చ భవేన్మన్తో
హంసైకాక్షరసంజ్ఞికః ||౨౪౭|| హంసైకాక్షర మంత్రస్య బ్రహ్మఋషి
రుదాహృతః | ఛందశ్చదేవీగాయత్రీ దేవతాస్యహయానః ||౨౪౮||
యవగ్నేచాష్టమంబీజంతద్వగేనప్రపంచనః | ప్రణవశ్చభవేత్కృత్తి ప్రతి
కాహంసమంత్రతః ||౨౪౯|| స్వరీదీక్షుక్షదాహృత్య వక్ష్యేధ్యాన మిత
శ్చగ్రీణ | హయగ్రీవమహంవందే స్ఫటికాచలసన్నిభమ్ ||౨౫౦|| చం

ద్రుమండలమధ్యస్థం సరస్వత్వాసమన్వితమ్ । వ్యాఖ్యాంచపు స్తకంశంఖ
చక్రేచదధతంకరైః ॥ ౨౫౧ ॥ మేఘగంభీరయావాచావ్యాఖ్యాతంసిఖిలా
గమాన్ । బ్రహ్మశంఖర వాగీశభారతివ్యాస సేవితమ్ ॥ ౨౫౨ ॥ స్థావ
యంతంజగత్సర్వం స్వదేహాత్థామృతాంశుభిః । ఏ
వంధ్యాత్వాజపేన్ద్రత్రయలక్షత్రయమతంద్రితః ॥ ౨౫౩ ॥ త్రిశ
త్సహస్రింజుహుయాత్ తావదేవాంబుతర్పణమ్ । జపతర్పణహోమాం
తెస్వయంసిద్ధతిమంత్రరాట్ ॥ ౨౫౪ ॥ సిద్ధేహంసవనావాణీ వాచిన్య

→* సప్తాక్షరః *←

త్యశిసర్వదా । అనేనమంత్రరాజేన నాసాధ్యంవిద్యలేభువి ॥ ౨౫౫ ॥ ప్ర
ణవంచనతించాపితతుర్ధింభగవత్పదే । ఉద్ధృత్యసప్తలక్షేణజపహోమా

→* అష్టాక్షరః *←

గ్నితర్పణైః ॥ మంత్రసిద్ధిభవేద్బ్రహ్మకప్రతిష్ఠాన్యాససిద్ధిదా । అష్టా
క్షరాఖ్యమంత్రస్య శ్రీవాధారంజతుర్ముఖ ॥ తారంసతింసమద్భుత్యనా
రాయణపదస్యతు । చతుర్థిముద్ధరే దేషమంత్రాష్టాక్షరస్తప్తైః ॥ ౨౫౬ ॥
స్వరైః ప్రథమోబీజం శక్తిస్యాత్తదనంతరమ్ । అంగన్యాసగీకరన్యా
సోపదైరేవవిధీయతే ॥ ౨౫౭ ॥ అష్టాక్షరస్యమంత్రస్యఋషిర్నారా

→* న్యాస విధిః *←

యణామతః । ఛందస్వదేవీగాయత్రీదేవీనారాయణస్తోత్రైః ॥ ౨౫౮ ॥
అస్త్రమంత్రేణ కరయోస్తలంపుష్టంచ శోధయేత్ । ప్రణవాదీనష్టప
ణ్ణాన్ కరాంగుళిమవిన్యసేత్ ॥ ౨౫౯ ॥ అంగుళీనాంతుసర్వాసాంతా
రిమాన్యంతపర్వణోః । మంత్రాక్షరాణాం విన్యాసో మధ్యమే పర్వణి
స్తోత్రైః ॥ ౨౬౦ ॥ అక్షరాణిసంబింబూనిపాగ్రిగగ్రిప్రణివానిచ । ఏతైకమ
క్షరంప్రక్తంఏతై కాంగుళిమపుథక్ ॥ ౨౬౧ ॥ యావ్యతర్జణిమారభ్య
తత్కరిస్తావధిక్రమాత్ । వామతర్జణిమారభ్యతత్కరిస్తాంత మవ్యథ ॥
స్వస్త్రమంత్రాక్షరేవిద్ధిస్థితిన్యాసంచతుర్ముఖ ॥ యావ్యతర్జణి మార
భ్యతత్కరిస్తాంగుళావధి ॥ ౨౬౨ ॥ యావ్యతర్జణిస్తాది తత్తర్జణ్యం

తమాచరేత్ । స్పష్టిత్యాసోభవేదేషస్సంహృత్యాసడచ్యతే॥౨౬౬॥
 రభ్యవామతజాన్యాంయమ్యతజాన్యవధ్యపి । విన్యస్తే సంహృతిన్యా
 సాదక్షిణాంగులిపవహసు ॥ ౨౬౭ ॥ తదంగుష్ఠేనవిన్యాసః దక్షిణేతర
 పవహసు । వామాంగుష్ఠేనవిన్యాసఃకతాన్యస్పవహకమః సు॥౨౬౮॥ పూ
 వాన్యాశ్రమిణస్సృష్టిం వానప్రస్థగృహస్థయోః । స్థితిన్యాసోయతినాం
 తు సంహృతిన్యాగడచ్యతే ॥౨౬౯॥ వాసుదేవాదిబింబేషునకరస్యసం

→→* అంగన్యాసః *←←

మతమ్ । తతస్తుదక్షిణేహస్తేపద్మంచక్రంస్తరైతతః ॥ ౨౭౦॥ శంఖం
 గదా తదావామేతేజస్తుకరయోస్తయోః । తాభ్యాముభాభ్యాం లేజో
 భ్యాం దేహంన్యాస్తువిభావయేత్ ॥౨౭౧॥ కర్పితవ్యాపకన్యాసమం
 గన్యాసమతస్కు ॥౨౭౨॥ దక్షిణాంగుళిధిగుర్యాదంగన్యాసం యథాక్ర
 మమ్॥౨౭౩॥ ప్రథమంప్రణవంమూర్ధ్నికన్యసేన్నధ్యమథాశ్రతః । తర్జ
 నీమధ్యమాభ్యాంతు నేత్రయోస్తదనంతరమ్ ॥ ౨౭౪ ॥ అంగుష్ఠానామి
 కాభ్యాంచ ముఖేమంత్రాక్షరం న్యసేత్ । సాంగుష్ఠయైవ తజాన్యా
 హృదయేన్యసనంమనోః॥౨౭౫॥న్యాసఃకరస్థాంగుష్ఠాభ్యాంనాభిషడ్వేత
 తఃపరమ్ । వ్యంగుష్ఠాభీరంగుళీభిర్గుహ్యదేశేన్యసేత్తతః॥౨౭౬॥సమస్తాభీ
 రంగుళీభిర్జ్ఞానునోర్నాన్యసమాచరేత్ । అఙ్గుళీభిస్తాభిరేవపాదయోన్యక
 సనంతతః॥౨౭౭॥ప్రణవాద్యష్టవర్ణానాంన్యాసస్సృష్టావయంక్రమః ।
 నాభిదేశంసమారభ్యహృదయంతంకృతేనతి॥ ౨౭౮॥ స్థితిన్యాసఃపాద
 ముఖంచరణాంతంతుసంహృతిః । మూలమంత్రాక్షరందేహేవిన్యస్యై
 వంవిధానతః ॥౨౭౯॥ హృదయాద్యంగమంత్రాణాం న్యాసంకుర్యాద
 నంతరమ్ । హృదయాద్యంతమంత్రాణిక్రద్ధాశిలాదీనివర్తజ ॥ ౨౮౦॥
 అంగుష్ఠాదికనిష్ఠాంతమభయో హకస్తయోన్యకసేత్ । నేత్రమంత్రంన
 భాగేషు విన్యస్యతదనంతరమ్ ॥ హృదయాదిషడంగేషు మంత్రన్యాసం
 సమాచరేత్ । క్రుద్ధాశిలాహృదయాహ్వనామహాలాశీషాసంజ్ఞి
 తా ॥ ౨౮౧ ॥ విరోహాతుశిఖామంత్రః వ్యుల్కా కవచ సంజ్ఞి తా ।

తేజోల్లాసత్రయంత్రస్సృతసహస్రోల్లాస్త్రసంజ్ఞితః॥౨౦౨॥ నేతిహ్యు-
దయమంత్రేచ స్వాహాకారంశిరోమహా॥ హృషటాకారం శిఖామంత్రే
హుంకారమపిచమణి॥౨౦౩॥ హృషటాకారం నేత్రమంత్రేవిద్ధస్తే॥ తే-
నియోజయేత్ । సవత్ర ప్రణవఃపూర్వే తత్తన్నామచతుర్థియన్॥
నత్యాద్యంతేనియు క్తంచ దంగమంత్ర శ్చతుర్ముఖ । కేవలం హృద-
యాదీని ఉలాభీ రచిలానిచేత్ ॥ జపధ్యానేషుయోజ్యాని సోలాభిని
హరిపూజనె । మంత్రాక్షరాణాం దాహోవి ప్రణవేనైవపూజనాత్॥కృ-
త్వాక్షరాణిచాభ్యవ్యక్త ధ్యాయేన్మాంవత్కృమాణతః । నీలాంబుదచయ
ప్రఖ్యుచతుర్బాహుంకీరితినమ్ ॥౨౦౪॥ శ్రీవత్స కొస్తుభాకల్పం పన-
మాలాదిరాజితమ్ । చక్రశంఖగదాపద్మంకుండలాశ్చకమండితమ్॥౨౦౫॥
శ్రియాభూమ్యాసత్పాశ్వంశేషభోగేసుఖాననమ్ । చిత్రయంతంగ-
దాశమజగతాంహృదిచింతయేత్ ॥౨౦౬॥ అష్టలతం జపేన్తంత్రంత-
పయేన్తద్దశాంశతః । తత్తుల్యం జహుయాదగ్నాతతస్సిద్ధ్యతిమంత్ర-
రాట్ ॥౨౦౭॥ శాంతిపుష్పభిచారాణిప్రతిస్తోత్రవకమేచ । కుర్యాద-
నేనమంత్రేణనాసాధ్యంతస్యవిద్యతే ॥ ౨౦౮॥ వాసుదేవబ్రహ్మవిద్యాం

➤❀ ద్వాదశాక్షరీ. ❀➤

శ్రుణుష్వద్వాదశాక్షరీమ్ । సప్తనర్తాసముద్భృత్యపూర్వోక్తాకమ-
లాసన॥వాసుదేవచతుర్థ్యంతంమన్త్రోయంద్వాదశాక్షరః॥ద్వాదశాక్ష-
రమ్మంత్రేస్యవాసుదేవోఽఽఽఽస్సయం॥౨౦౯॥ ఇద్దశ్చదేవీగాయత్రీవా-
సుదేవశ్చదేవతా । వీజశక్తిమూలమంత్రప్రోక్తైకమలసంభవ॥౨౧౦॥అం-
గానిప్రణవేనైవన్యన్యేధ్యానమితశ్శృణు । హృత్పద్మకణికామధ్యే
చతుర్బాహుమలంకృతమ్॥౨౧౧॥ శుద్ధస్ఫటికసంకాశషీర్షిందురవి తే-
జసమికిరీటహరికటకాంబీనూపుర కుండలమ్ ॥౨౧౨॥ శంఖచక్రగదా-
పద్మలగద్ధస్తచతుష్టయమ్ । మృదూధ్వంపుండ్రీతిలకంమేఘే సౌదామి-
నీయథా ॥౨౧౩॥ శ్రీభూమిభ్యాంసుఖాననం శేషభోగే విచింతయేత్ ।
జపేద్ద్వాదశలతసాస్మృతద్దశాంశేనతపయేత్॥౨౧౪॥ తత్సమంజ-

హుయాదగ్నామంత్రసిద్ధిస్తతోభవేత్ । శాంత్యాదిసర్వకర్మాణిసా

→→* విష్ణుగాయత్రీ *←←

ధయేత్సాగ్రకోఽముతః॥౨౯॥ శ్రీనివాసవిష్ణుగాయత్రీంమంత్రతత్త్వంచ
తుముఖ । నారాయణవతుధీంచ విద్వహేతి పదంతతః ॥ ౩౦౦॥
వాసుదేవవతుధీంచధీమహీతితతఃపరమ్ । తన్నోవిష్ణుగివదంపశ్చాదు
ద్ధరేత ప్రచోదయాత్ ॥ ౩౦౧ ॥ ఇత్యుద్ధారేకృతేషంతో విష్ణుగాయ
త్రీసంజ్ఞితః । ఋషిబ్రాహ్మమనారస్యభందోగాయత్రముచ్యతే । దేవ
తావిష్ణురైతస్యకారోబీజముచ్యతే॥౩౦౨॥ శక్తిశ్చిక్రాక్షర్యాయస్యఅం
గావిప్రణవోమనుః ॥ ౩౦౩ ॥ శంఖచక్రగదాపాణిం గరుడారూఢ మ
చ్యుతమ్ । సౌమ్యంచతుర్భుజంబంధం సుటికాద్రి సమప్రభమ్ ॥౩౦౪॥
ధ్యాత్వాజపిచ్చతుర్వింశత్యక్షతస్తద్దశాంశతః । తవణంతతస్సమహేహ
మస్తతస్సిద్ధోమహామనుః ॥౩౦౫॥ సర్వమంత్రఫలందద్యాత్సాధకస్య

→→* సుదశనపదక్షరమ్ *←←

నసంశయః । నాస్తినాస్తిన మోమన్తో విష్ణుగాయత్రీ సమ్మితః ౩౦౬॥
తతస్సాదశనంమంత్రంగహ్యోద్గుహ్యతరంశ్చేణ । యనగ సప్తమా
దింబ తద్వగేవ్యప్తమాదిమమ్ ॥ ౩౦౭ ॥ తద్వగ సప్తద్వితయం తద్వ
గేద్వితయంతతః । తద్వర్గ ద్వితయాదింబ తద్వర్గాష్టమ పంచమమ్॥
బిందుంభదంతముద్భుత్యసుదశనపదక్షరః । ఛందశ్చదేవీగాయత్రీ దే
వతాచ సుదశనమ్ ॥౩౦౮॥ రేఫోబీజంతతస్సాస్విహ శక్తిగిగమలసం
భవ । వక్ష్యేషడంగమంత్రాణి హృదయాదీనివై క్రిమాత్ ॥ ౩౦౯॥ అచ
క్రామవిచక్రామసుచక్రామతతగిపరమ్ । జ్వాలాచక్రాయత్రైలో
క్యచక్రామతదనంతరమ్ ॥ అసురాంతకచక్రామ ప్రణవాది చతుముఖ
ఖిహృదయాదిన మోంతాదిషడంగన్యాసమాచరేత్ ॥౩౧౦॥ ధ్యాయేత్సు
దశనందేవం సహస్రదశపంకజై । కణికాయాంచక్రధరంద్విభుజం
వృత్తలోచనమ్ ॥ దంష్ట్రోకరాశినదనంభుకుటిలేక్షణమ్ । మహేహ
దరంమహాకాయంభూషాకుసుమసన్నిభమ్ ॥ కరండమకుటోఽపేతంరక్తం

బర విభూషితమ్ । ధారయంతం శిఖారత్నం చక్రం మేఘ సమప్ర
భమ్ ॥3౦౫॥ నాభి నేమి సమాయుక్తం జ్వాలామణ్డలచుస్సహమ్ । జ్వలత్త
డరసంయుక్తం ధ్యాయేత్ప్రక్షీణకల్పః ॥3౦౬॥ ఏవంధ్యాత్వాజపిస్త
న్త్ర్యంబుషటంబంబావిధి । తర్పయేత్తద్దశాంశేన తత్సవర బహు
యాదపి ॥3౦౭॥ తతస్సిద్ధోభవేన్నంత్ర స్సర్వం తేనైవసాధయేత్ । సా
ధకః పానయేల్లోకాన్ మస్త్రేణానేనవత్తజ ॥3౦౮॥ భూతపేతపిశా

✻ ✻ నృసింహమనుః ✻ ✻

చానానంకటంవినివారయేత్ । నృసింహమంత్రంవత్సోమితక్షుహ్యమ్
వధారయ ॥ ౩౦౯ ॥ నాస్త్యస్యసదృశోమంత్రఃసర్వకార్యాథఃసాధనే!
ఉగ్రంవీరంమహావిష్ణుం జ్వలంతంసర్వతోముఖమ్ ॥ ౩౧౦ ॥ నృసింహం
భీషణంభద్రం మృత్యుమృత్యుంసమాహ్వహమ్ । విరాడృషి రనుష్టుప్తు
దేవతానరకేసరి ॥ ౩౧౧ ॥ మంత్రాదివణోఽబీజంస్వా చ్చక్తిరంత్యక్షర
స్తనృతః । చతుర్భిశ్చ చతుర్భిశ్చ లష్టభిశ్చత్రీభిశివరమ్ ॥ ౩౧౨ ॥
పంచభిశ్చాష్టభిర్వణైరంగన్యాసంసమాచరేత్ । స్ఫటికాచలసంకాశం
ధ్యాయేన్నంతోక్తచర్మనా ॥ ౩౧౩ ॥ మంత్రస్య లక్షణావస్సాన్యదయు
తం హేమామతర్పణై ముక్తిహోమంత్రరాజోయంముక్తిదశ్చాపిమంత్రీణే॥

✻ గరుడమంత్రః ✻

వశ్యాదిసర్వకర్తాణి కురుతే సాధకస్సయమ్ । మంత్రంతువైసతేయస్యశ్చ
 ణిష్ఠ్యకమలాగన ॥ ౩౨౫ ॥ యవగ్రాంత్య తృతీయంచ పవగఽప్రథమా
 దిచమ్ । తారంస్వాఛంతముద్యత్య సాధయేత్సాధకోమనుమ్ ॥ ౩౨౬ ॥
 ఋషిస్తుకాశ్యపశ్చందగపజ్జీర్ధేనస్తుపక్షిరాట్ । మంత్రాదివణోఽచీజం
 స్యాచ్చక్తిస్సావహకృతిర్భవేత్ ॥ ౩౨౭ ॥ యామిత్వాదిషడం గానికధితాస్య
 బ్రసంభవః । ఆజానుతస్సునతాఽభమానాభితుహినపృథమ్ ॥ ౩౨౮ ॥ కుంకు
 మారుణమాకంఠమాకేశాంతంసితపృథమ్ । అనంతాదిషహానాగ్నేరష్ట
 భిర్భూషితంభగమ్ ॥ ౩౨౯ ॥ ధ్యాయేచ్ఛతుర్హసంధ్యాసువాహనేషూ
 త్రమంహారేః । పంచలక్షంజపేన్ ॥ త్రందశాంశేహిమామతర్పణే ॥ ౩౩౦ ॥

మంత్రరాజస్తతస్సిద్ధోవిషంనాశయతేక్షణాత్ । సర్వవిద్యాప్రకాశమ్

➔* శ్రీమంత్రః *➔

స్త్రీసాధకస్యచసంశయః ॥ ౩౩౧ ॥ లక్ష్మీమంత్రమితోవత్సే శృణు
షాన్వింబుజసంభవ । యవగ్రే పంచమంసూర్వం తద్వగ్రేయద్వితియకమ్॥
౩౩౨॥ స్వరేచతుర్థంబిందుంచోద్ధృత్యబీజంశ్రియోభవేత్ । శృణుపం
కాక్షరంలక్ష్మ్యే సాధకస్యవిఘాతదమ్ ॥ ౩౩౩॥ యవగ్రపంచమంపూ
ర్వంతద్వగ్రేయద్వితియకమ్ । స్వరేచతుర్థంబిందుంచయవగ్రేపంచమం
పునః ॥ ౩౩౪॥ ద్వితియంచయవగ్రస్య తృతీయంచతస్సవరే । ద్వాద
శాఖ్యయేవగ్రాదా నతిమపుష్కధరేత్తతః ॥ ౩౩౫॥ మంకణోస్యఋషి
బ్రహ్మణ్ పక్షిశ్చందఉదాహృతమ్ । దేవతాస్య స్వయం లక్ష్మీ బీజ
మంత్రఃపురోహితః ॥ ౩౩౬॥ శామిత్యాదిషడంగాని మంత్రీస్యాస్యాం
బుజానన । దివ్యామృతోదధారత్న ద్వీపేకల్పదుర్మాశ్రితామ్ ॥ ౩౩౭॥
పద్మోదరసమాసీనాం స్వణాభాం పద్మగంధినీమ్ । ఉభయోహాస్త
యోగిపద్మమితరాభ్యాంవ రాభయమ్ ॥ ౩౩౮॥ దధతిమననద్యాంగీంస
ర్వభూషాపరిషక్తుతామ్ । ధ్యాత్వాజపేత్పంచలక్షందశాంశేషామ
తర్పణే ॥ ౩౩౯॥ తతో లక్ష్మీప్రసాదేనసాధకోఘాతిమాప్నుయాత్ । భూ
మిమంత్రమితోవత్సే శృణ్వేత్తతః మలానన ॥ ౩౪౦॥ పవగ్రతుర్వషవం

➔* భూమిమంత్రమ్ *➔

చబిందుంచోద్ధృత్యలక్షయేత్ । భూమ్యాశ్చతుర్థంచనతింభూమిపంచా
క్షరోమహా ॥ ౩౪౧॥ ఋషింకణోష్ఠస్యమంత్రస్య చందగిపక్షిశ్చ దేవ
తా । మహిబీజమితోవత్సేయవగ్రాష్టమముద్ధరేత్ ॥ ౩౪౨॥ తద్వితియే
పితృర్వంచ బిందు మపుష్కధరేత్తతః । బీజమంత్రో భవేన్నహ్యోస్తేనాం
గన్యానమాచరేత్ ॥ ౩౪౩॥ రక్తవణాభవేత్పుష్కీసర్వమన్యచ్ఛ్రియో
యథా । శాస్త్రయంపుష్కీనీంసర్వాం యస్సాధయేత్తత్సమం ॥ ౩౪౪॥

➔* ఆదిత్యమంత్రః *➔

ఆదిత్యమంత్రంవత్సేమి తద్గుహ్యమతిదుర్లభమ్ । కవగ్రతుర్వముద్ధ

త్యసప్తమంచస్వరేతతః || ౩౪౫ || టవగఁపంచమంపశ్చాశ్చవీరత్త్రిత
యమేవచ । విసగఁపంచయవర్గస్య సప్తమేషష్టమంతతః || ౩౪౬ || ద్వితీ
యేతుయనగఁస్య తృతీయంతత్రైవైపునః । స్వరేద్వితీయముద్భృత్యతన
గేభతృతీయకే || ౩౪౭ || తృతీయంచ తవ గాఁదిం యవగ్గాదిషతగప

➤➤* బ్రహ్మచుంత్రః *➤➤

రం । విసగ్లేవోద్భృతేబ్రహ్మనాదిత్యాష్టాక్షరోమనుః || ౩౪౮ || ప్రణవంపూ
ర్వముద్భృత్యతనగాఁద్యదిముద్ధరేత్ । తవ గాఁదింయవగఁస్య సప్త
మేస్రఫవంవిధే || ౩౪౯ || సముద్ధరతవ గాఁదింబ్రహ్మమంత్రోయమేచ్ఛతే ।

➤➤* శివచుంత్రః *➤➤

ప్రణవంచనతించాఫ దతుభీంచశివస్యచ || ౩౫౦ || ఉద్భృతేశివమన్త్రో

➤➤* మూర్తిచుంత్రః *➤➤

యం సర్వజ్ఞానాకరోమహాన్ । మత్స్యవిదశమూర్తీహ మన్యాసాం
యోషితామపి || ౩౫౧ || చుడాదిపరివారాణాం సర్వేషాంకమలాసస
మంత్రోద్ధారవిధింవక్ష్యే శృణుష్వకమలాసస || ౩౫౨ || ప్రణవంపూర్వ
ముద్భృత్య చతుర్థ్యానామచోద్ధరేత్ । అస్తేనతి మయంసుత్రః మూ

➤➤* తత్త్వచుంత్రః *➤➤

ర్త్యాదీనాం ఫలప్రదః || ౩౫౩ || పృథివీముఖతత్త్వాహంసంహారోత్పాదనే
తథా । మంత్రాక్షరగిపురావోక్తస్సచిదుర్భదిసోక్షరః || ౩౫౪ || తత్త్వ
మంత్రాశ్చతుర్వక్త్రఫలదామంత్రయోగినామ్ । పూజోపకరణానాంచ

➤➤* అయుధ పూజాచుంత్రః *➤➤

అయుధానాంచకుర్ముఖ || ౩౫౫ || ధూపాదిసర్వముద్రాణాం ముద్ధారో
మూర్తేచుంత్రవత్ । దాప్య త్రింశదక్షాగ్రాద్ధీచంకుర్యాదక్షరలక్షకం || ౩౫౬ ||

➤➤* జపసంఖ్యా *➤➤

దశాంశంజపహయూదగ్నాతత్సమంచాంబుతర్పణమ్ । సర్వేషామపిచం
త్రాణాం పూర్ణాహుతివినేద్విజాత్ || ౩౫౭ || శ్రీవిష్ణుభక్తిధరితాత్

➤➤* కృతాదిమంజవః *➤➤

భోజయేద్వాదశావరాణ్ । కృతేయభోక్తంకర్విత త్రేతాయాంద్విగు
ణంభవేత్ ॥౩౫౮॥ ద్వాపరేత్రి గుణసర్వం కలౌకుర్యాచ్చతుర్గుణమ్ ।
ద్వాత్రింశదక్షరేచోద్వం లక్షసంఖ్యముదీరితమ్ ॥౩౫౯॥ ఏవంమంత్రం
గురుముఖాదభ్యస్యతదనుజ్ఞయా । దేవాలయేనదీర్ఘే శైలేసాగరారో

➤➤* జపస్థానమ్ *➤➤

ధసి ॥ ౩౬౦ ॥ మునీనా మాశ్రమేపుణ్యే ననేపుషకరిణీజలై । న్యగో
ధాశ్వజీయోర్ములే గవాంగోష్ఠేధవాజశేత్ ॥౩౬౧॥ కుటీరేపిసహ
యస్సౌ పలాశకుశపుషకలై । తుళసీపుష్పకందాని యత్రశుద్ధోదకం

➤➤* జపకాలః *➤➤

బహు ॥౩౬౨॥ ఉషకికాలేనమత్థాయ పూర్వాంసంధ్యాంసమాశ్మయ
ఉపస్థాయతతగిమర్యాజ్జపంమాధ్యాహ్నాకావధి ॥౩౬౩॥ స్నాత్వామా
ధ్యాహ్నాకంకృత్వా ఇజ్యయాభ్యచ్యమాంపునః । ఆసాయంచ జపే
న్యంత్రంసాయంస్నానంతతచ్ఛరేత్ ॥౩౬౪॥ ఉపాశ్మయమాంసంధ్యా
మభ్యచ్యమాంపునః । అనృధాతంజపకుర్యాత్త్యర్చనాయాయది
స్వయమ్ ॥ ౩౬౫ ॥ స్నాత్వోపాశ్మయతతకుర్యాదప్రభాతం పునః
పమ్ । నైవేద్యాంతంసమభ్యచ్యజపకుర్యాత్తతఃపరమ్ ॥౩౬౬॥ నిర్వం

➤➤* మంత్రప్రయోజనం *➤➤

త్రిషవణస్నానం తుర్యస్నానాత్ఫలాధికమ్ । మంత్రేణ స్థాప్యతేదేవో
మంత్రేణైవవిసృజ్యతే ॥౩౬౭॥ మంత్రాధీనస్తతోదేవస్తస్మాన్ప్రత్రపరో
భవేత్ । పవిత్రపాణిరాచాతోబ్రహ్మస్యాంవాదభాసంస్తరే ॥ ౩౬౮ ॥

➤➤* దిగ్విగ్రమ్ *➤➤

కృష్ణచర్మణివాసీనః సాగ్నిష్ఠుభౌవాపుష్పజ్ఞుభిః । పశ్చస్త్తుభోవాకు
ర్వీతవైవయామ్యముఖగిత్వచిత్ ॥౩౬౯॥ శిఖివాజటిలోముండి కర్పటాజి
నసంవృతః । చీరవస్త్రధరోయద్వా శంఖచక్రకాడిలాంభితః ॥ ౩౭౦ ॥

ఉత్సవః పుండరీకమన్మథాత్మకమాలాందధన్తే । ఏకాంతాం భువమాశ్రి
త్యమానీజపమథాచరేత్ ॥ ౩౭౦ ॥ ప్రతిలోమాదిభిర్విచైర్నభాషేతజ

→* స్యథాజపలక్షణమ్ *←

పన్నరః! వ్యాహరేదపికార్యాథణం విప్రైర్నాన్వైగికదాచన॥ ౩౭౧॥
అవిభాయశ్శాబంధచక్రత్వానిపక్రమింపురా । పవిత్రంయజ్ఞమూత్రం
వానదధానకరేగ్రే ॥ ౩౭౨ ॥ అకచ్ఛవాళవానగ్న అవకుంత మ
స్తకః । గచ్ఛన్ శయానః సలపణ జపాన్నఫల మశ్నుతే ॥ ౩౭౩ ॥

→* భోజనాదిః *←

అభుంజానోవాయుభక్షగిందిన్నీరాశనోధనా । పణాశనఃఫలాశో
వాశాకమూలాశనోధనా ॥ ౩౭౪॥ నోచేద్య వోష్ణికాహరః దుగ్ధాహః
రోఘ్నతాశనః । భిక్షయితావసా భుంజీత సాధకో లవణంవినా ॥
౩౭౫॥ వాసప్రస్థో గృహస్థోవా స్వయంవాభార్యయాథనా । పక్వమ
న్నంచహరయే నివేద్యబలిమాచరేత్ ॥ ... ॥ ౩౭౬॥

భోజయిత్వాతిథీన్ పృథాభార్యాపుత్రశిశూనపి భుంజీతశేష
మన్నాది పశ్చాత్సమమకుత్సయన్ ॥ ౩౭౭॥ అభ్యంగం వజ్రయే
ద్యావర్పాణాహుతిచతుర్ముఖ । ప్రత్యహంతపయేదగ్నోజుహు
యాత్సమదాదిభిః ॥ ౩౭౮॥ స్వాహేతి బహుయాదగ్నో తపయామీ
తితర్పయేత్ । నమ తత్సవయే త్వమ్య గృథాకామం జపంవరేత్ ॥
౩౭౯॥ పుమాదిలింగవత్స్యామి శృణుష్యకమలాసన । నమోంతమం

→* మత్రలింగాని *←

త్రానభోలింగాస్సావళింతాస్తు స్త్రియోమతాః ॥ ౩౮౦ ॥ ఇతరా
న్విద్ధిపులింగా తస్థలంవక్ష్యతేధువా । ఉచ్ఛాటనే పశికారేవిద్యే
షేతుద్రకమసు ॥ ౩౮౧॥ స్త్రియగి ప్రశస్తాన్యత్ర పుల్లింగా ఏ
వపూజితాః । సర్వత్ర భుయ్యజ్యంతే పురుషార్థ చతుష్టయే॥ ౩౮౨॥
న్యాసేనమోస్తాస్సావళింతాజపపూజాహుతిష్వపి పుల్లింగేష్వపిచిత్తా
వత్సతే॥ సర్వతామారణాద్యధోశస్తా

భూతాద్యపత్రవే । హుంకారంతాగిప్రశస్యంతే వాషడంతాస్తుతే
పునః ॥ ౩౮౫ ॥ అప్యాయనే నియుజ్యతే ధర్మకామాథా భుక్తిషు ।
చతుర్భుజంతాగిప్రశస్యంతే ఓమతా స్సవస్థిధిదాః ॥ ౩౮౬ ॥ ఏక

➤➤* ఏకస్థిసాధితే సర్వఫలమ్. *➤➤

స్థిసాధితేమంత్రే జపై హుం మైశ్చ తర్పణైః । సాధకస్య సర్వార్థం
ప్రసూతే రాత్రస్సంశయః ॥ ౩౮౭ ॥ ప్రత్యహం జహూయాదన్నోతపా

➤➤* జపవిధిః. *➤➤

యే చ్చ జపేదపి జపస్సాన్యదక్షమాలాయాంకరపర్వణివాభవేత్ ॥ ౩౮౮ ॥
చందనాగరుకర్పూర కేసరీక్షోదవారిభిః । తపాయేదం జలిజలైః న్యాస

➤➤* అగ్నికార్యవిధిః. *➤➤

ధ్యానపురస్కరమ్ ॥ ౩౮౯ ॥ అగ్నికార్యవిధివక్ష్యే పురశ్చర్యావిధాన
తః । షోడశ స్తంభసంయుక్తా మగ్నికుండనవస్వితామ్ ॥ ౩౯౦ ॥ ధూ
మనిగవనోపేతాం యాగశాలాం ప్రకల్పయేత్ । వృత్తం వా చతు

➤➤* కుండల లక్షణమ్. *➤➤

రత్రం వా మేఖలాత్రయ సంయుతమ్ ॥ ౩౯౧ ॥ యోనియుక్తం ప్రపా
మధ్యే కుండమేకం ప్రకల్పయేత్ । హస్తమాత్ర సముత్సేధం హస్తమా
త్రావటంతథా ॥ ౩౯౨ ॥ హస్తమాత్ర సమామవిస్తారంతద్యథా
భవేత్ । ఆరణ్య మర్క కాంతోత్థం యద్వాగ్నిం తౌకికం స్వయమ్ ॥
ఆహుత్య విధివత్కుండే నిక్షిప్త్యాభ్యవ్యవై పునః । ఆవాహ్యతత్ర దే
వేశం హూమాంతం సన్నిధిం పునః ॥ ౩౯౩ ॥ ప్రార్థయేత్ తతమభ్యవ్యవ
హూమం కుర్యాద్విశేదినే । ఆహూమకాల పర్యంతం రక్షేదగ్ని మతం

➤➤* జపకాలవిశేషః. *➤➤

ద్రితః ॥ ౩౯౪ ॥ సహారేత్పరిధిదభావే ఉపస్తీతౌ నుపక్రిమే । మం
త్రదేవతావారేషు తిథిమాసేషు సాధకః ॥ ౩౯౫ ॥ ఏకాదశ్యాం పౌ
ణిమాస్యాం గ్రహజ్యేషోమసూర్యయోః । విశేషయజనం కుర్యాజ్జప
హూమాగ్ని తపాణైః ॥ ౩౯౬ ॥ కమాంతం యోషితాంసంగంతైలా

→→* మోక్షపురశ్చర్యా. *←←

భ్యంగంచవజ్జయేత్ | నిగ్రహేనగ్రహణాతద్వద్వజ్జయేన్నంత్ర సాధకః || ౩౯౮ || సౌమూత్రయావకాహారః బ్రహ్మచర్యవ్రతేస్థితః పూర్వోక్తం దేశమాసాద్య జగేల్లక్ష మతంవ్రితః || ౩౯౯ || తర్పణేనాపి హేమేన దేహంతేముక్తిమాణభవేత్ | ఉపాసతే సయన్తంత్రంతస్త్రిదేవేప్రీయతే || ౪౦౦ || యేనయేనతు మంత్రేణ ప్రాణాయామపరోసరః | దేహేవసానేతస్యస్వాత్మత్రయోగోక్తవత్త్వేనా||౪౦౧||

→→* సిద్ధిప్రత్యయః. ←←

వత్సోమి సాధకస్యాగ్రే జాతానభ్యుదయావహాణ | వ్యోమ్ని దేవగణాన్నేమి ఘోషందుస్తుభినిస్సవమ్ || ౪౦౨ || సిద్ధైస్సంభాషణంచాపి విమానస్యావలోకనమ్ | భూతప్రేత పిశాచాచి దక్షణం భూతలేతథా || ౪౦౩ || హేమకాలేచసప్తార్చి ప్రీతిఖగిపరిదృశ్యతే | శుద్ధస్ఫటిక సజ్జాగో చక్షిణావతణసంయుతః || ౪౦౪ || దివ్యగంధోపలంభశ్చఘట్రేదింబధ్వజాదికమ్ | శంఖమందుభివీణాది వేదఘోష శ్రుతిం ఘనః || ౪౦౫ || పూర్ణాహుతివిధౌసిద్ధలింగాస్త్రేతానిలక్షయేత్ | సాధకస్తానిలింగాని కథయేన్నగురుంవినా || అంతేవైష్ణవవిప్రేంద్రాన్ భోజయే

→→* ముక్తిసిద్ధ్యాది విశేషాః. *←←

ద్వాదశావరాణా లక్షజాపేనముక్తిస్సాన్యత్సిద్ధిరక్షరలక్షతః || ౪౦౬ || అర్చకోట్యాశు దేవేన సదాభాషేత సాధకః | త్రిపాదకోట్యా దేవాద్యాః కింకరానాత్రసంశయః || ౪౦౭ || కోటిజాపేనదేవేశ స్వయమేనభవేద్భ్రువమ్ | ఇతోధికేన జాపేన ఫలవత్త్వానవిద్యతే || ౪౦౮ || ఉపా

→→* అణిమాదిః. *←←

సతేసదాచైన మణిమాద్యష్టసిద్ధయః | అణిమాషహిమాచైవ గిరిమాలఘిమాతథా || ౪౦౯ || పాప్తిప్రాకామ్యమీశతత్వంవశిత్వంచాష్టభూత

→→* ధనాకషణమ్. *←←

యః | చందనంకుంకుమంకుంభం రోచనాలక్ష్మకంతథా || ౪౧౦ || ఘన

సారంశ్చగమదం పిష్టేవృత్తోదవారిణా । ధనదం విలిఖేచ్ఛామా స
ప్తరాత్రంజితేంద్రియః ॥ ౪౧౨ ॥ ధ్యాత్వామంత్రోత్వరం దేవంతదంతే
మంత్రవిత్తయః । సాక్షాత్కారోతి ధనదం సతస్మై ధనమత్యయమ్ ॥ ప్ర
యచ్ఛతి ధనాధ్యక్షైరానీతంస్వాజ్ఞయాత్యుణాత్ । వివిక్తంచేశమాసా
ద్య బహిర్గ్రాహదసన్యధిః ॥ ౪౧౪ ॥ సప్తరాత్రంశీధేమజహో హోమ

❧❧❧* శ్రీవశ్యమ్. *❧❧❧

పురస్సరమ్ । పద్మరాగ రుచం ధ్యాయేత్ శ్రీవశ్యమపి సంస్తరేత్ ॥
౪౧౫ ॥ కామయంతేతతస్సర్వాశ్చింతితాగికమలాగన । ఫలైగిపుష్పై
శ్చలాజైశ్చ సప్తరాత్రం దినేదినే ॥ ౪౧౬ ॥ సహస్రం బహుయాద
గ్నాచింతితాంకన్యకాంభేత్ । లక్ష్మితాపాదయోగిపాంసూర క్తవం
దనమశ్రితా ॥ ౪౧౭ ॥ విధాయ పురుషాకారం శ్రీరూపంవాయభే
షితమ్ । కృత్వాపతికృతంతస్యస్యాత్తానంస్తరేధరిమ్ ॥ ౪౧౮ ॥ తా
డయేన్ముల మనునా రక్తైస్తుయవవారిజైః । ప్రత్యహం మంత్రో జాప
స్సాన్యదష్టోత్తరసహస్రకమ్ ॥ ౪౧౯ ॥ వశ్యానారి పుమాన్వాపి సప్తా
హంతేజపాద్భవేత్ । తిలతుడులదూర్వాణామాహుత్యైవ యథాకృ
మమ్ ॥ ౪౨౦ ॥ బ్రాహ్మణక్షత్రియవిశాంవశ్యోమంత్రోప్రభావతః । ధ్యా
త్వాకరతలేచంద్రం తన్త్యేవిష్టితం హరిమ్ ॥ ౪౨౧ ॥ సుఖాసీనంపుం
డరీక కణికాయాంసిత ప్రభమ్ । ధ్యాయేత్కరతలస్పృశా త్సర్వవశ్యం

❧❧❧* గుళికావిధిః. *❧❧❧

క్షణాద్భవేత్ ॥ ౪౨౨ ॥ గుళికామద్యవత్ప్రేమిసర్వకమకాపృసాధనమ్ ।
భూజకపత్రే విఖేచ్చక్రమష్టారం రోచనాదితైః ॥ ౪౨౩ ॥ చందనద్వయ
కాశ్మీర శశికస్తూరికాన్వితైః । హేమసూర్యావిఖేదేవం గంధద్రవ్యై
స్తథాపరైః ॥ ౪౨౪ ॥ నాభి నేమియుతం చక్ర మష్టారంజావలయాన్వి
తమ్ । అష్టస్వరేషు విలిఖేదక్షరాణ్యష్టపద్మజ ॥ ౪౨౫ ॥ ప్రాదక్షిణ్యే
నవిస్పృష్టం హీంకారంశుభ్యమేవచ । సాధ్యనామాదితత్రైవసోంకా
రంతదనంతరమ్ ॥ ౪౨౬ ॥ హీంకారంనాభివలయే దిత్వష్టాసు సమ

ర్పయేత్ । హింకారం నేమివలయేవశీకరణ మక్షరమ్ ॥ ౪౨౭ ॥ తథై
వాశాసుసర్వాసు పశంకురుపదాస్వితమ్ । తస్మిన్నావాహ్య దేవేశమి
ష్ట్యమంత్రంజపేత్తతః ॥ ౪౨౮ ॥ అష్టో త్తరసహస్రంతు జుహుయాత్తా
పదాహుతీః । గుళికాంబిభృతస్తస్య సర్వంవశ్యం ససంశయః ॥ ౪౨౯ ॥

❦ ఆకషేణవిధిః ❦

ఆకషేణవిధింవత్సృతంబ్రహ్మన్నవధారయ । భూజపత్రేలిఖేచ్చై
వమష్టారంపూర్వవత్త్వేనా ॥ ౪౩౦ ॥ గంధద్రవ్యైర్విఖేఫన్త్రంతంహేమ
సూచ్యావితక్షణః । వేష్టయేద్రక్త సూత్రేణ తత్థండ మభిమంత్రేత్తమ్ ॥
౪౩౧ ॥ శిఖిచంచుపుటేన్యస్తం భావయిత్వాజపేత్తతః । తన్త్రంత్రసం
యుతంమంత్రంకృచ్ఛమాకషేయేతిచ ॥ ౪౩౨ ॥ ఇథంసహస్రంసప్తా
హం జపిత్ప్రతిపినంసుధీః । అత్తానం గరుడారూఢం సాయుధాష్టభు
జంహరిమ్ ॥ ౪౩౩ ॥ బంధూక పుష్పసంకాశం భావయిత్వాజితేంద్రి
యః । వామోత్సంగేహారేదేవీం నిషక్తాంకామవిహ్వలామ్ ॥ ౪౩౪ ॥
పాశాంకుశ ధరాంలక్ష్మీం ధ్యాత్వాచ తపనంతరమ్ । నృపంబధ్వా
గచ్ఛేహదై స్తాడయిత్వాకశాదిభిః ॥ ౪౩౫ ॥ ఆయురైగి పృష్ఠతోమం
త్రమాకషేయపదాస్వితమ్ । జస్త్రాయుతంసప్తదినం యోజనానాంశ
లైస్థితమ్ ॥ ౪౩౬ ॥ అపిభూపంనయత్యాశు సాధకోమంత్రలేజనా । ధనే
సమహతాయుక్తస్సప్తయమేవాగతోన్యః ॥ ౪౩౭ ॥ వశ్యోభవతికృతై
వ సంశ్రిసాదీనపిచానయేత్ । యోషిదాకషేణేచాపి మంత్రంకృతై
వ మంత్రవిత్ ॥ ౪౩౮ ॥ పంచబాణేహభిర్విధ్ధాం సర్వాంగేమస్త్రియంస్త
రేత్ । పాశబద్ధాంతథైవాన్వైరాయురైరపితాడితామ్ ॥ ౪౩౯ ॥ క్షిప్ర
మేవానయేన్నారీం సప్తాహచ్ఛరవేగవత్ । దూరస్థితామపితధారా
జ్ఞోవామహిషీంప్రియామ్ ॥ ౪౪౦ ॥ సాసమాయాతికామార్తామదవిహ్వ
లలాలసా । సమృద్ధాద్ధాత్తనావాపి ధవైర్వాపియథేప్సిజైః ॥ ౪౪౧ ॥
సాధకంతోషయత్యేషా మంత్రజాపాద్యభోజితాత్ । మృతనారికపాలే
చర్తవనాద్యేనవస్తునా ॥ ౪౪౨ ॥ పూర్వినప్పక్రమాలిఖ్య తస్మచ్ఛేఖేష్ట

యోషితః | విభిత్వానామధేయస్త త్రాపాలం జ్వలనేపునః ||౪౪౩||
తాపయిత్వాజపేన్ద్రంత్రంసప్తాహంపూర్వసంఖ్యయా | తతస్సిధ్యతినా

→* యత్సాధనమ్ *←

రిసామారస్థాపియధేప్సితా ||౪౪౪|| యత్సాణామపియక్షీణాం సాధనం
శృణువత్సృతే | వటవృక్షేకుటీంకృత్వా తత్రచక్రాబ్జమండలే ||౪౪౫||
ఆరాధ్యదేవంజుహుయాద్భిల్వవృక్షసమిచ్ఛతైః | దశభిఃప్రత్యహంమం
త్రీస్తప్తమాహేపరీప్సితే ||౪౪౬|| పూర్వమేవనటేయక్షీం యత్సంవా
కుంకుమాదిభిః | విభిత్వాకర్తతత్సర్వంకుర్యాదభిముఖస్సవ్యయమ్ ||౪౪౭||
స్తప్తమేహివనటేరాత్రాకంపతేభీతవత్స్థితః | గుగ్గుళుంఘృతమిశ్రించ
ధూపయేన్ద్రత్రవిత్తమః ||౪౪౮|| వటాభిముఖముత్థాయ యక్షీంవా
యత్సమేవనా | తావంతంవాథయాచేత ఆభీష్టఫలముత్తమమ్ ||౪౪౯||
మాతృత్వాచ్ఛపితృత్వాచ్ఛ భ్రాతృత్వాచ్ఛయథాయథా | పితృత్వంవా
థభార్యాశ్చ మిహితం సర్వమాప్నుయాత్ || ౪౫౦ || సాధకస్యైవపి
త్రాని భూతాన్వాసర్వంసమాచరేత్ | ప్రణయచ్ఛంతియథాయోగంయ
క్షీయత్సమంత్రినే ||౪౫౧|| మాతాచేన్ద్రాత్పవద్రేక్షేత్పితాచేత్పితృవ
త్తథా | ఏవంభ్రాత్రాదయోస్యస్యై యథాతత్త్రిణతత్పరాః ||౪౫౨||

→* విద్యాధర వశీకరణమ్ *←

విద్యాధరవశీకార విధానంశృణుపద్మజ | అశోకవృక్షమూలార్వాం
కుర్యాత్పూజాదిపూర్వవత్ ||౪౫౩|| విద్యాధరేణయచ్ఛక్యం కర్తుమ
స్యాపితద్భవేత్ | అన్యేషాం దేవయోనీనామేవంకుర్యాద్యధావిధి ||౪౫౪||

→* పాతాళసాధనమ్ *←

తేలేసర్వంప్రయశ్చంతి మంత్రతుష్టాయథావిధి | పాతాళద్వారనిక
టేకారయేద్యోగమందిరమ్ ||౪౫౫|| చతుర్ద్వారసమాయుక్తంమధ్యే
కుండోపలక్షితమ్ | సమిపేక్షీరవృక్షస్య జపేదతురలతుకమ్ ||౪౫౬|| పృ
త్యేకమయుతంహువానుస్తిలాదీనాం పృథక్పృథక్ | అనన్యధీర్నితాహం
రః కర్తాంలేనాగకన్యకాః ||౪౫౭|| ఆగత్యమంత్రినంసర్వా యంత్రా

నీయస్వమాలయమ్ ! తత్రస్థైర్వివిదైభోఽగై స్తోషయంతినసంశయః॥
దేహజం లోహితంమంత్రీ శ్చశానాం గారమిశ్రితమ్ | పేషయిత్వాలి

→* ఖడ్గసాధనమ్ *←

భేష్ఠఙ్గం చతుస్తాలసమాయతమ్ || ౪౫౯ || శ్చశానదేశేతన్ములంస్పృ
ష్ట్యమంత్రం జపేత్సుధీః | సీశీధే నిజకనే తావత్ యాచజ్వాలాంవి
ముంచతి || ౪౬౦ || జ్వాలాభిరస్యకోభస్తే దికోదశచతుర్ముఖ | నానా
విధానిఘాతాని దృశ్యతేపరితస్తదా || ౪౬౧ || అభీతోనిశ్చలగిఖడ్గం
*స్పృష్ట్యాజపేత్సుధిః | స్ఫురంతంపాణిరాఖడ్గం గృహీత్వామూష్టినా
దృఢమ్ || ౪౬౨ || మంత్రంజపన్నభోయాయా ద్యత్రవిద్యాధరాదయః |
విద్యామహిమ్నా తేమాంస రాజాభవతి మంత్రవిత్ || ౪౬౩ || య
క్షరాక్షసఘాతానాం శేతామర్త్యేషు కింపునః | ఖడ్గహస్తస్సదా
మంత్రం జపన్యాతిత్రివిష్టపమ్ || ౪౬౪ || తత్రాపి భోగమతులం లభతే

→* శుక్తివిద్యా *←

చాప్సరోగణైః | శంఖశుక్తుదరేమంత్రంలిఖేన్ద్రోరోచనాదిభిః || ౪౬౫ ||
ఘాన్యాగారేశ్చ శానేవా సీశీధేజపమాచరేత్ | జపేన్మంత్రీవరం స్పృ
ష్ట్యాపాపజ్జ్వాలాంవిముంచతి || ౪౬౬ || ఉత్థాయ కన్యకాకాచి చ్చక్తి
మధ్యాహ్నతుర్ముఖి అక్షమాలాంచగుళికాంపాదుకాంతిలకంతథా || ౪౬౭ ||
అంజనంచాషధిరసంకపాలంమంత్రీశౌరవాత్ | వదాంతిలకంధృత్వానర
న్గారీమృగాదయః || ౪౬౮ || స్తృతిమాత్రాద్యశంయాంతిప త్తయాచాక్ష
మాలయా | జస్తామంత్రాశ్చసిద్ధ్యంతిపురస్కరణవజితాః || ౪౬౯ || గుళి
కాంవదనేవిభిన్నఽగ్రీ సర్వత్రసంచరేత్ | అంజనంశత్రయోర్ద్లింశన్న
దృశ్యోభవతిధునిమ్ || ౪౭౦ || ఆరుహ్యపాదుకాంశుద్భ్యా మగ్నౌ
చరతి వారిషు || ౪౭౦౪ || ఏషాహారం గమయతే శిఖ్యంవిషయ మ
బ్జజాఘక్త్యాషధం గతవ్యాధిర్విచకిత్సోనసంశయః || ౪౭౦౫ || రసాయనేన
సంలిప్తేపాపాతాపాభవేచ్చుపమ్ | పింఞ్యం భుక్తిమాత్రేణ తేజస్వీభ
లవాభవేత్ || ౪౭౧౫ || కపాలేశ్వరినిషిష్యునిషిపేచ్ఛత్సమూర్ధనః |

అకస్తాన్తరణంయాతి సాన్దవాయసుహృజ్జనః ॥ ౪౭౩౪॥ ధరణ్యాంవిలి

→* ఇంద్రజాలవిద్యా *

భేన్గాయాం కృష్ణవణాం చతుర్భుజామ్ । సర్వాకల్ప యుతాంసౌ
మ్యం సర్వావయవసుందరీమ్ ॥ ౪౭౪౪॥ అయుతం నియుతం వాపిమం
త్రమష్టాక్షరాదికమ్ । పూజయిత్వా జితేన్ద్రంత్రం సిద్ధాసారదనంతరమ్ ॥
౪౭౪౪ ॥ ధరణ్యాంబరేవాపి చతురంగబలం మహత్ । దశాయత్యా
శుజగతాం త్రైలోక్యమపివాజగత్ ॥ ౪౭౪౪॥ యథేష్టం వంశేణేమంత్ర

→* అపమృత్యు జయః *

శౌరవాత్కమలాసస । అశ్వత్థం మందవారేషుస్పృష్టాదక్షిణపాణినా ॥
జపతోనాపమృత్యుస్సాన్యధ్యనోక్తేనైవసంఖ్యయా । ప్రత్యహంప్రాతరు

→* ఆరోగ్యం *

తాయ సంధ్యాకర్తృనమాప్యచ ॥ ౪౭౪౪॥ ఆదిత్యంతుజితేన్ద్రంత్రంత
స్తాదారోగ్యమాప్నుయత్ ॥ ౪౭౪౪॥ ఇతోవాక్సిద్ధిమాఖ్యాస్యేయథావద

→* వాక్సిద్ధిః *

నధారయ । ఖండయిత్వావచాంసమ్యక్మధుపాత్రేద్విక్షిప్యత్ ॥ ౪౮౦॥
యద్వాఘృతేక్షిపేద్వాగ్రీష్టాం స్పృష్టావలక్షంజపేన్తనుమ్ । చంద్రమం
డలమధ్యస్థం శ్వేతవణాం హరింస్తరేత్ ॥ ౪౮౦॥ ముహూర్తేణోభ
సేప్రాప్తేవచాభక్షణమాచరేత్ । మూకాదయః పృవాచస్సర్వాశ్చికా

→* అన్నసిద్ధిః *

ర్యావిచారణా ॥ ౪౮౨॥ చంద్రమండల మధ్యస్థం శ్వేతవంశజ విష్ణురై
ద్విభుజంచాలవపుషం చాలాభరణ భూషితమ్ ॥ ౪౮౩॥ బిభ్రాణంపా
యసంపాత్రే దక్షిణేనైవపాణినా ॥ ౪౮౪॥ ఇతరేణైవసాస్త్రేదధ్యన్నక
బళంతథా । ధ్యాత్వాన్నేనభవేద్దోమోమఃత్రిబహుస్త్వమశ్నుతే ॥ ౪౮౫॥

→* పుత్రీలాభః *

హిరణ్యనిర్మితంబింబం పూజయిత్వా జగత్పతే । చక్రాబ్జ మండలేకుం
భంసమాగాధ్యయథావిధి ॥ ౪౮౬॥ హుత్యాగ్నాపాయసేనైవహూమా
నైస్తాపితైర్భుజైః । అభిషేచ్యస్త్రీయంసమ్యక్ప్రాయయిత్వా తదంబుచ ॥

౪౮౨॥ తతఃపుత్రాన్ సమీక్షేత్ తస్యాస్తుమనసేషితాన్ । విషదప్తమ

➔➔* విషహరణమ్ *➔➔

వస్థాప్య ధ్యాత్వేకం యదోఽపి ॥ ౪౮౩ ॥ దేవవిద్యాం సముచ్ఛార్యతీ
క్షాతుం డేవతాడయేత్ । ఏవం ధ్యాత్వా విషంసర్వ మప్రోక్ష్యాత్థాప
యేన్మృతమ్ ॥ ౪౮౪ ॥ భుక్తువిషేణసంస్పృష్టమన్న బీజశిలాధవా । జర
యేద్విద్యయాసర్వం యథాహాంకమలాసన ॥ ౪౮౫ ॥ గ్రామాద్బహిస్తు

➔➔* వృష్టిలాభః *➔➔

శాలాయాం జపేద్ధోమపురస్కరమ్ । చక్రాబ్జమండలేదేవ మచామేదపి
పద్మజ ॥ ౪౮౬ ॥ సప్తాహమాజ్యసిక్తాభి సస్మిన్భిక్షామమాచరేత్ । వైత
సీఢిఃప్రతిదినం నియుతాయుతసంఖ్యయా ॥ ౪౮౭ ॥ వృష్టిభావతితదా

➔➔* అతివృష్టిశమనమ్ *➔➔

ప్రేతశ్చేదేవాదినత్రయే । ఇయుసా రావసిక్తాభి ర్మరీచిభి రతంద్రితః॥
సర్వపైసాస్పృశంపయ్యుతైశ్చాలామగిహూర్వోక్త వర్తనాః అతివృష్టి

➔➔* మంత్రాది దేవచక్షణమ్ *➔➔

ప్రశమనం భవేత్తత్రనసంకయః ౪౮౮॥ దిదృక్షుర్మంత్రేదేవస్యపక్షాగ
మనిశంజపేత్ । వ్రతేత్రిషవణస్నాయూ వ్రత్యతుం దేవమీక్షుతే ॥ ౪౮౯ ॥

➔➔* సంగ్రామవిజయః *➔➔

లభేరవవరాన్ సర్వాన్ తస్మాత్క్రమలసంభవ । సంగ్రామవిజయన్నా
మప్రయోగం శృణుసాదరమ్ ॥ ౪౯౦ ॥ తోమరేషుకృపాణేషు శక్త్యాచూ
ణాయుధేషుచ । వాజిహస్తిలలాటేషు ధ్వజపస్త్రాంచైతథా ॥ ౪౯౧ ॥

చక్రమండలమాలిఖ్యపూజయ్యుత్వా యథావిధి । హుత్యాచసమరంగ
చ్ఛక్తశతువైన్యానిరాశయన్ ॥ ౪౯౨ ॥ సంగ్రామేవిజయంప్రాప్య

➔➔* భూతాదిగ్రహ నివారణమ్. *➔➔

గృహంయతి యథాపురమ్ । భూతగ్రహపిశాచాది నివారణ విధిం శృ
ణు ॥ ౪౯౩ ॥ సమద్భిజాహుయాదగ్నోకింశుకోత్థై శ్శతత్రయమ్ ।
త్రైసహస్రంభవేజ్ఞాప స్తర్పణంతుశతత్రయమ్ ॥ ౪౯౪ ॥ భూతాదిగ్రహ

గ్రస్తానాం శిఖాబంధనమాచరేత్ । గుగ్గుళూఢేన ధూపేన ధూపయేత్
త్వదనంతరమ్ ॥ ౫౦౦ ॥ తాడయేన్మంత్రజప్తేనదండేన లతయాపివా ।
తతోబ్రూయాత్ప్రశాచాదిముఖంచామీత్యసకృద్ధ్రువమ్ ॥ ౫౦౧ ॥ కారయి
త్వాధశపథం శిఖాబంధంవిమోచయేత్ । స్థాపితైః కలశైరేవ స్నాప

➤➤* గుళికా ప్రభావమ్. *➤➤

యేద్భుహపీడితమ్ ॥ ౫౦౩ ॥ బంధయేద్గుళికాంపశ్చాత్ గృహదోషా
ద్విముచ్యతే । గుళికాధారణాన్నారీదుభః గాసుభగాభవేత్ ॥ ౫౦౪ ॥ బ
ధ్వాచగళిః కీసద్యస్సుప్రసూసాస్యదపప్రసూః । అనృతుస్సాస్యదృతువతి
విముఖాసుముఖాభవేత్ ॥ ౫౦౫ ॥ విరహేనంగతాధత్రాః భవేదచిర
కాలతః । స్త్రియస్సౌగం పుంప్రసూతిస్సాస్య దస్తనాస్తన మండితా ॥
౫౦౬ ॥ కుమారయక్షీపీడాదౌబాలానాంచయథోద్దితైః । విధిభిముః

➤➤* సర్వోపయోగిగుళికావిధిః. *➤➤

చ్యతేదుఃఖాల్ లభతే చాయురత్తమమ్ ॥ ౫౦౭ ॥ భూజవశ్రేణి
భేచ్ఛక్రిం నాభినేమిసమన్వితమ్ । షడరం తత్రవిభితేన్సదశానషడక్ష
రమ్ ॥ ౫౦౮ ॥ పూర్వాదిదుసమాలిఖ్యమంత్రరాజమరాంతరే । నాభి
మధ్యేసాధ్యనామప్రణవేనసమన్వితమ్ ॥ ౫౦౯ ॥ దేష్టయేత్ప్రణవేనైవ
సాధ్యనామచతుర్ముఖ । హేమసూచ్యాలిఖేద్యంత్రం ద్రవ్యైశ్చంద
నమిశ్రితైః ॥ ౫౧౦ ॥ చందనద్వయకాశ్మీరరోచనాగరుసంజ్ఞితైః । ము
ఖేద్రవైర్లలిఖేచ్ఛక్రింగుళికాంకారయేత్తతః ॥ ౫౧౧ ॥ ధాన్యరాశి
మసంస్థాప్యకుంభస్థాపనమాచరేత్ । కారయేత్సాధ్యకర్మాధం జ
పహోమాది పూర్వవత్ ॥ ౫౧౨ ॥ అభిషిచ్యతతఃకుమైచ్చగుళికామ
పిబంధయేత్ । తతోవిమోచయేదగ్నిః పూర్వోక్తాంసిద్ధిమాప్నుయాత్ ॥

➤➤* కాలమృత్యుజయః. *➤➤

కాలమృత్యుజయోపాయోవశ్యతే శృణుపర్వజ । పూర్వోక్త సత్తా
నాకుంభాన్ గుళికామపిపూజయేత్ ॥ ౫౧౩ ॥ రక్షేన్నాసద్వయంప
హ్నింకుంభాంశ్చ గుళికామపి । కుర్యాత్సజ్జసంఖ్యామంబ్రాహ్మణా

స్తోషయేదపి ॥ ౫౦౫ ॥ యజమానః క్షత్రియశ్చేత్తులారోహణ మాచ
రేత్ ॥ కలశై స్సన్నపనంపశ్యాత్ గుళికాబంధనంతతః ॥ ౫౦౬ ॥ పూర్ణా
హుతిం తతఃకృత్వా కుర్యాదగ్ని విసర్జనమ్ । అన్నాదైశ్చ స్తోషయే

➤➤* మృత్యుదానమ్. *➤➤

ద్విపాక్ష కాలమృత్యుం నివారయేత్ ॥ ౫౦౭ ॥ అపమృత్యుజయార్థా
య మృత్యుదానమితశ్శ్రుం | సహస్ర నిషకస్వణేన కారయేత్ప్రతి
మాంశుభామ్ ॥ ౫౦౮ ॥ ద్విభుజాంపురుషా కారాం భుక్తికటికటిలేక్ష
ణామ్ । కోలలోహితవస్త్రే మృత్యుప్రతికృతేస్తన్నతే ॥ ౫౦౯ ॥ దం
ష్ట్రాకరాశం వదనం మృత్యోత్సవధారయ । సవ్యహస్తేభవేద్యష్టిః పా
శమన్యత్రవిన్యసేత్ ॥ ౫౧౦ ॥ పంచగవ్యేనసంతృప్త్యపంచాప నిషదాది
భిః । సంస్నాప్యథాన్యరాశౌతంత్రాపయేత్తదనంతరమ్ ॥ ౫౧౧ ॥ సంహా
రోత్పాదనేకృత్వాసమావాహ్యస్వనామభిః । సమిద్బరుఘృతై హోహ
మమగ్నికుండేనమాచరేత్ ॥ ౫౧౨ ॥ పోక్షయిత్వా యథాన్యాయంతం
దద్యాత్పంచరాత్రిణే । అపమృత్యుభయంతస్య నకదాచి ద్భవిష్యతి ॥

➤➤* రసాతలప్రవేశః. *➤➤

చిల్వదారుసమాసాద్యకుసుంభరజసాసుధీః । షడరంపూర్వవచ్చక్రింసా
ధ్యనామాదిల్లికఫేత్ ॥ ౫౧౩ ॥ పాతాళాదియథోద్దేశం పన్నగాసు
రమండితమ్ । పరితోపి విలిఖ్యాభ కుండేచాధాయపావకమ్ ॥ ౫౧౪ ॥
నరమాంసేన జుహుయాత్ ద్వాదశాహం జపాదిభిః । తతో నాగాద

➤➤* స్తంభనమ్. *➤➤

యస్సర్వ ఉపస్థాస్యంతి మంత్రినమ్ ॥ ౫౧౬ ॥ పద్ధతిం దశకాయంత్య
స్య రక్షం త్యేనంసంశయః । శిలాతలేలిఖేచ్చక్రం షడరంసషడక్షరమ్ ॥
౫౧౭ ॥ అరాంతరేమంత్రరాజంతన్నాభౌసాధ్యనామచ । స్థండిరేస్థా
పయిత్వైత దాసీమో జపమాచరేత్ ॥ ౫౧౮ ॥ స్తంభయేతి ప
దంచోక్త్వా జుహుయాదరగ్ని ఖండికామ్ । వివాహగర్భవాదాదౌక
థాయాం స్తంభనంభవేత్ ॥ ౫౧౯ ॥ స్తంభనాంతరమాఖ్యాస్యేశ్వరు

తత్రమలాసన । ద్వేష్యపాద రజోమూత్ర మలై రంగార గోమయే॥
 సంయోజ్యబిల్వకాష్ఠే తు ద్వేష్యస్య ప్రతిమాంబిభేత్ । ప్రేతవస్త్రేలి
 ఖద్వాపి శంఖకీలమనంతరమ్ ॥ ౬౩౧ ॥ చతురంగుళ మూత్రంతు ప్రతి
 మాంగునితాడయేత్ । కీలేన లేనమంత్రేణనిత్యం మంత్ర జపస్తన్ని
 తః ॥ ౬౩౨ ॥ ధనాదిహానిద్వేష్యస్యభవిష్యతి నసంశయః । తాడనం

→* ఉచ్చాటనమ్. *←

యత్రయత్రాంగే తత్రతత్రవ్యధాభవేత్ ॥ ౬౩౩ ॥ ఉచ్చాటనమితోవ
 క్షేప్రయథావత్రమలాసన । శ్మశానాంగారచూడేన నిబధుత్తూర
 సంభవైః ॥ ౬౩౪ ॥ రసైరక్షద్రుకాష్టైవాద్విహస్తప్రేతవాససి । నూ
 ర్వవచ్చక్రమాలిఖ్య తత్రమంత్రాక్షరాణ్యపి ॥ ౬౩౫ ॥ సాగ్యనామలిఖే
 దంతః ప్రాగదిమలిఖేదచామ్ । ఆదింబిందుం తృతీయంచ పునర్నిం
 దుయథాక్రమమ్ ॥ ౬౩౬ ॥ తదారూఢంఽపుంధ్యాయేత్ కుండేఛాపా
 కృతాతతః । సమిద్భిర్నింబవృక్షస్య యద్వావిష మహీరుహః ॥ ౬౩౭ ॥
 జహుయాదనలేభీతః అమృతంపేషయేద్దిప్రమ్ । చైత్యవృక్షేచబర్హీయా
 ద్ధ్వజాంతంకమలాసన ॥ ౬౩౮ ॥ అంహాభి రేకవింశద్భి భాఽర్యాపు
 త్రాదిభిస్సహ । రిపుసిపలాయతేసత్య మితోవిద్వేషణంశృణు ॥ ౬౩౯ ॥

→* విద్వేషణమ్. *←

అక్షకాష్ఠేనకుర్వీత స్నిగ్ధయోగిప్రతిమాంద్విహాః । అన్యోన్యాభి ము
 ఖంకృత్వాతయోమంత్రంబిభేదపి ॥ ౬౪౦ ॥ విద్వేషయపదోపేతంనా
 మధేయంచతుర్ముఖ । జపేన్మంత్రం తతోమంత్రీ కుండేహోమం స
 మాచరేత్ ॥ ౬౪౧ ॥ మృత్యువధాన మృత్యోర్థ స్సమిద్భిఃపూర్ణామ
 కమచ । అష్టోత్తరసహస్రేణహవనేనపరస్పరమ్ ॥ ౬౪౨ ॥ స్నిగ్ధ
 యోజాఽయతేద్వంద్వంకాకోలూకాదిసమ్మితమ్ । ఏవందశ దినేయా
 తే పయసాస్నాపయేత్తయోః ॥ ౬౪౩ ॥ ధూయగిప్రీతా భవేతాంతా

→* మారణమ్. *←

జానీహికమలాసన । మారణంవత్స్య తేకమతచ్ఛృణుష్యతి దారుణమ్ ॥

మధ్యకుణ్డ సమాయుక్తాం హేమమశాలాం ప్రకల్పయేత్ | అర్కువృ
క్షస్య ఫలకాం హస్తద్వయసమాయతామ్ || ౫౪౫ || తావతావిస్తృ
తాబ్రహ్మణః ఘనతశ్చతురంగుళామ్ | గృహీత్వావిలిఖేత్తస్మిన్దక్షి
ణాశాముఖోగురుః || ౫౪౬ || శశోర్వ పుర్యధారూపం ప్రతికూలది
నాదిమ్ | కృష్ణవక్షేవిశేషేణ ప్రకుర్యాత్పరఃక్రియామ్ || ౫౪౭ || ప్రా
చీధాగేథకుణ్డస్య షడశ్యంబక్రమలిఖేత్ | కృష్ణసూత్రైరలంకృత్య త
స్మిన్చక్రైఃప్రతిష్ఠితే || ౫౪౮ || కృష్ణగంధాంబువుష్పాద్యైఃపూజయిత్వా
తతఃపరమ్ | శ్మశానశత్రునిలయవల్మీకేభ్యోమృదంహరేత్ || ౫౪౯ || శ
త్రుపాదమృదంచాపి ధుత్తూరదళసారతః | పిషయేష్ఠరమూత్రేణ కా
రయేత్ప్రతిహారివః || ౫౫౦ || ప్రాణప్రతిష్ఠావంత్రేణకుర్యాత్ప్ర
ణప్రతిష్ఠితమ్ | పాదేనాకృమ్యహృదయం సహస్రం జపమాచరేత్ ||
విషయస్యప్రభారాధేశతూణాం నేత్రయోహృది | కరయోఃపాద
యోగే హ్యేకోత్రయోఘ్నాణరంభయోః || ౫౫౧ || మమేస్తానే
మచాన్యేషు వేధాంకుర్యాద్విచక్షణః | యానిచాంగాని విధాని తాని
హీనానిపద్మజ || ౫౫౨ || శ్మశానాగ్నింతతఃకణ్డై నిధాయతదనంతరమ్ |
దక్షిణాగ్రాన్ ప్రతీచ్యగ్రాన్ దధ్యాంశ్చపరిధీనపి || ౫౫౩ || కృత్వా
కృత్వాత్మనోరత్యాం వేదఘోషేప్రసత్తితే | బ్రాహ్మణేభ్యోధ సంద
త్వా తతోహేమంసమారభేత్ || ౫౫౪ || అక్షకాస్తసుక్కువాభ్యాం
కృష్ణానిక్షతజోక్షితైః | యదావరాజిలరక్తాస్తేనృపైశ్చమరీచిభిః ||
౫౫౫ || బౌషధైర్వాస్యధిజనతైస్సమిద్భిశ్చాక్షపృక్షకైః | మంత్రాంతేమా
రయేత్కుక్తాన్సహస్రంప్రతివాసరం || ౫౫౬ || శత్రునామాపిసంయోజ్య
జుహుయాద్దక్షిణాముఖః | కృత్యాదశనకాలాంతంవఘరానేక వింశ
తి || ౫౫౭ || వేదిష్ఠాంఫలకాంనిత్యం హేమమధూమేనధూపయేత్ | అగ
రుంగుగ్గుళుంచాపి ధూపాధామనలేదహేత్ || ౫౫౮ || సప్తస్వహస్సవి
తీలేమ జ్వరితస్సాన్వరిపుధృక్వమ్ | వ్యాధిపీడాభవేత్తస్యవివిధాకషలా
సన || ౫౫౯ || ద్విసప్తాహస్సవితీలేమకృత్యాకాచిన్తహానిశి | కుండమధ్యా

తస్మత్థాయ అట్టహాసం విముంచతి || ౫౬౦ || ప్రాణభిర్ముర్ఖిరీతౌ
సాకుంభాదుత్థాయవృశ్యతే | అభీతవత్స్వయంతిష్ఠేత్సాధకగకమలాస
న || ౫౬౧ || బూరీతేకింకరవాణీతితతస్తాంచనజేష్టురుః | సపత్నంమా
రయేత్సుజైగురుబూరీయాత్తతగపరమ్ || ౫౬౨ || హత్వాగురుం
పునబ్రహ్మ కృత్వాపురరుషైస్సతి | ద్వావింశేహనిసప్రాప్తైః
త్విస్ఫిస్సహమంత్రీవీత్ || ౫౬౩ || హుతపూర్ణాహుతిలక్షంమంత్రరా
జంస్వయంజపేత్ | తతస్సుదర్శనంమంత్రీనారసింహహ్వయంమనుః ||
అపరీజితమంత్రంచజప్తావసాపాద్విముచ్యతే | ఏకవింశేదినేరాత్రా
కుర్యాత్పూర్ణాహుతింగురుః || ౫౬౪ || ఏనంరిపూర్ణగురుజితావాగ
త్వాస్మాగ్గతకల్పిషః | రుక్మానాంశాంతికమాద్య పక్ష్యైశ్శూబవతుర్గు

శాంతికమే.

ఖ || ౫౬౫ || షోడశస్తంభసంయుక్తం వేదికుండలపర్వతమ్ | యగ
మంటపమకల్పవృక్షస్తూరజసంయుతమ్ || ౫౬౬ || తిలవ్రీహియవై ర్వే
ద్యాం ధాన్యపీఠీం ప్రకల్పయేత్ | కలశాంశ్చ సప్తదశ స్థాపయేద్గం
ధవారిభిః || ౫౬౭ || మధ్యేయశేతమంత్రీశం పరితష్టోడశస్వపి | స్నప
నోక్తనిధానేన కుంభపూజాచతుర్ముఖ || ౫౬౮ || చక్రాబ్జకుండలేదేవ
మచయిత్వానలేతతః | సమిదస్మి ఘృతైఃపూర్ణమ్ సప్తరాత్రంచ
తుర్ముఖ || ౫౬౯ || కలశేషజపంకుర్యాత్ప్రత్యేకంశతసంఖ్యయా | కు
ర్వీత భోజనంరాత్రాయావతగమావసానికమ్ || ౫౭౦ || ప్రత్యహం
బాహుయాద్యుత్థా సహసగ్రంథరమావధి | శాంతిప్రయచ్ఛమహా
తీమిత్యంతంమంత్రఃకః || ౫౭౧ || జపస్తవ్యయతసంఖ్యాభిః పశ్య
హంకమలాసన | భూర్జపత్రేవిభేచ్ఛక్రింగుళికామపికారయేత్ || ౫౭౨ ||
అభ్యర్చ్య సప్తరాత్రంతాం కమాంతే కలశాంబుభిః | స్నాపయిత్వా
తతోరుక్మాంగుళికాంబంధయేత్తతః || ౫౭౩ || తతఃపూర్ణాహుతింకృ
త్వావీతిహూత్రంవిసజయేత్ | రోగాదిశాంతిభావతీకమేతానే

జైర్యభోదితైః || ౪౯౦ || లాజచాలామేనసిద్ధ్యంతి సర్వేకామా నసంశ
యః | అన్నేనాన్నాదికామస్తు పుత్రకామస్తుపాయసైః || ౪౯౧ || నిం
బపుష్పైహిరణ్యాభీః సర్వే సిద్ధ్యంతి సర్పిషా | హుమామే సర్పి
* * * హుమామద్రవ్యసమాణాని. * * *

మధుక్షీరధారాస్యశ్చతురంగుళాః || ౪౯౨ || శుక్తివర్ధ్యాహుతి
గ్రాసం పాయసాద్యాహుతిభవేత్ | భక్ష్యాహుతిస్తదర్థంస్యాత్ప
లైగిపుష్పైర్బంధితైః || ౪౯౩ || నిష్పావబీజమానాతుధూషద్రవ్యాహు
తిభవేత్ | తిలవీరీయవాద్యైస్తుముష్ట్యధాధాహుతిభవేత్ ||
అష్టాంగుళాతదధావా సమిద్ధూవాషడంగుళా | మృద్వీకాక్ష పృ
* * * పూర్ణాహుతిః. * * *

మాణాతు గోమయాహుతిరివ్యతీ || ౪౯౪ || పూర్ణాహుతిఃపుత్రస్యస్యా
తుకాదుజేనచతుర్ముఖ | న్యూనాధికప్రమాణాంతుహవ్యకవ్యాహుతిం
కృతామ్ || ౪౯౫ || భుంజంతిదానవాదైత్యానభలాయచకల్పతే | కుక్కు
టాంజడప్రమాణంతుచరోగిపిండంఘృతామృతమ్ || ౪౯౬ || నిక్షిప్యచ
సుచోగతేఽపిధాయస్రవేణచసమిర్దభకకుసుమంబహుయాన్మూ
లవిద్యయా || ౪౯౭ || ఏవంయోగవిభాగస్తేకధితగకమలాసన | పరకా
* * * పరకాయప్రవేశః. * * *

యప్రవేశాఖ్యాయోగిభిగ్రిక్తియతేనిశమ్ || ౪౯౮ || సప్రకారమిహాఖ్యాస్యే
శ్శ్రుణుష్వకమలాసన | పరపిండంనవందృష్ట్యావయావనే వయసంస్థితమ్ ||
ఊర్ధ్వవక్త్రంధీర్ఘపాదమేకాంతేశాయయేచ్ఛవమ్ | తత్పాదపా
శ్వేశామూతబధ్వాయోగాసనంతతః || ౫౦౦ || ఏకాగ్రమానసగకు
ర్యాన్యోగాభ్యాసంపునన్నధీః | నాభిచక్ర అరక్షేత్రే భ్రమంతం జీవ
మాత్మనః || ౫౦౧ || పింగళేనేడయాయద్వాగ్గోమయ్య బహిస్తతః |
నాసికాపుటమగ్గేణభగవద్గగనంనయేత్ || ౫౦౨ || సాకంసదశభిగ
ప్రాణైకోశాయోజనముత్తరమ్ | గత్వాగత్వానివర్తంతేయోజనాన్య
పియోగినః || ౫౦౩ || నాసికాపుటమగ్గేణ నాభిచక్రంపువేశయేత్ |

ఏవం నిత్యం సమభ్యస్య యోగీయోగం జితేంద్రియః॥౬౦౫॥ స్యదేహోత్తం
నిగమయ్య నాసికాపుటపద్యయా । శవస్య నాసికారంధ్రవత్త్వేనాం
తగపివిశ్యచ॥ ౬౦౬॥ నాభిచక్రంప్రవిశ్యాశ నాడీసంచారమాచరేత్ ।
తతాపి పాతమాభాక్య తదన్యత్రప్రవేశయేత్ ॥౬౦౭॥ యథాసుఖం
చరేద్యోగీసుందరేవపుష్పిస్థితః । యోగీనిపాతయన్ గాత్రం వాసుదేవంయ

→* శరీర నిపాతః. *←

థాపు యాత్ ॥౬౦౮॥ తమ్నార్గమద్యవత్సౌమిశృణుమైష్వకాగ్రిమానసః ।
బ్రహ్మచర్యేధృతమతిఃకుశశాయాజితేంద్రియః ॥ ౬౦౯ ॥ ముముక్షు
మంత్రరాజంతంజపేల్లత్తుమతందితః । హృదయేకణికామధ్యేధ్యా
యేద్యోగోక్తవత్త్వేనా ॥౬౧౦॥ శుద్ధస్ఫటికసంకాశంచతుర్బాహుం
కిరీటినమ్ । అంగుష్ఠమాత్రంపురుషంజ్యోతిమండలమధ్యగమ్ ॥౬౧౧॥
ధ్యాయన్నఘ్నాదిభిర్భోగైరంతర్యాగంసమాచరేత్ । యోగాభ్యా
సబలేనైవగుణాత్కషేపప్రజాయతే ॥౬౧౨॥ చంద్రాగ్నిమ
యంబీజమర్కమండలసన్నిభమ్ । తతస్సూక్ష్మతరంబింబం రాజముద్గ
సమప్రభమ్ ॥౬౧౩॥ తంసర్వమంత్రా ఆకర్షయ్య స్థితావిద్యావిచక్ష
ణాః । తతస్తురాజికాబీజప్రమాణంచితయేత్కృమాత్ ॥౬౧౪॥ ఉ
త్పాదకమథాస్యాభిర్యస్యాంతేనాదఆశ్రితేః । తంతనియసమత్యంతమత్స
వాలసమప్రభమ్ ॥౬౧౫॥ బ్రహ్మనాడీ మనేనాశు పశ్యతిధ్యాన సేవ
నాత్ । తతోంగరోమమంత్రంతుబీజవాలసమప్రభమ్ ॥౬౧౬॥ ధ్యాయే
న్నియమమాస్థాయ బ్రహ్మనాడీప్రకాశకమ్ । ఏవం ధ్యాయన్నిమం పిం
డంపరిపక్వంపరిశ్యజేత్ ॥౬౧౭॥ పరిజ్ఞాయపురాపిండుపాకలత్తుణ ము
త్తమమ్ । నిరుద్ధసంధిమాత్రంచకృత్వాదేవంసమీరితమ్ ॥౬౧౮॥ ముక్త్యా

→* పరజీవయోర్నభేదః *←

తద్బ్రహ్మరంధ్రేణ ఉత్కాగ్రింతి కరణేనచ । ధ్యాత్వా పరిత్యజేద్దేహం
నిత్యాభ్యాసరతోయది॥౬౧౯॥ తద్బ్రహ్మపరమభ్యేతి వాసుదేవాఖ్యమ
వ్యయమ్ । తిలేతైలంఘృతేసర్విః క్షీరేక్షీరంజలేజలమ్ ॥౬౨౦॥ తద్వన్న
భేదోగృహ్యేత జీవాత్సపరమాత్మనోః । తస్మలోహేయథాతోయం

క్షణేనైవప్రవీయ్యతే॥౬౨౧॥అగ్నిదగ్ధాఃఖిజానినరోహంతియథాపునః।
తద్వన్నజాయతే భూయో జీవాత్తైకమలాసన ॥ ౬౨౨ ॥ యుక్తస్య

➤➤* దేహవాతలక్షణమ్. ➤➤

హ్నావబోధస్యయోగయుక్తస్యసర్వదా । నివర్తతేతదాశబ్దనిప్రసృతో
దుంశుభిస్త్వః ॥ ౬౨౩ ॥ స్పృశాంశీతంనాత్మస్థం విజానాతిత్వగిండ్రి
యమ్ । భ్రువోర్మధ్యేయథాజ్యోతిర్వాచికశాంతేవ్యసస్థితమ్ ॥ ౬౨౪ ॥
ప్రత్యస్తమేతివైశీఘ్రం నచోదయతివైపునః । నజానాతి సమాధిస్థో
హశ్రదఃపృష్ఠం యదాచరేత్ ॥ ౬౨౫ ॥ పరిశుష్యతి గాత్రస్థం శోణితం
శ్చైష్ఠలక్షణమ్ । నవేత్తిపాధిః పంగంధంసదాహ్యభ్యంతరేయదా॥ ౬౨౬ ॥
పిండస్తదాప్రబోధ్యః కాలేనైవాచరేతు । శుభివ్యాం సంస్థితం
వైవం ధారణాయాంసమాహితః ॥ ౬౨౭ ॥ నవేత్తికబ్ధంప్రాగుక్తంపం
చమాత్మంచమేక్షణే । స్థితస్సమేధాబాహ్యోశు శీతోష్ణేచనవిందతి ॥
౬౨౮ ॥ స్థితేదిశేచతుష్కోణ పిండస్తత్కలితేక్షణేః । రూపధ్యానంగ
మాసాద్యపూర్వోక్తవిధిరాయః ॥ ౬౨౯ ॥ నాశ్యేతిహృదయాకాశే బహి
ర్యాజ్యోతిషాంపతిః । పిండపాతోహ్యవస్థంస్యాత్ జ్ఞాత్వారిష్టైగిపు
రోద్దితైః ॥ ౬౩౦ ॥ తృతీయ్యేహ్నిచతుర్వక్త్రస్సర్వమేతత్తదాక్షణే సమా
ధిర్యదివాయప్యేయోగీసవ్యక్త్రస్సర్వతే ॥ ౬౩౧ ॥ నవేత్తిపరమాన్నాదంతృ
షితగిపరికంపతే । దినదృయేనపిండస్య పాతోస్యద్వితయక్షణే ॥ ౬౩౨ ॥ స్థి
లేగనభావేషు ప్రాగుక్త విధినాయచి । నవేత్తిపిధినాగంధంతద్బా
హ్యోశుశుభాశుభమ్ ॥ ౬౩౩ ॥ తత్రైవైకదిశేనాథ లక్షణేప్రథమేక్షణే ।
౬౩౪ ॥ ధ్యాతైవవిధినాసవ్యగ్యోగీ ధ్యానైకమానసః । మయిసన్న
చ్ఛితమనా వ్యాపారకమంత్రముత్తమమ్ ॥ ౬౩౫ ॥ స్వయముత్కృషతే

➤➤* వైకుంఠ లక్షణమ్ *➤➤

పిండాద్యయాద్యోగనికేతనమ్ । దివ్యలోకేచ వైకుంఠేషయ్యేనపరిలి
య్యతే ॥ ౬౩౬ ॥ శేషాసనేసుఖాసీనం వైకుంఠేషణిమంటపే । అష్టబా
హుంవిశాలాక్ష మస్తాయుధధరంహరిమ్ ॥ ౬౩౭ ॥ శ్రీభూమిసహితం
దేవం సర్వాభరణభూషితమ్ । చతుర్భుజంవావామేన హస్తేనాలిం

గ్యపద్మజామ్ ||౬౩౮|| అష్టావారాస్త్రియ స్తస్య వాలవ్యజనపాణయః |
 తిష్ఠంతిపరితఃపశ్చా చ్చంభాద్వాయుధధారిణః || ౬౩౯ || సేవంతేపు
 రుషాస్తస్తాత్ బహిస్తీవంతిమూతయః | చతుర్వింశతి సంఖ్యాయా
 |స్తతోమీనాదిమూర్తయః ||౬౪౦|| పక్షీంద్రవిస్వక్సేనాభ్యాంకుముదా
 దిగతైస్తథా | మహాభాగవతాస్తత్ర ద్వాదశాక్షరచింతకాః ||౬౪౧||
 సేవంతేమంటపేనిత్యం పునగావ ర్తివజితాః | ఇహయత్రార్చకుగ్వా
 ణావిష్ణోరాయతనాత్మకమ్ ||౬౪౨|| మువ్యంతే యోగమాస్థాయ పురు
 షాఃపరమంపదమ్ | పాప్యాపితత్తక్షుర్వాణాః సేవంతేపురుషోత్త

→* పు ర ర త్మా *←

మమ్ ||౬౪౩|| పురరత్మావిధింవత్సే తచ్ఛ్రవణవ్యయభాతథమ్ | గృ
 మాదినగరత్తోధ శాంతయేకర్తృశస్యతే ||౬౪౪|| గృమాదిమధ్యమేదే
 శేవేదికుండసమన్వితామ్ | ప్రపాంకృత్వాపేదికాయాంకుంభస్థాపనమా
 చరేత్ ||౬౪౫|| ఆవాహ్యసూజనంకుర్యాత్ దినాన్యేకోనవిశతి | పలా
 శసమిధాహూమోయంత్రంసౌదర్శనంతతః ||౬౪౬|| స్థాపయేత్సూజ
 యేచ్ఛాపి గురుశ్శాస్త్రవిధానతః | దిక్ష్యన్తాస్వపితయంత్రం స్థాపయి
 త్వావిధానతః ||౬౪౭|| కుంభతోయేనసర్వత్ర ప్రోక్షయేన్నగరాది
 షు | పూణాహుతింతతఃకృత్వాకుర్యాదగ్నిసజానమ్ ||౬౪౮|| గృ

→* నామత్రయ మంత్రః *←

మాదేగభిచ్ఛుద్ధిస్సాన్యత్సత్యముక్తంచతుర్ముఖ | నామత్రయమహామంత్ర
 మితోవత్సేశ్రవణవ్యహా ||౬౪౯|| అచ్యుతశ్చావ్యవంతశ్చ సూరింద
 తితేత్రయః | తేషావదా ప్రణవోద్ధారః చతుర్థేం త్రిపుచోద్ధరేత్ ||
 ౬౫౦|| సతింత్రివ్యపిచోద్ధృత్యనామత్రయమనుజపేత్ | నామత్రయా
 ఖ్యమంత్రస్య మునివ్యాకసడదీరితః||౬౫౧|| ఛందస్తదేవీగాయత్రీ దేవ
 తాగరుడధ్వజః | ఆహుంతా బీజశక్త్యాభ్యాంయథేష్టం వినియుజ్యతే ||
 ౬౫౨|| మంత్రత్రయైష్వడంగాని ధ్యానమద్య బ్రహ్మితే | అచ్యుతానం
 త్రసూరింద రూపిణంసింధుమన్యయమ్ ||౬౫౩|| భజేహంవాసుదేవంతం

శ్రీధూనిశాసమన్వితమ్ । కిరీటాది విభూషాంగం బ్రహ్మరుద్రాది సేవి
తమ్ ॥౬౫౪॥ శంఖచక్రగదాఖడ్గకొఱ్ఱచాణధరంసదా । ఇతిధ్యాత్వా
జపేన్నంత్రం సాధకోక్షరలక్షకమ్ ॥౬౫౫॥ సపునాతిజగత్సర్వం నా
త్రకార్యావిచారణా । సాధయత్యఖిలంకర్త సత్యముక్తం చతుర్ముఖ॥

➤➤* అగ్నిస్రాకార మంత్రః *◀◀

అగ్నిస్రాకారమంత్రం తేజోపదేక్ష్యైమితచ్ఛృణుః । ఛందసామాదిముద్ధృత్య
యవర్గద్వితయంతతః ॥౬౫౬॥ అచాంద్వితీయంబిందుంచ నతించతతక్షర్ధ
రేత్ । పవగ్గాదిమచామాదిం యవర్గద్వితయంతతః ॥౬౫౭॥ అచాంద్వి
తీయంతదను యవర్గప్రథమాదిషమ్ । కాలాసలాత్మశబ్దస్య చతుర్థీమ
పిచోద్ధరేత్ ॥ ౬౫౮ ॥ నతిమంత్రేనముద్ధృత్యమంత్రజాపసి పురోదితః ।

➤➤* ముద్రావిధిః *◀◀

ముద్రావిధిమిహాఖ్యాన్యే యాభిస్తుష్టోభవావ్యహమ్ ॥౬౬౦॥ ఏకాదశ
మహాముద్రాః దేవమంత్రప్రసాదకాః । శంఖముద్రాచక్రముద్రాచా
గ్నిస్రాకారముద్రికా ॥౬౬౧॥ పద్మాఖ్యాసురభిర్ముద్రా ముద్రేన్యేధూ
షదీపయోః । యోగముద్రా గ్రాసముద్రా మహాతీ గ్రాసముద్రికా॥
౬౬౨॥ అంజలిగిపరమాముద్రాసర్వదేవప్రసాదినీ । ఏకాదశ మహాము

➤➤* శంఖముద్రా *◀◀

ద్రాః పణయైతాఃపునశక్ ప్రశక్ ॥౬౬౩॥ నిబధ్యాద్దక్షిణాంగుష్ఠంవా
మహస్తస్యముష్టివా । దక్షిణాంగుళిభిస్సప్య గ్వామముష్టింపీడయేత్ ॥
౬౬౪॥ తజ్జన్యాదక్షిణస్యాధవామాంగుష్ఠేనయోజయేత్ । శంఖము

➤➤* చక్రముద్రా *◀◀

ద్రేయముచితాచక్రముద్రా మితశ్శృణు ॥౬౬౫॥ మణిబంధావృభౌకు
ర్యాత్తిర్యక్సంభ్రాత చక్రవత్ । కనిష్ఠికాం దక్షిణస్య వామాంగుష్ఠే
నివేశయేత్ ॥ ౬౬౬ ॥ తద్దైవ దక్షిణాంగుష్ఠే వామహస్త కనిష్ఠికామ్ ।

➤➤* అగ్నిస్రాకారః *◀◀

కరద్వయాంగుళీకుర్వా ద్వీరశాగకషలాసన ॥౬౬౭॥ ఆయుధేశ్వరము

దైక్రిషా చక్రాభ్యాసిద్ధిదాయినీ । విహాయ తజఃనీంసమ్యగంగుష్ఠేన
కరాంగుళిః ॥ ౬౬౮ ॥ నిబధ్యభ్రామయేత్సమ్యగగ్నిస్థాపికారసంజ్ఞికా ।

→* పద్మముద్రా *←

పద్మముద్రామితోవత్కేతచ్ఛ్రుణుష్వచతుర్ముఖ ॥ ౬౬౯ ॥ మణిబంధౌ
తుసంయోజ్య కరజాంస్తుప్రసారయేత్ । అంగుష్ఠావంతరావేశ్య తజః
న్యతజఃనీంతతః ॥ ౬౭౦ ॥ కనిష్ఠికాంగుళీమన్య కనిష్ఠాంగుళి నానహా ।
ఉభావకూర్పరాసమ్యగ్యోజయేత్పద్మముద్రికా ॥ ౬౭౧ ॥ అంగుష్ఠే ద్వే

→* సురభిముద్రా *←

కనిష్ఠే ద్వే తథాస్యాత్తజఃనీదవయే । మధ్యమాండక్షిణకరే నామికాం
చతథేతరమ్ ॥ ౬౭౨ ॥ శ్లిష్ఠ్వాప్రసారయేద్బృహ్మనూరయోరుభయోర
పి । జ్ఞేయాసురభిముద్రాసా యాగద్రవ్య విశోధినీ ॥ ౬౭౩ ॥ ప్రత్యంగు

→* ధూపముద్రా, *←

భికనిష్ఠాదిహవ్యపర్యపరిసంహరేత్ । అంగుష్ఠేనస్పృశేద్బృహ్మతజః
న్యగ్గింతతఃపరమ్ ॥ ౬౭౪ ॥ ధూపాంధధూపవద్ధస్తా ప్రభాతుత్యా పి
సారయేత్ । ధూపాభిధానాముదైక్రిషా దీపముద్రామితశ్శ్రుణు ॥ ౬౭౫ ॥

→* దీపముద్రా *←

అగ్నిస్థాపికారముద్రావ నిబధ్యచతురంగుళిః । విస్మయ తజఃనీమగ్రే
దీపస్యఖలుదళయేత్ ॥ ౬౭౬ ॥ కథితా దీపముదైక్రిషా యోగముద్రా

→* యోగముద్రా *←

మితశ్శ్రుణు । నాభేరథస్తాద్విస్యస్య సవ్యంకరతలంపునః ॥ ౬౭౭ ॥ ఉత్తా
సమితరంతద్విస్య సేతూరమీదృశమ్ । ఇయంతుయోగముద్రాస్యాత్

→* గాగ్రముద్రా *←

ముద్రాంగ్రాసాహ్వయాంశ్శ్రుణు ॥ ౬౭౮ ॥ అనామికామధ్యమయోర
ంగుష్ఠాంగుళసంగతిః । ఆహుతిగాగ్రముద్రాస్యాత్ హూమే హోతా
హుతామతా ॥ ౬౭౯ ॥ సర్వేషామంగుళాగాతా మేకత్రీణుసం

→* మహతీగాగ్రముద్రా *←

గతిః । మహతీగాగ్రముదైక్రిషా పరమాన్ననివేదనే ॥ ౬౮౦ ॥ భోజనే

→→* అంజలిః *←←

చప్రయోక్తవ్యాంముదామన్యామితశ్శృణు అంగుష్ఠాద్వంగుళీస్సర్వా
స్సంస్పృశేదతరైస్తథా || ౬౮౧ || అన్యోన్యం మణిబంధౌచ ముదై
షాంజలిసంజ్ఞికా । సర్వేషామపి మూర్తీనాం దశకనీయా విశేషతః ||
౬౮౨ || ఈషడ్వికసితాంగుల్యాదేవావాహనమాచరేత్ | అంజలిస్తేష్వ

→→* ముద్రావికారః *←←

కహస్తేనపరవక్త్రాధిముఖ్యతః || ౬౮౩ || ఏషాన్వాతంత్య్రముద్రాన్వాద
భయాభ్యాచసాభవేత్ | ధానముద్రాచసాబ్రహ్మన్సార్థనావత్సవేత్

→→* పార్థనాముద్రా *←←

ధునా || ౬౮౪ || మణిబంధస్య గంధోగస్తవంజల్యాం యత్రహీయతే |
సాజ్ఞేయాప్రార్థనాముద్రా తయాసాన్నిధ్యయాచనమ్ || ౬౮౫ || జ
లాంజలిశ్చాఘ్నదానం జలేనాత్మాభిషేచనం | సర్వంపార్థనయా కు
ర్యాత్ ధారాదానంవిశేషతః || ౬౮౬ || అంగుష్ఠతలజలీయోగోజ్జ్ఞాన
ముద్రాపక్షీర్ణితా । న్యాసముద్రాపిసైవన్యాస్తత్సన్యాన్యం తయాచ
రేత్ || ౬౮౭ || ముద్రావికారా బహవః కింబహూక్త్యా చతుర్ముఖ |
సర్వమంజలినాకుర్యాద్దాహిసర్వప్రియావహః || ౬౮౮ || యోగాధ్య
యమిమంయస్తు శృణోతిపతలేచయః | సోపిమత్పదమన్వేతి సత్యముక్తం
చతుర్ముఖ || ... || ౬౮౯ ||

ఇతి శ్రీపాంచరాత్రే శ్రీవిష్ణుతిలకే బ్రహ్మపదేశే యోగా

ధ్యాయోనామ చతుర్థోధ్యాయ స్సమాప్తః.

అథ పంచమాధ్యాయ ప్రారంభః.

→→* పుణ్యాహవిధిః *←←

పుణ్యాహవిధింవక్ష్యే శృణ్వేనంపద్నసంభవ । ప్రతౌత్వపాణిపా
దౌచ ఉత్తర్యంవేష్టయేత్కాచా || ౧ || *మృదుద్వాదశమృత్పూర్ణిఃపవి
త్రం కరయోధకరన్ | త్రిరాచమ్యోపవీత్యేవ*ఆచామత్రయ మాచ

→* స స్త్ర ధ ర ణ మ *

రేత్ ॥౨॥ ప్రసంగాదత్రవత్సోమివస్త్రాదీనాంవిధింక్రమాత్ । సవ్యం
కటింసమారభ్య పాదక్షిణ్యేనవేష్టయేత్ ॥౩॥ పురతస్సాన్యచ్ఛతుషా-
చ్ఛః పృష్ఠతఃైకకచ్ఛవాక్ । నైవేషైలే తథాబ్రాహ్మే పంచక
చ్ఛభవేన్నరః॥అభ్యంగేమైధునేతౌరేవిష్ణుశాఖాంవిసర్జనే । చతు
ష్ఠచ్ఛభవేద్బ్రహ్మస్మితోనగ్నఉదీతః॥౪॥ ప్రేతకర్మణ్యేకవాసాస్సోత్త

→* ఉత్తరీయమ్ *

రీయఃపరత్రేచేత్ । అభ్యంగేచతథాతౌరే నోత్తరీయప్రశస్యతే ॥౬॥
దేవార్చనాయాంయోగేచ జపిత్సాధ్యాయకర్మణి । ఉత్తరీయంద్విజై
ర్ధార్యముపవీతవదబ్జజ ॥౭॥ ఉర్నజనేమలాదీనాం మైథునేదం తథా
వనే । ఉత్తర్యంమస్తకేధార్యంశయ్యాంశయశేతథా ॥౮॥ పరిద
క్షితాదిష్వస్యత్ర కటానుత్తర్య ధారణమ్ । వృతస్య శవదాహంతం

→* ఉర్ధ్వపుంట్యః *

నోఽభ్యంపుంట్యునుతమమ ॥౯॥ ఆసపిండ్యంతుదాహవి సహాద్రామ
తాబ్జజ । ఇతఃపరత్రపుంట్యాని సహరిద్రాణిధారయేత్ ॥ ౧౦ ॥ దైవ

→* పవిత్రీమ్ *

మానుషయజ్ఞేషు పవిత్రైకరయోర్మత । పంచకాలవిధౌధార్యంపక్షిణే
నామికాతలే ॥౧౧॥ విష్ణుతోత్సర్జనేధార్యముత్తర్యాంతేచతుర్ముఖ
త్యైతనేపాదకరయోర్గండూషేదంతథావసే ॥ ౧౨ ॥ సప్యేతరేకర్మ
మూలేపవిత్రంధారయేన్నరః । అభ్యంగేమైధునేతౌరేపవిత్రంతువిస
ర్జయేత్ ॥౧౩॥ ఏకమేవ పవిత్రంస్యాత్ ప్రైత్యకేపీతకర్మణి । దేవ

→* ఆచమనం *

యజ్ఞేహస్వత్రకుర్యాదాచమనత్రయమ్ ॥౧౪॥ ఆచావంతేచకర్వీతమ
ధుపర్కే-సకృత్సకృత్ । పూజాయాంబ్రహ్మయజ్ఞాదౌ యోగేశాగ్ధేచ
మైథునే ॥౧౫॥ మాంజీయజ్ఞోపవీతాది ధారణేభోజనేతథా । ఆద్యం
తయోద్విరాచామేత్ దేవయజ్ఞాదిపంచసు॥౧౬॥స్నానేసంధ్యాజపే

దంతభావపేపుంబ్రధారణే । ప్రదక్షిణేప్రణామేచ దానేస్వాధ్యాయక
ర్మణి ॥౧౭॥ ఆదాకుర్యాద్విరాచామం సకృదంతేచతుర్ముఖ । అభ్యం
గేసపనస్నానే మలమూత్రవిసజ్జానే ॥౧౮॥ అంతేకుర్యాద్విరాచామ
మాదానాచమనంస్తృతమ్ । ఫలతాంబూలభక్ష్యాణాం భక్షణేకమలా

➤❖ యజ్ఞసూత్రమ్ ❖➤

సన ॥౧౯॥ ఆచామో నైవకర్తవ్యో యజ్ఞసూత్రవిధింశృణు ॥ రజ్జుత్ర
యోబ్రహ్మచారీ వానప్రస్థోగృహీతథా ॥౨౦॥ షడృజ్జుకథితోబ్రహ్మంశ్చ
తూరజ్జుత్రభేదే ॥ రజ్జుత్రయోభవేత్సూత్రః నీరజ్జుర్వా యతిభః
వేత్ ॥౨౧॥ నిత్యకర్తవ్యదైవంచదూనుషంపాంచకాలికమ్ ॥ ఉపవీత్యేవకుర్వీత
పారేతంపైతృకంతథా ॥౨౨॥ పౌషీనావీతికుర్వీత మైథునేషోరకర్మ
ణి । నివీతీపృథ్వీభ్యంఽగ్నేవీతికమలాసన ॥౨౩॥ ధారయేద్దక్షిణేకశ్లే
యజ్ఞసూత్రంఽవీతవత్ । మలమూత్రవిసర్జేషు స్వావస్థతోపవీతవత్ ॥

➤❖ పుణ్యాహవిధిః ❖➤

వాసుదేవాఖ్యపుణ్యాహం వాచయేద్దేవసన్నిధౌ । మానుషంయఃపు
ణ్యాహం మందిరంకూన్యతాం వ్రజేత్ ॥ ౨౪ ॥ తద్వాసుదేవ పుణ్యా
హంశృణువత్స్యే చతుర్ముఖ । దేవాయతనమాసాద్య యద్వాయాగమ
హింగురుః ॥౨౫॥ గౌమయాలేపి తేదేశే బ్రుహ్మదావాసనేస్వయమ్ ।
యాగసంభారసహితః పౌర్ణిక్కుఖోపక్తుఖోధవా ॥౨౬॥ ఆసీనస్సప్తస్తి
కేపద్మేపౌర్ణిక్వాయామత్రయంవరేత్ । పూర్వోక్తవర్తకానా బ్రహ్మక్
భూతశుద్ధిసమాచరేత్ ॥౨౭॥ తతస్సంకల్ప్య పుణ్యాహం తిలవీహి
యవాత్మకైః । చతురణశాత్కంఽర్చ్యం విభిక్ష్యేత్సవిద్యయా ॥౨౮॥ పృ

➤❖ పంచోపనిషదః ❖➤

సం గాఢస్రవణ్యోమి పంచోపనిషదోవిధే । ఓంకార ముద్ధరేత్పూర్వం
యవగ్నేషస్త్వచుమనుమ్ ॥౩౦॥ అచాంచతురణశతమంబిందుంచతతఉద్ధ
రేత్ । నతింపరంచతుర్భుజ పరమేస్థ్యాత్మనామని ॥౩౧॥ చతుర్థిం
చనతించాధ ఉద్ధరేత్ప్రభమోమనుః । ప్రణవం పూర్వముద్ధృత్యయవ

గ్రాదిద్వితీయకమ్ || ౩౨ || బిందువతిసముద్భృత్య చతుర్థీంచపరస్య
చ | పురుషాత్త చతుర్థీంచ నత్యంతంసమ్యగుద్ధరేత్ || ౩౩ || ఏషద్వితీ
యోమంత్రస్సాన్యత్ పురుషాభ్యశ్చతుర్ముఖితఃప్రణవముద్భృత్యయవ
గ్గస్యద్వితీయకమ్ || ౩౪ || అచాంద్వితీయ్యం బిందుంచ నతింపరచతుర్థీ
కమ్ | విశ్వాత్సనశ్చతుర్థీంచనతింవిశ్వాహ్వయోమనుః || ౩౫ || ఆచా
న్యాత్ప్రగ్విధారోయవగ్గాణత్ప్రతీయకమ్ | అచాంద్వితీయంబిందుం
చనతింపరచతుర్థీకమ్ || ౩౬ || సరాన్వత్సనశ్చతుర్థీంచ నత్యంతంసమ్య
గుద్ధరేత్ | సర్వమంత్రాహ్వయశ్చైషః పంచమోయంమనుర్విధేః || ౩౭ ||
ప్రణవంపూర్వముద్భృత్య యవగ్గేతుస్యచతుర్థీకమ్ | సర్వద్వితీయంబిందుం
చనతింపరచతుర్థీకమ్ || ౩౮ || నివృత్త్యాత్త చతుర్థీంచ నతౌచాపిసము
ద్భృతే | నివృత్తిసంజ్ఞో మంత్రోయం తురీయసికమలాసన || ౩౯ || పం
చాపనిషదోమంత్రాః మహాపాతకనాశనాః | ఉపాసంతేసంభక్త్యా
పంచరాత్రపరాయణాః || ౪౦ || కణికాయాంకుంభమేకం శుద్ధపుష్కర
పూరితమ్ | కూనాపిధానపత్రాభ్యం తంతువేష్టనవేష్టితమ్ || ౪౧ || పా
గగ్రాస్త్రీణాదభేదమన్యసేత్పురుషవిద్యయా | పాగ్రాగ్రానుదగగ్రాం
శ్చసాగ్రాదిహుదత్పవస్తి || ౪౨ || పరిస్త్రీకుశాన్పశ్చాదఘ్నాది పరి
కల్పయేత్ | యోగపీఠంతుసంకల్పకలశాథోమహితే || ౪౩ || తత
స్సుదశానందేనం కలశేహృదయాంబుజాత్ | సౌదశాన పడణేన
అగచ్ఛపదశోభివా || ౪౪ || ఆవాహ్యముద్రాంసందృశ్య భోగైరఘ్నా
దిభిర్యజేత్ | నివేద్యచ తతోమంత్రం ద్వాదశాక్షరసంజ్ఞితమ్ || ౪౫ ||
జప్తావవిత్రిమంత్రంచఋత్విజప్త్రిపదామనుమ్ | బ్రూయుసి పుణ్యా
హశబ్దాంతంప్రణవాదితచాగురుః || ౪౬ || సౌదశానపడణంతం జపే
దప్తోత్తరంశతమ్ | తతస్తువాసుదేవాదిచత్వారోభగవన్తయః || ౪౭ ||
తన్నామకీర్తనంకుర్యాత్ ప్రణవాదిచతుర్ముఖ | ప్రకృతిం బ్రహ్మచాత్మా
నంజపేత్పశ్యన్విపస్వయమ్ || ౪౮ || ప్రణవంపూర్వముద్భృత్య చతుర్విధ
పదస్యచ | సర్వజ్ఞసర్వేశ్వరయోః సర్వదశిపదస్యచ || ౪౯ || సమృద్ధిప

దమస్యాధవశినఃప్రథమామపి | స్వాత్మశబ్దజ్ఞియ్యం చారాధయత్ప్రథ
మామథ || అన్యూచాదేరసంతస్యప్రథమోద్ధారమావరేత్ | పీతశబ్దందురి
భయ కోధస్యప్రథమామపి || ౫౧ || సిద్ధోషప్రథమాంపశ్చాత్ నిరపధిస్తప
దస్యచ | ప్రథమాంభగవచ్చబ్రహ్మమాంచసముద్ధరేత్ || ౫౨ || దీర్ఘా
యుర స్త్వితితతోమస్త్రమేనం జపేత్సుధీః | శివం పానీయ మ స్త్విత
ఉద్ధృత్యతదనంతరమ్ || ౫౩ || శివంపానీయమిత్యక్త్వాభగవద్వాసుదే
వయోః | ప్రథమాంచ సముద్ధృత్యకరోత్స్వితితోజపేత్ || ౫౪ || అక్ష
తైరక్షతంచాస్తుచాక్షతంపునరుద్ధరేత్ | అరోగంకుశలంచేతిభగవద్వా
సుదేవయోః || ౫౫ || కరోత్స్వితినముద్ధృత్య తతస్సుమనసోపిచ | సౌ
మనస్యమితిప్రొక్త్వాచోద్ధరేద స్త్వితక్రియామ్ || ౫౬ || ఉద్ధరేత్సుమన
ష్టస్థింభగవద్వాసుదేవయోః | ప్రథమాంతత ఉద్ధృత్య కరోత్స్వితితతః
పరమ్ || ౫౭ || మూర్తీనాంవక్ష్యమాణానాం ప్రథమాం తారఫూర్వి
కామ్ | ఉద్ధరే దేవగతిత్వపిమూర్తీపదాత్పుగా || ౫౮ || భగవత్ప్ర
థమోద్ధారస్తయోమౌఢ్యేచతుర్ముఖ | వాసుదేవాదిచత్వార ఇమే
మంత్రేష్వరావిధే || ౫౯ || తతఃప్రణవ ముద్ధృత్య భగవత్ప్రథమాం
తతః | మూర్తీనాంవక్ష్యమాణానాంప్రథమాంచసముద్ధరేత్ || ౬౦ || నర్థ
తామితిచోద్ధారోమంత్రాంతేకమలాసన | వాసుదేవాదిచత్వారిపు
రుషస్సత్యవచ || ౬౧ || అచ్యుతశ్చిశ్వనంతశ్చమూర్తయోష్టావిహే
రితాః | ఏతేషాంమంత్రజాపశ్చపశ్చాత్తదవధారయ || ౬౨ || పూర్వ
వన్మాతీశబ్దాంతముద్ధృత్యతదనంతరమ్ | క్రియతామితిచోద్ధార స్త్వ
ష్టానాంచజపంచరేత్ || ౬౩ || మూర్తీమంత్రాంతముద్ధృత్య పూర్వప
తకమలాసన | శాన్తిర స్త్వితచోద్ధృత్యమంత్రజాపగ పురాయణా ||
ఓం పూర్వాస్సకలాగాధాః వక్ష్యమాణాజపేత్సుధీః | ఓం-పవిత్రం భగ
వానస్తువాసుదేవగిపరాత్పరమ్ || ౬౪ || తథాగర్భ-షణ్ణోదేవగి పవి
త్రంపరమోమహాత్మా | ప్రద్యుమ్నోస్తుపవిత్రంవై సాక్షీవిశ్వస్యసామ్య
తమ్ || ౬౫ || పవిత్రమనిరుద్ధోస్తువిశ్వతాత్రాజగత్పతిః | శుద్ధయే వా

సుదేవోస్తు లాంగలీ శుద్ధయేతథా ॥ ౬౭ ॥ ప్రద్యుష్న శుద్ధయేచా
స్తు అనిరుద్ధోస్తు శుద్ధయే । పురుషశుద్ధయేచాస్తు సత్యశ్చాస్తు విశుద్ధ
యే ॥ ౬౮ ॥ అద్యుతశుద్ధయేచాస్తు అనన్తశ్చాస్తుశుద్ధయే । * శుద్ధ
యేచాస్తుగోవిందః ॥ శుద్ధయేస్తు సదాదేవగి కేశవగి క్లేశసూదనః ॥
౬౯ ॥ నారాయణోస్తు విశ్వేశశుద్ధయే సర్వకర్మణు । మాధవశుద్ధ
యేచాస్తు సర్వలూక హితేరతః ॥ ౭౦ ॥ శుద్ధయేచాస్తుగోవిందః పర
మాత్మాసనాతనః । శుద్ధయేస్తు మహావిష్ణు శుద్ధయే మధుసూదనః ॥
౭౧ ॥ త్రివిక్రమో మహామాయ శుద్ధయే వామనస్తథా । శ్రీధర
శుద్ధయేచాస్తు హృషీకేశోస్తు శుద్ధయే ॥ ౭౨ ॥ శుద్ధయే పద్మనాభో
స్తుతథాదామోదరగిప్రభుః । వినాత్మాశుద్ధయేచాస్తుకూర్మాత్మాచా
స్తుశుద్ధయే ॥ ౭౩ ॥ శుద్ధయేస్తువరాహోత్సాహస్సంహత్సాస్తుశుద్ధయే । శు
ద్ధయేవామనాత్మాస్తురామాత్మాచాస్తుశుద్ధయే ॥ ౭౪ ॥ తథాదాశరథీరా
మశుద్ధయేస్తుసదాహరిః । కృష్ణోస్తు శుద్ధయేశోరి బలరామోస్తుశుద్ధ
యే ॥ ౭౫ ॥ శుద్ధయేస్తుమహామాయః కలీ-విష్ణుస్సనాతనః । శుద్ధయేప
ద్మనాభాదిమూర్తయోవిభవస్తథా ॥ ౭౬ ॥ పద్మనాభోద్భువోనన్తశ్చ
క్రీశోమధుసూదనః । విద్యాధిదేవః కపిలోవిశ్వరూపోవిహంగవః ॥ ౭౭ ॥
క్రోధాత్మా బడచావక్త్రోధమోవాగీశ్వరస్తథా । ఏకాణకవాస్త
శ్శాయీచ తథాకమతరూపధృల్ ॥ ౭౮ ॥ వరాచలపి సృసింహశ్చా
ప్యమృతాహరణప్రభుః । శ్రీవతిదీప్యదేహశ్చకాంతశ్చామృతధారకః ॥
రాహుజిత్రా-లనేమిఘ్నగి పారిజాతహరోమహా ॥ లోకనాథోస్తు
శాంతాత్మాదత్తాత్రేయోమహాప్రభుః ॥ ౮౦ ॥ స్యగోధశాయీభగవా
నేకశృంగస్తనస్తథా । దేవోవామనరూపోస్తుసర్వవ్యాపీ త్రివిక్రమః ॥
సరనారాయణోచైవహలీకృష్ణస్తదైవచ । జ్వలత్పరశుధృగ్రామోరామ
శ్చాన్యోధనుధఃకరః ॥ ౮౧ ॥ వేదవిద్భగవాన్కలీ-పాతాళశయనగిప్ర
భుః । అష్టత్రింశాదశమేదేవా శుద్ధయేలోకపావనాః ॥ ౮౩ ॥ దేవ్యాగ్నిః
యాదయస్సంతుశుద్ధయేవిష్ణువల్లభాః । సర్వత్ర రక్షణేసంతు చకా

ద్యాయుఃసమాతమయః॥౧౮॥ శుద్ధయేచాస్తవసంతాత్తా సహస్రఫణవా
 న్బలీ । శుద్ధయేవై సతేయోస్తుపక్షి రాజోమహాయశాః ॥ ౧౯॥ శుద్ధయే
 స్తుగణాధ్యక్షో విష్వక్సనగి ప్రతాపవా । ద్వారపా ససంతుచండా
 ద్యావిప్రభవాంతాశ్చసర్వదా ॥౨౦॥ ఇంద్రోద్యాన్యంకరాంతాశ్చశు
 ద్ధయేసంతులకపాః । కుముదాద్యాశ్చభూతేశా శ్శుద్ధయేసంతుసర్వ
 దా ॥ ౨౧॥ శుద్ధయేసనకాద్యాశ్చయోగినోఽముషయస్తథా । న్యూనా
 ధికానాం సర్వేషాం శుద్ధయే భగవాన్ప్రభుః । శంఖచక్రగదావద్వ
 యుక్తస్సర్వైశ్వరేశ్వరః ॥౨౨॥ నారాయణస్సరేశానఃకర్మణాంపూ
 రణాయచ । పరాత్పరస్యరూపస్య పరస్యపరమాత్మనః ॥ ౨౩॥ ప్రతి
 మానాంచదివ్యానాం స్థితానాంపరిశుద్ధయే । ప్రాసాదగోపురాదీనాం
 ప్రాకారాణాంచశుద్ధయే ॥ ౨౪॥ విభోజకప్రమాణస్య యాగస్థానస్య
 శుద్ధయే । యాగోపకరణానాంచశుద్ధయేయాగకర్మణామ్ ॥ ౨౫॥ రా
 జ్ఞోజనపదస్యాపి విభోజకేత్రనివాసినిః । వణానాంబ్రాహ్మణాదీనాం
 తత్తదాశ్రమవాసినిమ్ ॥ ౨౬॥ వేదశాస్త్రాగమజ్ఞానాంత్రతస్థానాం
 శుభాత్మనామ్ । పంచకాలవిధిజ్ఞానాం పాంచరాత్రతాత్మనామ్ ॥ ౨౭॥
 ఆచార్యదేశికాదీనా మృత్విజాంపరిచారిణామ్ । వైష్ణవానాంవిశేషేణ
 వరత్రహితమిచ్ఛతామ్ ॥ ౨౮॥ పుత్రమిత్రకళత్రాణాందాసాదీనాం
 గవామపి । స్వస్తిరస్తుశుభంచాస్తుశాంతిరస్తుపునఃపునః ॥ ౨౯॥ అవిఘ్న
 మనిశంచాస్తుదీఘమాయుష్యమస్తువై । సమాహిత మనశ్చాస్తుసమ్ప
 దశ్చోత్తరోత్తరమ్ ॥ ౩౦॥ వైష్ణవా భగవద్భక్తా హృత్సమాహితతే
 జసః । ఏకాంతినోమహత్తానస్స వేదభాగవతాస్తథా ॥ ఓంభూస్సవస్తి
 భువస్సవస్తిమవస్సవస్తిచవై మహాః । జనస్సవస్తితపస్సవస్తిసత్యంస
 స్తితపోమతి ॥ ౩౧॥ ఏతత్పుణ్యాహముద్దిష్టం విష్ణోర్యాగాది కర్మ
 సు । ఏతన్మంత్రజలై రేవ ప్రోక్షణంశుద్ధిరుచ్యతే ॥ ౩౨॥ సౌదశేన
 షడణేనకూర్చాశ్చత్తదలైర్గురుః । ప్రోక్షయేత్సుభసలివైర్యత్రయ
 త్రగురోమతిః ॥ ౩౩॥ తతఃకవాటముద్భుట్యమంత్రన్యాసపురస్కరం

అధివాసోభవేత్కూచే యద్వాస్య తాంస్యదర్శణే । ద్వారతో

➤➤* స్నపనమంటవమ్, *➤➤

రణసంయుక్తం ముక్తాదామాద్యలంకృతమ్ ॥ ౧౧౬ ॥ దభమాలాది
సహితం మంటపంకారయేత్పుథక్ । స్నపనం కారయేత్తత్ర యద్వా
పూర్వంవినిమితే ॥ ౧౧౭ ॥ తన్తద్ధ్యేకల్పయేద్వేది ముపానాదినమస్వి
తామ్ । తదూర్ధ్వం చతురశ్రం వాన్యత్తం వలయకల్పనమ్ ॥ ౧౧౮ ॥ తత్రా
ధారమహింకుర్యాత్కుంభస్య చతుగానన । మృన్తయాదిషు బింబేషు బ
హిర్యేదిం ప్రకల్పయేత్ ॥ ౧౧౯ ॥ ఏక బేరేతు న బహిస్సాన్య న వేది ప్రకల్పనం ।
తోరణాదినకతవ్యమేక బేరే చతుర్ముఖ ॥ ౧౨౦ ॥ గ్రహాచాక్ష్మపనే
తద్వత్స్నపనం కర్మాశస్యతే । గోమయేనానులిప్త్యేనాం రంకవల్యాపిశో
భయేత్ ॥ ౧౨౧ ॥ జలదోగ్రీణీంతదిశానేదక్షిణేస్సాన్యభజనమ్ । దేవస్న
పనయోగ్యాని ద్రవ్యాణ్యపి వినిష్ఠిపేత్ ॥ ౧౨౨ ॥ కలశాస్పదసిద్ధ్యథం

➤➤* సూత్రపాఠనమ్, *➤➤

వేద్యాం సూత్రాణి పాతయేత్ । చందనాద్రాణి సూత్రాణి షట్పూ
ర్వగ్రాణి విన్యసేత్ ॥ ౧౨౩ ॥ ఉదగ్రాణితావంతి పదానాం పంచవిం
శతా । మధ్యేన చ పదాన్యష్టాదిక్షు శేషాణి మాజకయేత్ ॥ ౧౨౪ ॥ కుర్యా

➤➤* ధాన్య పీఠమ్, *➤➤

త్ప్రతిపదం ధాన్యపీఠికాం విధివత్త్వేనా । పీఠిహిణా మాఢకన్యస్యత
ణ్ణులంతు తదధికమ్ ॥ ౧౨౫ ॥ తిలమాసంతదధంస్యా ద్వీహేరూ
ధ్వంతు తండులమ్ । తిలంతదుపరిబ్రహ్మ వస్త్రంస్యాదంతరేతరైః ॥
పీఠికామేవ మాకల్ప్యప్రతిపీఠితకపరమ్ । ద్వేద్యద్వకుశాగ్రావిన్యస్య క
లశాధాన్యరూపి ॥ ౧౨౬ ॥ సావర్ణా రాజతాంస్తామ్రీ సలాభే
మృన్తయానపి । ఛిద్రాదిరహితాశుద్ధాక్ స్వనవంతగిపుథకృథక్ ॥
దోరణాంబుపూరణేయోగ్యాక్ష్మిపేత్స్పదశస్వయమ్ । ప్రత్యేత్య మృ

➤➤* కలశాధివాసః, *➤➤

న్తయాన్కుంభాకతంతుభిరేష్టయేత్పుథక్ ॥ ౧౨౭ ॥ కలశాస్పదమే

దిన్యాః పశ్యమే ధాన్యరాశిషుపుణ్యాహవోక్షితానుభాన్యసేద్య
భేష్ట్యభోముఖాః ॥ ౧౩౦ ॥ తారేణతేమాముపరిపరమేస్థ్యాత్మవిద్య
యా । త్రిదభావవిన్యసేద్యహ్మకాపాజ్ఞుఖస్సగురుస్సవ్యయమ్ ॥
పోక్షయేదఘృతోయేనకుంభాన్సురుషవిద్యయా । అక్షతాన్విశ్వమత్రే
ణవికిరేతైషుదేశికః ॥ ౧౩౧ ॥ నివృత్తిమంత్రేణాత్మానా కృత్యాకుం

➤* అగ్నికార్యమ్ *➤

భావతతగిపరమ్ । అగ్నింసంసాద్యవిధివదస్తోత్తరశతాహుతిః ॥ ౧౩౨ ॥
విష్ణుగాయత్ర్యాశ్చేన హుత్యాసమాప్తమాచరేత్ । స్నపనాహోణి
వస్తూని సంపాతాశ్చేనసేచయేత్ ॥ ఆరాధ్యమూర్తిమంత్రైస్తైః కుం
భేష్టంబుప్రపూరయేత్ । ఉద్భృత్యకలశాన్సర్వాన్ సర్వమంత్రేణదేశి
కః ॥ ౧౩౫ ॥ కలశాన్పదమేచిన్యాకుం ధాన్యరాశిషు నిక్షిపేత్ । ఆమక
ర్పూరమలయసుగంధతోదమశ్రితైః ॥ ౧౩౬ ॥ అంబుభిగిప్రూరయేతుం

➤* కుంభ పూరణమ్. *➤

భావ విద్యయావత్సమాణయా । వాసుదేవాఖ్యమంత్రేణబాగ్నిహ్మకమ్ ।
ఘ్నంచపూరయేత్ ॥ ౧౩౭ ॥ బ్రాహ్మేంద్రేపారుషోమంత్ర ససత్ససంజ్ఞ
స్తుదక్షిణే । అచ్యుతఃపశ్యమేకుంభఅనంతస్సాన్యత్తదుత్తరైః ॥ ౧౩౮ ॥ బ్రా
హ్మగ్నయేకేశవస్సాన్యత్ నైః ఋత్యాండిశిపర్జజ । నారాయణాహ్వయో
మంత్రో వాయూమాధవ ఈరితిః ॥ ౧౩౯ ॥ గోవిందవంత్రమీశానాది
ఘ్నపేషు చతుర్షవపి । విష్ణోదయస్తేచత్వారి ఆగ్నేయాది విదిత్సవపి ॥
శ్రీధరాద్యాప్తచత్వారి మంత్రేణాంబుపూరణే । ఏషాంమంత్రైర్బ్రా
హ్మసంజ్ఞైః కుంభా నాపూర్య నిక్షిపేత్ ॥ కుంభేష్ట్యేతేషు సర్వత్ర
సవరత్నానినిక్షిపేత్ । రుద్రైవపంచలోహాని మూర్తీనాంప్రతిమామపి ॥

➤* నవరత్నాని. *➤

ప్రసంగాదత్ర వత్సేమి నవరత్నానితచ్ఛృణు । మాణిక్య సర్పరాగే
దేవే నిలంబజ్రంచ మాక్తికమ్ ॥ ౧౪౩ ॥ పుష్కరాగపివాళేవైచూ
ర్యమరతకౌషణీ । ఆసాత్యనవరత్నాని పంచలోహానివైశృణు ॥ ౧౪౪ ॥

❧❧❧* పంచలోహమ్, ❧❧❧

సువణంరజతంతామ్రంత్రృగికాంస్యంచతుర్ముఖఃపితాని పంచలోహాని కథితాఃతత్సంఖ్యణ ॥౧౦౫॥ అలాభేనర్వరత్నానాం పజ్రమేకం వినిశ్చిషేత్ । లోహానామప్యలాభేనస్యమేకంవినిశ్చిషేత్ ॥౧౦౬॥ ఏ వంద్రవ్యాధినిశ్చిష్యథాన్యపీతోపరిన్యనేత్ । విష్ణుగాయత్రీమంత్రేణ తత్సంఖ్యణచతుర్ముఖ ॥ ౧౦౭॥ సప్తభిః పంచభిర్వదావ దభైఃకూ

❧❧❧* కూర్పమ్, ❧❧❧

ర్వాన్వినిమిత్వా । అవాగగ్రాన్య సేత్తేదుకలశేమహాఘటే ॥౧౦౮॥ చతుర్వింశతిభిరభైః కృతంకూర్పమవాక్సిరః । కంఠదక్షంవినిశ్చిష్యన్యసేదశ్వత్థపల్లవాన్ ॥ ౧౦౯॥ శరావైకిలశాస్యాని చ్చాదయేచ్ఛక్రవిద్యయా । యువాసువాసావంత్రేణవస్త్రవేస్థనమాచరేత్ ॥ ౧౧౦॥ మూతిఃపై స్సాకమాసాద్య దేవమాదాయ దేశికః । స్నానపేద్యాం

❧❧❧* పుణ్యాహమ్, ❧❧❧

నివేశ్యాభ పుణ్యాహం వాచయేత్తతః ॥ ౧౧౧ ॥ తోషయిత్వాన్విజశేష్టాన్ పాణాయామమథాచరేత్ । ద్వారతోరణ కుంభానాంధ్వజానాం యజనం చరేత్ ॥ ౧౧౨ ॥ ద్రవణితే తూర్యఘోషే పూర్వసంసాధితైరతైః । యవంతంకలశాబ్రహ్మణసూలేన ద్వారశాహుతీః । ఆశ్వేన సరసూక్తైర చరుణాసోడశాహుతీః । పాత్రైగంపాతమానీయ కలశేఘనకృత్సక్యత్ ॥౧౧౩॥ సంసిచ్చచ్చక్రమంత్రేణయోగపీఠంప్రక

❧❧❧* అవాహనమ్, ❧❧❧

ల్పయేత్ । అవాహయేన్న సాకుంభే ద్వారశాక్షరవిద్యయా ॥౧౧౪॥ మూతికమంత్రైస్స పూర్వాక్త సత్తకనాన్యేఘదేశికః । అవాసోభ్యభ్యుత్

❧❧❧* అభిషేకః, ❧❧❧

జప్తాప్తి నివేద్యచ విశేషతః ॥ ౧౧౬॥ అభిషిక్తైఃకుచేవేశే శైలశుద్ధోదకాపధి । విష్ణువిభిక్ష్పకలవైరభిషేకగిరరాష్టభిః ॥౧౧౭॥ పురుషావైస్సతగిసుర్యాత్ గోవిందాంతైర్యథాక్రమమ్ । మహా కుంభాంబుభిఃకు

ర్యాదభిషేకంతతగిపరమ్ || ౧౫౮ || వేదాఁపతత్సముత్పత్తియుదేశికోమూ
లవిద్యయా | విద్యయాద్వాదశాక్షర్యాకారయేదభిషేచనమ్ || ౧౫౯ || అభి
షేకావసానేషు కూచఁగ్రి. ధింవిసజ్ఞయేత్ | భిత్వాతంతంతతఃకుం
భతోయైస్తమభిషేచయేత్ || ౧౬౦ || ప్రతికుంభాభిషేకంస్యాదంగసమ్మ
ర్జనాదికమ్ | ఉపస్నానంప్లోతవస్త్రముత్తర్యాదివిధారణమ్ || అఘ్నా
దిధూషదీపాంతంప్రతికుంభంగమాచరేత్ | మహాకుంభాభిషేకాంతే

➤➤* హరిద్రాన్నపనమ్ *➤➤

హరిద్రాన్నపనంచరేత్ || ౧౬౧ || నిత్యస్నపనవశ్రుంభమేకంవిన్యస్యోద్వ
జ | నిశాచూఢైస్సమాపూర్వక్రియంతత్రసభాజయేత్ || నిశాతన్జుల
యోఘ్చూఢం నిశాచూఢఁమదీర్యతై | కుంభమేనంసముద్భవ్యశ్రీసూ
క్తేనాభిషేచయేత్ || ౧౬౨ || తతఃప్రదక్షిణీకృత్సవత్వాస్త్రుత్వాగ్నిరూత్త
మః | సహస్రధారయాయద్వాకుంభతోయేనోద్వజ || ౧౬౩ || సంస్నా
ప్యనరసూక్తేన శేషంకర్తపురాయథా | ఆచామాచినివేద్యాంత మను
స్థాయితతఃపరమ్ || ౧౬౪ || అగ్నివారాధయేద్దేవం యాగపూర్వైశ్చ

➤➤* నవకలశన్నపనమ్ *➤➤

తుర్ముఖ | మధ్యమన్నపనంచర్చి యథావదవధారయ || ౧౬౫ || చంద
నాద్రాణిసూత్రాణి ప్రాగ్నిదగ్విదనానిచ | చత్వారిచత్వార్యాస్ఫ
ల్యనవకుంభాస్పదావహీ || ౧౬౬ || వాసుదేవం యజేన్మధ్యే విష్ణోవదీక

➤➤* పంచకలశః *➤➤

పరితోష్టసు | పూర్వచత్వరంకర్త జఘన్యమవధారయ || ౧౬౭ || కుం
భాస్పదేషునవసు ఆగ్నేయాదిచతుష్టయమ్ | సమ్మజ్యోతిష్టదేశేమకుం
భస్థాపనమాచరేత్ || ౧౬౮ || వాసుదేవంయజేత్ బ్రాహ్మే ప్రాగ్నిదామ
చతుష్టపి | విష్ణోవదయశ్చచత్వరగి పూర్వవద్ద్రవ్యపూరితమ్ || ౧౬౯ ||

➤➤* పంచగవ్యవిధిః *➤➤

పూరయేత్పంచగవ్యైర్వాతత్ప్రకారమిహోచ్యతే | పంచగవ్యానిగృ
హ్నియా స్సృజ్యప్రలేనూతనే శుభే || ౧౭౦ || కపిలాయాం జరా

యాంవా పంచగవ్యప్రశస్యతే । నార్తాయా నచగర్భాణ్యోనవృథా
యాఃకదాచన ॥౧౭౩॥ నావత్సయాడిపాదేయం ఛేనోర్మూత్రంశక
ద్వయమ్ । భూమిష్ఠం గోమయంఽగ్రాహ్యం సోష్ణంక్రిమ్యాద్యదూషి
తమ్ ॥౧౭౪॥ సీష్పిద్యసవ్యగృహ్ణీయా ద్దోమయస్యరసంపునః । సద్య
స్తప్తంఘృతంశుద్ధ మహారాతోషితందధి ॥౧౭౫॥ క్షీరంగ్రాహ్యమ
తప్తంచ దశాహం జన్తసరిపరమ్ । దధోద్విగుణమాఘారస్తస్తాత్తున్వి
గుణంపయః ॥౧౭౬॥ గోమూత్రం పద్మణంసోక్తం శకృద్ద్వారి చతుర్గు
ణమ్ । పరమేష్ఠీశక్తస్త్రంత్రోగోమూత్రస్యతుపౌరుషః ॥౧౭౭॥ విశ్వమ
న్ద్రోభవేద్దధో నివృత్తిస్సప్తిబోభవేత్ । పయసస్సర్వమంత్రస్సాస్యత్స
ర్వేషామష్టవణకమ్ ॥ ౧౭౮ ॥*విష్ణుగాయత్రాస్యగర్వగవ్యానిసహ
యోజయేత్ । ద్రోణమానంపంచగవ్యం న్యూనంచే దాసురంభవేత్ ॥
౧౭౯ ॥ గ్రహాచాస్మపనేనూనం ప్రస్థేనైవప్రకల్పయేత్ । ఏషంసం
యోజ్యగవ్యానిపరమేష్ఠ్యాఽభిఃక్రిమాత్ ॥౧౮౦॥ బ్రాహ్మదీసోమపర్యం
తకుంభస్థాపనమాచరేత్ । పరమేష్ఠీ భవేద్బ్రాహ్మే పురుషోమఘవ
ద్దిశి ॥౧౮౧॥ యామ్యకుంభేతువిశ్వాభ్యానివృత్తిపశ్చిమేభవేత్ । బౌత్త
రేకలశంసర్వం దేవతావాహనంతథా ॥౧౮౨॥ జపంచతద్వతుర్గీవిత

❧❧* పంచగవ్య ప్రోక్షణమ్ ❧❧

శేషంకర్తృపురాయథా । ప్రోక్షణేపంచగవ్యస్య ప్రమాణాద్యవధారయః ॥
౧౮౩ ॥ పంచగవ్యాని గృహ్ణీయా త్పూర్వవతిర్మలసన । గోమ
యేన సమంమూత్రం మూత్రమానం ఘృతంభవేత్ ॥ ౧౮౪ ॥ ఘృత
మానం దధిబ్రహ్మక దధిమానం భవేత్పయః । కరకేనయజేత్కుంభా
న్మోక్షణే సమ్భవేయది ॥ సంప్రోక్షణ విధానేన కర్తృజాలం ప్రశ

❧❧* పంచగవ్యప్రాశనమ్ ❧❧

స్యతే ॥ ౧౮౬ ॥ పంచగవ్యప్రాశనేతు ప్రమాణమవధారయ । గోమ
యేనసమంమూత్రం దధితద్ద్విగుణంభవేత్ ॥౧౮౭॥ సద్విశ్చతుర్గుణంత
స్తాత్త్రియ్యాషం పద్మణంతతః । ప్రాశనే పంచగవ్యానాం ప్రమాణమి

దమ్బజః॥౧౮౨॥తండులాదిమ ధాన్యేషు చతస్సఃపాగ్రదక్ స్తతః॥
 రేఖాస్తదానవపదీ కోణస్థానానిమాజయేత్ ॥౧౮౩॥ బ్రహ్మస్థానేప
 యోబ్రహ్మనైఋతాద్యాసుచతస్సృషు । దధిసప్తిశ్యకృత్కృత్త్రం పర
 మేష్ఠ్యాదిభిర్యజేత్ ॥౧౮౪॥ యోజయేద్విష్ణుగాయత్ర్యా పీత్వాపాపా
 ద్విమచ్యతే । ససంగాదుడితలబ్రహ్మన్నగ్నృచానమితశ్శృణు ॥౧౮౫॥

➤➤* అగ్నికార్యవిధిః *➤➤

అహి-తే దేవదేవశేనైవే ద్యాంతం యథావిధి । అగ్న్యగారంగురుః
 ప్రాప్య వ్యారేచండాసమచయేత్ ॥౧౮౬॥ అంతఃగి శ్రవిశ్యకుండస్యప
 శ్చిపి పాగ్జ్ఞుభోగురుః । ఉపవిశ్యాసనేశుద్ధే గౌమయేనాను తేప

➤➤* కుండధ్యానమ్ *➤➤

యే ॥౧౮౭॥ అసురాంతకచక్రాఖ్య విద్యయాకుండమబ్జజ । కుండం
 పుడరూపేణధ్యాయేత్తద్వశ్యమాణతః ॥౧౮౮॥ పాగ్చాన్తశిరస్సమా
 ఖాతం బాహుయుగ్మచ్యవస్థితమ్ । ఐశానాగ్నేయ కోణేతు జంఘ
 వాచవ్యనైఋతే ॥౧౮౯॥ ఉదరం కుండమిత్త్యుక్తం యోనిర్మోనిర్విధి
 యతి । ధ్యాత్వాసంకల్ప్య హోమాయుత్రణ్యాహమపివాచయేత్ ॥౧౯౦॥
 ఓహంభువనస్సువరితివోక్షణావోక్షణేతథా । అభ్యుక్షణంచకృత్వా
 భస్మత్తనోదక్షిణేభువి ॥౧౯౧॥ పుష్పాణివామే చాన్యాని హోమ
 ద్రవ్యాణినిక్షిపేత్ । స్వాంగేమన్త్రాక్షరాన్న స్యకుండోత్తరమహితలై॥

➤➤* పాత్రసాదనమ్ *➤➤

సర్వరదభావౌ పాగ్రగ్రాతేషు పాత్రాణిసాదయేత్ । ఆబ్యపాత్రం
 చస్తాలిం పాత్రాణిచప్రణీత్యపి ॥ ౧౯౨ ॥ సమిధశ్చన్యసేద్రధావౌ
 తంలావగిధీనపి । సుచింతస్త్రివంతథాదర్శివ్యవజనం మేక్షణంతథా॥
 ౨॥ శుష్క-కాష్ఠంచ ఘంటాంచ గంధద్రవ్యాణిచేతరత్ । ద్వంద్వశ

➤➤* కుండసంసారః *➤➤

స్తేవిశ్యస్య మూలమంత్రేణదేశికః ॥౨౦౧॥కుండమధ్యేలిఖేద్రేఖాదక్షి
 ణేత్తరావధి । తిస్రగిపాగ్నదనాఘాయ స్తావతీ రుదగాయతాః॥

లిఖేత్వా గాదిపూర్వాంతం శకలంతద్విసజయేత్ | కరద్వయచతు
ర్వక్త్రశుద్ధతోద్వేషోధయేత్ || ౨౦౩ || దభఃస్తంబద్వయేనాద్భిగ

➤➤* కుండమధ్యే ధ్యానవిధిః *➤➤

కుండేఘృక్షణమాచరేత్ | పర్యగ్ని కరణంకుర్యాత్కుండస్య కథము
ప్తిభిః || ౨౦౪ || భద్రాసనం కుండమధ్యే కల్పయేత్తదనంతరమ్ | ధ్యాయే
త్తత్రస్వయంలక్ష్మీం సర్వాలంకారభూషితామ్ || ౨౦౫ || సర్వాయ
వసంపూజామృతస్తాతాంవిచింతయేత్ | దేవంనారాయణం ధ్యాయే
త్సర్వలక్షణలక్ష్మితమ్ || ౨౦౬ || చతుర్భాహుంవిశాలాక్షం కోమలపీత
వాససమ్ | శంఖచక్రగదాపద్మశ్చతుర్భుజిఃకృతలక్షణమ్ || ౨౦౭ || పాణి
పాదతలాంభోజం శ్రీవత్సాంతతపతనమ్ | కాలమేఘనిభంశాంతచం
ద్రచింబనిభాననమ్ || ౨౦౮ || హారకేయూరవలయం కిరీటే నాగోభి
తమ్ | ధ్యాత్రైవంతాసమభ్యచ్య చింతయేత్సంగమంతయోః || ౨౦౯ || త

➤➤* అగ్న్యత్పదనమ్ *➤➤

త్సంగాదుత్థితంధ్యాయేదగ్నింవైష్ణవమబ్జజలఘోశేరర్కకాంతాదద్వా
దశాక్షరవిద్యయా || ౨౧౦ || మథితాగ్నిఃశోభత్రయోణాంగిహదగ్నిం
సమాహరేత్ | ఓంఘార్భువస్సువరితినర్వేషాంప్రోక్షణంచరేత్ || ౨౧౧ ||

➤➤* అగ్నిసప్తిస్తా *➤➤

తందివ్యాగ్నిమనోధ్యాత్వా చాగ్నిమంత్రంతతోజపేత్ | అగ్నిపద
సంయుక్తం చతుర్వారంజపేన్ననుమ్ || ౨౧౨ || కుండమధ్యేనిధాన్యాగ్ని
మావాహ్యభ్యచ్య దేశికః | అసురాంతకమంత్రేణచేదనాని వినీక్షేత్ ||
౨౧౩ || వాయుమంత్రేణకుండాగ్నిం వ్యజనేనప్రబోధయేత్ | కుండస్య

➤➤* పరిస్తరణమ్ *➤➤

పరితస్సయ్య గద్భిఃపరిసమాహయేత్ || ౨౧౪ || గ్రంథీకృతాగ్రద్యం
ద్వా పౌగుదగ్ధదనాకృతా | ఏకాదశపరాన్నంత్రై ర్వాజీవా
దిభిఃక్రమేత్ || ౨౧౫ || పౌగాది వితుసం ప్రిర్యద్రవ్యాగ్నోత్తరే
గురుః | ప్రణీతిపాత్రంనిక్షిప్య కారయేదంబు పూరితమ్ || ౨౧౬ || ప్రణీ

తిపాత్రానిషిష్య కారయే దమ్బుసూరితమ్ । అక్షతైస్తత్సమభ్యవ్యు-
దర్భయుగ్మవిన్మితమ్ ॥౨౧౭॥ పాదేశమాత్రంవిన్యస్యకూర్చంతస్త్రి-
క్షిభిగకుశైః । పవిత్రైస్తస్మాద్భాద్యప్రొక్షణం స్యపురస్తతః ॥౨౧౮॥
విన్యస్యతత్ప్రణీతంబు కూచేనసహదేశికః । యోజయేత్ప్రొక్షణ-
పాత్రై కూచేనోదజ్జముఖేనచ ॥౨౧౯॥ అంగుస్తానామికాభ్యోపచ-
త్తిరుత్పూయ తదంబునా । కూచేన ప్రొక్షయేత్పుర్యం సాదితాని
చతుర్ముఖ ॥ ౨౨౦ ॥ కూచేనసంస్పృశేత్తత్త న్నామోచ్చారణపూ-
ర్వకమ్ । ఉత్తానానితగకృత్వా ప్రొక్షయేత్ప్రొక్షణంబునా ॥౨౨౧॥
ప్రొక్ష్యాద్భిగ ప్రణీతాస్త సత్కృత్వక్రేతి మంత్రశః । పరిషిష్య పణీ

→→* ప్రణీతావాహనమ్. *←←

తాంచ శుద్ధతోయైః ప్రసూరయేత్ ॥ ౨౨౨ ॥ వాసుదేవం సమావా-
హ్య ప్రణీతాయాం సమచయేత్ । అగ్నిరైశానదిగ్భాగే స్థాపయే-
త్తాంకుశాసనై ॥౨౨౩॥ అగ్నేరక్షిణితగకూర్చే దధేద్వాదశనిర్మితైః

→→* బ్రహ్మ. *←←

చతుర్ముఖంభుజద్వంద్వం సాక్షమాంకమండలమ్ ॥౨౨౪॥ ఘైమా-
భంశక్తిసహితం బ్రహ్మగంతంవిచింతయేత్ । బ్రహ్మమంత్రేణతంత్రీ-
సమావాహ్యసమచయేత్ ॥౨౨౫॥ విష్ణుగాయత్రీస్థానీంప్రత్యక్ష్య

→→* చరుపాకః. *←←

ఖలుతుడులమ్ । నిక్షిప్త్యాచక్రమంత్రేణ విచక్రాభ్యేనవారిభిః ॥౨౨౬॥
సంక్షాల్పాశ్వశసుచక్రేణ శోధయిత్వాథ తండులాక్ । సూర్యచక్రాభ్య-
మంత్రేణ చుల్యామారోపయేచ్ఛతాం ॥౨౨౭॥ జ్వాలాచక్రాభ్యమం

→→* చరవః. *←←

త్రేణ వహ్నింజజ్వాలయేత్తతః । మహాసుదశనమంత్రేణ చరుశృవణ-
మాదరేత్ ॥౨౨౮॥ ఏవంచుల్యాంకేపలాన్నమాగ్నాన్నంసాయసాహ్వ-
యమ్ । గుడాన్నమితితాగ్నర్వాకశిపయేచ్ఛచతుర్విధాత్ ॥౨౨౯॥
అవతార్యచరూక్కుండ స్యోత్తరేవినివేశయేత్ । ద్రావిరం గాళితం

❧* ఆజ్యసంసారః. ❧

సర్పిరాజ్యపాత్రేనమాహరేత్ || ౨౩౦ || పశ్చితి కూర్చంతత్పాత్రేషద
గగ్రం నివేశయేత్ | అగ్నే రుత్తరతోఽగారాన్నిధాయోపరి పద్మ
జ || ౨౩౧ || తదాజ్యపాత్రంవిస్యస్య దర్భానాదీష్యదశయేత్ | విసర్జ
యిత్వాతాక్షదభాక్షా ద్వేదభాక్షగ్రీవతుర్ముఖ || ౨౩౨ || ద్వయాభ్యే
నైవమంత్రేణ ఘృతపాత్రేనివేశయేత్ | దభాక్షంపేదీప్తేనత్రిగిపగ్య
గ్నిసమాచరేత్ || ౨౩౩ || విసృజ్యదభాక్షంబంత దగ్నేరుద్వాసయే
దుదత్ | అంగారాన్యోజయేతుంబంధేఘృతస్థాలీంపురాన్యసేత్ || ౨౩౪ ||
అంగుష్ఠానామికాభ్యాంతతూర్వాశ్చేనకరయోద్వయోః || త్రిరుత్పాయ
పవిత్రస్యగ్రస్థివిస్రస్యశంబరమ్ || ౨౩౫ || ఉపస్పృశ్యప్రహృత్యాశ్చావా
జ్యంసురభి ముద్రయా | అమృతకృత్స్య తద్దళైశ్చస్త్రీర్ధాయా. శుశుక్ష
తేః || ౨౩౬ || అష్టాసుదిక్షుప్రేక్షదాదీ నావాహ్యభ్యచయేద్ధురుః | ఉష్ణో

❧* సుగ్ధివ సంసారః. ❧

దశేనప్రత్యౌ సుగ్ధిక్రికాపంచభిమతైః || ౨౩౭ || సుసర్జితేనకూర్చే
నమూలంమూలేనవైతయోః | మధ్యంమధ్యేన చతథా చాగ్రిమగ్నేణ
మాజయేత్ || ౨౩౮ || అశ్వానిష్ఠప్యతావచ్ఛిః శ్రీఘ్నోదీచ్యాం నిధా
యచ | కూర్వగ్నింధివిపుజ్యాశ్చాప్రహృత్యశ్చదనంతరమ్ || ౨౩౯ ||
స్రవేశాజ్యంసమాదాయ హిమద్రీప్యేమసేచయేత్ | చరుంసంస్థిచ్య
చాజ్యేన వామపాశ్వేనస్మృవంక్షిపేత్ || ౨౪౦ || అంగుష్ఠమధ్యచరమాం

❧* పరిధిచక్షేపణమ్. ❧

గుశనాహఃస్యధాక్రమమ్ | మధ్యదక్షిణవామేషు పాగ్రిగుదగ్విదనాంస్త
దా || ౨౪౧ || శ్రేగ్రీధరేణస్యసింహానహఃసగ్రివేణవైజపక్ష | పరిధిక్ష
త్రింశ్చసంస్థాప్య పగ్నిమంపరిధింతతః || ౨౪౨ || ఛందసామాదినాస్పృ
ష్ట్యాశ్చైతేనానాగ్నికోణయోః | అగ్నిశానాఖ్య మంత్రాభ్యా మా
ఘోరసమిధాపవి || ౨౪౩ || తత్తతోఽణేవిసిష్య చోధ్యాగ్నింశ్చతు
రానన | అదితేన్విత్వాదిమంత్రైః ప్రసువేత్యవసానికమ్ || ౨౪౪ || పరి

షిచ్చక్రమాద్యహింసా సమిధోముష్టిముద్రయా । గ్రహీత్వాపంచదశచ
హ్యేకతో గాఢ్యుతాన్యతాః ॥౨౪౫॥ పృజాపతింహృదాధ్యాయన్ము

➤➤* ఆఘారహేమామః. *➤➤

లేనజుహుయాత్సకృత్ । వామేకరతలేదభావేష్టితే శ్శుతభాజనమ్॥
౨౪౬॥నిధాయ దేశికశిష్యా దాఘాగాహుతి మాచరేత్ । స్మృతమాజ్యే
నసంపూర్వదక్షిణేనైవపాణిసా ॥౨౪౭॥ అగ్నేనైకముతమారగ్యైః
వావధ్యాజ్యధారయా । ప్రాజాపత్యేన మంత్రేణా విచ్ఛిన్నంహేమామ
మాచరేత్ ॥౨౪౮॥ ఆవాద్యున్నితక్షైం ద్రేణ హేమామంకుర్యాద్యథాపు

➤➤* ఆజ్యభాగః. *➤➤

రమ్ । ఆజ్యభాగంతతశిష్యుర్యాదాగ్నేయందక్షిణేనలె ॥౨౪౯॥ తతో
త్రరేతథాసౌమ్యం మధ్యేన్యాహృతిభిస్త్రీభిః । సకృద్ధృతే సమస్తాభిస్త

➤➤* అగ్నిధ్యానమ్. *➤➤

తోధ్యామేద్ధృతాశనమ్ ॥౨౫౦॥ ద్విశీమకంసప్తమాస్తం త్రిపాదంసప్త
జిహ్వకమ్ । వరదంశక్తిపాణించ చిభ్రాణంసుక్ష్మక్రమేరథా ॥౨౫౧॥

➤➤* జిహ్వ. *➤➤

అభీతిదంవర్తధరం వామేచాజ్యధరంకరే । సంలిజిహ్వస్సప్తవహ్నేర్వ
థావదవధారయ ॥ ౨౫౨॥ కాభిక రాభీసుమనా లోహితాధూమ్రీసం
జ్ఞితా । స్ఫులింగిసీవిశ్వరూపీ సప్తజిహ్వస్కిఖావతః ॥౨౫౩॥ కాశ్యా
స్థానం కుండమధ్యే కరాశ్యాః ప్రాద్విశిష్టితః । అగ్నికోణేస్తి సుమనా
లోహితావారుణీమతా ॥౨౫౪॥ ధూమ్రీయాస్తు స్థితిస్సౌమ్యే మారుతే
స్తిస్ఫులింగిని । విశ్వరూపీరసజ్ఞాయాః శంభుభాగేపదస్త్రుతమ్॥౨౫౫॥

➤➤* జిహ్వహేమామః. *➤➤

శాంతికర్తృణీసంసాగరే కాశ్యాంహేమామంసమాచరేత్ । విజయార్థం
కరాశ్యాంచ పుష్ట్యథాంసుమనస్సపి ॥౨౫౬॥ లోహితాయాంసశీకా
రేధూమ్రీయాంమారణాదిషు । సర్వసిద్ధ్యైస్ఫులింగిన్యా మణిమాద్య
థానీధ్యయే॥౨౫౭॥ విశ్వరూప్యాంపాలతేదగ్రస్తావహ్నిభేదమితశ్శృణు ।

→* అగ్నిభేదః. *←

నిత్యాగ్నివృద్ధ్యమ్యక్త ఉత్సవాగ్నిర్మహాభవేత్ || ౨౫౦ || దీక్షాశాం
తిప్రతిష్ఠాదా చాలాగ్నిరభిధీయతే | అరణ్యం మధితోవస్తి చాఽల
సంజ్ఞశ్చతుర్ముఖ || ౨౫౧ || సూర్యకాంత శిలాజన్తాయావ్వనాగ్నిరుదా
హృతః || వృధాగ్నిమచ్యతేబ్రహ్మ కోగ్నిసియాగారసంభృతః || ౨౫౨ ||
తత్తత్సర్వాదుః క్షేపవహ్నిం ధ్యాత్వావిచక్షణః | అగ్నేజననశాం
త్యర్థం ద్వాదశాక్షర విద్యయా || ౨౫౩ || తిలనాఘార సంమిశ్రాగ్న
స్తోత్తరకతంహునేత్ | సద్యఃప్రతిష్ఠితేవహ్ని వస్త్రసంసౌరకర్తృభిః ||
మూలమంత్రేణసంస్కృత్య పూర్ణాహుతిమథావరేత్ | గర్భాధానా

→* గర్భాధానాది సంస్కారః. *←

దిపంసౌరారా నాఖ్యాస్యే శృణుపర్వజ || ౨౫౪ || ప్రత్యక్షరంతుజుహు
యాదాశ్శేవద్వాదశాహుతీః | కుర్వీత ప్రతిసంస్కారం వాచామాంతే
మూలవిద్యయా || ౨౫౫ || పూర్ణాహుతింతథైవాదా సంకల్పంచసమా
చరేత్ | మానుషేష్యపిసర్వేషు చైనుహుత్వాతతఃపరమ్ || ౨౫౬ || బ్రా
హ్మణైరప్యనుజ్ఞాతః సంస్కారానుగుణకిరీయామ్ | సమాప్యభోజయే

→* పంచసంస్కారః. *←

ద్విప్రాణపంచసంస్కారకర్తృణి || ౨౫౭ || సంకల్ప్వప్రతిసంస్కారం
హుత్యైవంకమలాసస | అంతేమర్విత సంస్కారం విష్ణో రారాధనా
త్పరమ్ || ౨౫౮ || నిషేకాద్యపవిత్రాంతం హుత్యైవంచేకోత్తమః | జు
హుయాశ్వమిధిఃకాశ్యో మూలమంత్రేణమంత్రవిత్ || ౨౫౯ || మనో
జవాయాంజుహుయాత్ప్రణవేరఘృతంపునః | లోహితాయాం హునే
దన్నంవాసుదేవాశ్శనివిద్యయా || ౨౬౦ || ధూమ్రాయాం జుహుయాల్లా
జుసంకషణమనూత్తమాత్ | హునేత్తిలం మృలింగిన్యాం గురుకిప్ర
ద్యుమ్నవిద్యయా || ౨౬౧ || అనిరుద్ధాఖ్యమంత్రేణ విశ్వరూప్యాంపయ
స్తతః || కరాళికారసజ్జాయాం పుంసూక్తగ్నిస్తుమాక్షిమ్ || ౨౬౨ ||
ప్రతిసిన్వాంప్రతిద్రవ్యం జుహుయాత్ షోడశాహుతీః | పూర్ణాహు

తింతతఃకుర్యా దగ్నిమంత్రేణదేశికః ॥ ౨౭౨ ॥ అగ్నింతంగంధపుష్ప
ద్యైరచయిత్వాతతఃపరమ్ | అపితేత్యాదిభిర్న్యత్రైఃపాపాపీరా
వసానికైః ॥ ౨౭౩ ॥ యిషిచ్యుతతోదేవయజనార్థప్రదక్షిణమ్ | యిషి

➤* అగ్నావారాధనమ్. *◀

చ్యుస్త్రమంత్రేణవహ్నిమద్యైతతోగురుః ॥ ౨౭౪ ॥ జుహుయాద్యోగపీ
తాథమాధారాదియథాపురమ్ | ఆజ్యేతత్రదేవేశంహృదయాదవ
తారయేత్ ॥ ౨౭౫ ॥ చిద్ధనంపరమానందస్వరూపంతేజసాన్నిధిమ్ |
సాన్నిధ్యయాచనంకుర్యా ద్యావద్యాగస్సమాప్యతే ॥ ౨౭౬ ॥ అ
ఘ్నాదిజుహుయాదగ్నౌనైవేద్యాంతంసకృత్సకృత్ | జపార్థమపి
కుర్వీతసకృద్ధోమంతుసర్పిషా ॥ ౨౭౭ ॥ సమిత్పుష్పాదిభిస్సరైఃవిజపా

➤* ప్రతిష్ఠాదా. *◀

ర్థంజుహుయాత్సకృత్ | మంత్రైశ్చపరివారాణాంసర్పిషాజుహుయాత్స
కృత్ ॥ అగ్నావారాధనంత్యేతత్ప్రతిష్ఠాదాపరత్రచేత్ | వక్ష్యమాణేన
విధినా జుహుయాత్సమిదాదిభిః ॥ ౨౭౮ ॥ నియమస్సమిదాదీనాం
పూర్వమేవమయోచితః | సహస్రంవా శతంవాథయద్వాథకం తద్ద
ళంచచేత్ ॥ ౨౭౯ ॥ ద్వాదశాష్టాచచత్వారిఃసమిద్ధోమః ప్రశస్యతే |
ఘృతాక్షైరేవకుర్వీత పాణామంతుసమిదాదిభిః ॥ ౨౮౦ ॥ ఋగ్భిఃపు
రుషసూక్తస్య షోడశాన్నాహుతి భవేత్ | ఆజ్యసిక్తేన చరుణా ద
వ్యావగాసముద్రయా ॥ ౨౮౧ ॥ పాణామోస్తస్యప్రశస్తసాన్యదాజ్య
పాణామస్తతఃపరమ్ | యావా నాసీత్సమిద్ధోమ ఆజ్యపాణామస్తథా
మతః ॥ ౨౮౩ ॥ ఆజ్యపాణామఃసువేణస్యాద్యథాయోగమితఃపరమ్ | కు
ర్వీతస్వేష్టకృద్ధోమంకుసుమాద్యైశ్చతుర్ముఖ ॥ ౨౮౪ ॥ అంగుష్ఠమా
త్రంపురుషం ధ్యాత్వావహ్నాగురుస్సవ్యమ్ | అఘ్నాదిభిః సమభ్య

➤* పూర్ణాహుతిః. *◀

చ్యపూర్ణాహుతిమథాచరేత్ ॥ ౨౮౫ ॥ సువేణస్పిస్సగ్గతేని
క్షిప్యతదనంతరమ్ | కుక్కుటాండప్రమాణంతు చరుషిండుం ఘృతాఘ్న

తమ్ ॥౨౦౬॥ నిక్షిప్తచ సువివేకతే అభిఘాత్యసువేణచ । ససమిద్ధ
భావకుసుమం సర్విదాభసువేణచ ॥౨౦౭॥ అభిఘాత్యచతద్గతా మపి
ధాయసువేణచ । నాసికాగ్రాంతముద్భృత్య జహుయా న్ములవిద్య
యా ॥ ౨౦౮ ॥ ఏవంపూర్ణాహుతి హుత్వాస్వాత్మనోగ్రే సువం
న్యసేత్ । ఆజ్యస్థానీంతస్యయాష్యే వ్యసేత్సుచముత్తరే ॥ ౨౦౯॥
ఉదగగ్రంతతో బహిఃగక రాభ్యాంగ్రాహయేద్గురుః । బహిఃపోమూ
లమధ్యాగ్రాజ్య పాత్రసువసుచి ॥ ఏవంతిస్సన్ద్యయిత్యాభకుండమ
ధ్యేయోజయేత్ । నాత్వగ్రం ప్రహరేద్బహిః పరిధిన్ ప్రహరేత్త
తః ॥౨౧౦॥ మధ్యమం పరిధిం పూర్వం తతస్తదితరౌసకృత్ । పా

శ్రీ పాంచరాత్రే

యశ్చిత్తార్థమాజ్యేన పంచోపనిషదాతతః ॥౨౧౧॥ ప్రతిపంత్రం
పూర్వోక్తసంఖ్యయా జహుయాత్తతః । సువి మాజ్యేనసంపూర్ణదన
భావం సమిధాన్వితమ్ ॥ ౨౧౩ ॥ అంగుష్ఠ మూత్రం పురుషం ధ్యా
త్వావసన్నాగురుఃస్వయమ్ । ఉద్భృత్యనాసికాగ్రాంతమభిఘాత్యసువే
ణచ ॥ ౨౧౪ ॥ జహుయాన్ములమంత్రే పూర్ణాహుత్యాచ సాధ

ప్రణీతావోక్షణమ్

కః । ఆత్మనోగ్రేనుశేస్తాప్య ప్రణీతాంప్రోక్షణీజలమ్ ॥౨౧౫॥ తస్యాం
సంయోజ్యతదన్త ప్రణీతాపాత్రవారిభిః । మహీం పూర్వాది సోమాం
తాం సేచయిత్వా ధరాంబునా ॥౨౧౬॥ స్వాత్మసంప్రాక్షయేద్భృ
త్తాన్భృహత్కాద్యససమావరేత్ । సువంజలేనసంపూర్ణకుండస్య
పరితస్సకృత్ ॥౨౧౭॥ ప్రాదక్షిణ్యక్రమేణైవపరిషేచనమాచరేత్ । శే
షేణాత్పశిరఃప్రాక్ష్యచస్నిస్తంపరమేష్వరమ్ ॥ ౨౧౮॥ సమప్యహస్
దయాంభోజే తిలకం కుండభస్మనా । కృత్వాశిరసిదేవేశమభాఘ్నా
దిభిరచయేత్ ॥౨౧౯॥ భక్త్యాదగ్నావిహితంయథాశక్తియథావి
ధి । ఆరాధనంత్యం దేవేశగ్రహణ పరమేష్వర ॥ ౩౦౦ ॥ ఇతిసంపా
ద్యదేవేశం తస్యపాదారవిందయోః । సమప్యహవసంపశ్చదైవ

నిత్యోత్సవంచరేత్ ॥౩౦౧॥ నిత్యహిమమేదుపరిధిన్బహిఃకాయనదాప

➤➤➤ నిత్యోత్సవః. ➤➤➤

యేత్ । ఏవమగ్నా సమారాధ్య నిత్యోత్సవమథాచరేత్ ॥ ౩౦౨॥ సావ
ర్ణ్యరాజతం తామ్రం పాత్రంశండులపూరితమ్ । కమాణాకా పురత
స్థాశ్చ పర్వంద్విశసపర్ణవత్ ॥౩౦౩॥ విలిఖ్యతత్రమూలేన మూలాదా
వాదాదేధిమ్ । శ్రీసత్సాద్యాద్వాదవచశక్తిఃపణేఃపుపూజయేత్ ॥
ఏవంప్రతిదినంపాత్ర రేచమధ్యుదినేయది । అలీనైసం తతస్సాయం
కుసుమైఃకమలాసన ॥౩౦౪॥ మందిరందేవదేవస్య పరిక్రమ్య బలిం షి
షేత్ । ప్రత్యహంత్రిబలింసద్యాద్య ద్వాకాలద్వయంచరేత్ ॥ ౩౦౫॥
ఏకవారంబలిందద్యా ద్య ద్వామధ్యుదినేస్వహమ్ । పరిక్రమ్యతు సర్వా
భంబలిదానంసమాచరేత్ ॥ ౩౦౬॥ నిత్యోత్సవప్రతికృతే రస్వగ్రీవా
బలింషిషేత్ । విదైసబలిదానేన నోత్సవాఘృతయాసహః ॥౩౦౭॥ మ
హావాతాదినయోభే ననిత్యోత్సవమాచరేత్ । చండప్రచండయోరేవ

➤➤➤ బలిదానవిధిః. ➤➤➤

బలింసత్సాదివక్షణః ॥౩౦౮॥ రత్నైఃససర్వభూతేనోబలిదానంసమా
చరేత్ । పరిచాకమాశూయ భావితంగరుడాత్మనా ॥ ౩౦౯ ॥ పా
త్రంతన్మూర్ధ్నివిశ్యసర్వపాణిలక్ష్మణసంయుతమ్ । రత్ననైఃస్ప
ర్శిందద్యాత్ప్రణవాదినమంత్రకైః ॥ తోయపూర్వోత్తరందద్యాదయం
బలిరితిస్వయమ్ । చండప్రచండావారభ్య మహాపితావసానికమ్ ॥ ౩౧౦॥
ప్రతిస్తోత్రవిధానేనబలిందద్యాన్వితక్షణః । ప్రథమావరణేదద్యా ఛే

➤➤➤ వాద్యాదివిధిః. ➤➤➤

ర్యాకేవలయాబలిమ్ ॥౩౧౧॥ స్వియావరణేదద్యాత్సుషిరాద్వైస్సహః
సయా । తృతీయావరణేదద్యాత్తాళమర్ధతాళసంయుతమ్ ॥
మర్యాదాయాంబలిందద్యాత్సత్రగీతాదిభిస్సహ ॥ ౩౧౨ ॥ మర్యా
దాయాంమహత్యాంతు సర్వవాద్వైస్సహషిషేత్ । సర్వత్ర వేదశ్శా

➔➔* మహాత్మవే. *➔➔

షేణ బలిదానం ప్రశస్యతే ||౩౧౫|| మహాత్మవే ప్రవృత్తైశుతత్రసి
త్యోశ్యవేకృతే । సద్దనోయాగసంజ్ఞస్య ద్వారేచండప్రచండయోః||
౩౧౬|| దత్వాగధఃశృహంద్వారే తత్రచండ ప్రచండయోః । ఇతి
ష్టోక్తప్రకారేణ తతఃకృత్వా యథాక్రమమ్ ||౩౧౭|| సర్వావరణభూ
దేశంపరిక్రమ్యతతోగురుః । గ్రామమధ్యంసమాసాద్య తత్రబ్రహ్మణమ
చ=మేత్ ||౩౧౮|| దిక్షుసర్వాసుచైద్రాపీనభ్యవ్య=బలిమాచరేత్ ।
సంతిచేత్తత్రపీతానిబలింపీతోపరిక్షిపేత్ ||౩౧౯|| పీతాభావేబలిం
ద్యాదేశికస్థస్థంఢిలోపరి । మహామర్యాదవాద్యనిగ్రామబల్యం చతు
ముఖ || ౩౨౦ || సర్వత్ర ధూపదీపాద్యైర్బలిదానంసమాచరేత్ ।
శేషంసర్వంబలిద్రవ్యం మహాపీఠోపరిక్షిపేత్ ||౩౨౧|| నిత్యోత్సవార్చా

➔➔* నిత్యోత్సవే బేరాణి. *➔➔

భావేషుచక్రేణైవపరిక్రిమేత్ । తదభావే కేవలయాభేర్యావాకమలా
సన । సర్వత్రక్షాంత్రేపీతే బలిదానంపురోదితమ్||౩౨౨|| మహాపీఠంపరి
క్రమ్యమిదై సానకంగురూత్తమః । మందిరాభిముఖం బిమ్బం స్థాపయి
త్వాశతఃపరమ్ ||౩౨౩|| సర్వభ్యగిపార్షదేభ్యోపిపీఠోపరిబలింక్షిపేత్ ।
తతస్త్రస్త్రిమ్బమఘ్యా=ద్యై రచ=యిత్వానివేద్యచ || ౩౨౪ || యథా
పురుంతతోబిమ్బం శక్తియూలేనివేశయేత్ । ఇత్యవాదీత్సవ్యంబదేవస్త్ర
తోదేవమయాచిషమ్ ||౩౨౫|| ఉచ్యతాంధగవస్తహ్యం ప్రతిష్ఠావిధి
త్తః । ఇత్యుక్తస్సప్రభుః ప్రాహప్రతిష్ఠావిధిముత్తమమ్|| ౩౨౬||గు
హ్యద్గుహ్యంతరంవక్ష్యేతదేతదవధారయ|| ||౩౨౭||

ఇతి శ్రీపాంచరాత్రే విష్ణుతిలకే బ్రహ్మసూపదేశే పుణ్యాహుడి

విధినిర్ణయ పంచమోధ్యాయః.

(17)

శ్రీ యై న మః.

శ్రీలక్ష్మీ హయవదన పరబ్రహ్మణేనమః.

షష్ఠాధ్యాయ ప్రారంభః.

విష్ణుసాన్నిధ్య సిద్ధ్యథాంబిమృతాం స్థాపనాయచ | కుర్యాన్నంది
రనిమాణాంభూతలేసర్వసిద్ధి దే॥౧॥ సర్వసిద్ధిప్రదందేశం పూర్వమాహా
కృతత్పరమ్ | ఆలయాదివినిమాణాయ తత్రదేవంసమచయేత్ ॥౨॥ ఆ

❧❧❧ ఆచార్య వరణమ్. ❧❧❧

చార్యంవరయేత్పురీం యద్యశాస్సకలాశ్రియాః | చాతుర్వర్ణ్యశ్శు
చిర్దక్షోమహేతాస్సహసిప్రసన్నధీః॥ ౩॥ దాతాగుణాధిక్యేమాన్దన
ధాన్యసమృద్ధిమాణా | ఆలయాదివినిమాణాయతంశక్తినాన్యచ్ఛతుర్ముఖః॥
౪॥ ప్రసూతంసత్కులేశుద్ధంప్రావృణం మంత్రవేదిసమ్ | వేదవేదా
జ్ఞతత్వజ్ఞంపంచరాత్రకృతశ్రేయమ్ ॥౫॥ దీక్షితంపంచరాత్రోక్తవత్త
నావృద్ధసేవిసమ్ | భగవద్ధ్యాననిరతం శాస్త్రవశ్యం మహామతిమ్॥ ౬॥
పఠతంసతతంమంత్రాన్జగతుల్యాణకారిణమ్ | ఆచార్యం వరయేదా
దాయదధీనాహి సిద్ధయః ॥౭॥ పరాథేయజనంకతుంయధ్యమాశ్రమి
ణౌమతా | నాద్యంతాశ్రమిణౌ బ్రహ్మచ్ఛ్రీతిస్తోత్రవకర్షణుః॥౮॥ ఆ
చార్యగుణసప్సర్వాగృత్విజో వరయేత్తతః | గ్రామాది స్థాపనేయో
గ్యాయావహితాంవిలోకయేత్ ॥౯॥ దైవజ్ఞేనసహాచార్యో నిమిత్తాన్
ప్రిశ్రుయేత్ | శుభేనిమిత్తేనంద్యష్టైర్గానూదీపారభేత్తతః ॥౧౦॥ దేవ

❧❧❧ భూపరితా. ❧❧❧

కోరథకారణ సర్వాంభూమింపరిశ్రుయేత్ | సుపద్మాభద్రకాపూర్ణా
భూమ్యాశ్చేతిచతుర్విధా ॥౧౧॥ సుపద్మాశాంతిదాబ్రహ్మణ భద్రాతు
సుఖదాసదా | జగతాంప్రప్తిదాపూర్ణా భూమ్యాతు క్షయ కారిణీ॥
పుష్పాగ ఫలివృక్షాధ్యా నారికేళ సమావృతా | కుశపద్మతులస్యాధ్యా

ప్రాగుదక్ష్మివతాసదా ॥౧౩॥ ఏషాసుపద్మావిసితా భద్రకాలక్షణం
 శృణు | ఫలక్షీరద్రుమయుతానదీసాగరపాశ్వరా ॥౧౪॥ ఉద్యానో
 పవనాపితా వీహిగోధూమశాలినీ | అంతజ్వలాచకధితాభద్రకాక
 మలాసన ॥ ౧౫॥ శ్యామకకొద్రవయుతాభూరినిష్పావకుంకుమాగిరిం
 గతాప్రభూతాంబుఃపూర్ణేతిఖలువక్ష్యతే ॥౧౬॥ యవారహస్సుహి
 వేణ్వాద్యైః శ్లేష్మోతకవిభీతతైః | ఘనశరరసజీర్ణాః పాయసగృ
 ధ్నంకులా ॥ ౧౭ ॥ సోషరాప్రచ్యతేభూమ్యా తాసుశ్రేష్ఠాది లక్ష
 యేత్ | తత్రకాంచిద్భవంభాతావజానుదఘ్నంపునస్తథా ॥ ౧౮॥ మృ
 దైవపూరయేచ్ఛభ్రం మృచ్ఛేషేతూర్తమామహి | సమేతుమధ్యమా
 భూమిః న్యూనేభూరథమామతా ॥౧౯॥ వజ్రయిత్యాధమాంధీమా
 న్చాలివిజాదిసీపేత్ | ఆత్మిరాత్మేంకురేజాతేసోత్తమాధరణీమతా ॥
 అపంచరాత్రేమధ్యాస్యాజ్ఞఘ్నాస్యాదితరివరమ్ | యత్రప్రశస్యతే

❧❧❧ ప్రవేశబలిః ❧❧❧

భూమిస్తత్రవాస్తుప్రకల్పయేత్ ॥౨౦॥ బ్రాహ్మణైరథకారేణ వేదవా
 ద్యాదిషంగళః | వాస్తుభూమింపరిక్రమ్యదిక్షుసర్వాసుదేశికః ॥ ౨౧॥
 బ్రాహ్మణేచబలింపద్యాన్భుతప్రీతాపనుత్తయే | పాయసాన్నేనకుర్వీ
 తబలిదానంవిచక్షణః ॥౨౩॥ భూతాఃపిశాచానాగాశ్చఅనురారక్షసా
 గ్రహాః | సర్వేతేష్యపగచ్ఛంతుబలితుష్టాయథాతథమ్ ॥౨౪॥ దేవానాం
 చద్విజానాంచస్థానంసమ్యక్గ్రహోమ్యహమ్ | వాసుదేవస్య దేవస్యస
 ర్వభూతాత్మకస్యచ ॥౨౫॥ ఆభిచేదసాగాధాభిబలంబదత్వాదిచక్షణః | సి
 ధ్ధాధాన్దేదిక్షు సర్వాసువికీర్య తదనంతరమ్ ॥౨౬॥ పాగ్గగ్గిం పశ

❧❧❧ సూత్రనిపాతః ❧❧❧

సూత్రాణి నిపాత్యోదఙ్ముఖంతథా | స్థానానిత్రభూయాసు రేకాశీతి
 చతుర్ముఖ ॥౨౭॥ బ్రాహ్మంతుమధ్యమంవిధిపరితస్తస్యదైవికమ్ | పైతృ
 కంపరితస్తస్య పైతృకాన్తానుషంస్తృతమ్ ॥౨౮॥ పరితోమానుషస్యాపి
 పైశాచోభాగఃస్యతే | నిపాతనాథంసూత్రాణాంతత్రప్రత్యగరూత్ర

మః ॥౨౯॥ స్థాపయిత్వా బహూన్యంకూన్సూత్రపాతం సమాచరేత్ |
సూత్రసంధిమసర్వత్రశంకుస్థాపనమాచరేత్ ॥౩౦॥ కుర్వాత్సూత్రే ని

➤➤* వాస్తుపూజా. *➤➤

పాతాంతే వాస్తునాథ సమచక్షమ్ | అథోముఖంప్రాక్కిరసం విస్యసే
ద్వాస్తుపూరుషమ్ ॥౩౧॥ ప్రసార్యహస్తా పాదాద్వా కోణధూమిమక
ల్పితమ్ | ఏవంధ్యాత్వాచక్షయే తత్రవాస్తునాథంవిచక్షుః ॥౩౨॥ తస్య
దక్షిణపాశ్వేతువాస్తు హేమంసమాచరేత్ | సమిచ్ఛరు ఘృతాహు
త్యాఃపరంపూణాహుతీపురా ॥౩౩॥ రక్షుఃపిశాచనాగేభ్య స్సమి
ద్భిభాహుయాత్పుష్కక్ | బహుయాన్తులమంత్రాభ్యాం పృథగష్టోత్త
రంశతమ్ ॥౩౪॥ హుత్వావాస్తీశమంత్రేణ పృథగష్టోత్తరంశతమ్ | త

➤➤* గృహనిర్మాణమ్. *➤➤

తగిపూణాహుతింకృత్వాలోకపాలబలింక్షిపేత్ ॥౩౫॥ దైవేచమైత్యే
కేభాగేద్విజాతినదనంమతమ్ | మానుషే దేవధిష్ఠ్యావిడితుపాగ్గాదిషు
క్రమాత్ ॥ ౩౬ ॥ పైశాచభాగంసంభ్యజ్య మాద్రాది సదనంమతమ్ |
శూద్రాణాంప్రతిలోమానాం సవాస్తునాచ దేవతా ॥ ౩౭ ॥ యదిస్యా

➤➤* గ్రామాదిః. *➤➤

దవివేకేన రాజరాష్ట్రే తుయావహః | బ్రాహ్మభాగేమమగృహంస
ర్వావరణసంయుతమ్ ॥౩౮॥ వసంతిచాగ్నిష్టాణ్యత్రసగ్రామఃపరిక్షితిః
తః | యత్రస్యాశ్చ త్రియావాసోనగరంతదుదాహృతమ్ ॥౩౯॥ నివసం
తివిశోయత్రపత్తనంతత్ప్రచక్షుతే | స్థాపయేత్కించిదీశానవదనంగా

➤➤* గర్భస్థానం. *➤➤

మవాస్తుతత్ ॥ గ్రామస్య గర్భా విశ్యాగం బ్రాహ్మభాగే సమాచ
రేత్ ॥౪౦॥ పురాణాంగర్భావిన్యాసగపాగ్నిమైంద్రేనమీరితః | పత్త
నస్యతు కౌబేర్యాంగభాన్యాసఃప్రశస్యతే ॥ ౪౧ ॥ గ్రామస్యగర్భవిన్యా
సంవిజస్థాపనతఃపురా | గర్భస్థానేకృతేపశ్చాత్ శయిత సదిదేద్వి
జః ॥౪౨॥ ద్విజస్థాపనతగిపశ్చాత్వాస్తీశాన్థాపయేచ్ఛరుః | మాం

→* వాస్తుదేవాః. *←

స్థాపయేద్ద్రామమధ్యేపంచమూర్తిమయంహరిమ్ ॥౪౩॥ చతుమూర్తి-
 తిమయంయద్వాహ్యేకమూర్తిం సమచయేత్ । సంహారయోగశ-
 యనౌ నృసింహంవిశ్వరూపిణమ్ ॥౪౪॥ జామదగ్న్యం నార్చయేయు
 గ్రామమధ్యేవతుముఖ । ప్రిచ్ఛ్యం సమచయే తుస్సర్వ మాగ్నే-
 య్యంకామచయేత్ ॥౪౫॥ కార్తికేయంయశేద్యావ్యేనైఋతే
 తుగజాననమ్ । గ్రామాదేర్వారుణేభాగే వాసుదేవం సమచయేత్ ॥
 నిషిద్ధాగ్రామమధ్యేయామూర్తయోమమపద్మజ । సామ్రాజ్యప్రతిమా-
 తత్రయద్వాసామ్యానికేతనే ॥౪౬॥ అథవావారుణేభ్యహస్తహేలక్ష్మీం
 సమచయేత్ । మారుతేభ్యచయేద్దుగాంసౌమ్యేధనద మందిరమ్ ॥
 ౪౭॥ ఈశానేశంకరస్థానంతత్రశంకరమచయేత్ । ఆగ్నేయ్యాంతుమ-
 హామోటింగ్రామాద్ధూరేప్రకల్పయేత్ ॥౪౮॥ శాస్తారంనైఋతేదూ-
 రతథైవపరికల్పయేత్ । గ్రామస్యోత్తరదిగ్భాగే శించిద్ధూరేతు మా-
 తరః ॥౪౯॥ ఉదజ్యుభావచానీయాంయదైవశాన్యాం సమచయేత్ । సూ-
 త్రపాతేషు శూలేషు సూత్రసంధిషు మూఢాని ॥౫౦॥ వీధ్యగ్రేమసక-
 తాన్యం దేవస్థానంచతుముఖ । త్రహశ్చనైవకతావ్యాస్తత్ర వంశ

→* ద్వారాణి. *←

ధిమిచ్ఛతామ్ ॥౫౧॥ బ్రాహ్మేమమగృహద్వారంప్రొక్టుఖంఘ్రిష్టివర్ధ-
 నమ్ । బౌత్తరంధవదంవిద్ధిశుభదంపశ్చిమాననమ్ ॥౫౩॥ మోక్షదండక్షి-
 ణద్వారంయథాకామంప్రకల్పయేత్ । ప్రత్యద్ద్వారంగ్రహంసోగ్రంతుంకు-
 సుమాయుధసూర్యయోః ॥౫౪॥ స్కందవారణవక్త్రగ్రీవిష్ణుదుగాం
 తవేత్తనామ్ । వేశ్వనాధనదస్యాపి ప్రిచ్ఛద్ద్వారంపరికల్పయేత్ ॥౫౫॥ శం-
 భోస్తుదక్షిణద్వారంమోటింశాస్తారమేవచ । ప్రాద్భ్యారాయతనేస్తాస్య
 పూజయేత్కమలాసనమ్ ॥౫౬॥ సంహారశయనాద్యాశ్చేన్మూర్తయోవా-
 రుణేమమ్ ॥ మందిరంతదుదద్ద్వారంగ్రామప్రీక్షంసకారయేత్ ॥ ౫౭॥
 సర్వత్రమమకుర్వీత సామ్యమూర్తేర్నికేతనమ్ । విష్ణుంచ విష్ణుభక్తం

→* పూజకాః. *

శ్చ దుర్గాంభాగవతోచయేత్ ॥౫౮॥ పంచసంసారదీక్షావాన్తం
చరాత్రపరాయణః । శివసూర్యంచమదనంసుబ్రహ్మణ్యంసేవ్యరమ్॥
౫౯॥ గణేశంచక్వచిద్దుర్గాంశివప్రస్సమచయేత్ । మహామోటీంచ
శాస్త్రాంతథాపై సప్తమాతరః ॥ ౬౦ ॥ సూత్రవివాచయేద్బ్రహ్మ

→* శ్రేణియః. *

శాస్త్రాంతవాశిషద్విజః । ఇతోబహిఃప్రకుర్వీతప్యవశానాం నికృతనమ్॥
గ్రామాద్యహిస్తథాప్రాచ్యా మనులోమనికేతనమ్ । దక్షిణస్యాంతథా
గ్రామాత్ప్రతిలోమనికేతనమ్ ॥౬౧॥ శ్రేణీనామపిసర్వేషాంబహిశ్చం
దాశవాటికా । గ్రామస్వయాశ్రేణంకల్ప్యగ్రామాద్దూరేతథోత్తరైః॥

→* శ్చశానమ్. *

శ్చశానంకల్పయేద్బ్రహ్మబహువశనిషేవితమ్ । తిథాస్య దక్షిణే శేషే
ద్విజానాందహసంవతమ్ ॥౬౨॥ సర్వేషాంప్రతిలోమానాందాహగి
ప్రాచ్యాంవిధీయతే । శూద్రాణామనులోమానాందాహాదీచ్ఛాంజ

→* తటాకమ్. *

లాశయాత్ ॥౬౩॥ యామ్యేతటాకంకుర్వీతస్నానాద్యర్థంచతుముఖ
ఏవంయఃకురుతేబ్రహ్మ గ్రామాదికమలాసన ॥౬౪॥ సప్తమాము
క్తిమాప్నోతినాత్రకార్యాచారణా ॥ ౬౫ ॥ ఏవంగ్రామాదినిమా

→* కషణవిధిః. *

యబ్రాహ్మేనుదిరసిద్ధయే । కషణాథకంబలిం దద్యాత్పురోవైశ్చే
వైవవత్తనా ॥ యతాగిపిశాచానాగాశ్చ యేత్రతిష్ఠంతి సర్వదా ।
సర్వప్రయాంతు తేన్యత్రవిష్టోస్థానంకరోమ్యహమ్ ॥౬౬॥ ఇతియంత్రేణ
సిద్ధాథాన్సర్వదిక్షువికీరయేత్ । వాస్తుశూజాంచహూమంచబల్యం
తంసమ్యగాచరేత్ ॥౬౭॥ వక్ష్యమాణేనవిధినాహలేనవిభేద్దురుః । వృష
భాకపిఠారక్తావలాభబలశాలినా ॥ ౬౮ ॥ తాళయిత్వాఖురంశృంగంపండ్రి
యేతునకాదిభిః । బ్రాహ్మణోయజమానశ్చేత్పాలాశంసాగ్ధలంయుగం॥

నైయ్యగ్రోధంక్షత్రియశ్చేత్ స్థాశ్చంవిట్పాదగ్రియోద్వయోః | అలూ
భేసర్వవృక్షాణాం నైయ్యగ్రోధోవిశిష్యతే || ౭౨ || సావణఃకాశికో
యోక్తృ రాజతంతామ్రమీవవా | కశాధనుశ్చేవీరశ్చైకుశరజ్జుమ
యేధవా || ౭౩ || హలంచహలభూతంచ ఏకయోన్యాప్రకల్పయేత్ | స్నా
తోసనాంబరధరః సర్వాలంకారసంయుతః || ౭౪ || ప్రత్యౌఢ్యపాదౌ
పాణీచక్రతాచామస్సవ్యయంగురుః | ప్రిణామత్రయంకృత్వాభూ
తశుద్ధింసమాప్యచ || ౭౫ || బ్రాహ్మణైరప్యనుజ్ఞాతః శుద్ధపుణ్యాహవా
రిభిః | పోక్షయేద్వ్యవభసంధేలాంఽలంచయుగంతతః || ౭౬ || యు
గంహలేచసంయోజ్యసుముహూర్తై ప్రణాదితై | భేర్యాదివాద్యై వి
ప్రేషు శాకునాదిపథత్సవపి || ౭౭ || గురుస్సవ్యహృదయేదేవం ధ్యాయ
న్నారాయణంహరిమ్ | దండం ప్రవయనంకృత్వా నైయ్యగ్రోధాది
భూరుహమ్ || ౭౮ || పశ్చాత్తోదనమాదాయపీడయేద్ధుంఘడాదిచ | పా
ఙ్ముఖోమూలమంత్రేణ పృథమంకర్షయేద్భువమ్ || ౭౯ || పౌరుషేణై
వసూక్తేన ద్వితీయమపికర్షయేత్ | తృతీయంవిష్ణుసూక్తేన విష్ణుగా
యత్రయీతతః || ౮౦ || నారాయణానువాకేన పంచమం కర్షణంమ
తమ్ | పంచోపనిషదాషష్ఠం భూమిసూక్తేన సప్తమమ్ || ౮౧ || పాద
క్షిణ్యేనకృత్వైవం దక్షిణోత్తరతోలిఖేత్ | ఆచార్యస్యమనస్తప్తికర్ష
ణేయవిజాయతే || ౮౨ || యజమానస్యధావృచ్ఛశర్తణేతద్విపర్యయే |
అనుఖాయతతశ్శాంతిం దుర్నిమిత్రైసమాచరేత్ || ౮౩ || ఆచార్యము
త్విజావంతే దద్యాద్గోభూమిదక్షిణాః | తతఃకృత్వాపిలవాలాని చీటా
న్యప్తాప్రథమేవయేత్ || ౮౪ || సస్యేభూఃఫలేమధ్యే జఘన్యే శృణుస
ర్వజ | దీర్ఘమధ్యాల్పకాలేన వర్తతేధామతథరేః || ౮౫ || భవేత్తథై

❦ కుంభవిన్యాసవిధిః ❦

వసాన్నిధ్యం సహస్రంచాగ్రజన్మనామ్ | భోజయిత్వా తోషయిత్వా
పంచోపనిషదాతతః || ౮౬ || పంచగవ్యేనతత్క్షేత్రం పోక్ష్యకుక్షాల
కాదిభిః | అంభసాందశ్శనంయోవ త్వావత్సమ్యగ్ధరాంఖనేత్ || ౮౭ || భ

సాగంగారతుషాసత్వ క్రమికిలాదిదశకః సైశాంతింహుత్వాతతఃఖాతా
త్ (బహిఃకుండే) మూలేనాజ్యేనదేశికః॥౮౨॥ చరుణానరనూతైసతిలగుగ్గు
ళుభిస్తథా । సీవారైర్బాలమంత్రేణ ఖాతహూమంసమాచరేత్ ॥౮౩॥
పుణ్యాహనీరైస్సంప్రీక్ష్యఖాతేశాలీకవినిక్షిపేత్ । వీతంకృత్వాతదు
పరికుంభాల్లోహమయాన్నవ ॥౮౪॥ పాగ్రాదీశానపర్యంతం మధ్యే
చస్థాపయేన్నవ । రత్నానిమధ్యమే కుంభే నవాకంతంప్రపూరియేత్
౯౦ ॥ స్వర్ణాదిపంచలోహాని పాగ్రాద్యష్టసుపూరియేత్ । ఆధార
శక్తిసౌవణ్యం మధ్యకుంభేవేశయేత్ ॥ ౯౧ ॥ కుంభమేకంతదుపరి
స్వర్ణైరాపూర్యవిస్మయేత్ । తస్యోర్ధ్వమపివిన్యస్య కుంభంరజతపూ
రితమ్ ॥౯౨॥ సౌవణ్యంకుంభే నిక్షిప్య ధాణీప్రతిమాంశుభామ్ । తథా
రజతవింబేపి న్యసేత్సౌవణ్యమంబుజమ్ ॥ ౯౩ ॥ సర్వాసుకంభాల్
గంధతోయైరాపూర్యకమలాసన । సకూచకపల్లవాకృత్వాశరా
వైలోహానిర్నితైః ॥ ౯౪ ॥ విధాయ వాలుకామృద్ధిః ఖాతమాపూర్య
వారిభిః । హస్తీపాదైర్దృఢీకృత్య పునస్తోయేనపూరియేత్ ॥ ౯౫ ॥
కుర్మ్యగ్రామాదివిర్తాణే వివాహంసోబ్రహ్మరాక్షసాః । తథామం

✧✧✧ బాలలయమ్. ✧✧✧

దినిర్బాణే తత్త్వస్థానానాంతయే । నిర్దాయ బాలసదనం తత్ర
మామచయేత్సుధీః ॥ ౯౭ ॥ త్రిహస్తం పంచస్తంవా సప్తహస్త
మథాపివా । విస్తారో బాలధిష్ఠ్యస్య యథావిభవ కల్పనమ్ ॥ ౯౮ ॥
నిబంబాలాలయేలోహ మత్సనాదారుణాధవా ॥ చతుర్హస్తం ద్వి
హస్తంవా యజమానస్యయత్త్రియమ్ ॥ ౯౯ ॥ హస్తపంచాంగుళో
త్సేధమున్నత్యాపతమావధి । వింశత్యంగులమున్నత్యాహ్రస్వతఃకమలా
సన ॥ ౧౦౦ ॥ యన్తానంయజమానస్య సుఖదంతేనకల్పయేత్ । జలేవా
మణ్డపేవాపి తద్బింబ మధివాసయేత్ ॥ ౧౦౧ ॥ బాలసద్దాసుగుణ్యేన
షేదీతత్రప్రకల్పయేత్ । అంకురార్పణకర్తాది హ్యధివాసేనివర్తితే ॥
శాయయిత్వాతతగకుంభాన్ సంస్థాప్యగురుసత్తపః । హుత్వాధివాస

పెనామాది బింబంతద్వాలసగ్నని ॥ ౧౦౩ ॥ రత్నన్యాసంవినావేద్యాం
 చతుర్థాన్న పసంవినా ! మూలమంత్రేణ సంస్థాప్య ప్రోక్షయిత్వా య
 తావిధి ॥ ౧౦౪ ॥ మంత్రాన్విన్యస్యసంపూజ్య ప్రార్థయేద్దాధయానయా ।
 పూజాంగ్యస్త్రీవ్యభగవ న్మన్త్రిం స్త్వంబాలమందిరే ॥ ౧౦౫ ॥ శమయ
 న్మూలధిష్ఠ్యస్య విఘ్నకృద్దైత్యసంహతిమ్ । విజ్ఞాప్యైవం పరిక్రమ్య
 ప్రణమ్యోదనంతరమ్ ॥ ౧౦౬ ॥ చండప్రచణ్డోద్వారస్థా క్షేత్రపాలం
 భగేశ్వరమ్ । ద్వారేస్వదిక్షుచేంద్రాదీనీశానైస్సన్యాయకమ్ ॥ ౧౦౭ ॥
 గణేశంనైఋతేభాగే అచయే దశరీరిణః । కుముదాది గణాన్స
 ర్వాన్ మహాపీఠేసమచయేత్ ॥ ౧౦౮ ॥ ప్రసంగాదత్రవత్స్యామిజీ

❖ ❖ ❖ జీవోడ్యారమ్. ❖ ❖ ❖

గోధాగంచతుర్ముఖః । చాప్రాణాన్వేదశాస్త్రజ్ఞా నాహూయప్రణి
 పత్యచ ॥౧౦౯॥ అన్నాద్యైస్తోషయి త్వతాః ప్రాక్షయేఽకృతాం
 జఃః । పూజానింబమిదం విష్ణోస్థానిపితం పూర్వసూరిభిః ॥౧౧౦॥ పూజ్య
 మానేం వై కల్య దూషణంచేహవతతలే । అస్యబింబస్యజేణఃస్యహో
 ధారుంకర్తుముద్యమే ॥౧౧౧॥ ఆగమస్య వశాత్కర్తుం శ్యవసాయము
 పాస్త్రహే । భవంతోనోనుజానంతుభవదాజ్ఞాంకరోష్యహమ్ ॥౧౧౨॥
 ఇతివిజ్ఞాప్యత్రైస్సర్వై రనుజ్ఞాతః ప్రసన్నధీః । దూర్వాభిర్నధుయుక్తా
 భిఃప్రాసాదాక్రగురూత్తమః ॥౧౧౩॥ హునేల్లక్షంసహస్రంవా శతమ
 స్తోత్తరంతువా । వ్యాహృతీభి స్తతశ్శాంతిం పంచోప నిషదాచరేత్ ॥
 ౧౧౪॥ చాప్రాణైస్సహపుణ్యాహం కారయిత్వాతతోగురుః । నత్యా
 స్వాత్మగురుంశర్చల్ కల్పయేద్బాలమందిరమ్ ॥ ౧౧౫ ॥ బింబంచలిక్ష
 ణోపేతం పూర్వవత్కమలాసన । అంకురానర్పయిత్వాహృత్పత్వాపి
 తిసరంతతః । జలేధివాస్యతద్బింబం శయ్యాయామపిషంటపే ॥౧౧౬॥
 వేద్యాంకుంభాస్థానిపయిత్వాసర్గసంహారమాచరేత్ । హుత్యాధివా
 సహూమాదితద్బిమ్బంచాలసద్దసి ॥ ౧౧౭ ॥ వేదికాయాంప్రతిష్ఠాన్యక
 త్వామూలగృహంగురుః । స్త్రుపనాద్యైస్సమభ్యవృత్కృత్యాపితిసరం

తిగతాంత క్రింద కేవలమదర్శనమ్ । ఇంద్రాదీనుపకుష్టేషుచావాహ్య
భ్యచయేద్గురుః ॥ ౧౩౩ ॥ సముద్భృత్యతతఃకుమ్భాన్నిష్కాగ్రమేద్దేవ
మందిరాత్ । మందిరంతత్పరిక్రమ్య బాలగేహంసమాశ్రయేత్ ॥ ౧౩౪ ॥
పురతస్తస్యబిమ్బస్యధాన్యరాశౌవినిషిషేత్ । పూర్వస్థాపిత కుంభాన
→→* బాలబిమ్బప్రీత్యహమ్. *←←

ప్యాదాయప్రీత్యయేత్పురా ॥ ౧౩౫ ॥ మందిరాస్తస్యమానీత కుష్టేవ
ప్రీత్యణంతతః । ఏనంసంప్రీత్యతద్బిమ్బంప్రీత్యయేద్దాధయానయా ॥
క్రియాంతంకాలమేతస్మిన్నల్పగేహేజనార్దన । నివాసం కురుదేవేశకన్వి
తేబాలమందిరే ॥ ౧౩౬ ॥ అద్యప్రభృతిదేవేశద్వాదశాబ్దావధిప్రభో ।
*త్వదన్యాశ్శేషవాదీంశ్చవాసుదేవానుమన్యతే ॥ ౧౩౭ ॥ ఇతిహృష్టేనమ
నసాకాలంవిజ్ఞాప్యదేశికః । మంత్రీన్యాసంతతఃకృత్వా సంపూజ్యచయ
థావిధి ॥ ౧౩౮ ॥ ప్రాసాదావరణేకృత్వా బలిదానం చతుర్ముఖ
చింబంసమ్యగలంకృత్య పుణ్యాహ మపివాచయేత్ ॥ వేదాన్పుత్రు
న్చిహ్నిషు గురుగపంచాంగ భూషణః । హైమలాంజలమదాయ ప్రవి
శేన్మూలమందిరమ్ ॥ ౧౩౯ ॥ జపన్నష్టాక్షరంమంత్రం మోచయే త్వీత
బంధనమ్ । విష్వక్సేనమనుష్యాంశ్చిమ్బంసిద్ధ్యావత్సరేత్ ॥ ౧౪౦ ॥
బిమ్బంసంధానయోగ్యంచేత్సంధేయం కమలాసన । అయోగ్యంతు
చ్ఛితంబిమ్బం షితావంభసి నిషిషేత్ ॥ ౧౪౧ ॥ నస్త్యైరజ్జుభిరాచ్ఛా
ద్యన్యాహృత్యాకమలాసన । పూర్వతీర్థేధవాగతే షిష్టావృద్ధిః
పితౄణాం ॥ ౧౪౨ ॥ స్నాత్వాప్రాసాదమభ్యేత్య కృత్వాపుణ్యాహ
మప్యహ । సప్తంతతో బలింధత్వా దేవాగ్నే హస్థితానపి ॥ ౧౪౩ ॥
ఉద్వాస్యాత్తత్రగాశ్చాపివాసయిత్వాఫలాలుకామ్ । ఖాతభూమా స
మాపూర్యప్రాసాదాగ్రేతతోగురుః ॥ ౧౪౪ ॥ రక్షాహేమంసమాప్యా

→→ని జీర్ణోద్ధారః. *←←

థ శాంతిహేమం సమాప్యచ । చతుర్థేహనిసంప్రీతేబాలబిమ్బం
చతుర్ముఖ ॥ ౧౪౫ ॥ స్నాపయిత్వాచతుర్వక్త్రజీర్ణోద్ధారంసమా

చరీత్ । అంగభంగేరత్నజానాంత ప్తజాంబూనడైపునః ॥౧౮౮॥ సం
 ఛేయంశైలజేష్ఠ్యవంసంధాయ ప్రోక్ష్యపూజయేత్ । దార్యాదిపం
 చవిమ్బనామంగహనాపరిత్యజేత్ ॥౧౮౯॥ అన్యత్సర్వాత్తనావిమ్బం
 స్పృష్ట్యప్రోక్ష్యసమచయేత్ । అంగమాత్రసమాధానే సృష్టేసర్వా
 త్తనాపిచ ॥ ౧౯౦॥ కంభవాచాలబిష్టేవాశక్తిమారోశ్యవైపునః । సృ
 ష్ట్యాసంప్రోక్ష్యవిధివత్పూజయేత్-మలాసనం ॥౧౯౧॥ త్యక్తంచలోహ
 జంబిమ్బంద్రావయిత్యాపునఃస్పృశేత్ । దేవేజీణే=పునఃస్పృష్టాదేవ్యగి
 ప్రాచ్యస్సుఖంస్థితాః ॥౧౯౨॥ దేవస్తాభిగిపునర్యోజ్యోనాన్యాదేవీస్సు
 శేత్పునః । పూజనేసంతలేతాసాం నోద్వాహశ్చపునర్మతః ॥౧౯౩॥ త్యక్
 త్తంచిమ్బంక్షిపేద్బుభూమాఖాత్వాయద్వాంఘ్రిక్షిపేత్ । పురావ్రమాదా
 ధామాది ప్రమాణరహితంకృతః ॥౧౯౪॥ కల్పయేత్సప్రమాణంతజ్జీణో
 ధాదేవతుముఖ । బహుభేదైకజేరేషు యథాపూర్వంప్రకల్పయేత్ ॥
 విపరితంనకుర్వీతకుర్యాద్చైత్వాపసన్చువమ్ । బహుభేరేపురాదేవోదే
 వీభ్యాంసహితోయది ॥౧౯౬॥ తాభ్యాంసహవినియద్వా జీణోధా
 రెవకల్పయేత్ । సిద్ధక్షేత్రేతువిమ్బాదిపూర్వంలక్షణవశితమ్ ॥౧౯౭॥
 భూయఃప్రకల్పనేతద్వదన్యథాపాపసంభవః । స్థిత్యాసనాదికంసర్వంక
 ల్పనీయంయథాపురమ్ ॥౧౯౮॥ అసిద్ధసదనేకుర్యాత్సవీచ్ఛందంనాత్రకి
 బ్బిషమ్ । దివ్యంవిమానంయద్యస్తయన్తానయాదృశంపురా ॥౧౯౯॥ గు
 రుస్తద్వస్తుతన్తానంతాదృశంకల్పయేత్పునః । అషణంవామాసుషంధామ
 మృదావేష్టకయాకృతమ్ ॥౨౦౦॥ భూయఃప్రకల్పనేతద్వచ్ఛిలయేష్టక
 యాథవా । పీతేపురాతనేజీణేపీతమన్యత్ప్రకల్పయిష ॥ ౨౦౧॥ తత్పీ
 తేప్రాక్తనంచిమ్బం జీణోధారేనవేళయేత్ । విమ్బేపురాతనేజీణే
 విమ్బమన్యత్ప్రకల్పయిష ॥ ౨౦౨॥ స్థాపయేత్ప్రాక్తనేపీతేశీతమన్యత్స
 కల్పయేత్ । ప్రాక్తనైవప్రభాయోజ్యాం నవీనావాయథారుచి ॥౨౦౩॥
 ప్రాక్తనాశ్చపరివారాసిద్ధక్షేత్రేచతుముఖ । మూలదేరస్యరక్షార్థ
 ముపశీతస్యవర్ధనమ్ ॥౨౦౪॥ నదోపాయభవేద్భక్తిహ్నితోవక్ష్యే శృణు

ష్వహా । సాలగోపురపీతాదా జీర్ణేవాచలితేథవా ॥౧౬౫॥ దృఢంవి
కాలంవిస్త్రీణంకల్పయేద్వాయథాపురమ్ । నద్యాదివేగసప్తంచేత్పూ
సాదాదితదుత్తర ॥౧౬౬॥ పూర్వస్త్రిన్వాయథాసాయంతథాఘాయగి
ప్రకల్పయేత్ । తత్రపూర్వస్థితంబిష్టంఘాపయేన్నపునస్సృజేత్ ॥౧౬౭॥
* మూర్తితంత్రాధికారీణాం మన్యాదా యాద్యశీపురా । పునగిప్రకల్ప
నేచాపి తాదృశ్యేనచాన్యథా ॥ పురాప్రకల్పసేయావ త్తావద్యాయగి
ప్రకల్పనే । ఫలంతుల్యంతమగుయోర్వ్యత్యయనై ష్వకాయేత్ ॥౧౬౮॥
అంగమాత్రసమాధానేబహుబేరేవతుముఖ ॥ అంగమాత్ర సమాధా
నేకమాచాంపేదికోపరి ॥౧౬౯॥ శాయయిత్వాప్రశయ్యాయాంవిశేష
మవధారయ । జలాధివాసకర్తాపి నేతోస్త్రిలసకమచ ॥౧౭౦॥ తత్త్వ
సంహారసగౌఠత్యక్తాన్వస్థుగమచంచయమ్ । కృత్వానందోర్మణం
కృత్వాచేవదేవంసమర్చయేత్ ॥౧౭౧॥ ఏవంచాలగృహేదేవం ప్రతిష్ఠా
ప్యమహోత్సవమ్ । ధ్వజారోహణ కమాది పుష్పయాగావసానకమ్ ॥
యద్యైకాహ్నోత్సవంకుర్యాత్ప్రతిష్ఠాంతే చతుముఖ ॥ బాలవిఘ్నే
లోభదేతునిత్యంతేనైవకారయేత్ ॥ ౧౭౨॥ ఉత్సవార్థం నచేద్వింబంచా
తేనైవసమాచరేత్ । ఏవంచాలంప్రతిష్ఠాప్యగురుస్థపతీస్సహం ॥ ౧౭౩॥

* ఉత్తమాదిమందిరమ్. *

ఉత్తమాది త్రిధాధామసంచితాదితథాత్రిధా । ముఖ్యం శిలామయం
ధామమధ్యమిష్టకయాకృతమ్ ॥ ౧౭౪॥ అథమందారుజంఘామహేయ
స్మృత్తయముచ్యతే । ద్రవ్యేగాకేసయథామహూప్యంతంపరికల్పతే ॥

* సంచితాదిధామ. *

తథామసంచితంవిద్ధిద్రవ్యయుగ్మమసంచితమ్ । కల్పితం యత్త్రిభిరదీక
వైశ్యస్తద్విద్యాదుపసంచితమ్ ॥ ౧౭౫॥ చతుర్భుజకల్పితంఘామవ్యామి
శ్శింశచతుముఖసంచితాద్యత్తమాదిస్యాత్సన్నిధానంచతాదృశమ్ ॥

* ద్రివ్యాజకనమ్. *

ద్రివ్యంన్యాయేనసంపాద్య మందిరంకల్పయేన్నమ । అదత్తంనైవశృణో

యాధర్మప్రస్థానచాశారేత్ ||౧౮౦|| దూషితేనసకుర్వీత ద్రవ్యేణమ

➤➤* మందిరనిర్మాణమ్. *➤➤

మమందిరమ్ | జలేనసమతాంపీత్య ఖాతభూమింతతోగురుః ||౧౮౧||

విన్యస్యతత్రప్రకృతి మాధాయఫలకామపి | ౮౪

మాంశాస్త్రనత్తానా ||౧౮౨|| సంధాయాథ దృశీకృత్య కారయేత్సమ

తాంజలైః | ఉపశీతంతదుఃరి చాధిష్ఠాసముపర్యతః ||౧౮౩|| ఉపశీతం

➤➤* ఏకతలమ్. *➤➤

వినాయద్వాచాదిష్ఠానంప్రకల్పయేత్ | ఉపానం కల్పయేమాధ్వణం

యద్వాధిష్ఠానమేవవా ||౧౮౪|| యద్వాపూర్వమధిష్ఠానం పాదంతత్ర

ప్రకల్పయేత్ | తమాధ్వణంప్రస్తరంపశ్చాద్గ్రీవాచశిఖరంతతః||౧౮౫||

➤➤* ద్వితలమ్. *➤➤

ఏనమేకతలేకుర్యాద్వావత్స్థూపితతుర్ముఖా ద్వితలేన్యన్యధిష్ఠానంచర

ణంప్రస్తరంతతః ||౧౮౬|| కూటంశాలాఽప్రకర్వీతసంస్థానంపంజరం

తతః | ప్రస్తరంచేదికాంగ్రీవా శిఖరంచయథాక్రీమమ్ || ౧౮౭ || కల్ప

➤➤* త్రితలమ్. *➤➤

యేత్త్రితలేథామ్నిచాద్వాదశతలావధి | ఏవంప్రకల్పయేద్ద్వైష్టాన్నశ

వాష్టాదశాంకమ్ ||౧౮౮|| ఉపానంజగతీంకృత్వా కుముదంపట్టికామ

పి | కణ్ణంచపట్టికాంపశ్చాన్యహఃపట్టికామపి ||౧౮౯|| వాజనంచే

దికామూర్ధ్వణం చరణంచ ప్రకల్పయేత్ | హంసమాలాం కపోతంచ

ప్రతించప్రతివేదికామ్ ||౧౯౦|| కణ్ణంచశిఖరంచేతి కుర్యాదష్టాదశాం

గవత్ | ఆస్థూపియజమానస్య కుర్యాచ్ఛక్త్యనుసారతః ||౧౯౧|| పూ

ర్వంపదాదినిర్తాయ పశ్చాద్ధామప్రకల్పయేత్ | ద్వారాది కల్పనార్థ

➤➤* దిక్పూత్రిభ్యమణమ్. *➤➤

స్తుదిక్పూత్రభ్యమణంచరేత్ ||౧౯౨|| హస్తమానాయతంశంకు మం

గుప్తపరిణాహకమ్ | క్షీరవృత్తసముత్పన్నం స్థాపయేన్నూలవిద్యయా||

౧౯౩|| ప్రాసాదమధ్యేసంస్థాప్య శంకుద్విగుణసూత్రతః | పరితోమం

జలంకృత్వా తతఃపూర్వాపరాన్జ్ఞాయోః ॥౧౮౮॥ మండలాంతేలిఖేచ్ఛా
యాం తత్రబిందుద్వయంలిఖేత్ । తయోర్వజ్ఞేలిఖేద్వింశంతదారభ్య
గురూత్తమః॥౧౮౯॥ పరబిందువధిబ్రహ్మన్ సూత్రపాతంగమాచరేత్ ।
ప్రాకృచ్ఛిమేలిఖేచ్ఛాత్ కచ్చపాననపుచ్ఛవత్ ॥౧౯౦॥ యాశ్యేత
దుత్తరేచైవ విధాయచతస్రస్వపి దిక్షుశంకూంశ్చసంస్థాప్యతతస్మా
త్రాణిపాతయేత్ ॥౧౯౧॥ చతురశ్రింయథాభూయాత్తథాసూత్రం
నిపాత్యచ । అష్టస్వపితథాశాసు శంకూనాంస్థాపనంవరేత్ ॥ ౧౯౨ ॥
శంకుస్థాపనచేతాయాం దుర్నిమిత్తసముద్భవే । దేశికఃకారయేచ్ఛాం
తింతేనశాంతిభావిష్యతి ॥౧౯౩॥ యజమానేచ్ఛయాకుర్యాద్ద్వారం
కోణేనకారయేత్ । కించిదిశాన మాలోక్య ద్వావరంధ్రామ్నఃప్రకస్య
తే॥౨౦౦॥ ఆసనంచస్థిర్విష్టో శ్శయనంచాసనమేవచ । విశ్వరూపంచ

➤➤* ధామభేదః. *➤➤

బింబస్య రూపాయామాచికంయథా ॥౨౦౧॥ పృత్యంతృప్తాయతంయ
ద్వాచతురశ్రింతదాయతమ్ । ఏకంచతుర్విధం జ్ఞేయం సాసాదంమమ
శర్మజ ॥౨౦౨॥ స్థిత్యాననానియానాని వృత్తేవా చతురశ్రికే । పృత్రా
యతేవిమానేతు చతురశ్రాయతేతథా ॥౨౦౩॥ శయనంవిశ్వరూపం

➤➤* నాగరద్రావిడవేసరాః. *➤➤

చలోకాకాంతం ప్రకల్పయేత్ । నాగరం ద్రావిడంచేతి వేసరంచప్రతి
ధామతమ్ ॥౨౦౪॥ విమానంమేచతుర్వక్త్రవక్ష్యేతదవధారయ । ఆస్థా
పికణికామానాంతం చతురశ్శేతదాయతే ॥౨౦౫॥ విమానంనాగరంవి
ద్ధిబహ్నశ్రేవాతదాయతే । తద్రావిడమితిప్రాక్తం పృత్యేవృత్తాయతేధ
వా ॥ ౨౦౬ ॥ వేసరాఖ్యంవిమానంత దుచ్యతే కమలాసన । ఏకహ

➤➤* ధామవిస్తారః. *➤➤

స్తంసమారభ్య దశహస్తాంతమబ్జజ ॥౨౦౭॥ ధామాచికల్పయేత్సమ్యక్
భుక్తికామనయాయది । యుక్తైహస్థైః ప్రకర్షిత మోక్షప్రా
ప్తనయాయది ॥ ౨౦౮॥ ఓజహస్థైః ప్రకర్షిత ధామపంచాంగపూర్వ

➤* పృథమేష్టకాః. *➤

కమ్ । కృత్వైవనంపంచ గాత్రజ్ఞః పౌరభే త్పృథమేష్టకామ్ ॥ ౨౦౯ ॥
 త్రివిధాఇష్టకాబ్రహ్మణైలకాస్తజమృత్తయః । ఉత్తమేధామృత్తకురీవత
 శిలయాప్రథమేష్టకామ్ ॥ ౨౧౦ ॥ మధ్యమేధు విమానేషు మృత్తయః
 పృథమేష్టకామ్ । సుపక్షేష్టకయాకుర్యాన్మధ్యమేప్రథమేష్టకామ్ ॥ ౨౧౧ ॥
 అధమేధామృత్తకురీవత కామ్యేనపృథమేష్టకామ్ । ఆమేష్టకామయాంహే
 యెకారయేత్పృథమేష్టకామ్ ॥ ౨౧౨ ॥ ద్రవ్యసంకరధామాదౌ య
 స్తుఖ్యుద్రవ్యముద్యతే । తేనైవ ముఖ్యద్రవ్యేణ కారయేత్పృథమేష్ట
 కామ్ ॥ ౨౧౩ ॥ శిలయా దారుణా యద్యా కారయేత్పృథమేష్టకామ్ ।

➤* మృత్తయేష్టకాః. *➤

శిలాం దార్యసిగృహ్స్థాయా తత్తత్సంగ్రహవర్తనా ॥ ౨౧౪ ॥ ఇష్టకాస్తా
 మృత్తయశ్చేద్రథకారణజేకః । ఇష్టకాజేతమాసాద్య పుణ్యాహమపి
 వాచయేత్ ॥ ౨౧౫ ॥ అగ్నిం సంస్కృత్వ విధివన్తా లేనాష్టో త్తరంతతమ్ ।
 ఆజ్యేన చరుణా హుత్వా పోడశశ్చిన్మనూక్షతః । సమిష్టిరాజ్య సం
 ఖ్యాభిర్మూలేన తదనంతరమ్ ॥ ౨౧౬ ॥ జహుయా న్యూలవం త్రేణ పుష్ప
 వీర్యభిస్తతః । ఉద్దిశ్య పాషాదాన ర్వాక చరుణా హేమమహాచ
 రేత్ ॥ ౨౧౭ ॥ క్షేత్రపాలాయ భూలేభ్యో వాస్తీ వీశాయతతః పరమ్ ।
 జేవేభ్యశ్చ ఋషిభ్యశ్చ హుత్వా జ్యేన తతః పరమ్ ॥ ౨౧౮ ॥ సప్తభిర్వాన్య
 హృతిభిశ్చ జహుయాత్సర్విషాతతః । పూణా హుతింతతః కృత్వా పా
 షాదాదియథాక్రమమ్ ॥ ౨౧౯ ॥ చరుణా వాస్తునాథాస్తం బలిదానం
 చతుర్ముఖ । ఖట్యా యా మిష్టకాః కుర్యా దగ్నేరుద్యాసనా త్పరమ్ ॥

➤* సర్వేష్టకానా మాయామవిస్తారః. *➤

ముఖ్యాహ స్తసమాయామా మధ్యమాష్టాదశాంగుళా । పోడశాంగుళ
 మాయామాజఘ్నాకమలాసన ॥ ౨౨౦ ॥ విస్తారస్తుతదధేన తదధేన
 సఘనం మతమ్ । పాసాదానుగుణం కృత్వా పక్వాపక్వం యథాదృఢమ్ ॥
 పోడశ స్తంభసంయుక్తం కల్పయేద్ద్యాగమంటపమ్ । అంకురానర్పయే

భాగినిస్తంసద్యశ్శోషంవ్రజేద్యది | నసమాప్తింభజేద్ధామపాగ్రభంగా
త్రసంశయః॥౨౩॥ ఏవంవిధానిమిత్రైమశాంతింకృత్వాశుభంభవేత్ |

→* దేవాగారనిర్మాతుః ఫలమ్. *←

జలావర్తంపరిత్యజావిష్టకాధానమాచరేత్॥౨౪॥ సంకల్ప్యదేవనిల
యం కరిష్యామీతిమానవః | సర్వపాప వినిర్ముక్తో నిత్యవాసీతివిష్టపే॥
నిర్తాయ దేవసదసమిహకామాన్యభేచ్ఛయా | లంత్రేతివిష్టపేభుజ్జేహస
ర్వాన్భోగాన్సంశయః॥౨౪॥ సంకల్ప్యదేవనిలయమసమాన్యమృతో

→* గర్భన్యాసవిధిః. *←

యః | సర్వపాపాద్వినిర్ముక్తోదివినీదతిదేవవత్॥౨౪॥ గర్భన్యాసవిధింవ
క్షేప్య శ్శుభస్వకమలాసన | సమధ్య వేదికంకృత్వా మణ్డపం లక్షణాన్వి
తమ్ | వేదికాయాంధాన్యపీఠకుంభాన్సవనివేశయేత్ | గర్భోదక్షైస్తానాపూ
ర్వమధ్యకుంభేయజెన్మహీమ్॥౨౫॥ కుంభేష్వప్తసుచైంద్రాదీనావాహ్య
భ్యవ్యవదేశికః | సావణం రాజతంత్రాయ మాయసంవాథ భాజ
నమ్॥౨౬॥ ద్వాదశాంగుళవిస్తారమాయతంత్రవదంగుళైః | చతురంగు
ళముత్సేధా చ్చతుష్పాదసమన్వితమ్ | యద్వాపాదత్రయోపేతం సా
పిధానంచతుర్ముఖ | వృత్తంవాచతురశ్రింవానవగర్తసమన్వితమ్॥౨౭॥
పుణ్యాహవారిణాప్రాక్ష్య తౌళయే త్వంచగవ్యతః | స్థాపయేద్వేదికా
కుంభైఃప్రాగాద్యేచ్ఛతురానస॥౨౮॥ వేదికాయాంపునస్తస్యాంస్తణి
లంకల్పయేత్పునః | వాససాధనదభేణ జేష్టితంగర్భభాజనమ్॥ విన్య
స్యస్థండితేతస్మిన్పాత్రగర్తేమనిషిపేత్ | ఆత్మానంకేశవంధ్యాత్వాభా
జనం వసుధాన్స్తరణ॥౨౯॥ మాణిక్యాదీనిర్తాన్నిభ్రష్టాదీశావసా
నకమ్ | అలాభేసర్వరత్నానాంవజ్రింగర్తేమనిషిపేత్॥౩౦॥ అథవాసర్వ
గర్తాని స్వత్రైవేవప్రపూరయేత్ | విష్ణుగాయత్రియాభ్యవ్యం పాత్రం
కమలసంభవమ్॥౩౧॥ కుణ్డేవాస్తణిలేవాగ్నిప్రతిష్ఠాప్రయథావిధి | సమి
ద్భిశ్చతథాజ్యేన శతమస్తోత్రరంహునేత్॥ చరుణాచన్యనూక్తైనజుహు
యాత్తోడశాహుతీః | పాత్రాంతరే ససంపాతం సంగృహ్యగురుస్త

మః ॥౨౫॥ ఇంద్రాదిలోకపాలేభ్యస్త్రీలాజ్యచరుభిరూనేత్ । భువ
నేభ్యగిపర్వతేభ్యస్సముద్రేభ్యస్తతఃపరమ్ ॥ ౨౫ ॥ ఆదిత్య వసువా
యుభ్య ఋషిదేవేభ్యఇత్యపి । శాస్త్రపాతాళ దిక్షాగ గణభూతే
భ్యఇత్యపి ॥౨౫౨॥ నక్షత్రేభ్యోగృహేభ్యశ్చ హుత్వాథగురుస త్తమః ।
సమ్పితాజ్యేనతత్పాత్రం స్వగ్గయంత్రేణ సేవయేత్ ॥ ౨౫౩ ॥ సుము
హూతేఽరజన్యాంత ద్వేదఘోషపురస్సరమ్ । ధామపదక్షిణీకృత్యప్ర
విశేర్గర్భమందీరమ్ ॥౨౫౪॥ అథగర్భ గృహద్వారి యామ్యపాశ్వే
తిధాకృతే । స్థాపయేదాత్తరేభాగ పార్శ్వే పాదస్య భాజనమ్ ॥
బ్రాహ్మణాయజమానశ్చేష్టత్తికాయాఅథోభువి । కుముదోపరిరాజ
స్యఃకుముదేవిల్వతిర్యచి ॥౨౫౫॥ ఋషాద్రోణేజ్జగతాగర్భన్యాసంకుర్యా
దతందిశః । ఆత్మనాకేశవంధ్యాత్వాసర్వాభరణభూషితమ్ ॥౨౫౬॥
గతేఽమపూరయేత్సమ్యగ్గోమూత్రంమధ్యమేపదే । చక్రం జారంబూన
దంకించిద్విన్యసేన్మూలవిద్యయా ॥౨౫౭॥ మహిందేవీంతతోధ్యాయన్త
న్త్రమేతదుదీరయేత్ । సర్వభూతధరేకాంతేపర్వత స్తనమణ్డితే ॥౨౫౮॥
సముద్రపరిధానీయే దేవిగర్భంసమాశ్రయ । ఇతివిన్యస్యతత్పాత్రంపి
ధానేనపిధాయచ ॥ ౨౫౯॥ సుధయాతద్వృణీకృత్య రిక్షాంకుర్యా తస్
మంతతః । తదానిమిశైసందృష్టేప్రాయశ్చిత్తంసమాచరేత్ ॥౨౬౦॥ గ
ర్భన్యాసంపురాకృత్వాగ్రామప్రాసాదకల్పనమ్ । కల్పయేద్వద్యకృత్వా
తంక్షయంయతాముభేధుగ్రహమ్ ॥౨౬౧॥ ఉపేతాశ్శిల్పనస్స ద్వైరథకారై

❧❧❧ మూఢేష్టకా. ❧❧❧

శ్చతుర్ముఖః । ఉపానాద్యఖిలంకుర్యశ్శిల్పశాస్త్రోక్తవత్త్వేనా ॥౨౬౨॥
కృతధామ్నావిమానాగ్గురుమూఢేష్టకాదిభిమ్ । ఆరభేతయథా
పూర్వమిష్టకాఃపరికల్పయేత్ ॥ ౨౬౩॥ అంకురార్పణకర్మాంతేహ్యధి
వాస్య యథాపురమ్ । అభిషిచ్యాథ హుత్వాథ స్పృష్ట్యా సమ్పత స
ర్విషా ॥౨౬౪॥ సుముహూతేఽథసంప్రాప్త ఇష్టకాభిస్సవ్యంగురుః ।
అరుష్ట్రైస విమానాగ్గురం పుణ్యహంతత్రవాచయేత్ ॥౨౬౫॥ ఆరోప

యేయస్తాస్స ర్వాఋత్విజస్సమలంకృతాః ఋత్విజస్సహాయస్తత్రస్థోహృత్పద్యైకణికోపరి ॥౨౭౨॥ ధ్యాయన్నారాయణందేవమాచార్యసిపరిణవంజనమ్ । ఆచార్యదిష్టకాస్సర్వాః ప్రాగాఽక్రమమాస్థితః ॥౨౭౩॥ ఏతైకస్యాతదైతైకామిష్టకాంస్థాస్యదేశికః । మహాకుంభోఽతైగిహోత్వశేషంకర్తృసమావయేత్ ॥౨౭౪॥ (స్త్రీ)కూదాగ్రసమలోమాంశ్చతూష్టిమాధానమాచరేత్ । సాపరోగయుతాః బ్రహ్మన్పతితాన్పృథిలోమజాః ॥౨౭౫॥ సర్వయేద్యలమాస్థాయ మూర్తిః మూర్ధేః స్వకా విధాః ।

*** స్థూపికావిధిః. ***

స్థూపికాకీలమధురావత్సృమి శృణుపద్మజ ॥ ౨౭౬ ॥ లోహజం దారుజం నుద్వాస్థూపికాకీలకల్పనమ్ । ఊర్ధ్వభూవ్యంఘ్రి తులిత మత్యర్థం ద్విగుణంతువా ॥ ౨౭౭ ॥ వృత్తంవా చతుర్దశంవా షంశాశ్రింవాప్రకల్పయేత్ । ముముక్షుస్థూపికాకీలంయైర్గైరేనప్రకల్పయేత్ ॥౨౭౮॥ అయుర్గైర్గైహికపేర్లు స్తతస్సంఖ్యాచైకవింశతిః । మూర్ధేఃష్టకా విధానేన కమణజాలమహాచరేత్ ॥౨౭౯॥ కించిద్విశేషంవత్సృమితచ్ఛృణుపవచతుముఖ । స్వస్థానినవరత్నానిగలేఃగలేః వినిష్ఠిపేత్ ॥౨౮౦॥ సుముహూర్తేతు సంపాప్తై స్థాపయిత్వా గురూత్తమః । భోక్తయే

*** స్థూపిలక్షణమ్. ***

తస్మిధయాసమ్యగ్ప్రణీకరణమాచరేత్ ॥౨౮౧॥ స్థూపింలోహమయీంకుర్యాద్యదస్యి వారుమయీంశుభామ్ । శిఖాకుంభంభవేత్సర్వకాదీనారంతామ్రమేవవా ॥౨౮౨॥ పైచైత్రశంవా ప్రకుర్వీత మృత్తయంవాప్రకల్పయేత్ । కీలస్థాపనవేశాయాం శిఖాకుంభంచవిన్యసేత్ ॥౨౮౩॥ వృత్తేథామిసప్తతస్యా దశేశ్రంకమలాసన । స్వతాఽద్యైగిపంచభిగ్నోష్టైరతైర్విగికుస్ఫుంప్రపూరయేత్ ॥౨౮౪॥ ఘటాగ్రంముకుళాకారంయద్వాదీపసమాకృతి । తస్మద్ద్యే పంకజంకుర్యాద్దృశ్యంసర్వమనోహరమ్ ॥ ఊర్తమాంగవిమానేమమహానాసాన్ద్వితీయచేత్ । అగ్రేసంస్థాపయేచ్చక్రం నిరద్వామూలంచతుముఖ ॥ ౨౮౫ ॥ విమానస్య చతుర్దిక్షుస్థా

❦ దిబ్బూర్తిస్థాపనమ్. ❦

ప్యాదిబుర్తయస్తతః । ప్యాచ్యందిశి విమానస్య వజ్జిణంవాషడా
 ననమ్ ॥౨౮౨॥ వరాహంవాసుజేనంవా శ్రీధరంవాప్రకల్పయేత్ । ద
 ష్టిణేదక్షిణామూర్తిమధవా పార్వతీసఖమ్ ॥౨౮౩॥ సంకషణంవాస
 త్యంవావరాహంవాప్రకల్పయేత్ । ప్రతీచ్యాంశ్రీధరంవాద్వానరసిం
 హంతథాచ్యుతమ్ ॥ ౨౮౪॥ ప్రద్యుమ్నచుధవాతత్ర యజమానగి ప్రక
 ల్పయేత్ । ఉదీచ్యాంకల్పయేత్ప్రహ్లాద్భక్తింవాధనాధిపమ్ ॥౨౮౫॥
 అనంతమనిరుద్ధంవాస్వస్వలక్షణసంయుతాత్ । ఆసీనేవాస్థితేవాపిధువ
 బేరేతుతాదృశాత్ ॥ ౨౮౬॥ శయానే ధువబేరేతు ఆసీనా నధవాస్థి
 తాత్ । యానారూఢేనుజేదిమ్బేయానారూఢాస్ప్రకల్పయేత్ ॥౨౮౭॥
 విశ్వరూపిధువేదిమ్బేస్థితానేవ ప్రకల్పయేత్ । ఇంద్రాదయశ్చేద్దిగ్దే
 వానాసీనానేవకల్పయేత్ ॥౨౮౮॥ యద్రస్య సిర్జితంధామ తద్రవ్యేణ
 దిగీశ్వరాత్ । తనుత్తమేనద్రవ్యేణ యద్వాతాన్పరికల్పయేత్ ॥ ౨౮౯॥
 భిత్తిభాగస్థితానగ్ధాభాసచిత్రాన్ప్రకల్పయేత్ । ఏకనాసాయుతేధావి
 దిబ్బూర్త్యేకాప్రకస్యతే ॥౨౯౦॥ నాసాహీనేవిమానేతువై వదిబ్బూర్
 తికల్పనమ్ । సర్వోస్వపి విమానేతు కోణేశ్వర్గార్గ్ధిమక్రమాత్ ॥
 పూర్ణాంబ పుష్కరాక్షంబ ఆనంబం నందనంతదా । పింసేనం సుపే
 ణంబ సమ్మసం ప్రసంబంతథా ॥౨౯౧॥ నిర్తాయస్థాపయేత్తత్ర విమా
 నేష్యాయితేమచేత్ । పూర్ణాంబ పుష్కరం తత్ర దక్షిణోత్తర సాన
 యోః ॥౨౯౨॥ విమానసప్రతితలంనృత్తస్యిద్వాధరస్త్రియః । కిన్నరో
 రగగన్ధర్వస్త్రియఃప్రంసగీప్రకల్పయేత్ ॥౨౯౩॥ కల్పయేత్భగవద్భువ
 మ్యత్రత్రచతుర్ముఖచతుష్వక్పిచకోణేశ్వకల్పయేకవదే ॥౩౦౦॥
 వైసతేమోధవాసింహస్థిల్పశాస్త్రోక్త పత్తకానా । అధస్తాత్తు విమాన
 స్యాధిస్తానేహుతఘ్నిశి ॥౩౦౧॥ గజాననంతైశ్చశానే మహిమోసురవర్జ
 నమ్ । దక్షిణాద్యుత్తరంతాసుచిగ్దేవాః పాంగుదీరితాః ॥ తోయాధివా
 సనంకృత్వాశుంబపేవాధివాన్యద । మహాలేకశోభనేబ్రహ్మకదితు

స్థాపనమావరేత్ ॥ ౩౦౩ ॥ యోయస్యవణశ్శాస్త్రీ కస్తేనైవాలే
పసంభవేత్ । వ్యత్యాసేచాప్తాణాదీనాం వణానాం సంకరంభవేత్ ॥

→* అర్థమంటపమ్. *←

అంతర్ధామనిసంపూర్ణే కల్పయే దర్థమంటపమ్ । గర్భాగేహస్యయ
న్తానం తన్తానాథాధికంభవేత్ ॥ ౩౦౪ ॥ అర్థమంటపసంజ్ఞంత త్సర్వ
మధాధికంభవేత్ । ఇతోఽధికంవాకురీవత యథావిభవవిస్తరమ్ ॥ య
ద్వాగర్భానమంకుర్యాదధాభ్యుంశిల్పశాస్త్రవేత్ । ధరణీంసద్భవీకు
ర్యా చ్ఛివీగర్భార్థసద్భవోః ॥ ౩౦౫ ॥ హీనేఽర్థమంటపేధామ్నః పా
ర్యావ్యభ్యానిగమోమతః । అగ్రతఃకప్యవ్యతోయదన్విగర్థమపాశ్వేన

→* సృత్తాధా మంటపం. *←

ర్మని ॥ ౩౦౬ ॥ అగ్రేఽర్థమన్తపంకుర్యావీలంసృత్తమన్తపమ్ । గర్భార్థ
మానయోరర్థమధికంతంప్రకల్పయేత్ ॥ ౩౦౭ ॥ ఆహూసిద్ధి వ్యగుణంకు
ర్యాద్యదానకుర్యాఽతోధికమ్ । ఉభయభ్యాంవపాశ్వేభ్యానిగమం

→* సోపానమ్. *←

తత్రకల్పయేత్ ॥ సోపానపజ్జాయఃకార్యాస్తత్రగర్థమయోద్భవోయోః ।
యుక్తాన్యేవ ప్రకురీవత సోపానాన్యా లయేషుమ్ ॥ ౩౦౮ ॥ అయుక్తాని
ప్రకుర్వీరన్యిల్పినోమానుషాలయే । సోపానపాశ్వేయోగికుర్యా ధస్తీ
హస్తంవిలక్షణమ్ ॥ ద్విరదేహహ్యమానంవా రథాంగం పరికల్పయేత్ ।

→* ఆస్థానమన్తపమ్. *←

సృత్తాధా మంటపస్యాగ్రే కుర్యాదాస్థాన మంటపమ్ ॥ ౩౦౯ ॥ సృ
త్తాధామన్తపాదర్థ మధికంతంప్రకల్పయేత్ । ద్విగుణంవాయథాయో
గం కుర్యాదాస్థాన మన్తపమ్ ॥ ౩౧౦ ॥ అన్యత్ర యత్రకుత్రాపి తన్తా
నంపరికల్పయేత్ । కల్పనే మన్తపాదీనా మిష్టకాదీనిపూర్వవత్ ॥ ౩౧౧ ॥
మూర్ధేష్టకాచ సంస్థాప్యా తథాచిజ్జ్వార్తయో విధే । కోణేషుగ
ర్భా విన్యాసం కుర్యాన్తంట పకర్తణి ॥ ౩౧౨ ॥ భూపరితాదికం సర్వం

మంటపానాంసమాజరేత్ | కుర్యాత్ప్రసాదపత్సర్వమాస్థానంసర్వ
తోముఖమ్ || ౩౧౭ || ద్విముఖంత్రిముఖంచైకముఖంవాఽస్థానమంటపమ్ |

➤* గోపురాణి. *➤

విమానవద్గోపురాణి కల్పయేతు-మలాసన || ౩౧౮ || ప్రవేశనిర్గమద్వా
రికుర్వీరప్రతిగోపురమ్ | గోపురేషుప్రతితలం ద్వారేద్వేఽరికల్ప
యేత్ || ౩౧౯ || గర్భాగారాసో గోపురాణాం దక్షిణస్యాదిశిస్త్వతః |

➤* పాకారాః. *➤

ఏకయోన్నతయాభిత్త్యాపేష్టయేదగ్రభాగమందిరమ్ || ౩౨౦ || అంతర్వర్ణప
సంజ్ఞంతస్తస్యద్వారార్థమంటపే | ఏతదేవయయాభిత్త్యావిచ్ఛిన్నం
పరిచేష్ట్యతే || అంతహారంవిదుర్బ్రహ్మతాంభిత్రింపంచరాత్రిణః |
ప్రవేశనిర్గమాదాగౌతస్యసృత్తాధామంటపే || ౩౨౧ || అంతహారో
యయాభిత్త్యాపేష్ట్యతేకమలాసన | మధ్యాంతహారకత్వాహుస్తాం
భిత్తింశిల్పవేదినః || ౩౨౩ || ఆస్థానమంటపాత్తస్యప్రవేశనిర్గమస్తస్త్వతః |
వినిర్గమోస్యసర్వత్రప్రవేశశ్చాస్యపద్మజ || ౩౨౪ || మధ్యాంతహార
సంజ్ఞంతద్యేనకుడ్యేనచేష్ట్యతే | తన్నర్యాదేతికథితం చతుద్వార
సమన్వితమ్ || ౩౨౫ || మహామర్యాదనామాస్యతద్బహిస్తద్వదుచ్యతే |
పంచైతానిచతుర్వక్త్రా పాకారాణిహి సర్వతః || ౩౨౬ || ప్రాకారా
ణాంతుసర్వేషాముపరిష్టాచ్ఛిలాదిభిః | కారయేన్నంటపాకారమథ
స్తాచ్చరణాస్వితమ్ || ౩౨౭ || కుర్యాద్ద్వారేషు సర్వేషు గోపురాణిచ

➤* కవాటస్థాపనప్రతిష్ఠాచ. *➤

తుర్ముఖ | ద్వారేద్వారేషకల్పేత కవాటద్వయమబ్జజ || ౩౨౮ || త
త్ప్రకారమిహాఖ్యాస్యేయథావిధ్యవధారయ | ద్వారశాఖాస్సమానీ
యత్రాశయేత్సర్వవిద్యయా || ౩౨౯ || పుణ్యహంవాచయిత్వాఽగ్రపం
చోపనిషదాగురుః | అద్భిస్సంప్రీత్యవాసోభిరాచ్ఛాద్యస్థండితేత
తః || ౩౩౦ || ద్వారశాఖాగి కవాటావాస్థానకంభారచనంచరేత్ |
నవకుంభానకరకాన్వాసుదేవాదివిద్యయా || ౩౩౧ || ద్వారతోరణ

కుంభార్చాపూర్వకంసర్వమాచరేత్ | అధివాసాహ్వయం వాహుమంని
 ర్వత్వంకమలాసన ||33౨|| సంపాతాశ్చేనసంస్పృశ్య ద్వాదశాఖాః
 కవాటకౌముదాతైశోభనేప్రాప్తైకవాటాధారకాశ్చని||33౩|| గ
 ర్తయోరత్నవిన్యాసంపూర్వవత్కారయేద్గురుః|కవాటాధారశిలయో
 స్సంస్థాప్యతదనంతరమ్ ||33౪|| పుణ్యాహం వాచయిత్వాథ పంచగ
 వ్యేనతేజితే | సంక్షాళ్యశోభనేలగ్నేకవాటాస్థాపయేత్తయోః||33౫||
 మహాకుంభస్థతోయేనకూర్చేనతదనంతరమ్| కారయేద్దేవవిన్యాసశాఖా
 స్సప్తికవాటయోః||33౬||చతస్సస్పృశిశాఖాసుఅధశ్శాంతించదక్షిణే| వా
 క్తేవీమూర్ధ్వశాఖాయాం లక్ష్మీముత్తరతోరతిమ్||33౭||కవాటేదక్షిణే
 బ్రహ్మస్విశ్వద్భుక్తభావనా| కవాటేఽన్యత్రసంస్థాప్య విశ్వవక్త్రః
 ప్రతాపవాన్ ||33౮|| మత్స్యాదిదశమూర్తీనాం తత్రావాహనమా
 చరేత్ | పేదశాస్త్రపురాణానాం వేదేరున్యాస మాచరేత్||33౯||
 నారాచేషత్రయస్త్రింశ ద్వేవతానాంచతుర్ముఖ | ఋషీకాకీలేషుచా
 వాహ్య భూతేశంపట్టికాతలే ||3౪౦|| కవాట కందపట్టెతు విశ్వభావ
 నమచయేత్ | నిర్వాణార్థంతు బిమ్బానాం శిలాసంగ్రహణం చ
 రేత్ ||3౪౧|| తత్ప్రకార మిహాఖ్యాస్యే శృణుపంచజ సంభవ | రత్న

→* ప్రతిమాభేద లక్షణమ్. *←

లోహశిలామృత్సాధుదారుస్ఫటికసిర్పితాః||3౪౨||ప్రతిమాష్టద్విధాబ్ర
 హ్మకౌతూహలవిధానవిదుః | సంపూర్ణంసిర్పితంబింబం పూర్వపశ్చి
 మభాగయోః ||3౪౩|| సాచిత్రరూపావిజ్ఞేయా పూర్వభాగవిసిర్పితా|
 అథాచిత్రస్వరూపాసా పటభిత్తిస్థలాదిషు||వర్ణాద్వైల్లిఖితాయా
 సాభాసచిత్రాచతుర్ముఖ| రత్నైరిసిర్పితంబింబంసర్వకాషఫలప్రదమ్||
 3౪౪|| స్వర్ణరాజతతామ్రేస్తు లోహజుత్రివిధంభవేత్ | సంపత్క
 రంస్వర్ణాబింబం రాజతీజ్ఞానదాయినీ||3౪౫|| సౌభాగ్యదాయినీతా
 మ్రాతైలబింబేసితాసితే| జ్ఞానవిత్తయశోదాయితైలజుశ్వేతమబ్జమ్||
 3౪౬|| బ్రహ్మచారాధనీయంత దస్యత్సర్వఫలప్రదమ్ | చాతుర్వర్ణాన

మాగాధ్యం పూజ్యతేపంచరాత్రిభిః || ౩౪౮ || ప్రశస్తం పర్వతం గత్వా

శిలాసంగ్రహమ్. ❀

శిలాసంగ్రహ మాచరేత్ | తత్రాపిఘాగతాత్యాజ్యా దూషితామపివ
జయేత్ || ౩౪౯ || తపస్యంతి ద్విజాయత్ర యత్రసిద్ధా మహాషయః |
యత్రచండాల పతిత ప్రతిలోమాదయోనరాః || ౩౫౦ || నసంతిక్షుద్రక
ర్మాణస్తత్రగ్రాహ్యశిలావిధే | యజమానాను గుణ్యేషు దినేషుబ్రాహ్మ
ణాః గురుః || ౧౫౧ || భోజయత్వాఽశిషంచాపి వాచయిత్వాథదక్షిణామ్ |
వితర్యతే భ్యస్తవను రథకారైశ్చశిల్పిభిః || ౩౫౨ || శిలాసంగ్రహణేయో
గ్యం దేశమాసాద్యశాస్త్రవిత్ | తత్రప్రపాంకారయిత్వాచాంకురా
ర్పమాచరేత్ || ౩౫౩ || నిర్తాయస్థండిలంధాన్యేగి కంభాస్సకరకాన్న
వ | విన్యస్యపరమేష్ట్యాభ్యవిద్యయూకూర్చపల్లవైః || ౩౫౪ || అలంకృత్య
పిథాయాథ సిద్ధాథాంశ్చక్రవిద్యయా | వితర్యతాంస్తుకలశాఽప్రోక్ష్య
పుణ్యాహవారిణా || ౩౫౫ || ప్రదృశ్య చక్రముద్రాంచ మూలమంత్రేణ
దేశికః | మధ్యేతుపరమాత్మానంకరకేచసుదర్శనమ్ || ౩౫౬ || ఇంద్రా
దీనుపకుంభేషునైవేద్యాంతంసమచయేత్ | సమిత్యర్పిగిపుష్పఫలదలైః
పంచభిరప్యథ || ౩౫౭ || మూలమంత్రేణ జుహుయాత్పుష్ప గస్తోత్తరం
శతమ్ | చరుణాపిన్యసూక్తైన జుహుయాత్తోడశాహుతిః || ౩౫౮ || సర్పి
షాత్రత్రజుహుయా ద్విత్యమాణేనవర్క్కునా | వనదేవాస్పర్వతాంశ్చ
గణ్డచైలాం స్తటానపి || ౩౫౯ || శృంగాంశ్చనీర్ఘరానభీ న్వృత్యాన
ప్యాషధీస్తతః | వనస్పతిజరాయుజ్యాఽనర్దిజాఽస్వేదజానపి || ౩౬౦ ||
ఉద్భిదస్సర్వభూతాని తస్మాద్వివ్యాహృతీరపి | సమస్తయాచవ్యాహృ
త్యా హుత్వాసంపాత మాచరేత్ || ౩౬౧ || పూర్ణాహుతిం తతో
హుత్వా సంపాతం స్పృశేద్విద్యయా | విస్మజ్య తస్యాం శిలాయాంబ
లిదానం సమాచరేత్ || ౩౬౨ || పలలం రజసిమూఢం లాజాపూషేచ
రూనపి | పయోదధిఘృతంరంభా శలాటూనపియోజయేత్ || ౩౬౩ || ద
ద్యాద్వ సర్వభూతేభ్యో బలిదానం చతుర్ముఖ | సుముహూతేశి

లాంపీక్ష్యసిద్ధాధాణంశ్చక్రివిద్యయా॥౩౬౮॥ యతఃకపిశాచానాగాశ్చ
 యేత్రతిష్ఠంతినిత్యతః॥ సర్వేతేజస్వినఃచృంతుసంగతాం సదాహరిః॥
 ౩౬౫॥ వికీర్ణచేతిమంత్రేణపునస్సర్వాభ్యవిద్యయా । దద్యాత్ప్రపంచతః
 చిశంభగాతేభ్యఃకమలాసన ॥౩౬౬॥ పుణ్యహం వాచయిత్వాశివో
 త్యపూరుషవిద్యయా । శిలాంస్పృష్ట్యావధ మూలేన దత్వాఘృణాంకమలా
 సన ॥౩౬౭॥ అష్టోత్తరశతంకుర్యాత్త్వలమంత్రజపంగురుః । పాసా
 దాసుగుణంకుర్యాత్సూత్రపాతంచతుర్ముఖః॥౩౬౮॥ శిలాంభింవ్యస్తస్స
 పతయోరథకారైస్సమన్వితాః । చిన్నావినిత్రేమృతాకోణేశుయచి
 తాంశిలామ్ ॥౩౬౯॥ వర్జయేద్యచిసాన్యత్ర గ్రాహ్యసాహాక్యమంచరమ్ ।
 నిపతేద్యచిసాన్యత్ర తాముద్భృత్యగురుస్సవ్యయమ్ ॥౩౭౦॥ మహాకు
 మ్భామ్బుభిఃప్రోక్ష్యతతఃకరకవారిణా । పరిచ్యుతతోబిమ్బం కల్పయే
 త్కమలాసన ॥౩౭౧॥ దేవీనాంచశ్రియాదీనాంబ్రహ్మాదీనాం తదైవచ ।
 సర్వేషామితరేషాంచశిలాసంగ్రహమాదరేత్ ॥ ౩౭౨ ॥ బ్రహ్మాదీనాం
 ప్రవక్ష్యామి శిలాసంగ్రహణేవిధిమ్ । యాంయాంయూతిఃసముద్దిశ్య
 శిలాసంగ్రహ్యతేవిధే ॥౩౭౩॥ తామేవమధ్యమే కుమ్భ ఇంద్రాద్విష్ణు
 తేజుచ । సుదర్శనంచకరకై సర్వమస్య త్పురాయథా ॥౩౭౪॥ దేవీ
 నాంశు శ్రియాదీనా ముద్దిష్టామేవమధ్యమే । ఉపకంభాస్తకైఃచిప్రా
 గాదిషుయథాక్రమం ॥౩౭౫॥ వాగీశ్వరీ క్రియాంకేర్తిం లక్ష్మీంస్త్వప్తిచు
 తఃపరం । ప్రసోప్తంసత్యాంచబ్రాహ్మీచ్ఛౌచ కరకేచసుదశానం ॥౩౭౬॥
 యథాపురంతదితర త్తత్సన్నుర్తిం హుతాశనే । ధృవఃటాడికమారోహ్య
 కారుశాయాం నివేశయేత్ ॥ ౩౭౭ ॥ కుర్యుః ప్రతికృత్తీస్సమ్యక్కీర్తిస
 శ్శీల్పతంత్రవత్ । వృశ్చికాదిమమాగేషు మిథునాంతేహంపద్మజ ॥౩౭౮॥

❧❧❧ దారుసంగ్రహం. ❧❧❧

దారుసంగ్రహణంకుర్యాత్చిలాసంగ్రహణం తదా । శిలాసంగ్రహ
 వద్దేశ మాసాద్యతవనస్తరమ్ ॥ ౩౭౯ ॥ ప్రపాది బలిదానాంతంశిలా

❧ పూర్ణాముతింతతఃకృత్వాసమూలేనస్పృశేచ్ఛిలామ్ । ఇతి పా॥

సంగ్రహవచ్చరేత్ | ఆవాహనంచకుష్మేషుయజనంచహుతాశనః || ౩౮౦ ||
 పూణాహుతింతతకృత్వా సమ్పత్తేనస్పృశేత్తరుమ్ | వృక్షస్థానిక
 టంగత్వాగాధామేతాముదీరయేత్ || ౩౮౧ || కర్మణాపూర్వవృత్తైనస్థావ
 రాకారమాశ్రిత | వృణోమివిష్టోః కర్మాధ్యక్షం సర్వసమ్మతగీరంతవ ||
 ౩౮౨ || స్థావరత్వమితోగచ్ఛదివ్యరూపమనుత్తమమ్ | భుక్త్విభోగాం
 శ్చవిపులాన్వాసుదేవప్రసాదతః || ౩౮౩ || హిసస్మిన్నాహం త్వాం
 వృక్షకింతుమంచామిజన్మనః | ఇతివృక్షముపస్థాయ రక్షానూత్రేణవే
 ప్తయేత్ || ౩౮౪ || మూలమంత్రేణతదను పూర్వోక్తవిధినా గురుః |
 పలలాద్యైర్బలిందద్యాదప్యక్షంపశ్యన్నితఃపరమ్ || వికిరేదపిసిద్ధార్థా
 న్నేషంసర్వంపురాయథా | శిల్పినశ్శిల్పకాలాయాం బిమ్బస్తు పురుషా

→* బిమ్బనిర్మాణమ్. *←

కృతి || ౩౮౫ || చతుర్భుజంవాద్విభుజంయజమానేచ్ఛయాధవా | ఆసీనం
 వాశయానంవాస్థితంవాయానగంతువా || ౩౮౬ || త్రివిక్రమంవిశ్వరూ

→* చేష్టా. *←

పంకల్పయేయ్యర్థావిధి | చేష్టావికార సహితం కల్పయేయ్యశ్చకీర్తి
 నః || ౩౮౭ || శయనాసనయానాది భృకుటికుటిలాదిచ | హస్తపాదవ్ర
 విక్షేప ఆయుధానాంచధారణమ్ || ౩౮౮ || ఉచితాస్త్రఇమేచేష్టాః సా

→* వికారః, *←

మ్యక్రార్యాదయస్తథా | వికార మిహవత్సౌమి బిమ్బనా మవధా
 రయ || ౩౯౦ || వణశ్చనదనాద్యంగం వికారా ఏవమాదయః | ని
 ర్వికారంచనిశ్చేష్టం ధ్యాయంతి ప్రణవాత్మకమ్ || ౩౯౧ || సిద్ధాద్యా
 ఉత్తమాబ్రహ్మస్తదస్యే కమలాసన | సవికారం సచేష్టంచ ధ్యాయ
 నిఖలువద్దజ || ౩౯౨ || సవికారాదనిర్మేయం తతోదాక బిమ్బమబ్జజ |

→* స్థితంబిమ్బమ్. *←

వత్సౌమ్యస్థితస్య బిమ్బస్య మానంమూలస్య తచ్ఛ్రవణ || ౩౯౩ || గభకా
 ద్వారసమంబిమ్బతదుత్తమముదాహృతమ్ | త్రిపాదంమధ్యమం విద్ధి
 ద్వాపాదామధమంవిదుః || ౩౯౪ || స్థితస్యమూలబిమ్బస్యసమఃస్థాయ

→* ఆసీనమ్, *←

ఇహాదితః । ఆసీనస్యాద్యవత్సౌమి తచ్చృణుష్వచతుర్ముఖః ॥ ౩౯౫ ॥
గభా-ద్వారం త్రిధాకృత్వాభాగద్వయసమున్నతమ్ । ఆసీనాంపృతి
మాఽకుర్యాత్ప్రకృతీసోత్తమామతా ॥ ౩౯౬ ॥ మధ్యమాత్రభాగన

→* శయానస్య, *←

తదధేనకనీయసీ । శయానస్యాద్యవత్సౌమిప్రమాణంకమలాసన ॥ ౩౯౭ ॥
గర్భగేహంతరాయామంసమృక్షాడశధాభజేత్ । సంత్యజే చ్చతురో
భాగాన్ముద్ధిక్షద్వేపాదయోరపి ॥ ౩౯౮ ॥ అవశిష్టే శ్శయానస్యేద
శాంతైరుత్తమోన్నతిః । పంచమూర్ధ్వికపరిత్యజ్య పాదయోస్త్రీస్పరి
త్యజేత్ ॥ ౩౯౯ ॥ అవశిష్టాష్టభీరంతైశ్శయితు మధ్యమోన్నతిః । పా
దయోశ్చతురోభాగాన్ముద్ధిక్షషట్పరివర్ణయేత్ ॥ ౪౦౦ ॥ అవశిష్టషడం
తైస్తుజఘన్యోన్నతిరబ్జజ ! గభాగేహాన్నతిర్యావత్తదర్థం యానము
చ్యతే ॥ ౪౦౧ ॥ గభాద్వారోన్నతైరర్థం చిమ్బంయానగళోపరి । యా

→* యానారూఢస్య, *←

నారూఢోన్నతిఃపూర్ణాంతత్త్రిధాగనమధ్యమా ॥ ౪౦౨ ॥ అధమాస్యా
త్తదధేన విశ్వరూపవిధింశృణు । ఉన్నతింగర్భగేహస్యభక్త్వాద్వాద

→* విశ్వరూపం, *←

శధోపరి ॥ ౪౦౩ ॥ భాగమేకంపరిత్యజ్యపీఠేభాగద్వయంతథా । ఉత్త
మోవిశ్వరూపస్యమధ్యమోన్నతిరుచ్యతే ॥ ౪౦౪ ॥ ఉభవ్వికం భాగద్వ
యంత్యక్త్వాఅథోభాగత్రయంతథా । భాగైస్తుసమభిశ్చిష్టైఃచైశ్వీయ
మృధ్యమోన్నతిః ॥ ౪౦౫ ॥ ఉభవ్వికంత్రయంతథాధచ్చశిష్టైఃషష్ఠీకకనీ

→* త్రివిక్రమః, *←

యసీ । లోకాక్రమణరూపస్యచైవమున్నతిరబ్జజ ॥ స్థితేదేవేస్థితాదేవ్య
ఆసీనశ్చేత్తతైవతాః ॥ ౪౦౬ ॥ స్థితస్యదేవ్యఆసీనాః ఆసీనస్యస్థితాధవా ।
శయానాదిమదేవేషుఆసీనావాస్థితాధవా ॥ ౪౦౭ ॥ యోషితాంపర
తంత్రాణాం నాన్యాచేష్టా విధీయతే । యానారూఢతుదేవేశేదేవో

→* దేవ్యః *

త్సంగతాయచి ||౪౦౮|| యానారూఢాస్తదాదేవ్యోనపరత్ర చతు
ముఖః | ద్విభుజాస్సాచ్యవక్త్రాస్తాగివరతంత్రేపయోషితః || ౪౦౯||
అసీనావాస్థితాయద్వాఙ్విభుజాదేవయోషితః | పరతంత్రేకల్పనీయః
దేవసంఘసమున్నతాః ||౪౧౦|| తావత్త్యేవోన్నతిబ్రహ్మాస్సన్వితంత్రే
దేవయోషితామ్ | యానస్కంధోపరిష్టాంవా శయానాంవాస్థితాంత
థా || ౪౧౧|| చతుభుజాంద్విహస్తాంవా స్వతంత్రే పరికల్పయేత్ | శ

→* శయనభేదాః *

యిత్యుక్తం బేరస్యశయనంతుచతుర్విధమ్ || భోగం యోగంచసంహా
రం సృష్టిసంజ్ఞంచతుముఖః | అనంతభోగశయనే ద్విభుజోవా చతు
భుజః ||౪౧౩|| శ్రీమత్సాంకరీప్రసన్నోస్య శ్రీధరణ్యశ్చియోధ
వా | విద్యస్తోత్రస్సంగయోగపాదాసుఖంశే తథవాస్వయమ్ ||౪౧౪|| శ్రీ
మహ్యవయవాసాశ్రీ ర్భూమూలంసమాశ్రితా | దేవస్యశేషశయ్యా
యామర్చనాపీతపాశ్వయోః ||౪౧౫|| బ్రాహ్మద్యాభితిదేశేవాగస్థరావి
దేవయోషితః | దేవస్యభోగశయనమిదంయోగాహ్వాయంశృణు ||౪౧౬||
శేషేకయానోదేవేశో ద్విభుజోవాచతుభుజః | శ్రీమత్సాంకరీప్రస
న్నాస్తోయోగమేకస్సమాస్థితః ||౪౧౭|| శ్రీమహ్యవయవాలక్ష్మీర్చ
నాపీతపాశ్వయోః | బద్ధాంజలిఃఖగేశశ్చబ్రహ్మద్యాశ్చ తపోధనాః ||
పరితగ్నిలుసేవంతేశయనంయోగసంజ్ఞితమ్ | అనంత భోగశయనే య
హుమస్తకమణ్డితే ||౪౧౮|| చతుహస్తోష్టహస్తోవాభ్రుకటి కుటిలా
ననః | దంష్ట్రాక్రీరాళవదన శ్చక్రాద్యాయుధలాంఛితః ||౪౧౯|| ఏక
ఏవస్వయంశేతేశయనేతిధయకరః | అర్చనాపీతికాపాశ్వేశ్రీర్వా
లక్ష్మీఖగేశ్వరౌ || కృతాంజలిపుటావ్రహ్మా సంహారశయనాహ్వాయమ్ |
సృష్ట్యాశ్చియనంవక్ష్యేశృణుతత్త మలాసః || శేషేశ్వత్థదేశేయద్వాబా
లభూషణభూషితః | అశక్తైస్సుప్రసన్నాస్త్యో చాలోసీలామ్బుజప్రభః ||
పీయూషసాగరేరమ్యే సుఖంశేతేజగత్పతిః | సనాతనాభీకమలేబ్రహ్మ

బద్ధాంజలిర్భవేత్ ॥౪౨౮॥ ఏతస్మాన్యత్సప్తిశయచంద్రివిక్రమమితశ్శృ
ణు|చతుర్భుజౌవాద్విభుజ స్సవ్యంపాదంమహీతలే॥౪౨౯॥మస్తకేసు
రరాజ్యంచ పాదంసవ్యేతరందివి | విస్యస్య యాచతేభూయ స్సవ్యేత
రకరేణతమ్ ॥౪౩౦॥ ధరణీం దేహీదేహీతి ఏషఏవ త్రివిక్రమః | కల్ప

→* యానాధిరూఢః. *←

యేదై వనలేయస్యస్కంధోపరిజగత్పతిమ్ ॥౪౩౧॥ సవనయానారూఢ
స్మాన్యమదితశ్చత్రివిక్రమః | ద్విహస్తమేకకణ్ఠంచచతుర్దిక్షు చతుర్ము
ఖ ॥౪౩౨॥ వాసుదేవాదివదనంప్రాగాదిష్యయథాక్రమమ్ | వాసుదేవా

→* విశ్వరూపీ. *←

ననాదూర్ధ్వం దేవానాంవదనాన్యపి ॥౪౩౩॥ ఋషీణాంవదనాన్యస్య
స్సంకషణముఖోపరి | ప్రద్యుమ్న వదనాదూర్ధ్వం దైత్యరత్నోము
ఖాన్యపి ॥౪౩౪॥ అనిరుద్ధ ముఖాదూర్ధ్వం నాగగంధర్వకీన్నరాః | త
త్తస్మిన్నానాముపరి వివిధాన్యాననాన్యపి ॥౪౩౫॥ పిశాచాజగర్వ్యా
ఘృనరపక్షిముఖాన్యపి | క్రమేణకల్పనీయానిత త్తమాధ్వంపునః పునః॥
౪౩౬॥ కంఠాధోదేశమారభ్య పాదాంతంపురుషస్థితః | విశ్వమూర్తి
రియంబ్రహ్మ సు-ధితఃకమలాపతేః ॥౪౩౭॥ ప్రకార మిహ వత్సామి

→* స్వతంత్ర పరతంత్ర భేదః. *←

స్వతంత్రపరతంత్రయోః | కషణాదిక్రియాపూర్వం విమానేగర్భమ
న్వితే ॥౪౩౮॥ సర్వావరణధూయిష్ఠే బలిపీఠాదినయుతే | ప్రతిష్ఠిత
త్స్వతంత్రస్మాన్యస్పరివారసమేధితః ॥౪౩౯॥ తదావరణశోభార్థంస్వత
ంత్రావరణేషుచేత్ | పరతంత్రం విజానీయ్య ద్రామేచే ద్వాస్తుదేవ
తాః ॥౪౪౦॥ స్వతంత్రఏవజ్ఞాతవోఽగ్రామమధ్యేప్రతిష్ఠితః | అన్యత్ర

→* కర్తార్పాదిబేరణి. *←

పరతంత్రస్మాన్యదితశ్శృణుచతుర్ముఖ ॥౪౪౧॥ కర్తాచాచోత్సవార్పా
చబల్కర్పచతతైవచ | స్నానాచాతీర్థయాత్రార్పా శయనార్చేతి
షట్కర్మాత్ ॥౪౪౨॥ షట్భిఃప్రకృతిభిఃపూజా సో త్తమా కమలాసనః

తిస్సభిర్తద్యమాపూజా జఘన్యాచాద్యమాత్రయా || ౪౩౯ || ఏకజేరవి
 ధానేషుకర్తాచాన్మపనాహ్వయా । నేష్యతేహితయోగికర్తమూల
 బేరేసమాచరేత్ || ౪౪౦ || మూలబేరసముచ్చాయం దశధావిభజేత్పు
 రా । కల్పయేదేకభాగేనకర్తార్పణమలాసన || ౪౪౧ || బల్యచాతీర్థా
 యాత్రార్పణయనోత్థానకాతుకమ్ । కర్తాచాసంమితోచ్చాయంక
 ల్పయేచ్చిల్పవిత్రమః || ౪౪౨ || కర్త బింబసముత్సేధాత్రిగుణశ్చిష్టయోద్వ
 యోః । స్మపనస్యోత్సవార్ధస్య ప్రమాణంకమలాసన || ౪౪౩ || స్థాన
 యానాసనవిధాధువబింబేయథాక్రమమ్ । కర్తార్పణీనితదవ్యత్యుధ్ధృ
 వేతుశయనేపునః || ౪౪౪ || తిష్ఠేద్వాసీతవాకామం శయనంతత్రనేష్య
 తే । నిత్యోత్సవాధాబింబేయత్సర్వత్రైవివస్థితంభవేత్ || ౪౪౫ || సదేవికే
 ధుప్రేబింబేషటకార్పణితథాభవేత్ । దేవీభ్యామేకయాద్యాతాని
 శిర్షీప్రకల్పయేత్ || ౪౪౬ || ఔత్సవంబింబమధవాదేవీభ్యామేకయాధ
 వా । సదేవికేధుప్రేబింబేనాత్సవంస్యాదదేవికమ్ || ౪౪౭ || అదేవికేధు
 ప్రేబింబే ఔత్సవంస్యాత్సదేవికమ్ । నాదేవికప్రకల్పీతబింబంకుత్రైవి

→* ద్వారపాల లక్షణమ్. *←

దాతృవమ్ || ౪౪౮ || చతుర్భుజాన్వాద్విభుజాన్ ద్వారపాలాన్పుక్తల్ప
 యేత్ । ధువబేరసమాన్ముఖైర్బిభ్రాతాంస్తజఃసీంకరే || ౪౪౯ || కుర్వా
 ద్గర్భాగృహద్వారే చండంయామ్యేతదుత్తరే । ప్రచండంచాధనంకల్ప్య
 శిల్పిభీరర్థసద్దని || ౪౫౦ || శంఖచక్రోత్తమాంగౌద్వావంతర్కండలసం
 జ్ఞకే । జయశ్చవిజయశ్చోభావంతాగారస్యవైశ్యణ || ౪౫౧ || చతు
 మ్మసత్సుద్వారేమద్వారపాలానిహశ్యణ । అంతహారస్య పూర్వ
 స్యద్వారిపద్మీగధాధరః || ౪౫౨ || దక్షిణస్యాంతథాఖడ్గశాక్లేణోద్వాపక
 ల్పయేత్ । ప్రతీత్యాం కల్పయేద్వజ్రముసలాయుధధారిణా || ౪౫౩ ||
 పాశాంకుశాయుధధరాపుత్రరస్యాంప్రకల్పయేత్ । మధ్యాంతహార
 రసంజ్ఞస్య ప్రాకారస్య చతుర్వక్రపి || ౪౫౪ || ధాతారంచ విధా
 తారం తతోభద్రసుభద్రకౌ । కృతాంతమసురధ్వంసం కుబేరాక్షంకుజే

రకమ్ ||౪౫౫|| మర్యాదావరణేబ్రహ్మ స్వాధ్యక్షపాగాడిమక్రిమాల్ ।
 ముజ్జాయంప్రబలంవిశ్వ భావనంపుష్పకంతతః || ౪౫౬ || సంభవంప్రభ
 వంచాపి సుఖోభనసుభద్రకౌ । ంచమావరణేకుర్యా త్ప్రీగాదిమ
 యథాక్రమమ్ ||౪౫౭|| కుముదం కుముదాక్షుంచ పుండరీకంచ వామ
 నమ్ । శంకుకణంసర్వనేత్రం సుముఖంసుప్రతిష్ఠితమ్ ||౪౫౮|| వైష్ణ

➤* విష్ణుపాషడాః. *➤

వాగిపాషడాస్సర్వే భృకుటికుటిలాననాః । పణికంకణమాలాధ్యాః

➤* ఏకావరణే పరివారాః. *➤

ద్విహస్తాగికుటిలేక్షణాః || ౪౫౯ || ఏకావరణగేహస్య పరివారక్రమం
 శృణు । నృతాధామంటపేయద్వాతతైవాస్థానమంటపే ||౪౬౦|| దేవ
 స్యాననమాలాక్య కల్పనీయోవిహంగరాట్ । గోపురోత్తరసాలేతుద్యు
 మణింపరికల్పయేత్ ||౪౬౧|| తద్దక్షిణే నిశానాథ ముగ్నేయే మీనకేత
 నమ్ । స్వయంభువందక్షిణస్యాంనైఋతేవారణాననమ్ ||౪౬౨|| వారు
 ణ్యాందిశికల్పేరస్సగండం కాత్యాయినీసుతమ్ । మారుతేకల్పయేద్దు
 గ్రామముత్తరస్యాంధనాధిపమ్ ||౪౬౩|| అథశంకరమీశానే క్షేత్రపాలం
 పకల్పయేత్ । సోమేశానాంతరే దేశే విష్వక్సేనప్రకల్పయేత్ ||౪౬౪||
 అంగణేదక్షిణేన ప్తమాతరోనైఋతేభీయమ్ । ఇంద్రాదయో లోకపా
 లా స్సాన్వసుస్సాన్వదిశాన్వపి ||౪౬౫|| కల్పయే గ్లోపురస్యాంత బహు

➤* అంతహారధామ్ని. *➤

ర్వాబివీతికామ్ । అంతహారాహ్వయేధామ్ని విశేషమవధారయ||

➤* ప్రధమావరణే. *➤

ప్రధమావరణేబ్రహ్మ గ్లోపురస్యోత్తరస్థతే । పురుషం దక్షిణేతస్య కల్ప
 యేదమ్యుతంతతః ||౪౬౬|| ఆగ్నేయేతు హయగ్రీవం యామ్యేసంకషణ
 ణంతతః । వరాహంనైఋతేభాగే ప్రద్యుమ్నంపశ్చిమేతతః || ౪౬౭ ||
 వాయావనంతంసామ్యేతు హ్యనిరుద్ధం ప్రకల్పయేత్ । సృసిహమీశ
 తోణేచపీఠికాసుతథాంగణే ||౪౬౮|| చక్రీవముసలిశంఖే. ఖడ్గీవైవగదా

➤➤* అంతర్హారే. *➤➤

ధరః । శాక్తిః పద్మీతథావజ్జీహాజ్యస్సద్వస్త్రధారిణః ॥౪౨౦॥ ఏకా
వరణమాత్రేతు యేయేహూర్వ ముదీతాః । ద్విత్రియా వరణేనద్వ కల్ప

➤➤* మధ్యాంతహారే. *➤➤

నీయా యథావిధి ॥౪౨౧॥ మధ్యాంతహారసాలస్య గోవురోభయపా
శ్వః యోః । సూర్యాచంద్రమసౌకల్యవేవంసర్వత్రౌదృజః ॥౪౨౨॥
మధ్యేగ్నియమయోస్సూర్యా ద్వావశాస్సరికల్పయేత్ । తథైవ యమ
నైఋత్యోరంతరప్తవసూనపి ॥౪౨౩॥ మధ్యేవరుణనైఋత్యోస్తథాపితృగ
ణానపి । వాయుమారుతయోర్మధ్యే పిశ్యేదేవా స్సరికల్పయేత్ ॥౪౨౪॥
సౌమ్యమారుతయోరంతరి పూజ్యాస్స ప్రషయస్తథా । సౌమ్యేశా
నాస్తరేబ్రహ్మస్సద్రానేకాదశః పృథక్ ॥౪౨౫॥ తత్రైవక్ష్యేత్రపాలో

➤➤* మర్యాదాయామ్. *➤➤

వివేకేషుసముదాదయః । మర్యాదాయాం మహత్కాంచ మధ్యాంత
హారసంస్థితాః ॥౪౨౬॥ కల్పయేదు గణే స్థానే విశేష మవధా
రయ । ఉపేంద్రగి ప్రాకృతగిప్ర్యుః ప్రషగరో విశ్వభావనః ॥౪౨౭॥

➤➤* మహా మర్యాదాయామ్. *➤➤

అసురద్యుక్తతాంతశ్చ భూతనాథోష్ట మస్త్రుతః । చరమావశేసి
హ్నాన్విరికాసుయథాక్రమమ్ ॥౪౨౮॥ విశ్వేశో విశ్వకృద్విశ్వం విశ్వత్తా
విశ్వలోచనః । విశ్వపాదోవిశ్వభుజః అష్టమో విశ్వకర్తృకృత్ ॥౪౨౯॥

➤➤* మహావీరమ్. *➤➤

ద్వితీయేవా తృతీయేవా చతుర్థేవాఖిగాధిపమ్ । మంచిరాభిముఖం
ర్యాత్పృథతస్తస్యకల్పయేత్ ॥౪౩౦॥ బలివీరతదుభయోరంతస్త్రు

➤➤* ధ్వజస్తంభః. *➤➤

భంధ్వజాహ్వయమ్ । స్తస్మిన్సాన్విద్రోపురాయామోవిమానాయావప
వవా ॥౪౩౧॥ ఆస్థానమంటపాయామః అగ్రపట్టి త్రయాన్వితః । ధ్వజ
యష్టిసమాయుక్తః పట్టిః పుటారవాంవితః ॥౪౩౨॥ వేద్యోపరితం

→* మహానసమ్. *←

స్తమ్భం స్థాపయేన్నందిరాననమ్ | ప్రథమాది చతుర్థాంతే స్వాగ్నే
య్యాంశికకల్పయేత్ || ౪౮౩ || పాకాథంమద్భిషంబ్రహ్మకథూమనిర్యా
ణసంయుతమ్ | ఖహూరికాసమాయుక్తందీఘచుల్యాసమస్వితమ్ || మ
ధ్యేతస్యమహాకుండలనిశ్చయేనామాయ కల్పయేత్ | ద్వారం ప్రకల్పయే
త్తస్య మధ్యేవాయుజలేశయోః || ౪౮౪ || కల్పయేత్ప్రత కమలాంప్రా
జ్ఞుభేం వారుణస్థలే | అంతరానఘ బహిస్తస్య కూపమేకం ప్రకల్ప

→* ధాన్యాగారమ్. *←

యేత్ || ౪౮౫ || ధాన్యాగారంప్రకల్పయేత్ చాగ్నేయ్యాంశికసంక్షనః | ద
క్షిణోత్తరవారుణ్యాంకూపస్థానంప్రచక్షతే || ౪౮౬ || కల్పయేత్సావ్యది
గ్భాగే ధరాగారంచతుముఖ | ఐశ్వరోజేనరస్వత్యా వాద్యాగారం
ప్రచక్షతే || ౪౮౭ || ఛత్రచామరవస్త్రాది భవనందక్షిణాదిశి | భుక్తిస్థా
నంద్విజాతీనాంయుత్తరస్యాంప్రకల్పయేత్ || ౪౮౮ || దేవాభరణశాలాం
తు వారుణ్యాం దిశికల్పయేత్ | తౌమపుష్ప సుగంధానాం భవనం మరు

→* యాగశాలా. *←

తోదిశి || ౪౮౯ || నైఋత్యాంకారుశాంకుర్యాదాగ్నేయ్యాంయాగమ
ణ్యపమ్ | సమధ్యవేదికంకుర్యాచ్ఛతుమండనమస్వితమ్ || ౪౯౦ || వజ్ర
కుండ్యాస్థితంయద్వాణిత్రవార్థంచతుముఖ | చతుర్ద్వారసమాయుక్తం
యద్వాద్వారైకసంయుతమ్ || ౪౯౧ || కించిదాగ్నేయమాశ్రిత్యకల్పయే
వాహనమణ్యపః | ఏవమాదీని చాన్యానివిచిత్రాణిప్రకల్పయేత్ || ౪౯౨ ||

→* మత్స్యదిమూతీనాం. *←

మత్స్యదిసర్వమూతీనా మవతారానుగుణ్యతః | తే తద్దేవీ పరీతా
రైశికల్పయేద్విష్ణుమద్భిరే || ౪౯౩ || సర్వేషాం విష్ణుభక్తానాం మంది
రాణిప్రకల్పయేత్ | దిబ్బాశి రహితాన్యేవ బిష్ణుచాపి గుజద్వ

→* గృహార్చ. *←

యమ్ || ౪౯౪ || గృహార్చయాశ్చప్రసత్త్యైమి నిమాణవిధిమబ్జ | గృ

హస్యమారుతేభాగేనైఋత్యాం వాస్యమందిరమ్ || ౪౯౬ || హస్తద్వయ
సమాయామం మూలబిమ్బం ప్రకల్పయేత్ | తత్రపాదం భవేన్నధ్యః
తదన్యదితరచ్ఛవేత్ || ౪౯౭ || మూలబిమ్బనిర్భాకృత్వా భాగేనైకేన
కల్పయేత్ | ఔత్సవంపూజయేద్యద్వాసాలగ్నిమంసమర్చయేత్ || ౪౯౮ ||

→* సాలగ్నిమమ్. *←

సాలగ్నిమశిలాయత్ర పూజ్యతేకమలాసన | తస్మాత్సోగ్రిక ద్వయంపు
ణ్యత్తేత్రమిత్యవధారయ || ౪౯౯ || భిన్నావాస్సుటితా యద్వాచక్రయు
క్తాశిలాయది | పూజనీయాప్రయత్నేన భుక్తిముక్తిఫలప్రదా || ౫౦౦ ||
నావాహనంనప్రతిష్ఠానశాంతిరైవ నిష్క్రుతిః | దుగ్ధేనస్నాపయేద్భు
క్తాన్సర్పర్కాద్యేయాపితాయది || ౫౦౧ || పూజయిత్వాప్రయత్నేనభు
క్తిముక్తిచ విస్తతి || ... .. || ౫౦౨ ||

ఇతి శ్రీపాంచరాత్రే బ్రహ్మసదేశే మందిర నిర్మాణా

ధ్యాయోనామ షష్ఠోధ్యాయః.

అథ సప్తమా ధ్యాయ పూరవ్యుః.

→* ప్రతిష్ఠావిధిః. *←

ఉక్తోమందిర నిర్మాణ విధినికమలసమ్భవ | వివిధానాం ప్రతిష్ఠా
నాం విధిమత్రే బ్రహ్మహమ్ || ౧ || ప్రతిష్ఠాదివసాత్పూర్వంద్వాదశా
హేనవేహ్నివా | సప్తమేపంచమేయద్వాత్పతీయేన్ద్విచతుర్ముఖ || ౨ ||

→* వసనమ్. *←

ఉత్సవారమ్భదివసాత్సప్తమే పంచమేహ్నివా | గురువ్రతేషు స్వపనే
పూయశ్చిత్తాభ్యుక్తమేను || ౩ || వేదవ్రతేషుచత్వమపూరితమేయాగకర్త
ణామ్ | వసుధాసంగృహేకాలే శిలాదారుపరిగ్రహే || ౪ || శంకుస్థాప
నకాలేచ ధ్వజారోహణకమేణి | వివిధానుప్రతిష్ఠాను బాహ్యభ్యంత
రకమేను || ౫ || ఆచార్యత్వే కృతేకతావసనస్నానమాచరేత్ | వస

➤➤* మృత్యుంగ్రహణమ్. *➤➤

శేనవిసాకమృత్యునితన్నిచ్చులంభవేత్ ||౬|| ఆచార్యోవపనస్నాతోమృ
త్యుంగ్రహణమాచరేత్ | వివిక్తం దేశమాసాద్య ప్రపాస్తత్రప్రకల్ప
యేత్ ||౭|| గోమయేనానులిప్యేనాం భూషయేన్మాలికాదిభిః | సుధా

➤➤* పంచాంగభూషణమ్. *➤➤

చూడైశరలంకృత్యగురుగిపంచాంగభూషణః |౮|| హారోపవీతకటకే
యూరాంగుళిభూషణమ్ | పంచాంగభూషణమిదంకథితం కమలాశనమ్
భృతోద్వేషుర్బ్రుచనస్సప్రత్యౌళితపశ్చురః | పవిత్రపాణిశ్చుద్ధృత
రాచమృతతగిపరమ్ ||౧౦|| అంబిగిభిః త్రిసంతుల్య వేష్టయేన్నవనాస
సా | ప్రాజ్ఞుభౌదజ్ఞుభౌయద్వా ఉపవిశ్యాసనేశుచి ||౧౧|| సంకల్ప్య
సూన్యమాయమృతశుద్ధిం గమాప్యచ | కృత్యావమానసయాగాంతం
పుణ్యాహంవాచయేత్తతః |౧౨|| ఖనిత్రంవిష్ణుగాయత్ర్యాభివంసౌదర్శ
నేనచ | సంప్రీత్య విలిఖేత్పశ్చద్భవంభూమ్యంయథావిధి ||౧౩|| న
వతాలేనమానేన శంభుదిక్ష్యస్త మాలికామ్ | నైఋతస్యస్త చరణా
మూర్ధ్వవక్త్రాంసిరామయామ్ ||౧౪|| తతోద్భైశ్చిరస్త్రిర్యకూర్చేన
ధరణీంస్పృశత్ | భూమిభూషేత్ప్రీతి సూక్తైనబ్రాహ్మణై రపి జాప
యేత్ ||౧౫|| తత్రీభూషంసమావాహ్యషడంగన్యాసమాచరేత్ | దశై
యేత్సౌకరింముద్రాం భువమఘ్నాదిభిర్యజేత్ ||౧౬|| ఇంద్రాదీన్పరి
తోభ్యచ్యౌపరమాన్నంనివేదయేత్ | తతోముఖేదబాహ్వాశ్చ వక్షసి
స్తవయోరపి ||౧౭|| జతరేచతతోమధ్యే తతోపి జఘనాంఘ్రిమ | వేద
వాద్యేమఘుష్టేషు ఖనిత్రేణగురుస్సప్తయమ్ ||౧౮|| ఖాత్యావరాహమ
స్త్రేణలోహజే వేత్రశేథవా | భాజనేమూలమంత్రేణ సంగృహ్యస్త్రేణ
వాససా ||౧౯|| ఆచ్ఛాద్యమూర్ధ్నివిన్యస్యవేదవాద్యసమన్వితః | సతూ

➤➤* అంకురార్పణమ్. *➤➤

గృహేషంప్రవిశేదంకురార్పణమణ్ణవమ్ ||౨౦|| స్నాతగిత్తోమాదివసన
స్సోష్ణీసోగధమాల్యవాన్ | పంచాంగభూషణైర్యుక్తగిపాదహస్తావి

శోభ్యచ॥౨౧॥ పవిత్రపాణిరాచాంతో గౌరవయ లేపితంగురుఃపుణ్యా
హవారిణాప్రోక్ష్య వేదికాయాం చతుర్ముఖ ॥౨౨॥ పాగాయతాని
చత్వారి తిర్క్తకావంతిపాతయేత్ । చండనాద్యాణి సూత్రాణి నవపా
తాస్సపంభవేత్ ॥ ౨౩॥ పాతాస్పదేమసర్వేమధానైస్థస్థిలకల్ప
నమ్ । సంక్షాళ్యపాలికాస్సర్వాః బిలమూలానిశర్దుజ ॥౨౪॥ అవరుద్ధ
కుశై గికాశై రూర్ష్వమశ్వత్థ పల్లవమ్ । బధ్వామృద్ధిః పూరయిత్వా
వాళుకాభిస్తమచ్ఛతైః ॥ ౨౫॥ తమాక్ష్యం గోమయైశ్శుష్కైః గిపాలి
కాసుప్రపూరయేత్ । పాగదీశానశర్యంతమష్టాపునుషవిద్యయా॥౨౬॥
సంస్థాప్యపాలికామధ్యేసోమకుమ్భంసమర్పయేత్ । పాలికాసోమకుం
భంచ వాససావేష్టయేత్పృథక్ ॥౨౭॥ పూరయేదపితంకుమ్భం గంభక
ర్పూరవారిభిః । కూర్చపల్లవసంయుక్తం శరావేగపిథాయతమ్ ॥౨౮॥

➤* నవధాన్యమ్. *➤

సర్వాదభైః పరిస్తీర్య బీజావాప మథాచరేత్ । తిలముగ్ధ యవ
పీహి మాషగో ధూషసప్తపాః ॥ ౨౯॥ చణకో రాజమాషశ్చ ధా
న్యాలి నవచాహరేత్ । విశ్వస్య సూతనేపాత్రే సంక్షాళ్య యసాగ
వామ్ ॥౩౦॥ స్థణ్ణిలే స్థాపయేత్పాత్రం కుశైస్సంస్తీరయేత్తతః । అవా
హనాచనంకుర్యాత్ పాత్రేస్త్రిన్మూలవిద్యయా ॥ ౩౧॥ ద్వారతో
రణకుంభాంశ్చ ధ్వజాంశ్చా భ్యచ్ఛదేశికః । నవేన వాససాచ్ఛాద్య
సోమకుంభే తతఃపరమ్ ॥ ౩౨॥ సోమమావాహ్య చాభ్యచ్ఛా పుణ్యా
హం వాచయేత్పునః । పాలికా సుచనర్వాసు విష్ణుమావాహ్యపూజ
యేత్ ॥ ౩౩॥ సదస్యైస్తైరనుజ్ఞాతో ద్వాదశాక్షురి విద్యయా । బీ
జావాపంతతఃకృత్వా మూర్ధానమితిమంత్రతః ॥౩౪॥ మృద్ధిరాచ్ఛార్య
తాస్సర్వా ఇమం మేవమణేత్యుచా । సోమకుంభోదక్షైస్సివ్య సిధా
నైశ్చాదయేచ్ఛతాః ॥౩౫॥ క్షణామవసానాంతం సోమకుంభార్చనం
చరేత్ । నివేదయన్తహస్నంచ పాలికానాంచశర్దుజ ॥౩౬॥ నక్తంది
వంశహాదీపమనిర్వాణంప్రరోపయేత్ । కుముదాది గణేభ్యోపి బలి

దానంసమాచరేత్ || ౩౭ || పాలికాస్వప్నసుబ్రహ్మ సేవయేచ్ఛనిశా
జలమ్ | యజమానోగురుంసమ్యగ్చక్షయేదంకురార్పణే || ౩౮ || కర్తా

➤➤* మందిరసంసారః. *➤➤

ర్పాదిభువేరేమ నిర్మితేమయథావిధి | రత్నన్యాసంపీఠికాయాంకారయ
త్వాభిషేచిభిః || ౩౯ || ఉన్మిలయిత్వానేత్రాణి శివీవశ్చధనాదిభిః | తో
షయిత్వాతతోబ్రహ్మకథామోస్తబహిరబ్జజ || ౪౦ || మాజనాతే
పనాదైశ్చ శోభయిత్వాసమంతతః | ప్రజ్వాలితైదర్భపుంజైః ప
ర్యగ్నికరణంచరేత్ || ౪౧ || పవమానాదిభిస్సుతైః పోత్రయే త్పంచగ
వ్యతః | దీపానుద్దీపయేద్బ్రహ్మగోఘృతేనసమంతతః || ౪౨ || ధూపద్రా
వ్యైర్గంధకాష్ఠైర్ధూపయేదభిలోగ్యహమ్ | దూర్వాక్షత సుధాచూ

➤➤* శాంతిహోమః. *➤➤

త్రైలోక్తామ్నస్సర్వత్రమండయేత్ || ౪౩ || అపరాశ్లాతుసంప్రాప్తేశాంతి
హోమంసమాచరేత్ | బింబప్రాసాదపీఠానాం ప్రమాణానాం చతు
ర్ముఖ || ౪౪ || న్యూనాతిరేకజనిత దోషశాంత్యై యథావిధి | పుణ్య
హంవాచయిత్వాదౌ పృతిష్ఠాశ్చహుతాశనమ్ || ౪౫ || భూరాదిసప్త
భిర్మంత్రైస్సాక్షతైశ్చశమీదళైః | పృథక్పృథక్పఠంహుత్వా చరుణా
దోషశాహుతిః || ౪౬ || పుంసూక్తఋక్పిర్ణుహుయా త్పంచోపనిషదాత
తః | ప్రత్యేకంపంచభిర్మంత్రైరాజ్యేనశతమాహుతిః || ౪౭ || ప్రళిమా
సన్నిధావేనం తతఃపూర్ణాహుతించరేత్ | నమస్తుభ్యంభగవతే జాత
దేవస్వరూపిణే || ౪౮ || నారాయణాయ హవ్యస్య కవ్యస్యచయథాత
థమ్ | హోత్రేయష్టవ్యదేవానా మత్తనేపరమాత్మనై || ౪౯ || సన్ని
ధత్స్వచిరందేవప్రతిమాయాంహితాయనః | ప్రాంజలిస్సన్నపస్థాయ
మంత్రేణానేనపావకమ్ || ౫౦ || ప్రణిపత్యసదభేదగావసాప్రతిమాం
తతః | అచ్ఛాద్య మూలమంత్రేణ చోత్తర్యం లేనదామయేత్ || ౫౧ ||
అఘృతపాద్యాదిదీపాంతంవిష్ణుగాయత్రియాచరేత్ | స్వస్వమంత్రై
స్తదన్యేషామావాసోద్దితమాచరేత్ || ౫౨ || తతోజలాధివాసాదిప్రతి

➤➤* పృథిసరబంధనమ్. *➤➤

స్థాంతక్రియాత్తనామ్ । సిద్ధ్యర్థంకర్మణాంకుర్యా త్కరేకౌతుకబంధ
నమ్ ॥౫౩॥ కుర్వీతస్వణఃసూత్రాణి యద్వాతస్తుమయానివా । స్వణా
దిపాత్రేధాన్యేషునిధాయాచ్ఛద్యవాససా ॥౫౪॥ పుణ్యాహవారిభిః
ప్రీత్యచేవచింబపురోభువి । సుదశకనషడణ్ణేన సస్తవారం జపే
త్తతః ॥౫౫॥ సంపూజ్యతంతూక వింబంచ దేశికఃకరయోద్వయోః।
అంగుస్తానామికాభ్యాంతా స్త్రహీత్వా గంధరేణుభిః ॥౫౬॥ త్ర్యం
బకర్చాసమాలిప్య విశ్వేత్తాతేతిమంత్రతః । అథవామూలమస్త్రేణబద్ధీ
యాతౌగతుకంకరే ॥౫౭॥ పుంసాందక్షిణహస్తేచ యోషితా మితరే
కరే । చింబానాంకౌతుకంబధ్యా శతమస్త్రమనుంజపేత్ ॥౫౮॥ యో
బ్రహ్మబ్రహ్మణ్యతి కుగ్యాత్తత్రాభిమంత్రణమ్ । బృహత్సామేతిమంత్రే
ణభూషపాత్రస్థభస్తనా ॥౫౯॥ రక్షాంకృత్వా తతోఘ్నాజైర్వరచి
యిత్యానిచేద్యచ । స్వస్యాపిదక్షిణేహస్తే బధ్యాప్రతిసరంతతః ॥౬౦॥

➤➤* జలాధివాసః. *➤➤

ద్వాదశాక్షరమంత్రేణ ప్రణమే ద్దక్షిణస్త్రితా । కారయేన్నృణ్యయేచిం
దేవర్ణలిప్తేపిదారుణి ॥౬౧॥ పటేవాదర్పణేయద్వా భిత్వాంవాచిత్రీ
తేహరౌ । ఇత్యాదిమనక ర్తవ్యం సాక్షాత్తోయాధివాసనమ్ ॥౬౨॥ ఏవ
మాడిమకర్వీత ఛాయాఖ్యాంబునివాసనమ్ । రత్నశైలజదారుణాం

➤➤* ఛాయావిధిః. *➤➤

లోహజానాంచతుర్ముఖ ॥౬౩॥ సాక్షాదేవజలవాస తత్త్రాఛాయాక్వ
చిచ్ఛవేత్ । విధింఛాయాధివాసస్య శృణునత్యౌమిసాంపృతమ్ ॥౬౪॥
దేవస్యపురతోభూమా స్థండిలేధాన్యకల్పితే । జలద్రోణీంకటాహంవా
లోహజంవాధమృణ్మయీమ్ ॥౬౫॥ స్థాప్యగంధోదకైఃపూర్వ దభైక
సంస్తీర్యసర్వతః । పుణ్యాహ వారిభిఃప్రీత్య ద్వావరతోరణమచ
యేత్ ॥౬౬॥ శోషయేత్తత్రుటాహంబు పూర్వంపురుష విద్యయా । ద
ద్వాతద్విత్వమంత్రేణాస్థానయేత్సర్వవిద్యయా ॥౬౭॥ తతోమధ్యేకటా

హస్య యోగపీఠంప్రకల్పయేత్ | అష్టావింశతిదభైఃస్తు కృతేకూచేఽ
ప్రసన్నధీః ||౬౮|| సంహారం సంస్తరణబింబా దాహ్వయేన్ముగ్ధవిద్య
యా | త్రయోవింశతిభిదభైః స్తదన్యేషాంవిధిస్తస్మింతః||౬౯|| జల
మద్యేభిత్కూర్చం ప్రాగగ్రంశాయేచ్ఛరుః | సంహారక్రమమశ్రి
త్య శాయయిత్వాతతఃపరమ్ || ౭౦ || సౌదశ్యేన మంత్రేణ చక్రము
ద్రాంప్రదశ్యయేత్ | ద్వారతోరణ కుంభార్చాం సమాప్య తదనంత
రమ్ || ౭౧ || దక్షిణేనకటాహస్య స్థండిలే ధాన్యనిర్మితే | నవకుంభాః
సకరకాః సంస్థాప్య తదనంతరమ్ || ౭౨ || బ్రహ్మణం మధ్యమేకుంభే
కరకేతుసుదశ్యనమ్ | ఆవాహయేదధేంద్రాదీః పూర్వాఽమయథా
క్రమమ్ || ౭౩ || ఆవాహ్యభ్యర్చ్యసింధారాస్వికేరే దుస్త్రవిద్యయా | త
త్రదీపమనిర్వాణం గురురారోపయేన్నిశి || ౭౪ || వాససా ప్రతిమాంస
మ్యుగాచ్ఛద్ధ్యతదనంతరమ్ | వేదాన్పఠత్సు విపేషు మందిరద్వారిదేశి
కః || ౭౫ || సౌదశ్యేనషడణేన చక్రమావాహ్యపూజయేత్ | లోహ

➤* పీఠసంయోజనవిధిః. *◀

జానాన్తుబింబానాం పీఠసంయోజనాత్పరమ్ || ౭౬ || జలాధివసనం కు
ర్యాత్తతుర్కర్యాత్పీఠబంధనమ్ | ధాన్యైస్థనండిలమాకల్ప్య పద్మపద్మ
దళంలిఖేత్ || ౭౭ || దర్శనా స్తీర్యపరితో వాససా చ్ఛాదయేత్తతః
పద్మేవా కేవలేపిఠే స్వణంరత్నాని నిక్షిపేత్ || ౭౮ || ఆజ్యేన విష్ణు
గాయత్ర్యై శతంపురుష సూక్తతః | చరుణా షోడశతతో హుత్వా
సంపాత సర్పిషా || ౭౯ || స్వణంరత్నాని సంస్పృశ్య వాసుదేవం
విచింతయన్ | మూలమంత్రేణ తద్బింబ మారోఽప్యమణిభర్తృభిః ||౮౦||
పీఠసంయోజనంకుర్వ్య స్తతస్థన పతయస్త్వయమ్ | కారయిత్వాప
త్రైరేవ నయనో స్తీలనక్రీయాం || ౮౧ || మానాతిరేక న్యూనానాం
శాంత్యర్థం శాన్తిమాచరేత్ | స్థండిలో శరివిన్యస్య కుంభ మేకం

➤* సాక్షాజ్జలాధివాసవిధిః. *◀

ప్రసన్నధీః || ౮౨ || వాసుదేవంసమావాహ్య ద్వాదశాక్షర విద్యయా |

దధివాసనాత్ | స్నానపానాదికంకమబిమ్మస్యోత్థాపనానధి ||౧౦౦||
 నకుర్వీరన్నరాస్యర్వేగ్రహార్చాస్థాపనేయది | సద్యఏవ సముద్భృత్య న
 యనోన్మీలనంచరేత్ ||౧౦౧|| శాయయితాంజలేబిమ్బంవాస్తుహూషం

❦ వాస్తుపూజా. ❦

సమాచరేత్ | ప్రభాతేగురురుత్థాయకృతపూర్వాహ్నికక్రియః||౧౦౨||
 ఆస్థానమబ్జపంయద్వాప్రాప్యసృతాధామబ్జపమ్ | తస్యదక్షిణపాశ్వే
 తుఆసీనఃపార్జ్యుభోగరుః ||౧౦౩|| విశ్రాంతాంగంవాస్తునాథం విలిఖ్యతి
 లరాశిమ్ | పరిస్తీర్యాథసజు-త్వ్యప్రీత్యపుణ్యాహవారిణా ||౧౦౪||
 దర్శనప్రకృతంకూర్చంవాస్తునాథ హృదీన్యసేత్ | ఆవాహ్య తత్రవా
 స్తీవీశం గంధాద్యైస్సమ్యగర్చయేత్ ||౧౦౫|| వాస్తునాథస్యశిరసివిన్య
 సేదంశుమాలినమ్ | సవ్యేతువిన్యసేద్బృహత్పాపహమూలేర్ఘుపథ్వజం ||
 కూర్పరేతస్యవై సుందంహస్తేతస్త్విహిరాయకమ్ | పాదయోరశ్వినీదే
 వామధ్యేచంద్రమసన్యసేత్ ||౧౦౬|| అన్యహస్తేశ్వసేద్దుర్గాంకూర్ప
 రేసప్తమాతరః | బాహుయూలేన్యసేత్థాణుం విష్ణుం హృదయంసజు-
 ణే ||౧౦౭|| బ్రహ్మణంనాభిదేశేచ ఇంద్రాదీన్పరితోష్టసు | వాస్తునా
 థోత్తరేదేశే తేత్రపాలంసమర్చయేత్ ||౧౦౮|| ఏవమావాహ్యచాభ్య
 చ్యవాస్తునాథస్యపశ్చిమే | యథావిధ్యగ్నిమాధాయ తత్రవాస్తీవీశ
 మచయేత్ ||౧౦౯|| పంచాపనిషదైమన్త్రైస్సర్విషాజుహుయా
 త్పుథక్ | సహస్రంవాశతంయద్వా వాస్తునాథస్య విద్యయా ||౧౧౦||
 శ్చమ్యపామార్గఖిదై రాజ్యేహపి పుథక్పుథక్ | హుత్వాష్టవ సహ
 స్రంచ చతురాషోడశాహుతీః ||౧౧౧|| హుత్వాపురుషసూక్తేన తత్ప్ర
 శ్చాదంశుమాలినే | ఝషధ్వజాయసుందాయ వినాయకవరాయచ ||
 అశ్వినీభ్యాంచంద్రమసేదుర్గాయైమాతరస్తతః | స్థాణుంవిష్ణుంవిధిం
 హుత్వాదాస్తేనైవసకృత్సకృత్ ||౧౧౨|| విద్యయావాస్తునాథస్య హు
 త్వాపూర్ణాహుతింతతః | ఇంద్రాదిక్షేత్రపాలాస్తం బలిందత్వావిస

ర్జయేత్ || ౧౦౫ || అనర్పితేవాస్తుదేవేకృతంతమాసురంభవేత్ | తస్మాత్సర్వప్రాయశ్చేనవాస్తునాథంసమర్చయేత్ || ౧౦౬ || వాస్తునాథప్రతికృతిందభఃసంచయనిమిత్తామ్ | దద్ధావాస్తీశకూర్చైవవిస్ఫజేన్ద్రం దిరాద్భుహిః || ౧౦౭ || మద్దిరస్యతతగిక్యత్వామర్జనాలేపనాదిభిః శుద్ధిం యథామనస్తుష్టి పుణ్యోహప్రోక్షణంచరేత్ || ౧౦౮ || సుధాచూడైరలంకృత్యసిద్ధాథానస్త్రవిద్యయా | వికీర్యసర్వతోదిత్యు గురుగత్వా జలాశయమ్ || ౧౦౯ || ఉదకాద్భిమ్బముత్థాప్యప్రపాయాం తీరవిష్టరే | విన్యస్యప్రాక్కుఖంబిమ్బంకుమ్భనపుష్పదకాద్భుహిః || ౧౧౦ || ఉద్భ్రతోద్వాస్యతదనుబిమ్బం సంక్షాళ్యవారిభిః | తింతృణ్యలోహశే బిమ్బేసంశోధ్యత్వాశ్చచామ్భసా || ౧౧౧ || వస్త్రాభరణగంధాద్యైరలంకృత్యయథాపురమ్ | యానమారోఘ్యవేదాద్యర్చినయేద్వాగమన్తపమ్ || ౧౧౨ || మన్తపస్యోత్తరేభాగే విష్టరేపిసివేశయేత్ | గర్భగేహం సమాసాద్యకటాహేశాయితంపురా || ౧౧౩ || కూర్చముద్భ్రత్యతన్నిష్ఠాం శక్తింమూలేనివేశయేత్ | కుమ్భస్థదేవాంశోద్వాస్యనేత్రోన్నీలనకమణే || ౧౧౪ ||

*** నేత్రోన్నీలనమ్. ***

సకలల్యూపోహ్యనస్త్రాణిమాల్యన్యభరణానిచ | నేత్రోన్నీలనయోగ్యానివోక్త్యపుణ్యోహవారిభిః || వస్త్రైరాచ్ఛాద్యతద్భిమ్బంపురతస్థనజ్జీలేగురుః | సౌవణ్యంరాజతంపాత్రం విన్యసేత్పూర్వవర్జితమ్ || ౧౧౫ || మధ్యాజ్యపూరితైకృత్వా తాదృశ్యాద్యేశలాకికే | తయోర్విన్యస్యహాసోభిరాచ్ఛాద్యమధుభాజనై || ౧౧౬ || సూర్యంతదితరేచంద్రమావాహ్యభ్యవ్యుదేశికిః | మధువాతేతిచమధుసవిరాజంపరీత్యుచా || ౧౧౭ || అభిమంత్యాగ్నిజ్యపాత్రంచ ధాన్యగోకన్యకానిపురా | సంస్థాప్యపాద్యే సంఘమైమద్వంతముఖయాగురుః || ౧౧౮ || శలాకయాథసౌవణ్యకచిత్రందేవేతిదక్షిణమ్ | అన్యయాజ్యంతముఖయా తచ్ఛత్యురితిమంత్రితః || ౧౧౯ || వామంలోచనమున్నీల్యపటమాచ్ఛాదనంగురుః | వ్యూహ్యానర్వధాన్యాని గాఢకన్యాఅపిదర్శయేత్ || ౧౨౦ || దేవంస్తుత్వాప్రణ

శ్లో॥ ఛాయాస్మపనమ్. *॥

మృతఛాయాస్మపనమాచరేత్ | ఛాయాధివాసోయద్భిష్టేఛాయాస్మా
నంచతత్రై || ౧౩౨ || జలేధివాసో యస్యాసీత్సాక్షాత్స్మపనమస్యై |
స్థణ్డిలేకలశాన్ధ్యాప్యస్మపనో క్తవిధానతః || ౧౩౩ || ఆవాహ్యచ సమభ్య
చ్యుకూర్చేవాదర్పణేథవా | మూలాద్భిష్టంసమావాహ్యకలైస్సప్తప
నంచరేత్ || ౧౩౪ || దర్పణస్థంయథాపూర్వంధృవభిష్టేవచింతయేత్ |

శ్లో॥ స్మపనేభేదాః. *॥

పంచాద్యైస్సప్తపదశభిమౌమస్మపనమాచరేత్ || ౧౩౫ || డేవీనాంతుశ్రి
యాదీనాంఃనవభీరథపంచభిః | బ్రహ్మాదీనాంతుసర్వేషాంపంచభిస్సాప్తప
యేద్విధే || ౧౩౬ || అథనీరాజనాంతంమామభ్యచ్యుగురుసత్తమః | ధృ
వజేరస్యహృదయేథ్యాయేద్దీపమణిపృథవ్ || ౧౩౭ || వాసుడేవంపరంబ్ర
హ్మవాసోభిశ్చాదయేత్తతః | ధామ్నోబహిర్వినిగత్యయాగశాలాంప్ర
విశ్యచ || ౧౩౮ || వాసోభినిమిత్తమాచ్యుద్యనోస్తీల్యనయనేఉభాకస్య

శ్లో॥ కర్తాంగస్మపనమ్. *॥

కాగాశ్చ ధాన్యాని దర్శయిత్వా తతఃపరమ్ || ౧౩౯ || తులసీకానసంగ
త్వాతులసీమూలమృత్తికాః | సమాదాయగురుఃపశ్చాత్కర్తాంగస్మప
నంచరేత్ || ౧౪౦ || స్మపనార్థంతుసఃకల్పయోత్తమా క్తవిధానతః | వి
ధానేనాన్యయోర్యద్వాస్మపనంపరికల్పయేత్ || ౧౪౧ || పుణ్యాహవా
రిభిఃప్రోక్ష్యస్మపనద్రవ్యమృత్తికాః | కలశస్థాపనాదన్యద్యథాపూర్వం
సమాచరేత్ || ౧౪౨ || మృజ్జలేనాభిషిచ్యాదౌ మూఢాణాన మితిషంత్ర
తః | శుద్ధోదకేనసంతృప్త్యచేమంమే వరుణేత్ప్రచా || ౧౪౩ || కున్భతో
యైస్తతఃకుర్యాత్స్మపనంతద్యథాపురమ్ | నీరాజనాంతంకర్తవ్యహరిద్రా

శ్లో॥ చక్రాబ్జమణ్డలమ్. *॥

స్మపనంవినా || ౧౪౪ || చక్రాబ్జమణ్డలంబ్రహ్మస్వతయేద్యేదికోపరి | వే
దికాంప్రోక్షయేద్భిష్టస్తదాపుణ్యాహవారిభిః || ౧౪౫ || చందనాద్రాక
ణిసూత్రాణిప్రాక్కుఞ్చోదక్కుఞ్చాన్యపి | నిపాత్యసప్తపదశచ వేదికాయా

స్తతఃపరమ్ ||౧౮౬|| పదేమతత్రపాప్రేమషట్త్రింశచ్చపదాన్యహిసం
 మాజ్యుష్ఠాశ్చతన్త్యే శంకుమేకంప్రసన్నః ||౧౮౭|| సమానిపంచపు
 త్తానియథాన్యస్తత్రబిష్ణవత్ | తథానూతగ్రాభామయత్వామధ్యమ
 త్తంతకుణిఃకాం||౧౮౮|| కేసరంచదళంనాభింద్వితీయేపడికల్పయేత్ | త్పు
 తీయంచతురీయం చాప్యరక్షేత్ప్రసక్తల్పయేత్ ||౧౮౯|| పంచమేనైవ
 వృణేనకల్పయేన్నేమిమద్దలమ్ | పీఠికాంకల్పయేత్పశ్చా దష్టావింశతిభిః
 పదైః ||౧౯౦|| బహిఃప జ్జిద్వయేనాథా శీతిభిర్విధికామపి | బహిఃప
 జ్జిద్వయేనాస్యాశ్చతురశ్చ్రంకల్పయేత్ || ౧౯౧ || తతఃప్రతివిశం
 బ్రహ్మస్త్యేషుద్వేచతుష్పదైః | ద్వా రాణికారయేద్బ్రహ్మ న్నాగ్రిగాది
 మువతుష్వపి || ౧౯౨ || ద్వా రాణాం పాశ్వయోర్బాహ్య రథ్యా
 యాంచే దుభే ఉభే | ఏకైక మంతరథ్యాయాం శోభాథణం మా
 జిలేపదైః || ౧౯౩ || తత్పాశ్వే బహిరేకేన చాంతర్వీధ్యాంత్రిభిః
 పదైః | శోభాత్రిభిః పదైరూర్ధ్వ మంతరేకేనచే ద్విధే || ౧౯౪ ||

ఉపశోభేతికథితా శోభాపాశ్వే ప్రకల్పయేత్ | ఉభయోపా
 శ్వయోర్ద్వారా మేవంకృత్యాచతుర్ముఖ ||౧౯౫|| పదాభ్యామేవశి

→* వర్ణరచనా. *←

ష్టాభ్యాంకోణేకోణేప్రకల్పయేత్ | వర్ణానాంరచనాంకుర్యాన్నంజలేత
 దనంతరమ్ ||౧౯౬|| సితంకృష్ణం తథాశ్యామం పీతంకుంకుమమిత్యపి |
 వర్ణాః పంచోచితాబ్రహ్మ తత్ప్రకారభిహూయతే ||౧౯౭|| శాలి
 తండులచూర్ణాదిసితవర్ణేప్రకల్పయేత్ | పుటదగ్ధానిగృస్తీయాతగృష్ట
 వర్ణేచతుర్ముఖ ||౧౯౮|| చూణితంశుష్కవర్ణానాం శ్యామవర్ణా
 యకల్పితే | పీతవర్ణాయకల్పేత హరిద్రాచూర్ణమబ్జజ ||౧౯౯||
 సింహారం కుంకుమయద్వార క్తవర్ణాయ కల్పయే | పీతేనకణి
 కాశుక్లేర్బిందూర్ద్వాదశతత్రైవై ||౨౦౦|| త్రైత్రుద్వితీయంతదను త్రే
 ధైవవిభజ్యేద్దురు | చింవ్యథణంప్రథమం గ్రాహ్యం దశాథణంతదనం
 తరమ్ ||౨౦౧|| నేమ్యథణంగ్రహయేదన్య త్కణికా రేఖికాగురుః |

శుక్లేనపరికల్ప్యతే స రాధ్యంసితేనచ ॥౧౬౨॥ ఉత్తరంతుద్విధాక్య
తావ పూర్వంపీతేనకల్పయేత్ । తదుత్తరంతురక్తేన తదంతేపిదవస్సి
తాః ॥౧౬౩॥ శ్యామైస్తదస్తరాశాని రక్తైస్తుదళరేఖికాః । రక్తై
వచశాగ్రాణి దళమూలానిశుక్లతః ॥ ౧౬౪ ॥ రక్తైదళాస్తరాశాని
దళాంతవలయంతథా । నాభిరేఖాభవేచ్ఛాన్యమైశ్యామేనైవాంరేఖ
కాః ॥౧౬౫॥ కృష్ణైరరాణికల్ప్యతే రక్తేనైవతదంతరమ్ । అరాంత
వలయంశ్యామైర్నేమింఽవధాప్రకల్ప్యచ ॥౧౬౬॥ కృష్ణేనప్రథమం
భాగం సితేనతదనంతరమ్ । నేమ్యంతవలయంకృష్ణైఃపీతంకృష్ణేనపూర
యేత్ ॥౧౬౭॥ పీతాస్తంపీతవర్ణేనశుక్లేనైవాథ వీధికామ్ । కోభాఃపీ
తేనసంపూర్య శ్యామేనార్ధాశ్రయాస్తతః ॥ ౧౬౮ ॥ ఉపశోభాశ్చకృ
ష్ణేన తతోద్వారచతుష్టయమ్ । పూర్వంసితేనరక్తేన దక్షిణం పీతవర్ణ
తః ॥౧౬౯॥ పూరయేత్పశ్చిమద్వారం కృష్ణేనతదనంతరమ్ । కోణాన్
కృష్ణేనసంపూర్యతేషుశంఖాన్ప్రకల్పయేత్ ॥౧౭౦॥ శుక్లైస్తదంతరా
శాని శ్యామేనపరిపూరయేత్ । సితేనపరితోరేఖాం కారయేద్గురుసత్త
మః ॥౧౭౧॥ బిందవోద్వాదశఃప్రొక్తాష్టజైవతైవ్యవకేసరమ్ । దశాని
ద్వాదశబ్రీహ్తాస్తాద్దశారాణిపద్మజ ॥౧౭౨॥ ఏవంసంకల్ప్యచక్రాబ్జ

శయనాధివాసః.

మణ్డలంతదనంతరమ్ । మండలాగ్రాధనంకుర్యా ద్యేనతుష్టోస్త్రిపద్మజ॥
చీక్రపద్మస్యపూర్వేవా దక్షిణేవేదికోపరి । ద్వాదశాక్షరమంత్రేణప్రో
క్షయేద్గంధవారిణా ॥౧౭౩॥ పాగ్రాగ్రానుదగ్రాన్వా దర్భానాస్తీర్వ

స్థణ్డిలవిధిః.

దేశికః । ప్రహిభిస్థండిలంకృత్వా తదూర్ధ్వంతండులైరపి ॥౧౭౪॥
తిలైశ్చతండులూర్ధ్వధ్వంపద్మంత్రసమాలిఖేత్ । తిలోపరిసమాస్తీ
ర్వదభాన్ముపర్వపద్మజ ॥ ౧౭౫ ॥ ఉపరిష్టాద్వాన్యశ్చుచర్త్య మృద్వా
స్తరణమశ్యతే । రత్నకంబళ మసోర్ధ్వం తౌమంతదుప రిక్షిషేత్ ॥
తదూర్ధ్వంశుక్లవస్సన ముపధానాని నిక్షిపేత్ । హస్తయోగపాదయో

ఘృష్టేగురుహృదయపంకజే || ౧౯౪ || ధ్యాయన్నారాయణం దేవం
పుణ్యోహమపివాచయేత్ | అచణ్యే తుణికాకామధ్యే మంత్రాధ్యాయ

❧❧❧ మండలారాధనమ్. ❧❧❧

నంచతుర్ముఖ || ౧౯౫ || వీజంపిండంచసంజ్ఞాశ్చ గాయత్రీంచపదంతథా |
మాలామస్త్రంసమభ్యర్చ్యకేసరేషుతతఃపరమ్ || ౧౯౬ || పరంపూజాం
చవిభవంవిభవాంతరమప్యథ | అచాణమంతర్యామిణంచతత్వాన్యసిసభా
జయేత్ || ౧౯౭ || దశేషుకాచివణాంశ్చ పూజయేన్నాభిమండలైః జా
గ్రత్సప్తసుమస్తీశ్చతుర్యస్తత్రసభాజయేత్ || ౧౯౮ || అరేషజ్ఞానమై
శ్వర్యంశక్తింబలమతఃపరమ్ | పీఠ్యంతేజశ్చసంపూజ్యనేమిఘామాచతు
ర్ముఖ || ౧౯౯ || అచణ్యేద్భువనాధ్యానంబిందుషుద్వాదశస్వపి | ద్వా
దశాక్షరవిద్యాయా వణాణి ద్వాదశక్రమాల్ || ౨౦౦ || అభ్యచ్యక
ణికామధ్యే కణికాయాంసమప్తిమల్ | ద్వాదశాక్షరమంత్రంచాప్య
ష్టాక్షరమతఃపరమ్ || ౨౦౧ || విష్ణోష్ట డక్షరంచాపి గాయత్రీంచైష్టవీమపి |
వాసుదేవాదిమంత్రాంశ్చ మీనాదీనాంతథైవచ || ౨౦౨ || సౌదర్శనంహ
యగ్రివంశ్చియోభూమ్యాశ్చ సద్భజ | అనంతంఽరుడంచాపివిష్వక్సేనమ
తఃపరమ్ || ౨౦౩ || తతశ్చందాదిమంత్రాంశ్చపాషణదానాంతథైవచ |
కేసరేష్వపితత్వానిసర్వాణ్యపియథావిధి || ౨౦౪ || దేవతాశ్చత్రయస్త్రీం
శ్చత్తత్రావాహ్యసమచణ్యేత్ | దశేష్వపి కకారాది త్సంతవణా
చకీనంచరేత్ || ౨౦౫ || నాభిదేశే కేశవాదీన్స్తత్సద్విద్ సృంకజాసన |
విశ్వాదీకకుముదాద్యాంశ్చలోకపాలాంస్తతఃపరమ్ || ౨౦౬ || కుమా
ర్యాదీకిన్నరాంశ్చతథాకింపురుషాసపివిమలాదీశ్చవ్యాప్త్యాదీశ్చ్రీవ
త్సాదీస్సమర్చయేత్ || ౨౦౭ || అకారాది స్వరాస్సర్వా సరక్షేతే
సమచణ్యేత్ | అచణ్యేస్తేమిఘాభాగేభువనానిచతుర్దశ || ౨౦౮ ||
విష్ణోద్ది సకలాణ్లోకాణ్ నేమిఘామా సమర్చయేత్ | చక్రమణ్డ

❧❧❧ అవాహనవిధిః. ❧❧❧

లదీత్యాయాం విధిరేషఉదీరితః || ౨౦౯ || దీత్యప్రతిష్ఠాయాగాదా వితః

శాయితస్యాసి బింబస్య కుంభయోరుభయోరః || ౨౨౬ || కుంభాస్తకఞ్చ
సంస్థాప్య మాశాసుపరితోష్టసు | గంధ పుష్పాదిభిః కుంభా న్ద్యుతయే

➤➤* స్థండిలధాన్య ప్రమాణమ్. *➤➤

త్తదనంతరమ్ || ౨౨౭ || ఖారిద్వయం తిలానాన్త ద్ద్విగుణం తండులా
న్యసి | తండుల ద్విగుణాః ప్రోక్తా వీహయః కమలాసన || ౨౨౮ ||
సర్వత్ర స్థండిలంకుర్యా దేభిధాన్యైశ్చతుర్ముఖ | వస్త్రసల్ల సకూ
చాది సర్వత్రకలశాదిమ || ౨౨౯ || ఆవాహనేతుసంప్రాప్తైషమహాకుం

➤➤* ప్రతిమాదివిన్యాసః. *➤➤

భవదాచరేత్ | మాణిక్యాదీనిరత్నానిప్రతికుంభంసమర్పయేత్ || ౨౩౦ ||
శంఖంచక్రం గవాంపద్మం ధ్వజం శ్రీవత్సమేవచ | గరుడం కమతం చాపిని
మృగస్వణావినిర్మితాన్ || ౨౩౧ || న్యసేత్పాదాని కుంభేషు మహాకుం
భేతతః పరమ్ | ప్రతిమాంవాసుదేవస్య తావత్స్వణావినిర్మితామ్ || ౨౩౨ ||
సుదళానంచకరకే తావత్స్వణావినిర్మితమ్ | నిడివ్యపరితః కుంభంప
రిస్తీర్యకుశైస్థురుః || ౨౩౩ || విన్యస్యమూర్తీకుంభానాం మధ్యేమధ్యే

➤➤* అష్టమంగళమ్. *➤➤

ష్టమంగళమ్ | తాళమాత్రాయతంబ్రహ్మ తదధేః నైవవిస్త్రతామ్ ||
౩౩౪ || లోహేనయజ్ఞస్పృక్షేత్పాదాని కారయేత్ఫలకాష్టకమ్ | వక్ష్యమాణవి
ధానేనలాంఛయేత్ఫలకాష్టకమ్ || ౩౩౫ || శ్రీవత్సంపూర్ణాకుంభంచ భేరిం
దీపణమండలమ్ | మత్స్యయుగ్మం పాంచజన్యం చక్రంచ గరుడంగు
రుః || ౩౩౬ || లాంఛయేత్ఫలకాశ్వేపం శ్రీవత్సంవిశ్వసేత్పురా | అగ్నే
యాగ్యపూర్ణాకుంభంచ యామ్యాంభేరించనిక్షిపేత్ || ౩౩౭ || దర్పణం
నైఋతేభాగేషుత్స్యయుగ్మంచపశ్చిమే | మారుతేపాంచజన్యంచ శా
బర్యాంవిసతాసుతమ్ || ౩౩౮ || ఏతాని మంగళాన్యష్టా మహాకుంభా
పకుంభయోః | అంతరేష్ఠండిలబ్రహ్మాన్వ్యసేత్పాదానిక్షువాదిభిః || ౩౩౯ ||

➤➤* మహాకుంభారాధనవిధిః. *➤➤

కుంభానాం పరితస్థానిప్యాసాన్కునాలపిపాలికాః | సంకల్ప్య కుంభపూ

జాధాం తతఃపురుషవిద్యయా ॥౨౪౦॥ సంశోష్యకుంభతోయానివిశ్వ
మంత్రేణదాహయేత్ । నివృత్తివిద్యయాష్లాఘ్య ధ్యాత్వాగరు మనన్య
ధీః ॥౨౪౧॥ యోగపీఠంప్రకల్ప్యగృహృత్పద్మేకణికోపరి । హరిమా
రాధ్యతత్పద్మాత్ ద్వాదశశాక్షర విద్యయా ॥౨౪౨॥ అవతార్య మ
హాకుంభే ప్రణవేనయథావిధి । అఘ్నాఽఽదీపవర్చంతం సమారాధ్య
తతఃపరమ్ ॥౨౪౩॥ ఆరభ్యచతురోపేదా నగరకేవసుదశానమ్ । ప్రా
కుంభే విష్ణుమావాహ్య యామ్యేతుమధుసూదనమ్ ॥౨౪౪॥ త్రివిక్ర
మంచపాశ్చాత్యే తతోవామనముత్తరే । ఆగ్నేయాదిమ కోణేషు శ్రీ
ధరాదిచతుష్టయమ్ ॥౨౪౫॥ అవాహ్యపూర్వవత్సమ్యక్ ప్రణవేన సమ
చక్షయేత్ । పాయసాన్నన్నివేద్యాకత దానీంధ్రావన్నయా ॥౨౪౬॥
యజమానస్తదంతేన భోజయేద్వాదశావరా ॥ ఆయుతాదశభిహా
స్తైస్తైహాస్తైరేవవిస్తృతా ॥౨౪౭॥ షోడశస్తంభనహితా ప్రహ

➤❖ యోగమంటపవేదికా కుండలక్షణమ్. ❖➤

వాయాగమంటపః । తన్నధ్యే కల్పయేద్వేదీం విస్తీర్ణాం పంచభిగి క
రైః ॥౨౪౮॥ ఆయుతామపితైరేవతస్యాంకుంభార్చనంశతమ్ । త్రిహస్తా
యామవిస్తారాం యద్వాపేదీప్రకల్పయేత్ ॥౨౪౯॥ యత్రాచ్యతే
మహాకుంభ స్తత్రత్రయామతామసు । పశ్చిమేవోత్తరేవాస్యాః కుండ
లాచక్షనవేదికా ॥౨౫౦॥ తయోరేకత్రీకుర్వీరన్నంకురార్పణవేదికామ్ ।
సాధాహస్తసమాయామవిస్తారాంకమలాసన ॥౨౫౧॥ హస్తద్వయస
మాయామ విస్తారామృణ్డలార్చనై । ఏకకుండవిధానోయంపంచకుండ
విధౌశృణు ॥౨౫౨॥ కుంభశయ్యాస్పదావేది మాధ్యే కుంటప ముచ్చత్రే ।
మారుతేకల్పయేద్వేదీమ్కుండలారాధనాస్పదామ్ ॥౨౫౩॥ ఆగ్నేయ్యా
మేవకల్పేగ్రీరన్నంకురార్పణవేదికామ్ । ప్రధాన వేదికామానాం కల్ప
యేస్తంకుండలాచక్షన ॥౨౫౪॥ పుష్పయాగేచదీక్షాదా మధ్యే కుంటపమ

➤❖ కుండాని. ❖➤

బ్జ ॥ సర్వత్రవేదికాప్రకారా హస్తమాత్రసముచ్చయా ॥౨౫౫॥ వేద్యా

స్తాలమితాద్దేశా తులండానిపరికల్పయేత్ । చతురశ్ర మయంకుండం
పాచ్యాంకమలసంఘవ ॥౨౫౬॥ చాపాకృతిభవేద్వాహ్వాంపభ్యమేకమ
లాకృతి । త్రికోణము త్తరేకుండమాగ్నేయ్యాం చతురశ్రకమ్ ॥౨౫౭॥ మేఖ
లాశ్రయయుక్తానికుండానిపరికల్పయేత్ । ప్రతికుండప్రకర్షిత మధ్యే
పద్మంవిచక్షణః ॥౨౫౮॥ పద్మకుండేమేఖలాను చళాని పరికల్పయేత్ ।
అరాణికురుతేతత్ర చక్రకుండంతదేవహి ॥౨౫౯॥ పద్మకుండేనకుర్వీర

❧❧❧ సుగ్రీవః ❧❧❧

మధ్యేపద్మం చతుర్ముఖాబాహుచందనమాయామన్సు సుగ్రహా క్తస్సు
వస్యవా ॥ ౨౬౦ ॥ సుగ్రీవోలక్షణమాఖ్యాన్యే తద్భుజివచతుర్ముఖ ।
షడంగులేనవిస్తీర్ణం త్రింశద్భిర్విభజేత్తతః ॥౨౬౧॥ అగ్రైశ్చతుభిః
రంజైస్తు పరాహుపదననాకృతి । ఘృతనిర్యాగసహిత మేకాంగుళశుభా
దికమ్ ॥౨౬౨॥ షడ్భిరంజైస్తతోధస్తాల్ గళదేశంప్రకల్పయేత్ । షడం
గులైశ్చవిస్తారోఘనంతావద్భిరుచ్యతే ॥ చతురంగుళమాత్రేణ గర్తంత
తప్రికల్పయేత్ । గర్తదేశేతు కర్విత శిల్పిశ్చైఖలాత్రయమ్ ॥౨౬౩॥
గర్తస్య పృథ్వీతఃకుర్యా తామలాకారవజ్జ్వజ । పృథ్వీంవా చతురశ్రం
వాగళభూమింప్రకల్పయేత్ ॥౨౬౪॥ అధస్తాద్గళదేశస్య వేదాంజైఃకమ
లాసన । పంచభీంగులైరగ్రై త్రిభిరాద్యేప్రకల్పయేత్ ॥౨౬౫॥ ఇన్ద్రి
పరదళాకారం యద్వాకోకనదప్రభమ్ । గళస్యపృష్ఠైపద్మేతు నాత్రేం
దీపరమిష్యతే ॥ ౨౬౬ ॥ శంఖంచక్రం ప్రకర్విత తత్పాశ్వే చతు
రాసన । చతుర్భి నాశభిభాగై నాశానియామం ప్రకల్పయేత్ ।
కీర్యాద్ధ్యవ్యంగుళవిస్తారం ఘనంసాధాంగుళంవతః ॥ ౨౬౭ ॥ అవ
శిష్టద్వయాంశేన కందంకుర్యాద్విచక్షణః । స్పృగ్లక్షణ మిదంప్రోక్తమ్

❧❧❧ సుగ్రీవలక్షణమ్ ❧❧❧

వలక్షణముచ్యతే ॥ ౨౬౮ ॥ చతురంగుళవిస్తారం సుగ్రీవస్యకమలాసన ।
త్రింశద్భాగంయథాపూజాంకృత్వామయమతగపరమ్ ॥౨౬౯॥ అగ్ర
పరిత్యజేద్భాగ చతుష్టయమనంతరం । సుగ్రీవస్యవదనంకుర్యాత్ షడ్భి

రంతై స్తతఃపరమ్ ||౨౭౧|| అంగుళిభ్యాంతథాద్వాభ్యాం గర్తేద్యపరిక
 ల్పయేత్ | ఆయతే షడ్భిరంతైశ్చ కుర్యాన్నన్యేచరేఖికామ్ || ౨౭౨ ||
 సాభవేదేకయాంగుళ్యా గర్తేవాద్యంతసమ్మితే | నాసికాపుటపద్మ్యా
 యాత్ గర్తద్వయసమన్వితా ||౨౭౩|| రేఖికాయా భవేదంత గర్తయో
 రుభయోరపి | అథాంగుళ మితంద్వార మాయామేన త్రిభాగవత్ ||
 ౨౭౪|| పృష్ఠ దేశంక్షకర్విత నాళికేరస్యబాష్టవత్ | అథశ్చతుర్భిర్యా
 వైశ్చ కుర్యాత్కోకనదంశుభమ్ ||౨౭౫|| సుగర్వదేవేతరత్సర్వం తతః
 కమలసంభవ | హస్తమాత్రసమాయామాస్వణేనరజతేనవా||౨౭౬||
 తామ్రేణసుక్రిష్ణవౌకుర్యాత్ యద్వాయాజ్ఞీయ దారుణా | పురైవ

❦❦❦ అగ్నిప్రతిష్ఠా. ❦❦❦

గర్వంనిర్తాయ ప్రోక్ష్యపుణ్యాహవారిభిః ||౨౭౭|| అశ్వత్థేవాశమీవృక్షే
 కారయిత్వారణీషపి | ద్వాదశాక్షరమంత్రేణ మధిత్వాజాతవేదగమమ్||
 సూర్యకావ్రాశ్మనోయద్వా సంపాద్యద్విజనద్దనః | తమగ్నింసర్విషా
 ప్రోక్ష్య ప్రశ్యకుండాదస్యపశ్చిమే ||౨౭౮|| దక్షిణేవాభవిన్యస్య త్రీణ
 దర్భానకమలాసన | కూర్తాసనంనివేశ్యోన్మక ముపవిశ్యాసనేనరుః||
 కృత్వామానసయాగాంతాం భూతశుద్ధించతుర్ముఖ | వర్చగ్నికరణంకు
 ర్యాతుకుండానాందభకముష్టిభిః ||౨౭౯|| వైష్ణవాగ్నించతంధ్యాత్వా
 అగ్నిసంసాకరమాచరేత్ | ఇతరేష్విపి కుండేషు తస్మాదేవాగ్ని ముద్ధ
 రేత్ ||౨౮౦|| ప్రాగాదిష్వధకుండేషు సమిద్ధేజాతవేదసి | ప్రోచ్య
 మాహవనీయోగ్ని ర్యామ్యేవై దక్షిణాముఖః ||౨౮౩|| ప్రతీచ్యాంగాహా
 పతోగ్ని రుత్తరేసభ్యఈతః | ఆగ్నేయ్యామావసథ్యోగ్నిః పంచాగ్నిసా
 మయంక్రమః ||౨౮౪|| ప్రాగాదికుండాగ్నిమధ్యే నోగపీతం ప్రకల్ప
 మేత్ | ప్రోక్తుకుండేవాసుదేవంతం యామ్యేగంకవణంతతః||౨౮౫||
 ప్రద్యుమ్నంపశ్చిమేకుండే అనిరుద్ధంతథోత్తరే | నారాయణంతదన్యత్ర
 సమావాహ్నాయథాపురమ్||౨౮౬|| ఆజై ర్విర్జపాంతమారాధ్యబుహుయా
 న్మూర్తిపాం స్తతః | పలాశఖదిరాశ్వత్థచిలోద్బుధుంబరపుక్షజైః ||౨౮౭||

సమిష్టిజాహుయదగ్నోప్రాగాదిమయథాక్రమమ్ । అలాభేనర్వస
మిధాం హేమగిసాలాశజైర్వృతః ॥ ౨౮౮ ॥ పాయసాన్నేన బహు
యాత్ ప్రాక్కుండేపద్మసంభవ । కృసరేదాక్షిణాత్యేగ్నో గుడాన్నం
పశ్యేమేనతే॥౨౮౯॥ హృద్రాస్తమదీద్యాగ్నోముద్గాన్నమితరాగ్నిమ
వాసుదేవాదిభిర్వృతైః హేమామగిప్రాగాదిమస్త్యృతః ॥౨౯౦॥ మూర్తి
మంత్రేణ యష్టస్యం యదాష్టాక్షరవిద్యయా । పంచమేగ్నో గురుస్స
వ్య కృష్ణగర్భో త్తరంశతమ్॥౨౯౧॥ సమిష్టిస్సన్వస్వమంత్రేణచరుణాహో
డశాహుతీః సృమాక్తపోడశశ్చిశ్చన్వయంతైః సస్పృషాపునః॥ ౨౯౨॥
మూర్తిపేష్వభజహ్వత్సు సమిదాదైవ్యభావిధి । ఆసాద్యబింబనికట
మాసీనశ్చాసనేగురుః ॥౨౯౩॥ పంచభూత మయంబింబం ధ్యాత్వాసం
హరిమాచరేత్ । తతోవత్పాదనసంహరి పరమంత్రంబ్రవీమి తే॥౨౯౪॥

➤❖ తత్వసంహరః. ❖➤

ప్రణవంపూర్వముద్భృత్య తత్వమంత్రమతిహరమ్ । నతంతదనుచోద్భృత్య
పరమంత్రచతుర్థికామ్॥౨౯౫॥ సర్గసంహరిమంత్రోయం తత్పదీనాం
చతుర్ముఖ । మంత్రమేనం సముచ్చార్య క్రియాను గుణమూహయేత్॥
౨౯౬॥ పాణిణోపస్థేఽదియయుతంచతుర్గుణసమాశ్రితమ్ । పృథివీతత్వ
మాచార్యస్తచ్చతుర్థ్యాక సముద్ధరేత్ ॥౨౯౭॥ అంతేనతింసముద్భృత్య
పృథివీం సంహరేత్పురా । పాదాదిజాను పర్యంతం సంహృత్య పృథి
వీంతతః॥౨౯౮॥ అపాంపూర్వవదుద్భృత్యసంహరోత్పాదనాహ్వయమ్ ।
సమూహ్యశ్చాహో నత్యంతం గుహ్యంతం సంహరేత్తతః ॥ ౨౯౯ ॥
అగ్నేగిపూర్వవదుద్భృత్య నత్యంతం తత్సమూహ్యచ । గుహ్యదినాభి
వన్యంతం తత్వసంహరిమాచరేత్ ॥౩౦౦॥ పూర్వవత్కత ముద్భృత్య
వామోరూహంవిధాయచ । తతోనాభ్యాచినాసంతం సంహరేత్సం
త్రవీత్తతః ॥౩౦౧॥ నభసోమంత్రముద్భృత్యసమూహ్యచయథాపురమ్ ।
మూర్ధాంతంసంహరేన్నస్తో మనస్తత్వంసముద్ధరేత్ ॥౩౦౨॥ సమూ
హ్యహృదయేచైవమహంకారంధియంతథా । ప్రకృతించతథాజీవమూ

హ్యసంహారమాచరేత్ ॥౩౦౩॥ ఏవంసంహృత్యతత్వాని పంచమాగ్ని

తత్వపానామః

ముపేత్యచ । ఆసీనఆసనేయద్వా పాక్రికుండ్లముపలభ్యవా ॥ ౩౦౪॥
 సజల్య తత్వపానామాన్థం తమగ్నింపరిషేచయేత్ । అదితేత్యాదిభి
 ర్మంత్రైఃప్రసవేత్సాచసానికైః॥౩౦౫॥ పూర్వవస్తస్త్రిముద్భవ్యహా
 హ్యసావహకసానికమ్ । జుహుయాదాహుతీరహ్మే ప్రతితత్వంచ గర్వి
 షా ॥ ౩౦౬ ॥ పాత్రాంతరేపి సంపాతంప్రతిమంత్రం సమాచారేత్ ।
 స్వాహంతంజుహుయాదగ్నానమోస్తంన్యాసమాచరేత్ ॥౩౦౭॥ హు
 త్వాగ్నతత్వచుంత్రితా స్వాహంతేన చతుర్ముఖ । సంపాతాజ్యేచలే
 వైవ నమోత్తేన తతఃపరమ్ ॥౩౦౮॥ వక్ష్యమాణ శ్రోత్రేషు బిష్కం
 కూచేనసంస్పృశేత్ । హుత్వాదాసత్వతత్వాని పాక్రిసావీరావసాని
 కమ్ ॥౩౦౯॥ పరిషిచ్యతతోన్యాసం సంపాతేనసమాచరేత్ । జీవంచప్ర
 కృతింబుద్ధిమహంకారమనస్తథా ॥౩౧౦॥ హుత్వాసంపాతమాహృ
 త్యప్రతిమాహృదయేన్యసేత్ । విస్మయేచ్ఛబ్రతన్తాత్రంప్రతిమాశోత్ర
 యోద్వయోః ॥౩౧౧॥ బింబశ్చవిన్యసేత్సవకంఠరూపం లోచనయో
 న్యసేత్ । జిహ్వయాంరసతన్తాత్రంగంధంనాసాంచలేన్యసేత్ ॥౩౧౨॥
 శ్రోత్రాంతాబుసివిన్యస్యత్వచింత్యచివతుర్ముఖ । నేత్రేంద్రియంసయ
 నయోజికహ్వయాంరసనామపి ॥౩౧౩॥ నాసాంచలేన్యసేత్థ్రాణంపా
 గింద్రియమథన్యసేత్ । హణ్డేంద్రియంన్యసేత్పాణ్యోపాదంచరణయోర
 సి ॥౩౧౪॥ పాద్వింద్రియంతథాపానే మేహనం మేహనేన్యసేత్ । ఆ
 కాశంశేంద్రియంబ్రహ్మస్వరూహ్యగురుసత్తమః॥౩౧౫॥ న్యసేత్సూర్యాకా
 దినాసాంతంనాయుమూహ్యసహేంద్రియమ్ । న్యసేత్సాదినాభ్య
 స్తమగ్నింసేంద్రియమూహ్యచ ॥౩౧౬॥ న్యసేత్సూర్యాది గుహ్యంత
 మాపక్షిహ్యసహేంద్రియాః । న్యస్యగుహ్యదిజాన్వంతంపుథింసేంద్రి
 యంతథా ॥౩౧౭॥ సమాహృవిన్యసేద్బ్రహ్మకాజాన్వాది చరణావ
 థి । న్యాసపానామేషుసర్వత్ర కుర్వాదాద్యంతయోద్వయోః॥౩౧౮॥

కరిషేచనకమాథ ప్రతిమాయా సమచక్షమ్ | పరమంత్ర మితోప

→* ప్రతిర్యాగంకరిషేచనంపూజాపరమంత్రః. *

క్షేపణుష్వకమలాగన || ౩౧౯ || పూర్వమోంకార ముద్భృత్య నతిమంత్రంగముద్ధరేత్ | పవర్గప్రథమాదించ రేఫమవ్యుద్ధరేత్తతః || ౩౨౦ || అచాంద్వితీయముద్భృత్యయవగప్రథమాక్షరమ్ | సముద్ధరేదచామాదిం పరమంత్రీక్షపక్షః || ౩౨౧ || పాశానాయమ్యతదనుసజ్జాల్ప్యపరిషే

→* పాణివాయున్యాసః, *

చ్యచ | బహుయాత్పాణిమంత్రైశ్చపరమంత్ర పురస్సరమ్ || ౩౨౨ || పరమంత్రంసముచ్చార్య ప్రాణనామ్న శ్చేతుముఖ | చతుర్థీమపి చోచ్చార్యస్వాహం తాంహోమమాచరేత్ || ౩౨౩ || స్యసెన్నమోంతముచ్చార్యహోమసంఖ్యాచపూర్వవత్ | నాభి కందా త్సమారభ్య పాశాదిన్యాసమాచరేత్ || ౩౨౪ || పాణింతుబ్రహ్మరంధ్రాంతలసుహుమ్నాయాంచతుముఖ | అపానంవామసాసాంత మిశాయాంన్యాసమాచరేత్ || ౩౨౫ || పింగళాయాంస్యసేద్వాన్యసమన్యసాసాపుటావధి | గంధిన్యాంవామజేత్రాంతముదానన్యాసమాచరేత్ || ౩౨౬ || సమానం హస్తీజిహ్వాయాం దక్షిణాలోకనావధి | పూషాయాంవిన్యసేన్నాగం చామశ్రోత్రాంతమబ్జజ || ౩౨౭ || యశస్విన్యాంస్యసేరూఢముఖం దక్షిణశ్రవణావధి | అలంబసాయాంకృతరం పాయుమూలావధిన్యసేత్ || దేవదత్తకుహూనాద్యాంమేధాంతంవిన్యసేత్సుధీః | విన్యసేదా పదాంగుష్ఠంశిన్యాంతుధనంజయమ్ || ౩౨౮ || పరిషిచ్ఛాశ విన్యస్యసమ్పూజ్యాసూన్నియమ్యచ | సంకల్ప్య పరిషిచ్ఛాశ పునర్వోమంగమాచ

→* పాణిప్రతిష్ఠా, *

రేత్ || ౩౩౦ || ప్రాణప్రతిష్ఠాహోమాయం సర్వహోమేషు పూజితః | అనేనప్రతిమాశక్తిహుక తాగ్నిరిచనధత్ || ౩౩౧ || ఉద్ధృత్య ఛందసా మాచిమబ్జివ్వితీయంసబిందుకమ్ | మహీబీజంసముద్భృత్య కవగ్గాదిమస స్మయమ్ || ౩౩౨ || ప్రణవంచయవగ్దేతు క్రమేణాష్టాసముద్ధరేత్ | ఓం

కారమేకపంచాశద్వర్ణానపి సబిందుకాన్ ॥ ౩౩౩ ॥ హంసస్య ప్రభ
మాంచాస్యసకలానీంద్రియాణ్యపి । భూతాని పంచమాత్రాణిపచనా
ద్యాశ్చషట్క్రియాః ॥ ౩౩౪ ॥ త్వక్చమహంసరుధిరమేదోస్థిస్యపిమ
జ్జికా । ప్రాణాదివాయవస్సర్వశ్శహాయాంతుపదద్వయమ్ ॥ ౩౩౫ ॥ సు
ఖేనతిష్ఠంతుచిరంమాంరక్షంతుటటాంతికమ్ । జప్త్యాష్టా జుహుయాద
గ్నానమోతంసర్పిషాస్పృశేత్ ॥ ౩౩౬ ॥ దేవీనాంచశ్రియాదీనాంబ్ర
హ్మధీనాంతథైవచ । ప్రాణప్రతిష్ఠాపెనామాంతం న్యాసపెనామ ఉదీచి

➤➤* ఆయుధన్యాసః. *➤➤

తః ॥ ౩౩౭ ॥ జుహుయాదాయుధాన్యగ్నాంసరమంత్రపురస్సరమ్ । తతో
నశ్యంతముద్భృత్యసంపాతాశ్చేవసంస్పృశేత్ ॥ ౩౩౮ ॥ చక్రంతుదక్షిణే
హస్తే శంఖంవామేగదామపి । పర్కంతుదక్షిణేహస్తేశార్ఙ్గాంవైదక్షిణే
తరే ॥ ౩౩౯ ॥ కిరీటంమూర్ధ్నివిన్యస్య వత్సందక్షిణవక్షసి । కౌస్తుభం
హృదయేన్యస్య వనమాలాంగళేన్యసేత్ ॥ ౩౪౦ ॥ ఊరుమధ్యే వై నలే
యం చామన్యాసౌ సమాచరేత్ । దేవీనాంచ శ్రియాదీనాం బ్రహ్మ
దీనాంతథైవచ ॥ ౩౪౧ ॥ చణ్డాదీనాంచ భక్తానాం నాయుధన్యాసఃకరి
తః । మత్స్యదిహరిమూర్తీనా మాదిమూర్తేశ్చపర్కజ ॥ ౩౪౨ ॥ క
తన్వత్రాయుధన్యాసో భగవద్రూపమేయుషామ్ । కుర్వీత పోడశన్యా

➤➤* పోడశన్యాసవిధిః. *➤➤

సమాదిమూర్తేశ్చగురూత్తమః ॥ ౩౪౩ ॥ నజంగమేషుకున్ద్విశ్చపోడశన్యాస
ముత్తమమ్ । నైవమత్స్యగిమూర్తీనాంపోడశన్యాసఉచ్యతే ॥ ౩౪౪ ॥
సన్యాసః పరతంత్రాణా మాశ్రితానాంక్రీడితః । ప్రాణానాయమ్య

➤➤* ప్రణవన్యాసః. *➤➤

సజ్జల్ప్యచరిషిచ్యుతతఃపరమ్ ॥ ౩౪౫ ॥ కుర్వీతప్రణవన్యాసంపరమం
త్రపురస్సరమ్ । అకారంహృదయేవిష్ణుముకారం క్షిణోరసి ॥ ౩౪౬ ॥
బ్రహ్మణంచక్షుకారంచ శజ్జరం సవ్యవక్షసి । పరమంత్రంసముచ్చార్య
వాసుదేవంహృదిన్యసేత్ ॥ ౩౪౭ ॥ తత్తన్నామచతుర్భ్యస్తంపెనామో

→* వ్యాహృతీన్యాసః. *←

న్యాసశ్చకీర్తితః । అథన్యాద్యాహృతీన్యాసో హేమమశ్పకమలాసన॥
పరమంత్రంసముద్భృత్యతత్త్వలోకచతుర్థికమ్ । స్వాహంతంక్రమణో
మంత్రోనత్యంతంనాయథారుచి॥౩౪౯॥ భూలోకంపాదయోబ్రహ్మ

→* అక్షరన్యాసః. *←

భూమలోకంన్యసేద్ధృదిసువలోకంన్యసేన్మృద్ధిన్ వర్ణన్యాసంతత
శ్చరేత్ ॥౩౫౦॥ ఓంకారంపూర్వముద్భృత్యతత్త్వద్వణంసవించుకమ్।
నతింపరచతుర్థీంచగాత్రశబ్దస్యపద్మజ॥౩౫౧॥ చతుర్థీంచతతస్సాన్వి
హం నతింన్యాసేనముద్ధరేత్ । అకారగి ప్రథమోవర్ణో జిహ్వయాం
న్యాసమాచరేత్ ॥౩౫౨॥ ఆకారం వదనేబ్రహ్మ నికారం దక్షిణేక్షిణి।
ఈకారం వామనయన ఉకారంకణఃగహ్వరే ॥౩౫౩॥ ఉకారంవామ
కణేచ ఋకారద్వయమబ్జజ । క్రమేణనాసాపుటయో ద్వాన్యకా
రౌయథాక్రమమ్॥౩౫౪॥ దక్షిణోత్తరయోబ్రహ్మ స్తంభయోరుభయో
రపి । దంతపక్ష్యాన్య మథోధ్వాన్యా మేకారం తదనంతమ్ ॥౩౫౫॥
అథోదంతతతాబ్రహ్మ నైకారం విన్యసేన్మధః । ఓకారముత్తరో
మేచాప్యేకారమధరోష్ఠకే ॥౩౫౬॥ అంకారంవిన్యసేత్ఫలలింగికారం
తాటనారపి । యకారం త్వచివిన్యస్య రేఘనయనయో ద్వయోః॥
లకారంనాసికామూర్ధ్నినకారందశనాత్మని శకారంశ్రోత్రయోబ్రహ్మ
క్షాన్తకారముదరేన్యసేత్ ॥౩౫౭॥ సకారం విన్యసేత్కటాన్తం హకా
రంహృదయేన్యసేత్ । శకారంవిన్యసేత్పాదోక్షకారంమేహనేన్యసేత్॥
౩౫౮॥ కకారంవరణాంగుష్ఠే ఖకారగి పాదతలజన్మి । గకారోమధ్య
మాతస్య ఘకారస్తదనామికా ॥౩౫౯॥ కసిష్ఠికా జకారోస్య తేమ
న్యాసంసమాచరేత్ । సప్యేతరోరుమూలేతు చకారంవిన్యసేత్సుధిః॥
తమారుమధ్యేవిన్యస్య ఛకారంతదనంతరమ్ । జకారందక్షిణేజానాతజ్జం
ఘాయామనంతరమ్ ॥౩౬౦॥ ఝకారం దక్షిణేపాదే ఞకారమపివిన్య
సేత్ । వామోరుమూలేఽకారం తకారంతస్యమధ్యతః ॥౩౬౧॥ ఙకా

రంచభకారంచ విన్యసేజ్ఞానుజంఘయోః । చకారంవిన్యసేత్వాదే దేశి
కోదక్షిణేతరే ॥ ౩౬౪ ॥ సవ్యేతరభుజామూలే తకారంవిన్యసేద్భుధః ।
ధకారంతద్భుజామధ్యే దకారంభుజసంధిక ॥ ౩౬౫ ॥ ధకారంకూర్పరే
తస్య సకారందక్షిణేక రే । పకారంవిన్యసేద్వామ భుజమూలేదతుర్ము
ఖ ॥ ౩౬౬ ॥ ఫకారంతద్భుజామధ్యే బకారంభుజసంధిక । తతూర్పరే

→* సక్షత్రన్యాసః *←

భకారంచ మకారంతత్కరస్థలే ॥ ౩౬౭ ॥ సక్షత్రన్యాసమధునా వత్స్య
మిచతురానన । పరమంత్రంసముచ్చార్య తత్తద్వక్షచతుర్ధికమ్ ॥ ౩౬౮ ॥
ప్రతీకస్యచతుర్ధికంచ స్వాహంతంగురుయధరేత్ । ఏవంపలుత్వామథా
పూర్వం సత్యంతంన్యాసమాచరేత్ ॥ ౩౬౯ ॥ రోహిణీంహృదయేబ్రహ్మ
స్వీస్యసేన్ద్రస్త కేమృగమ్ । ఆద్రాణంకేశేమసాలేతు విన్యసేచ్ఛపునవఁ
సుం ॥ ౩౭౦ ॥ విన్యసేద్వదనేపుష్యమాశ్లేషంనాసికాంచలే । మఖాందం
తేమవిన్యస్య శ్రోత్రయోగిపూర్వఫల్లినీ ॥ ౩౭౧ ॥ సవ్యేతరభుజేబ్రహ్మక
న్యసేదు త్రరఫ్లినీం । హస్తంవామ భుజేచిత్తాం సవ్యేతరకరేన్యసేత్ ॥
౩౭౨ ॥ వామహస్తతలేస్వాతీం విశాఖాం దక్షిణస్తనె । వామస్తనేస్య
నూరాధాంశ్యేష్ఠాముదర మండలే ॥ ౩౭౩ ॥ మూలంకట్యా మధాషా
ధాం మేహానేవిన్యసేత్తతః । విన్యసేదు త్రరాషాథంవృషణేకమలాసన ॥
విన్యసేచ్ఛ్చివణంపాయా ధనిష్ఠాందక్షిణారుక । తతశ్శతభిషగృక్షం
వామోరావిన్యసేత్సుధీః ॥ ౩౭౪ ॥ విన్యసేద్దక్షిణేజంఘే పూర్వాభా
ద్రామతఃపరమ్ । విన్యసేదు త్రరాభాద్రాంసవ్యజంఘాపదేగురుః ॥ ౩౭౫ ॥
రేవతీందక్షిణేపాదే దస్రావామే తతఃపరమ్ । భరణీందక్షిణేపాశ్వేః
సవ్యపాశ్వేతు కృత్తికామ్ ॥ ౩౭౬ ॥ ఏవంవిన్యస్యతదను గ్రహన్యా

→* సవగ్రహన్యాసః *←

సంసమాచరేత్ । పరమంత్రం సముద్భృత్య గ్రహనానుచతుర్ధికమ్ ॥
అంగనానుచతుర్ధికంచ స్వాహామంత్రే సముద్ధరేత్ । సూర్యంతు దక్షిణే
నేత్రేచంద్రంఛంద్రదీతరేన్యసేత్ ॥ ౩౭౭ ॥ ఉదరేంగారకంబ్రహ్మబుధం

బుద్ధాసమర్పయేత్ । బృహస్పతింస్యసేద్వాచి విన్యసేచ్ఛక్రమిండియే॥
శనైశ్చరంలలాటేచ రాహుంచరణయోర్ధ్వయోః । కేతుంకేశేమవి
న్యస్య నాభిదేశేధ్మివంన్యసేత్ ॥౩౮౧॥ సప్తషీన్సర్వగాత్రేషు విన్య

కాలన్యాసః.

న్యకమలాసన । కాలన్యాసంప్రకరీవత సంకల్పాదిపురస్సరమ్ ॥౩౮౨॥
పరతంత్రంపురోద్ధృత్య కాలనామచతుర్థికమ్ । స్వాహంతముద్ధరేద్ధౌ
మేన్యాసేనత్యంతముద్ధరేత్ ॥౩౮౩॥ శరీరేవత్సరంబ్రహ్మజైత్రంశిరసి
విన్యసేత్ । న్యసేత్తుభేధవైశాఖంశ్రేష్ఠంతమృదయేన్యసేత్ ॥౩౮౪॥
అషాఢశ్రావణంచాపిస్తనయోరుభయోక్తమాత్ । కుతౌభాద్రపదం
బ్రహ్మకట్యామాశ్వయుజంన్యసేత్ ॥౩౮౫॥ దక్షిణోరావకాతి-
క్యం మాగశిశ్మకంతదన్యతః । త్రైషందక్షిణజంఘాయాం మాఘమన్య
త్రవిన్యసేత్ ॥౩౮౬॥ విన్యసేత్సాల్మనఃమాసం పాదయోరుభయోరపి ।
విన్యసేద్దక్షిణేబాహూదేశికోదక్షిణాయనమ్ ॥౩౮౭॥ తదన్యత్రన్యసేద్బా-
హుశ్చత్రాయణమబ్జజ । పర్వాణి పర్వసున్యస్య సర్వాంగేషు ఋతూ
నపి ॥౩౮౮॥ అహారాత్రాణిసర్వాణి విన్యసేత్సర్వసంధిషు । త్సు-
ట్యాదీరోమసున్యస్య తతఃకృతయుగంముఖే ॥౩౮౯॥ హృదయేవిన్య
సేత్త్రైతాం కట్యాంద్వాపరమబ్జజ । తతః కలియుగంబ్రహ్మక విన్యసే-
త్పాదయోర్ద్వయోః ॥౩౯౦॥ స్వామ్యంఘస్వాకోవిషచ ఉత్తమంతా-
మసంతథా । రైవతంచాతుషంపైవ తతోవైవ స్వతంతథా ॥౩౯౧॥
అమూనిమన్వంతరాణి విన్యసేద్దక్షిణేభుజే । సూర్యదక్షిణబ్రహ్మగర్త్యు-
ద్రసానశిశ్మకాన్యపి ॥౩౯౨॥ భూతిమన్వంతరంచాపి భుజేవామేధవిన్య
సేత్ । న్యసేద్దక్షిణజంఘాయాం పరార్థంప్రథమంగురుః ॥౩౯౩॥ ద్వి-
తీయంవామజంఘాయాం మహాకల్పంతు మస్తకే । స్రుతీకానాం చతు-
ర్థింపా స్వాహంతాముద్ధరగ్గురుః ॥౩౯౪॥ ఏవంహుత్వాథవిన్యస్య

జాతిన్యాసః.

జాతిన్యాసంతతశ్చరేత్ । జాతిప్రతికమంత్రాణాం చతుర్థింతుటటాం

తికామ్ || ౩౯౫ || పరపూర్వాంసముద్భృత్యహూమోన్యాసశ్చపూర్వవత్ |
 బ్రాహ్మణంవదనేబ్రహ్మకృత్రియం బాహుమూలయోః || ౩౯౬ || ఉరు
 నూలేన్యసేద్వైశ్వం వృషళం పాదయో ద్వయోః | పాదాంగుళీఘ
 సర్వాసు విన్యసేత్ప్రతిలోమజాన్ || ౩౯౭ || సంధిష్టేవానలోమాంశ్చ
 గావశ్చ వదనేన్యసేత్ | అజావికాన్యసేద్బాహుహ్యో పాదయో స్త
 * గావికాన్ || ౩౯౮ || విన్యసేన్నాగరారణ్యశూనారోర్వర్యథాక్ర

→* తోయన్యాసః. *

మమ్ | తోయన్యాసంతతఃకుర్యాన్నృతోద్ధారపురస్సరమ్ || పరమంత్రంస
 ముద్భృత్యతతస్తానీ చుక్రతికయోః చతుర్థిః చతతస్సాన్వహంసతియద్వా
 సముద్ధరేత్ || ౪౦౦ || మేఘాన్ కశేఘకూపాని రోమకూపేషువిన్య
 సేత్ | పాదయోర్విన్యసేద్వాపీ జంఘయోర్నిర్ముఖానాపి || ౪౦౧ ||

→* నిగమన్యాసః. *

నదీస్సరస్వగాత్రేషు కుక్షావభీంశ్చవిన్యసేత్ | నిగమాంశ్చచతుర్థిః చప
 రమంత్రపురస్సరామ్ || ౪౦౨ || స్వాహానత్యంతముచ్చార్య నిగమన్యాస
 మాచరేత్ | ఋచంశిరసివిన్యస్య యజురైవదక్షిణాభుజే || ౪౦౩ || సా
 మవామభుజాయంచ హృదయే చాశ్వధర్వణమ్ | ఇతిహంసంపురాణంచ
 దక్షిణోత్తరజంఘయోః || ౪౦౪ || సకలాంగిరసన్నాభౌ కల్పమాత్రంపద
 ద్వయే | న్యసేద్వ్యోకరణంచ క్రైకంలేతర్మంచతుర్ముఖ || ౪౦౫ ||
 మీమాంసాంహృదయేబ్రహ్మక నిరుక్తజ్యోతిషంతతః | క్రీమాల్లోచన
 యోన్యోన్య గారుడం శ్రోత్రీయోరపి || ౪౦౬ || హస్తయోస్తుఘనోఽ
 దం యోగశాస్త్రంహృదిన్యసేత్ | పాదయోర్నితీశాస్త్రంచ విన్యస్యత
 దసంతరమ్ || ౪౦౭ || కర్మీత దేవతాన్యాసం సరమంత్రపురస్సరమ్

→* దేవతాన్యాసః. *

దేవతాంగచతుర్థిః చ స్వాహానత్యవసానికామ్ || ౪౦౮ || ఉద్భృత్యహూ
 మంన్యాసంచ కర్మీతకమలాసన | బ్రహ్మణంశిరసిబ్రహ్మక జిహ్వాయా
 స్తసరస్వతీమ్ || ౪౦౯ || ఇదంతదక్షిణేబాహు వామబాహు మహాబ

లమ్ । స్తనయోన్విశ్వకర్తాణం ప్రస్థదంచయథాక్రమమ్॥౪౧౦॥ నార
దందక్షిణేశుత్తే రనంతాదీన్ తదుత్తరై । అస్థిదేశేచవరుణం పితౄణాంశ్చ
రణయోరపి ॥౪౧౧॥ విశ్వాక్షదేవాన్న్యు సేనూర్వోఽబుషీక్షజాన్వోశ్చ
విన్యసేత్ । యత్యంసిజంఘయోబ్రహ్మక్షన్యసేద్రత్యంసిపాదయోః॥
విద్యాధరాన్నాస్త్విదేశేపాదదేశేనవగ్రహాక్ష । పృష్ఠతో జృమ్భకాన్స
ర్వాన్విన్యసేత్తుటిపాశ్చక్షయోః ॥౪౧౩॥ సుబ్రహ్మణ్యం గణేశశ్చద్
క్షిణోత్తరయోః కృమాత్ । ఉత్తరోఽష్టతు గన్ధర్వానధరేచాప్సతో గ

→* వైరాజన్యాసః. *

ణాక్ష ॥౩౧౪॥ ఏవంవిన్యస్తతదను వైరాజన్యాస మాచరేత్ । మం
తోద్ధారోయథాపూర్వమంగస్వాహంతమబ్జజ ॥ ౪౧౫॥ మస్తకేవిన్య
సేత్స్విగ్ధం సూర్యం దక్షిణలోచనై । వామశేత్రేన్యసేచ్ఛుద్రం నా
సాంతమేరుతస్తథా॥౪౧౬॥ దిశౌ బాహుమవిన్యస్య హృదయే విన్యసే
ద్యుషీక్ష । నభోవపుషివిన్యస్య దైవతాన్యంతరాత్మని ॥౪౧౭॥ కేశేషువి
న్యసేన్మేఘాక్ష నక్షత్రాన్యపి ఘాషణే । ముఖేఽగ్నిం గిరివాణీంచ విన్య
స్యాకక్రతున్న సేత్ ॥౪౧౮॥ కృత్యంగనామ్నోశ్చతుర్థిం పరమంత్ర

→* క్రతున్యాసః. *

పురస్సరామ్ । స్వాహాంత్యంత ముద్భృత్యహోమన్యాసోచపూర్వవత్॥
౪౧౯॥ అశ్వమేధంశుశిరసిసరమేధంలలాటకై । వదనేరాజసూయంచ
గోసంతుగ శేన్యసేత్ ॥౪౨౦॥ ఏకాదశాత్తకంనాభావగ్నిస్తోమంతు
మేహనై । అతిరాత్రం పృషణయో రప్తోర్యామం తథోరుషు ॥౪౨౧॥
జున్వోస్తురేషశాంత్యాసంవిన్యసేజ్జంఘయోద్వయోః । ఉక్థ్యంచ వాజ
సేయంచదక్షిణేతరయోస్తతః ॥౪౨౨॥ చాతుర్థాన్యంబాహుమూలేహ
స్తేసౌత్రామణిన్యసేత్ । సర్వాంగుళీమపస్విష్టిందశ్శేందక్షిణలోచనై॥
౪౨౩॥ పూర్ణమాసం తదన్యత్ర స్తనయోరుభయోరపి । సాన్విహాకా
రవషట్రా-రావిన్యసేత్తుయథాక్రమమ్ ॥౪౨౪॥ తతఃపంచమహాయ
జానంగుళీమన్యసేత్సుధీః । దక్షిణాంహృదయేబ్రహ్మస్త్రిష్టిస్తోమాన్ చాప్స

పి || ౪౨౫ || ముఖాహవనీయ్యాగ్నిం గాహాపత్యంహృదిన్యసేత్ | దక్షి
ణాగ్నిన్యసెన్నాభ్యామావసధ్యంపదద్వయే || ౪౨౬ || హృదయే వి
న్యసెత్సభ్యం పవర్గ్యంభూషణేష్వపి | విన్యస్య తదనుబ్రహ్మ గుణ

→* గుణన్యాసః. *←

న్యాసం సమాచరేత్ || ౪౨౭ || పరమంత్రం సముద్భృత్య మంత్రా
ణ్యాయథాపురమ్ | హేమామన్యాసం చకుర్వీత హేమామనఙ్గా
యథాపురమ్ || ౪౨౮ || విన్యసెన్నస్తకే సత్యం రజోవై బాహుమూ
లయోః | తమశ్చరణయోన్యస్య మూర్తిన్యాసం తతశ్చరేత్ || ౪౨౯ ||

→* మూర్తీన్యాసః. *←

మంత్రమూహ్యాయథాపూర్వం హేమామన్యాసంసమాచరేత్ | మత్స్య
మూర్తిన్యసేన్నగ్నికూర్మమూర్తిన్యసేత్ | వరా
హంజంఘయోన్యస్య ఫాలేనరహస్యన్యసేత్ | ఆననేవామనఙ్బ్రహ్మ
స్తృదయేభాగన్యంతతః || ౪౩౦ || తాతకపీర్యంచకరయోహృదయే
రామమబ్జజ | బలభవ్రంచక్రష్టంచ తద్దైవహృదయేన్యసేత్ || ౪౩౧ || గు
హ్యేబుద్ధంతతఃకలివిష్ణుంజానోష్ఠవిన్యసేత్ || ఏవంవిన్యస్య తదను

→* శక్తిన్యాసః. *←

శక్తిన్యాసంసమాచరేత్ || ౪౩౨ || మంత్రమూహ్యేద్యథాపూర్వం ల
లాటేవిన్యసెచ్చియమ్ | సరస్వతీంముఖేబ్రహ్మరతింగుహ్యేచతుర్ము
ఖ || ౪౩౩ || విన్యసేత్కణ్డయోగప్రీతింకీర్తింలాంచనయోరపి | విన్యసే
ద్ధృదయేశాంతిముదగేతుష్టిచబ్జ || ౪౩౪ || సర్వగాత్రేమపుష్టించ జ్ఞా
నంతుహృదయేన్యసేత్ | విశ్వరూపం మూర్ధ్నివిన్యస్య శిఖాయాం శ
క్తిమప్యథ || ౪౩౫ || బాహుమూలేబలంబ్రహ్మతేజోనయనయోద్వజ
యోః | విన్యసెత్పరితోపీర్యంవిశేషమవధారయ || ౪౩౬ || నత్యంతోహృద
యోద్ధారస్సావ్యహంతస్తుశిరోమనుః | వాషడంతశ్శిఖామంత్రఃబలాంతే
కవచాయహుమ్ || ౪౩౭ || తేజామంత్రోవాషడంతపీఠ్యమస్త్రాయ ఫ

→* సజ్జీ-ణ-విధిః *←

యుఃమూర్తిపాఃప్రతిమాంతతః । తత్వసంహారమారభ్య శాంతికర్తా
 వసానికమ్ ॥౪౫౩॥ లూహశైలదుర్బింబానాం విధిఃషచతుర్ముఖః
 స్వత్రబహుబేరేచ సంహారోత్పాతనాదికమ్ ॥౪౫౪॥ సప్తసేంతగప్రవి
 త్రైశ శాంతిమాంతమాచరేత్ । శ్రియాదీనాంచ దేవీనాం బ్రహ్మ
 దీనాం తథైవచ ॥౪౫౫॥ ప్రాణప్రతిష్ఠా హోమాంతం కర్మజాలం
 యథాపురమ్ । న్యాస కాలేషుసర్వత్రా స్యఘ్నాద్యై రుపచర్యచ॥
 ౪౫౬॥ అన్నంచతుర్విధంబ్రహ్మస్త్రిణవేనవేనయేత్ । శయానేదేవదే
 వేశేభోగినోఽప్యేవమాచరేత్ ॥౪౫౭॥ కృతేజలాధివాసేతు భిన్నకాలే
 చతుర్ముఖ । ప్రతిష్ఠాకర్మసిద్ధ్యర్థంరక్షాబంధనమాచరేత్ ॥౪౫౮॥
 శయనాది ప్రతిష్ఠాంతంకుర్యాత్కౌతుకబంధనమ్ । కమ్పితై బిమ్బ

→* మహాప్రతిష్ఠావిధానేపరివారాణామ్ *←

మావేష్ట్యద్వావిదక్రాంసమచయేత్ ॥ ౪౫౯ ॥ కుర్యాన్తహఃప్రతిష్ఠా
 యామింద్రాదీనాంగురూన్తమః । అధివాసాదికంకర్మయథాపూర్వం
 సృళకృష్ణక ॥౪౬౦॥ సర్వేషాంపరివారాణాం పీతానాంచ చతుర్ముఖ
 ః । నేత్రోన్మీలనశయ్యాది సర్వఃపూర్వవదిష్యతే॥౪౬౧॥ తతఃప్రత్య
 గ్రతఃకుర్యాత్కుండేవా స్థండిలేపివా । పరివారాహ్వయం హోమం
 వైష్ణవైకారయేదపి ॥౪౬౨॥ ప్రత్యావరణమాసాద్యద్వారపాలాది
 పద్మజః తదావరణదేవానాం పీతానాంచయథాక్రమమ్॥౪౬౩॥ ద్వా
 స్థావరణ పీతానాం తత్తదావరణేష్వపి । కుర్యాత్సృళ కృష్ణకస్తో
 మయథావిధిచతుర్ముఖ ॥ ౪౬౪ ॥ సమిధాచరుణాశ్లేస తత్తన్తం
 త్రైర్యథాక్రమమ్ । జహుయాత్క్షోడశ చరూ సన్య దస్తోత్తరం శతమ్॥
 ౪౬౫॥ హుత్వాతాంస్తాంశ్చసంస్పృశ్యస్వాహానత్యవసానికః । వీహ్య
 దిమి తేపీతే దభానాస్తీర్యదేశికః ॥ ౪౬౬ ॥ దివ్యస త్పిండికామ
 న్యాంశిలామాధార సంజ్ఞికామ్ । అధివాస్యాళవస్త్రీసమాచ్ఛాద్యప్ర
 సన్నధీః ॥౪౬౭॥ యాగమందిరమాసాద్యో త్థాపయేత్ప్రతిమా మపి!

తతోఘ్నాదిభిరభ్యవ్య పాయసాన్నంనివేదయేత్ ||౪౬౮|| పలలం

→→* బలిః. *←←

రజనీమాణం లాజందధిచసక్తుచ । ఏభిస్సంయోజ్యబల్యన్నం బలిదా
నంసమాచరేత్ ||౪౬౯|| ఆద్యాశ్చకర్తజాత్యైవ యేభూతాగిప్రాగ్ని
శిష్టితాః । ప్రసన్నాపరితుష్టాస్తే బలింగృహంతులేధునా ||౪౭౦|| పృ
త్యేషుపర్వతాగ్రేషు యేవిదిక్షుచసంస్థితాః । భూమావ్యోమ్నిస్థితాయే
చబలింగృహంతులేపిచ||౪౭౧|| వినాయకాగిక్షేత్రపాలాః యేచాన్యేబలి
కాంక్షిణః । పూష్టాద్యాః పాషాదాత్యైవ పరిగృహం త్విమంబలిమ్||
చండాద్యాఃకుముదాద్యాశ్చ యేభూతాస్సర్వతస్థితాః । ఆగచ్ఛంతు
పదేసర్వేగృహాంతతఃకుంబలిమ్||౪౭౩|| అభిర్గాధాభిరాచార్యస్సర్వతో
దిక్షునిక్షిపేత్ । తతోవీరహ్యేభిధాన్యైస్థాండిలంపరికల్పయేత్ ||
౪౭౪|| మహాకుంభంసకరకం సోపకుంభాష్టకంన్యసేత్ । ఇంద్రాదీను

→→* బాలశక్తిః. *←←

పకుంభేషు మహాకుంభేతతోగురుః ||౪౭౫|| బాలబింబగతాంశక్తింక
రకేచసుదశనమ్ । ఆవాహ్యసమ్యగభ్యవ్య మూర్తిప్రసహదేశికః||

→→* పూర్ణాహుతిః. *←←

పూర్ణాహుతీకారయిత్వా యథాశాస్త్రం చతుర్ముఖ । శయోతద
భానాస్తీర్యయజమానేనదేశికః ||౪౭౬|| ప్రభాతేగురుర్ముతాయ శాం

→→* ఏక బేరవిధానే. *←←

తిహోమంసమాచరేత్ । ఏక బేరవిధానేతు ద్వారదక్షిణ పాశ్వతః||
౪౭౮|| వాస్తుహోమంస్వయంహుత్వా తస్మిన్నగ్నోత్తరఃపరమ్ । సమి
ద్భిరాజ్యైశ్చరుభి ర్విష్ణుగాయత్రీయాపృథక్ ||౪౭౯|| ఆహుతీనాంశ
తంహుత్వా ప్రవిశేద్గర్భమందిరమ్ । వృత్తాంవాచతురశ్రాంవా శిలా
మాధారసంజ్ఞికామ్ ||౪౮౦|| మధ్యేగర్భగ్రహంన్యస్య తస్మాగ్రేషు
పంచసు । మధ్యేతునవరత్నాని స్వణమైంద్రదక్షిణే ||౪౮౧|| రాజ
తంపశ్చిమేతామ్ర ముత్తరేకాంస్యచుజ్జః । యదాప్సర్వత్రరత్నానియ

→* పిండికాస్థాపనమ్. *←

ద్వాప్యతానివాన్యసేత్ || ౧౮౨ || తదూర్ధ్వంపిండికాంస్థాప్యసుధయా
దాఢ్యమాచరేత్ | తతఃకుర్వీతపుణ్యాహం పిండికాం స్థాప్యేదపి ||
౧౮౩ || పాగ్ద్యాశాసుసర్వాసు దేవతావాహనంచరేత్ | విమలా
ముతాషణీంచ జ్ఞానశక్తిక్రియాంతథా || ౧౮౪ || యోగత్తికాంత
థాప్రహీం సత్యమీశానసంజ్ఞికాం | అనుగ్రహమయీంశక్తిం కర్ణి
కాయాంసమచయేత్ || ౧౮౫ || అభ్యర్చ్యగంధపుష్పదైవ్యపిండికా
యాంశ్చియంయజేత్ | నవేన వాససాచ్చాద్య ద్వారిచక్రం సమచయేత్ || ౧౮౬ || యాగమందిరమాసాద్యద్వారతోరణకుంభక | స్థితాన్
దేవాన్సముద్వాన్యతతఃకుర్వీతస్థితానపి || ౧౮౭ || ఉపరిష్టాత్తంత్ర పూ
ర్వం దేవస్యహృదయాంబుజం | ఆరోప్యకుంభోపకుంభాన్తంగశాష్ట
కమప్యథ || ౧౮౮ || ఉద్ధృత్యమూర్తిపైస్సాకం గృహీత్వాకరకంగురుః |
అచ్ఛిన్నయాగళద్వారిధారయాసేచయన్పురా || ౧౮౯ || మార్గంప్రదక్షిణీ
కృత్య ధామాంతరిప్రవిశేత్తతః | ధాన్యపీఠేతతఃకుంభాన్ స్థాపయిత్వా
తతఃపరమ్ || ౧౯౦ || యాగమందిరమాసాద్యబ్రాహ్మణానామనుజ్ఞయా |
హస్తాభ్యాం దేవమాదాయ వేదవాద్యేప్రవర్తితే || ౧౯౧ || స్వయంస్య
స్తవదంగస్సక్ పరిక్రమ్యదమందిరమ్ | తతోగభాగ్రహద్వారి సంపూ
జ్ఞప్రతిమాంగురుః || ౧౯౨ || అంతరిప్రవేశయిత్వాథ పరిక్రమ్యచ పిణ్డి
కామ్ | సుముహూర్తేఘ్నవాద్యరిత్యుచ్చరత్సద్విజాతిః || ౧౯౩ || దేవ
స్యపురతస్థిత్యాగర్వవిద్యాంజపత్గురుః | సంస్థాప్యపిండికా మధ్య
ఊర్ధ్వలంబితతంతునా || ౧౯౪ || నిశ్చిత్య సమతాంపశ్చాత్పిండికారం
ధ్రీవాళయోః | చూడాగుగ్గుళలాఢ్యైః కషాయమధుసూతిభిః || ౧౯౫ ||
తూలేనచాథలింగేన నవసీతేన పర్వజ | జనితే నాష్టబంధేన దాఢ్యం

→* అష్టబంధనమ్. *←

కుర్యాదతందితః || ౧౯౬ || అష్టబంధన సంయోగ మద్యవక్ష్యేశ్వరీష్య
హ | చూడాంసాదైకభాగస్సాత్ భాగైకంగుగ్గుళంభవేత్ || ౧౯౭ ||

పామాసనాదీనాం రత్నన్యాసస్తుపస్తతః । కర్తాచాన్ద్రబింబానికం
 ధైస్సహసముద్ధరేత్ ॥౫౧౮॥ మూతిఃపైస్సప్తయమాచార్యః కరకంకర
 యోధకరః । పేదేవాద్యేవసంఘుప్తైదేవస్యాగ్రేవతుర్ముఖ ॥౫౧౯॥
 గళంతికాంబునాసింశన్తార్గమాచార్యబింబయోః । నకశ్చిదంతరాయా
 యాశ్చథాగారంపరిక్రమత్ ॥౫౨౦॥ గభఃమందిరమాసాద్య ద్వారిదే
 వంసమచయేత్ । అంతఃప్రవిశ్యకర్తార్చ్యమచనావీతికోపరి ॥౫౨౧॥
 సృహతైననివేశ్యాథచోత్సవాదీనిపాశ్వర్యయోః । నివేశ్యధారాశేషాం
 బుశరావేపూరయేద్గురుః ॥౫౨౨॥ శలాకమాత్రాధారాభివింబానాంప
 రిషేచనమ్ । కృత్వాదేవస్యపురతో ధాన్యపీఠేవేతయేత్ ॥౫౨౩॥ కుం
 భానథో వక్ష్యమాణ విధినావాహనంచరేత్ । పురతోమూలపేరస్య
 చాసీనః పరమాసనె ॥౫౨౪॥ ముహూర్తేశోభనేప్రాప్తే ప్రాణానా

→* అవాహనమ్. ←

యమ్యచింతయేత్ । వాసుదేవమజంశాంతముజ్జ్వలంతంసరంజనమ్ ॥౫౨౫॥
 చిన్తయంతత్పరంబ్రహ్మ పాద్మణ్యపరికర్షితమ్ । నిర్వికారం నిరాకారం
 నిఘ్న-శంకం నిరామయమ్ ॥౫౨౬॥ సహస్రరవివహ్నిండు తేజోమంజ
 లమండితమ్ । ఏవంధ్యాత్వా సదావిష్ణుం మహావిష్ణో నియోజయేత్ ॥
 మహావిష్ణుంతతోవిష్ణో విష్ణుంహృదయపంకజే । తతఃపురుషమంత్రేణ
 రచయేదంజలింహృది ॥ ౫౨౭ ॥ అంజలౌసంస్తరేత్పద్మం తత్రభద్రాస
 నంస్తరేత్ । తతఃధ్యాయేద్ధృఢజ్జనం విష్ణుంఽశ్వాత్మవిద్యయా ॥౫౨౮॥
 బ్రహ్మరంధ్రపథాబింబే ప్రవిష్టంచితయేత్తతః । సర్వమలత్రేణతద్బింబే
 సర్వత్రవ్యాప్యసంస్థితమ్ ॥౫౨౯॥ ధ్యాత్వామహాకుంభగతాం బాలకాం
 భగతామపి । బాహోపకుంభశక్తీకృదేశికౌశలయథాక్రమమ్ ॥౫౩౦॥
 తత్తమగంభస్థితైరిహచైరిహోక్షయేన్మూలవిద్యయా । శక్తీస్సంయో
 జ్యతేవేన బ్రహ్మరంధ్రగురుత్వమః ॥౫౩౧॥ ప్రణవేనాపిధాయాథత
 స్సుద్రామసిదశఃయేత్ । సందృశ్యప్రతిమాముద్రాం సామ్ముఖ్యంయా
 చయేదపి ॥౫౩౨॥ ప్రణమ్యోత్థాయసాన్నిధ్యంప్రాకృత్యముద్రాలచ

❧ ❧ ❧ న్యాసవిశేషః. ❧ ❧ ❧

దశమేత్ | ముద్రయా స్వాగతంచోక్త్యా యథాహం న్యాసమా
చరేత్ || ౫౩౦ || సర్వత్రవాస్థిత్యాసో యోషితాంచేచ్ఛతుర్ముఖ | న్యా
సంషడంగంకర్విత స్పష్టిస్తుబ్రహ్మణోభవేత్ || ౫౩౧ || రుద్రస్యసంహృతి
న్యాసస్త్యన్వేషాంతుషడంగవత్ | చందాదిపరివారాంస్తు స్థాప్యన్వే
న్వేషదేగురుః || ౫౩౨ || మహామంభజలేనైవసర్వత్రావాహనంచరేత్ | కుం
భావశేషతోయేన బలివీరంచసేచయేత్ || ౫౩౩ || మహానన్దేగ్నికుండేన
గాహాపత్య హుతాశనమ్ | పృతిష్ఠాప్య తతోదేవందేవో రచితాం
జలిః || ౫౩౪ || భక్తవత్సల భక్తానా మభిప్రీతార్థా దాయక | పా
థాయేత్వా మహందేవ మదనుగ్రహ కావ్యయా || ౫౩౫ || సన్నిధ
త్స్వచిరంస్థానే కల్పితేశద్భయమయా | ప్రసీదదేవదేవేశ పూజామ
పిగ్రహణమే || ౫౩౬ || గామస్యరాజ్ఞోరాష్ట్రస్య పృజానామిందిరా
వర | దేహిశుష్టించతుష్టించ గతించపరమాంతథా || ౫౩౭ || యజమాన
స్తదాబ్రహ్మ గ్లోభాస్వగామణీనపి | పూజోఽకరణంసర్వం ధారా
పూర్వంసమర్చయేత్ || ౫౩౮ || ఆచార్యోయజమానస్య కరయౌరంజలిం

❧ ❧ ❧ ఆత్మసమర్పణమ్. ❧ ❧ ❧

స్వయంప్రత్యాహవారిభిఃప్రోక్ష్యరత్నైఃపుష్పైఃశ్రీపూరయేత్ || ౫౩౯ ||
అఘ్నాదకేనసంప్రోక్ష్య యజమాన స్తతఃపరమ్ | స్వాంజతౌరత్న
కుసుమే స్వాత్మాసంచితయన్నథ || ౫౪౦ || దేవస్యాననమాలాక్యచేమాం
గాధాముదీరయేత్ | త్వయావినానమేకించిత్తాంవినాతఃకస్తథా || ౫౪౧ ||
తస్మాన్మామాత్మసాతుర్తుం ప్రసీదపరమేశ్వర | భూభూవిస్వస్తపాదా
నాంభూమిరేవావలంబనమ్ || ౫౪౨ || త్వయ్యేకప్రతిపన్నానాం త్వమే
వశరణంవిభో | ఇతిప్రార్థయత స్తస్యాంజలిపుష్పమణీనపి || ౫౪౩ ||
దేశికస్యాంజతౌగృహ్ణా ద్వాదశాక్షరవిద్యయా | ఆత్మానంయజమాన
స్యధ్యాయేత్ స్వాంజలిపంకజే || ౫౪౪ || అస్తద్గురుభ్యోనమఃఇత్యుచ్చరత్
దేవపాదయోః | సమర్పయేత్ప్రతిష్ఠాంతే వాద్యఘోష పురస్సరమ్ ||

తతస్సర్వవిధాన్నాని దేవాయనినివేదయేత్ । మహాసాగరాహాపత్యే
సమిష్టిశ్చరుభిస్తతః ॥౫౪౬॥ ఆశ్వినమూలమంత్రేణ నృసూక్తేనయథా
విధిః హుత్వాపూర్ణాహుతించాపిబలిందద్వాద్యధాపురమ్ ॥ కవాటబద్ధసం
నైవబహుబేరేవతుర్ముఖః । వతుర్థేదివసేపాప్రేవతుస్థానార్చనాన్వితం ॥
సమాప్యన్నసనం బ్రహ్మన్ద్యజపూర్వోత్సనంచరేత్ । దేశికం యజమా
నోపి గోభూవస్త్రానిభిఫణేనైః ॥౫౪౭॥ సంచాంగ భూషణాద్యైశ్చ
తోషయిత్వాతతఃపరమ్ । శిబికాదికమారోప్యనినయేత్సదనంస్వయమ్ ॥
౫౪౮॥ ఋత్విజశ్చయథావిత్తం తథైవశరిచారకాః । వైష్ణవాతో

→* విభవమూర్తి ప్రతిష్ఠా. *

షయిత్వాత స్వయంస్వనిలయంవిశేత్ ॥౫౪౯॥ సర్వాస్వపిప్రతిష్ఠాసు
ద్వాదశాక్షరవిద్యయా । అథవా మూలమంత్రేణస్వస్వమంత్రేణధా
పివా ॥౫౫౦॥ కుమ్భాభిమంత్రణంకుర్యాత్కుణ్డేవాపంచమేనలే । మం
త్రన్యాసశ్చబింబేషు సర్వమన్యత్పురోదితమ్ ॥౫౫౧॥ అవతారేషుసర్వే
షు మత్స్యదిమయథాక్రమమ్ । తత్తద్దేవ్యాదయః పూజ్యాః పరివా
రాశ్చతుముఖాః ॥ ౫౫౨॥ వినాచతుర్థాస్తపనమోదశన్యాసకమణిః ।

→* కర్మబిమ్బస్థాపనమ్. *

కర్మజాలం యథాపూర్వం సమాప్యచక్రీక్ష్యపూజయేత్ ॥౫౫౩॥ స్థా
పయేత్కర్మబింబాని వక్ష్యమాణేన వత్సకానా । కర్మార్చాంస్థాప
యేద్బ్రాహ్మణా బ్రాహ్మణోత్సవకౌతుకమ్ ॥౫౫౪॥ ఉత్తరేస్థాపయే
ద్బ్రాహ్మణ తీర్థస్థపనకౌతుకే । శయనార్చాచబల్యర్చాం నృసేదు
త్సవదక్షిణైః ॥౫౫౫॥ యద్యోత్సవాని బింబాని విన్యసే ద్వాదశపాశ్వణ
యోః । మణ్డపేవాభిషేకాభేః విన్యసద్దక్షిణాముఖమ్ ॥౫౫౬॥ మహా
కుంభగతాంశక్తిం మూలవేరేనియోజయేత్ । మూలబేరగతాంశక్తిం
దీపాద్దీపవదబ్జజ ॥ ౫౫౭॥ కర్మార్చాయాం సమావాహ్య యథావ
త్పరిపూజయేత్ । కర్మార్చాసజ్గతాంశక్తిముత్సవాదిమయోజయేత్ ॥
౫౫౮॥ కర్మాంతేషు పునశ్శక్తిం కర్మార్చాయానియోజయేత్ । క

హ గాధిపమ్ ||౫౭౭|| చణ్డింప్రచణ్డింకుర్వీతగర్భద్వారస్యపాశ్వయోః!
 బలాకినీంవన్యమాలామర్థద్వారస్యపాశ్వయోః||౫౭౮||విభీషికాంశాంక.
 రీంచన్యత్తానాద్వారపాశ్వయోః| సర్వత్రగోచరద్వారేపాశ్వేశంఖ
 నిధీడభే||౫౭౯||విష్వక్సేనపదేబ్రహ్మన్యంఖచక్రధరాంశుభామ్ | వామేన
 వేత్త్రందధతీంతజయంతీంశదన్యతః|| ౫౮౦|| కుర్యాద్వేత్రివతీంబ్రహ్మ
 న్నాసావాభిముఖంతతః | కల్పయేద్విహగాధీశం ద్విభుజాంవా చతు
 భుజామ్||౫౮౧|| శంఖచక్రధరాయద్వాదధానాంకమలద్వయామ్|
 అభయం వరదానంచ ముఖ్యాభ్యాం బిభ్రతీంశ్రియమ్ ||౫౮౨|| కల్ప
 యిత్యాగభాగేహే పరివారాహారేయథా | పరికల్పప్రతిష్ఠాస్య
 తుర్యేహ్నిస్సాస్యతాంశ్రియమ్ || ౫౮౩ || ధ్వజపూవోత్సవం కుర్యా

➔* దేవీనాముద్వాహవిధిః. *➔

ద్యభావిధిచతుర్ముఖ | శృణుష్వ దేవ దేవీనాం పాణిగ్రహణ కర్త
 వత్ || ౫౮౪ || అంకురానర్చయిత్వాదాగురువైవాహికేహని | వి
 వాహకౌతుకంబధ్వా వస్త్రాద్యైమన్ద్రయేత్పుష్క ||౫౮౫|| శివీకాం
 దేవమూరోప్యపరిక్రమ్యచ మంగళైః | వినాహమద్భిపంవ్యాస్య దేవంత
 త్రసమచయేత్ || ౫౮౬ || స్థండిలేగ్నింప్రతిష్ఠాప్య దేవీంనూతన వా
 ససా | ఆవేష్ట్యవేదైరస్యేశ్వ దేవేన సహయోజయేత్|| ౫౮౭|| అసూ
 నకర్తా సమాయప్య సజ్కల్ప్యతదనంతరమ్| జగతాగరణ భూతా
 య దేవాయాస్సైస్త్వయంభువే|| ౫౮౮||మదీయగోత్రజాంకన్యాంబ
 వీమస్తిన్నహోత్సవే | ప్రజాసహత్వకమభ్యస్సర్వతఃప్రతిపాదయే||

➔* కన్యాదానమ్. *➔

౫౮౯||ఇతిగోధూహిరాణ్యైద్యైధానాదానపురస్సరమ్ | కన్యాంక
 నకసంపన్నాంసర్వాభరణభూషితామ్||౫౯౦||దాస్యామివిష్టవేతుభ్యం
 బ్రహ్మలోకజిగీషయా | ఇతిగాధామదీర్యేవ దద్యాత్కన్యాం స్వ
 యంభువే|| ౫౯౧ || గ్రహీతపాణింతం దేవమాసనేవినివేశయేత్|అభ్య
 చ్యేదేవం తదను ద్విజాజ్ఞాం ప్రాప్య దేశికః || ౫౯౨ || బధ్నీయా

❧ మాంగల్యధారణమ్. ❧

స్తంగళంసూత్రం దేవీకంఠేహరిస్తరత్ । మంగళంభగవాన్విష్ణుర్స్తంగ
ళంమధుసూదనః ॥౫౯౩॥ మంగళంపుండరీకాక్షో మంగళం గరుడధ్వ
జః । బద్ధామంగళసూత్రంతత్ మంత్రేణానేనదేశికః ॥ ౫౯౪ ॥ ఉత్త
రాశాముఖస్థిత్యా పాణాయామమథాచరేత్ । సంకల్పచపరిస్తీర్య
పురస్తా తంత్రమాచరేత్ ॥ ౫౯౫ ॥ యోగపీఠాదికంపలత్వా శ్రీనూతై
సచతుర్ముఖ । సమిద్భిశ్చరుణాజ్యేన జహలుయాత్నోడశాపలతీః ॥ ౫౯౬ ॥
అజ్యేనవిష్ణుగాయత్ర్యా చతుర్వింశతి చాపలతీః । భూమ్యాశ్చత్రద్వ
యైర్విత వివాహాయుగపద్యచి ॥ ౫౯౭ ॥ అంకురాదీప్రథకుర్యా
త్పర్యాయేణచతుర్ముఖ । యోగపద్యే వివాహేతు చైకంప్రతిసరం హ
రేః ॥ ౫౯౮ ॥ అగ్నిరేకోధవాభిన్నోయథాభిమతమాచరేత్ । శ్రియంవి
నాన్యదేవీచాం స్వస్వమంత్రేణదేశికః ॥ ౫౯౯ ॥ సమిచ్చరుఘ్నైశ్చకుర్యా
త్ప్రత్యేకంపాడశాపలతీః । తతస్తువిష్ణుగాయత్ర్యా చతుర్వింశాపల
తీశ్చరేత్ ॥ ౬౦౦ ॥ తతఃపురుషసూక్తేన సర్విషామోడశాపలతీః । లాజ
హూయంత్రకుర్వీత విష్ణుసూక్తేనదేశికః ॥ ౬౦౧ ॥ అనలంత్యైఃపరిక్రమ్య
లాజశేషమతఃపరమ్ । ప్రణవేనసక్పద్ధత్వాపంచవారుణిశైరపి ॥ ౬౦౨ ॥
పంచోపనిషదైర్నంత్యైః ప్రియశ్చిత్రాపలతీశ్చరేత్ । పూర్ణాపల
తీస్తతఃకృత్వా ద్వాదశాక్షర విద్యయా ॥ ౬౦౩ ॥ బ్రాహ్మణాతోష

❧ ఘృతారోపణమ్. ❧

యిత్యాథఘృతారోపణమాచరేత్ । ఘృతంమూర్వాంకురంబ్రహ్మణా చం
ధనంశాలితండులమ్ ॥ ౬౦౪ ॥ పాత్రేనిక్షిప్యహస్తాభ్యాం విప్రాస్తే దేశి
కాదయః । పాదయోశ్చ కటౌమూర్ధ్ని బ్రువంతోమంగళంకృమాత్ ।
మధుపర్కం నివేద్యాథ హారాద్యైర్నండయేత్తతః । అభ్యర్చనాథ
నీరాజ్యక్షిప్యేద్దిక్షుచపిణ్డికామ్ ॥ ౬౦౫ ॥ యానమారోప్యకుర్వీతతతోగ్రా
మప్రదక్షిణమ్ । తతస్తామంటపంసత్వా ఉపచర్య చరాజవత్ ॥ ౬౦౬ ॥
హవిర్నివేద్యవిప్రేంద్రా న్భోజయిత్యాదినేదినే । స్నపన్తోత్సవన్

➤➤* శేష హోమః. *➤➤

త్వా హోమ పూర్వంచతుర్ముఖః॥౬౦౮॥తు క్షేహ్మ్యోరరాత్నాన్వైశేష
హోమం సమాచరేత్ । సమిదాజ్యచరుప్రామైరప్టే త్తర శతాహు
తీః ॥౬౦౯॥ జుహుయాత్స్వేనమూలేనపంచోపనిషదైరపి । పూర్ణా
హుతింతతకృత్వాపంచమేదివసేగురుః॥౬౧౦॥అభ్యజ్యదేవీందేవంచసం
స్నాప్యకమలాసన । సుహాహవిర్నివేద్యాథ గ్రామేకుర్యాత్సహోత్స
వమ్ ॥౬౧౧॥ దేవీనామితరాసాంచవివాహవిధిరీదృశః । జామదగ్న్య
దిదేవీనా ముద్వాహస్సార్థవర్తనా ॥౬౧౨॥ కృతోద్వాహంతతో

➤➤* విమానస్రతిష్ఠా. *➤➤

దేవం దేవ్యాసహ సమచక్షయేత్ । ప్రతిష్ఠాంతు విమానస్య శృణువ
త్స్వేయథావిధి ॥౬౧౩॥ అంకురానర్పయిత్వాదౌ మృత్యుంగ్రహ పుర
స్కరమ్ । అల్లింగాదైర్వ్యధాపూర్వం విమానం శోభ్యపద్మజ ॥౬౧౪॥
హుత్వాశాంతిం యథాపూర్వం కృత్వాకౌతుక బంధనమ్ । ఓజ్జూర్తి
నాం విమానస్య జలేఛాయాధి వాసనమ్ ॥ ౬౧౫ ॥ కృత్వాశాంతింత
తోహు త్వానయనోస్తీలనంచరేత్ । ఛాయాస్నన కర్తాపి సమాప్యత
దనంతరమ్ ॥౬౧౬॥ శాయయిత్వాతతోవేద్యాం కూచక్షద్వారాచతు
ర్ముఖ । ద్వారతోరణమభ్యచ్య మహాకుంభేతతగపరమ్॥౬౧౭॥ *సహ
స్రశీషణందేవం సహస్రాక్షంసహస్రపమ్ । సహస్రకుంతలోపేతంస
హస్రమకుటాన్వితమ్ ॥౬౧౮॥ సహస్రాచిత్యసంకాశం సహస్రేంద్రుని
భాననమ్ । సహస్రవాహనైర్యుక్తం సర్వందిజ్ఞాసికాన్వితమ్ ॥౬౧౯॥
ప్రాసాదరూపిణందేవం ధ్యాన్వైవవావాహయేద్దురుఃసుదశనంచకర
కేప్రాగాదిమహారేర్యథా ॥ ౬౨౦ ॥ కుండేమపూర్వవద్ధోమోన్యాస
శ్చకమలాసన । తత్రజీవ మభిధ్యాయే ద్వాప్యపకం తదుపాధికమ్ ॥
బుద్ధించపిణ్డికాంపాదా దహంకారం తదైవచ । పాచాపాద శిలాజం
ఘృగభగేశాంతథోదరమ్ ॥ ౬౨౧ ॥ స్తంభాన్బాహూనన్త్రించాపి
తదైవకటిషేఖలామ్ । జిహ్వంపణంతథానేత్రం ప్రతిప ద్వారమేహ

నమ్ ॥౬౨౩॥ అపాసంజలనిర్యాణం నాసికాంనాసికాంతథా । గవా
తమక్షిగ్రివాంఽప సుధకక్షికబోలకా ॥ ౬౨౪ ॥ శిరస్థకలశంమాంసం
ప్రలేపంస్పృశంనుథా । అస్థినిచ శిలాస్తత్త్వాస్మాదనుదారు శిలాధ్వ
జాః ॥౬౨౫॥ కేశరోమాణికూచఁంస్యాధ్యాత్వాధామపుమాకృతిమ్ ।
తత్రతత్రస్పృశేద్బ్రహ్మ హుత్వాహుతాన్ పురాయథా ॥ ౬౨౬ ॥
శాంతించపూర్వపద్ధత్వా దిబ్బూర్తీరామతఃపరమ్ । బలింసమంతతో
దత్వా ముహూర్తేశోభనేగురుః ॥ ౬౨౭ ॥ మహాకుంభోప కుంభాంశ్చ
నూర్తిపేమచహత్స్వపి । కరకం స్వయమాదాయ కృత్వాధామపద
క్షిణమ్ ॥౬౨౮॥ విన్యస్యస్థంఠిలేచోధ్వంమహాకుంభాబుధిగిపురా । మూ
ర్తికుంభాంబుధిగిపశ్చ త్వత్ప్రక్షయిత్వా యథాక్రమమ్ ॥౬౨౯॥ ప్రా
ణప్రతిష్ఠాంకృత్వాథ మహాకుంభాంబుశేషతః । దిబ్బూర్తీ స్స స్వస్వసుం
తైశ్చ ప్రక్షయేచ్ఛయథాక్రిమమ్ ॥౬౩౦॥ నైవేద్యాంతంసమభ్య
చ్యక్ష దిబ్బూర్తీశ్చ చతుర్ముఖ । మృతపానాంగోపురాణామేకవీవవిధి
భఃచేత్ ॥ ౬౩౧॥ ఆస్థానమంటపస్యస్యాదేకకుండవిధానతః । శేషం
యథావతుర్వీత ప్రాకారస్యయథాపురమ్ ॥ ౬౩౨॥ ఏకకుండవిధానేన

❦ బలిపీఠ పరిష్ఠా. ❦

వర్తతాప్రేక్షణంచరేత్ । బలిపీఠ ప్రతిష్ఠాంతు వత్స్యమిశ్యుపద్మజ ॥
గభఃగేహసమాయామవిస్తారార్థంప్రకల్పయేత్ । బలిపీఠంతదథఁవా
ధిష్ఠానాదీమనోహరమ్ ॥౬౩౩॥ త్రిధావిభజ్యతతోఽటం దావ్యాంప
ద్భంప్రకల్పయేత్ । అగ్రేతుకణికాత్మేత్రంభావైకై కేనపీఠికామ్ ॥౬౩౪॥
వీరికాయాశ్చకోశేషు వైసలేయాన్పక్వకల్పయేత్ । విఘ్నశశివపక్షీశ
దుగాఁఃప్రాగాఽనుక్రమాత్ ॥౬౩౫॥ పాశ్వాద్యోర్బలిపీఠస్యకల్పన్య
సోస్సానపత్తయః । శూళురాస్థానయోర్మధ్యే కల్పయేద్బలిపీఠికామ్ ॥
ప్రాకారాంగణదేశేషుపీఠానిపరికల్పయేత్ । కుర్యాదాయామవిస్తారం
తాలద్వయమితంతథా ॥౬౩౬॥ మేఖలాత్రయసంయుక్తంమధ్యేకణిక
కయాన్వితమ్ । ప్రత్యావరణదేశేషు స్థాపయేద్విగ్నపిక్షుపి ॥౬౩౭॥ ధ్వ

జస్తంభస్యపీఠంతు మహాపీఠస్యవృత్తతః । మందిరాభిముఖంపీఠే స్తంభ
మేకంప్రకల్పయేత్ ॥౬౪౦॥ అంకురార్పణ కర్తాది శాంతికర్తావసాని
కమ్ । పాస్రావస్యేవకృత్వాథ పోక్షయే న్యూలవిద్యయా ॥ ౬౪౧ ॥
తతోప్రీక్షణావశేషేణ తద్విజ్ఞుర్వీర్యభాక్రమమ్ । ఉద్విశ్య సాషణ దాన్
సర్వావగ్రాణికాయామతఃపరమ్॥౬౪౨॥ తతోప్రీక్షణావశేషేణ పీఠా

➤➤* మహానసస్య. *➤➤

నాహపివద్దజ । మహానసప్రస్థాంతుశ్శుభవక్ష్యేయథాతథమ్ ॥౬౪౩॥
అంకురార్పణకర్తాది సమాప్యతదనంతరమ్ । కుంభమేకంతుసంస్థాప్య
మూలేనావాహయేద్ధరిమ్॥౬౪౪॥ ఏకకుండవిధానేనసర్వంకృత్వా విమా
నవత్ । మహాస్థానస్థవణ్ణాదిదేవానాంన్యాసమాచరేత్ ॥౬౪౫॥ అగ్నిమీ
లేత్రిమంత్రేణ చుల్కాయాంపరిచారకాః । చరూణాంశ్రవణంకుర్యుర్ని
త్యకుండేసుతాశనమ్ ॥ ప్రతిష్ఠాప్య మహాకుంభ జలేనపోక్షయేత్పురా ।
మహానసతతోద్వారే చణ్డయోరుభయోరపి ॥౬౪౬॥ ద్వారస్యఽక్షిణే
పాశ్చేష్వేత్రపాలస్యవద్దజ । యత్రభౌతిస్వయంలక్ష్మీస్తత్రతాం ప్రో
క్షయేత్తతః ॥ ౬౪౭ ॥ ధర్మంతువామేచుల్కాయా అధర్మందక్షిణేతతః ।
పుస్తతశ్చాపిధాతారం విధాతారంహుతాశన ॥౬౪౮॥ తత్రచుల్కా
భివదనంలక్ష్మీమావాహయేదపి । మహాకుంభాంబుభిశ్చైవమావాహ్యత
తనంతరమ్ ॥౬౪౯॥ కుంభతోయావశేషేణ శ్రీమాక్తేవ తతఃపరమ్ । మ
హానసస్యకూర్చేన సర్వతఃపోక్షణంచరేత్ ॥ ౬౫౦ ॥ వాపీకూపతటా

➤➤* వాపీకూపతటాకానామ్. *➤➤

కానాంసర్వంకృత్వా యథాపురమ్ । కుంభేవరుణ మావాహ్య కరకేచ
సుదర్శనమ్ ॥౬౫౧॥ ఇంద్రాదీనస్యకుంభేషు వైకకుణ్డే యథా పురమ్॥
హుత్యాకుంభాంబుభిఃపోక్ష్యగంగా ద్యాసస్పృశ స్తతః ॥౬౫౩॥ ఆవా
హ్యతత్తోయమధ్యే సాళగ్రామశిలాంస్యసేత్ । ప్రతిష్ఠితటాకాదాన

➤➤* పీఠధ్వజ ప్రభాః. *➤➤

శౌచాద్యశుచించరేత్ ॥ ౬౫౪॥ పీఠధ్వజ ప్రభాదీనాంప్రతిష్ఠామవధా

రయః । అంకురాద్వికమాది సర్వంకమౌపురాయథా ॥౬౫౫॥ కుం
భేష్వాశాసుచేంద్రాద్భాగికరకేతుసుదర్శనమ్ । విశేషస్తుమహాకుంభేధ్వ
జస్యచింతాసుతః ॥౬౫౬॥ పాదుకాససపీతానాంశేషవవహిదేవతా । ప్ర
భాయాభాస్కరోబ్రహ్మన్వాహనానాంఖగేశ్వరః ॥౬౫౭॥ ఏకకుణ్డవిధా

➤➤* ఘంటాధూపదీపానామ్. *➤➤

నోయంసులగ్నేప్రోక్ష్యపూజయేత్ । ఘంటాయా ధూపపాత్రస్య దీప
పాత్రస్యచాబ్జజ ॥౬౫౮॥ కుణ్డమేకంకుంభఏకః కమఃజాలం యథాపు
రమ్ । శబ్దబ్రహ్మచసుద్దాయాః ధూపపాత్రస్య పావకః ॥౬౫౯॥ సూ
ర్యస్సాన్యద్దీపపాత్రస్య ప్రోక్ష్యపూజాసుయోజయేత్ । పంచగవ్యేనశు

➤➤* వాద్యాని. *➤➤

ధ్యేరన్వాద్యాని కమలాసన ॥౬౬౦॥ ఛత్రాదీనాంతు పుణ్యాహవారి

➤➤* ఛత్రాదీనామ్, *➤➤

ణాప్రోక్ష్యదేశికః । ఏకస్త్రికాహిమహాకుంభచంద్రంత్ర సభాజయేత్ ॥
ఏకకుణ్డేభజహుయాత్సంహారోత్పాదనంవినా । సమిచ్చరుఘ్నతైహు
త్వాసంపాతాజ్యేన సంస్పృశేత్ ॥౬౬౧॥ ప్రోక్షయేతుంభతోయేన

➤➤* ధ్వజస్తంభః- *➤➤

తతోదేచేన యోజయేత్ । పంచగవ్యేనసంతాశ్శధ్వజస్తంభంగురూత్త
మః ॥౬౬౩॥ అంకురాది యథాపూర్వం సమాప్య సకలక్రియాః । వై
శతేయంతథేంద్రాదీనావాహ్యకలశేమచ ॥౬౬౪॥ తతస్తత్వానివిన్య

➤➤* ప్రీతవత్సస్య. *➤➤

స్య ప్రోక్షయేతుంభవారిభిః । కీరీటకొస్తుభమణివనమాలాదివర్షణాం

➤➤* మకుటాద్యాభరణానామ్. *➤➤

మహాకుంభే స్వమంత్రేణ కీరీటాద్దిశాస్వపి । ఇంద్రాదీనగరకే చక్ర
మావాప్త్యైకహుతాశనే ॥౬౬౬॥ హుతావృతత్వాని విన్యస్య ప్రోక్షయే
తుంభవారిణా । దేవమారాధ్యతదనుమద్దయేత్త కుటాచభిః ॥౬౬౭॥ అ

➤➤* హారాదీనామ్, *➤➤

స్తేమహోత్సవంకుర్యాద్వాసుదేవస్యపర్వజ । హారాదీనాపురాత్రా

నాంతాశయేద్గంధ వారిభిః || ౬౧౮ || స్థండిలేస్థాపయేదగ్నావేకస్త్రిస్త్వ
స్వవిద్యయా । సంపాతాజ్యేనసంస్పృశ్య ప్రోక్షయేతుగంభవారిణాః
మండయేద్దేవదేవేనం ద్వాదశాక్షరవిద్యయా । చక్రాదీనామాయుధా
➤➤* చక్రాద్యాయుధానామ్, *➤➤

నాంకుంభేమదశశక్రమాత్ || ౬౨౦ || ఆవాహ్య వైకస్త్రిసుగృణై హు
త్వాతత్వానివిన్యసేత్ | హేమావశృతుమ౯ కుణ్డేషు పురుష ప్రకృతీని
చేత్ || ౬౨౧ || అంతేసంప్రోక్షయేద్బ్రహ్మణ దేవేనసహయోజయేత్ |
చణ్డేదిపరివారాణాం దశకుంభాఃప్రకీర్తతాః || ౬౨౨ || ఏకకుణ్డేతుయ
➤➤* అనంతగరుడ విష్వక్సేనాః, *➤➤

జనం సర్వమన్యద్యధాపురమ్ । అనంతస్యభగేశస్య విష్వక్సేనస్య పర్వ
జ || ౬౨౩ || చణ్డేదీనాం యథాతత్వత్సర్వమన్యద్యధాపురమ్ । ఆదిత్య
స్యచ తద్వత్సాస్య ద్వికాపలానాం తద్దైవచ || ౬౨౪ || దుర్గాది మా
తరస్సప్తయాశ్చన్యాదేవతాస్త్రియః | తాసాంప్రతిష్ఠాలక్ష్మీవర్ణవిష్ణున
దుద్రోషేషసోః || ౬౨౫ || ఉపకుంభాష్టకేభద ఇంద్రాద్యా వాహసం మ
తమ్ | స్వస్వమూర్తీమ౯ హంకుంభేనర్చమన్యత్రవిష్ణువత్ || ౬౨౬ || రత్న
స్ఫటికలోహాద్యైర్నిమిత్తామతమాలికామ్ । యద్వాపద్మాక్షురుద్రా
➤➤* అక్షమాలాః, *➤➤

క్షణాత్ప్రత్యుది వినిమిత్తామ్ || ౬౨౭ || పంచవారుణితై మ౯ంత్రైః
పంచోపనిషదైస్తతః । పంచగవ్యేన సంక్షాళ్యప్రోక్ష్యపుణ్యహవారి
ణాః || ౬౨౮ || తాంపద్మపత్రీసంస్థాప్య కంకుమాద్యైర్విలిఖ్యచ । మ
ణ్డముత్వాధాన్యక్ష్తైఃస్థండిలేచాధివాసయేత్ || ౬౨౯ || కంభమేకంతు
హేమాద్యంస్థాపయేత్ స్థండిలాతరే । దేవతామంత్రపురుష స్తమావా
హ్యసమర్చయేత్ || ౬౩౦ || తతస్తుకుండేవైకస్త్రిహుత్వాతత్వానివిన్య
సేత్ । శాంత్యంతంజహుయాదగ్నాప్రోక్షయేతుగంభవారిభిః || ౬౩౧ ||
సన్నిధిత్తంభవాదేవమంత్రమూర్తేజ నాదకన । జపాక్షమాలా వల
➤➤* భక్తప్రతిష్ఠా, *➤➤

యేథకానుగ్రహకామ్యయా || ౬౩౨ || ఏవంధ్యాత్వాథ భక్తాయ తాండ

ద్యౌదత్తుమాలికామ్ । భక్తబింబప్రతిస్తాన్తశృణుష్యకమలాసన॥౬౮౩॥
సింహదిబ్బాతిరహితం మంజరం కల్పయేత్పురా । నోపకంఠాష్టకం
బ్రహ్మైవైవశయాధివాసనమ్ ॥ ౬౮౪॥ సర్వమస్య ద్యథాపూర్వంభ

➤➤* గ్రహాచార్య, *➤➤

క్తానాం కమేశస్యతే । ప్రతిస్తాన్త గ్రహాచార్యాయ యథా విధ్యవ
ధారయ ॥ ౬౮౫ ॥ అంకురార్పణకర్మాది కుంభాంబుప్రోక్షణాపధి ।
సర్వంకర్మయథాపూర్వం విశేషమవధారయ ॥ ౬౮౬ ॥ కేవలంజంగ
మంబింబంయవివేచ్యాయథారుచి । ధృవేచాస్థానమూసియతివాహ్య
ప్రోక్షణంచరేత్ ॥ ౬౮౭ ॥ ద్వారేచన్దుప్రచండౌచ వైనతేయం పురో
భువి । ఐశాన్యాం త్రైతపాలంచ సేనానీంకమలాసన ॥ ౬౮౮ ॥ వాస్తు
సాధంచ తత్రైవదుర్గాదేవీంచమారుతే । గుహంతుపశ్చిమేభాగపా
ర్శ్వవియోరుభయోరపి ॥ ౬౮౯ ॥ శఙ్ఖపద్మసిద్ధిబ్రహ్మన్నావాహ్యభ్యర్చయే
త్తతః । యజమానస్తతాదేవం దండవత్ప్రణిపత్యచ ॥ ౬౯౦ ॥ దాసో
స్త్రితవచేవేశ సప్రత్యగణబాంధవః । సన్నిధత్స్వగృహేయావదన్వవా
యోమమాన్యుత ॥ ౬౯౧ ॥ పూజాం మమయథాశక్తి విహితాంవిక
లామపి । గృహ్స్థాష్టభగవన్భక్త జనాసుగ్రహకావ్యయా ॥ ౬౯౨ ॥ ఇతి
సంప్రసాదాయేద్భక్తిప్రసంగుణాచోదితస్సవ్యయమ్ । గురుంచముత్విజో
విప్రాన్రోషయేద్దక్షిణాదిభిః ॥ ... ॥ ౬౯౩ ॥

ఇతి శ్రీపాంచరాత్రే విష్ణుతిలకే బ్రహ్మపదేశే
సప్తమోధ్యాయస్సమాప్తః.

అష్టమోధ్యాయ ప్రారంభః.

➤➤* ప్రతిష్ఠావిధిః, *➤➤

భగవాన్దేవదేవేశఃప్రతిష్ఠావిధిముత్తమమ్ । ఉపదిశ్యతతోస్తభ్యం
నిజగాదౌత్సవంవిధిమ్ ॥౧॥ ఔత్సవం విధిమాఖ్యాస్యే శృణుబ్రహ్మస్య

విహగేశ్వర ॥౧౭॥ ఆహూతవ్యాస్త్రయోలోకా స్తవ్యిసన్నిహితే
 విభో । ఇతిప్రాధ్యాయ్యుదీపంత మభ్యవ్యవచనివేద్యచ ॥౧౮॥ మ
 హా కుంభస్యచతథా నైవేద్యాంతంసమాప్యచ । స్తోత్రయే ద్విహగే
 శానం శుద్ధేనైవాంతరాత్మనా ॥౧౯॥ మంత్రంశీ వైనతేయస్య జప
 స్నేవసయేన్నిశామ్ । ప్రభాతేదేశికస్నాత్వాత్వాత్మకర్మ సమాప్యచ॥
 ౨౦॥ తతఃపటంసముత్థాప్య దేవాగారప్రదక్షిణమ్ । కృత్వాస్తంభస
 మీపార్వాన్య మందిరాభిముఖంగురుః॥౨౧॥ సంస్థాప్యమందిరంగత్వా
 మండయేద్ద్విబమాత్సవమ్ । యానమారోఽప్యతదను స్తంభస్యనికటంస
 యేత్ ॥౨౨॥ మహాకుంభం సకరకం సమభ్యవ్యవప్రసన్నదీః । పటస్థం
 చతతఃకుంభ తోయేనప్రాక్షణంచరేత్ ॥౨౩॥ తతోమంత్రాణివిన్యస్య
 ప్రాగాదియయథాక్రమమ్ । ఇంద్రాదీన్సమ్యగభ్యవ్యవ ఖగేశానం స
 మవయేత్ ॥౨౪॥ నివేద్యచ యథాన్యాయ మింద్రాదీనాం బలింక్షి
 పేత్ । ఘంజలేయాస్త్రీయఃపిష్టాన్సృజ్యథాన్మలసన ॥ ౨౫ ॥
 అపత్యలాభంతాసాంస్యా త్సత్యము క్తంచతుర్ముఖా అవశిష్టోదక్షైః
 తం బల్యభ్యవమభిషేచయేత్ ॥౨౬॥ తదంబుశీకరంస్పృష్ట్వా యోషితో
 గతవిక్లవాః । గృహపీడానివృత్తాశ్చ రుగ్ధోరోగాద్యమువ్యతే ॥ ౨౭ ॥
 ధ్వజపేక్షాగ్రవివరే తంతుభి స్త్రిగుణీకృతే । పాశేధ్వజ పటంబ్రహ్మన్బ
 ధావపురుషవిద్యయా ॥౨౮॥ అనుజ్ఞతోద్విజశ్శేష్టై స్తునవపద్యైః
 శాదిపమ్ । సుపణోన్సీతిమంత్రేణ ధ్వజారోపణమాచరేత్ ॥ ౨౯ ॥
 ప్రార్థయేత్తత్రసాన్నిధ్యం గాధయావక్ష్యమాణయా । పక్షింద్రీప
 క్షవిక్షేప తరంగానిలసంపదా ॥ ౩౦ ॥ నిరస్తా సురసంతాస సమరేశ
 త్రుమాదన । సన్నిధత్స్వపటేయావ దుత్సవావభృచ్ఛేక్షణమ్ ॥ ౩౧ ॥
 ప్రాద్యైవంవిహగాధీశం తత్రదేవం సమానయేత్ । ప్రదక్షయేత్థ
 గాధీశం భగవన్నితిగాధయా ॥౩౨॥ పుష్పాంజలినాదాయ తదాదే
 వస్యసన్నిధౌ । గరుడాననమాలాక్య గాధావితాడదీరయేత్ ॥ ౩౩ ॥
 అస్తాద్దినాత్సమరభ్య యావత్తీర్థాదినంహరేః । సన్నిధింకురుపక్షింద్రీ

స్తుత్వాజాగరేణనిశాంసయేత్ | తతఃప్రభాతేదేవీభ్యాం దేవమత్యాప్య
దేశికః || ౫౧ || సమభ్యవ్యాయథాన్యాయం గాథామేవామూచీరయేత్ |
ప్రసీదదేవదేవేశ ఉత్సవఃక్రియతేషుయా || ౫౨ || అస్తాత్కాలలవాద్యా
వ తుష్పయాగమసూత్రవః | త్వష్టిత్రయేజగన్నాథ యద్యత్కర్త
కరోష్యహమ్ || ౫౩ || తత్సర్వమాత్మసాత్కార్యాత్వాకృపయావేదప్రసీదటమ్ |
ఇతివిజ్ఞాప్యతందేవం యానమారోప్యపద్మజ || ౫౪ || ఆరోపితం ధ్వజం
దృష్ట్వా దేవతానయనాయచ | నియుజ్యగరుడగ్రామం పరిక్రమ్యయ
థాపురమ్ || ౫౫ || ఆస్థానమంటపేదేవ మవతార్యగురూత్తమః | అభ్య
చ్యాయాగసంభారాత్ సంభృతాజనసంసది || ౫౬ || ఇతోయాతమి
తోయాత మితోయాతమితీరయత్ | దశకయత్వా స్నాపయిత్వాసమ
భ్యచ్యాయథావిధి || ౫౭ || కర్తార్యాయాంసముదాస్యమూలజేరేసము

→* దేవతాహ్వనమ్. *←

ద్యసేత్ | ఆరోపితేభ్యజేవిష్ణోర్దేవతాహ్వనమాచరేత్ || ౫౮ || యద్వా
దేవాన్సమాహూయ ధ్వజారోహణ మాచరేత్ | బలిపీఠస్య పురతః
క్షింజోమయవారిణా || ౫౯ || ఆలిప్యరంగవల్క్ల్యద్యైరలంకృత్య ప్రక
ల్పయచ | స్థంధిలంబిలిఖేత్తత్ర కాలచక్రంచతుర్ముఖ || ౬౦ || భేరినిచేశ
యేన్న ధ్యేనవవాసోవిజేష్టితామ్ | తద్వక్షిణస్యాంకోణాభ్యుప్రవిశేద్గర్భ
మందిరమ్ || ౬౧ || మూలపేరా త్కర్తవీచే తతోపిబలికాతుకే | సమా
హుప్యాసమభ్యచ్యక్ సాన్నిధ్యంప్రార్థయత్పురా || ౬౨ || ఉత్థాప్యభే
రిదేశస్య పశ్చిమే స్థంధిలోపరి | కాలచక్రే విలిఖితే భద్రపీఠం నివేశ
యేత్ || ౬౩ || కాతుకంతత్రవిన్యస్య వైవేచ్యాస్తంసమచయేత్ | భేరి
కాతుకయోర్మధ్యే కుంభమేకంసలక్షణమ్ || ౬౪ || కుంభాష్టకంచపరిత
స్థాపయేత్ స్థణ్డిలోపరి | స్నాతంమృదూగ్ధవతిలకంశుక్లాంబరధరంశు
చిమ్ || ౬౫ || సోపవీతందభాపాణిం భేర్యాస్తస్యాగిపురోభువి | స్థాప్య
పారశవంతత్ర స్థాపయేద్గణికాజనమ్ || ౬౬ || తతఃకర్విత పుణ్యాహం
భేరిం పారశవం తతః | గాణిక్య మపి కూణంచ ప్రోక్షయే దప్రవి

ద్యయా ॥౬౭॥ భేరిమధ్యేచయేద్భక్తిన్తా న్ప్రకృతింత్రగుణాత్మికామ్ ।
దక్షిణోత్తరయోర్విష్ణుం శ్రియంతత్రసభాజయేత్ ॥౬౮॥ వాయుంకో
ణేశమావాహ్యాయథావిధిసమచయేత్ । సులగ్నేకోణమాదాయ
శబ్దతన్త్రాత్రవిద్యయా ॥౬౯॥ దేవాన్సర్వాన్సమాహూయ స్వస్వనామ్
భిరబ్జజ । ఆహూయతాడయేద్భేరిం ప్రత్యేకం తాడనత్రయమ్ ॥౭౦॥

→→* ఆహ్వానక్రమః. *←←

భేరితాడనవేశాయాం నృత్యేచ్ఛగణకాజనః । ఆహూతవ్యా స్సర్వయ
జ్ఞాసాన్స్వహావోషట్సుమన్వితాః ॥౭౧॥ బిహ్లాచనపరీవార ఆహూతవ్యా
మహోత్సవే । విష్ణుశ్చనపరీవారస్సహపారిషదైస్తథా ॥౭౨॥ ఆహూ
తవ్యస్తథారుద్రః ప్రమథాద్యైస్సచన్వితః । దేవతాశ్చత్రయస్త్రిం
శద్యషయశ్చతపోధనాః ॥౭౩॥ సిద్ధవిద్యానరశాశ్చ్యేనాగామానుష
విగ్రహాః । స్వగోణోయక్షరక్షాంసి నద్యోవిద్యాశ్చ సాగరాః ॥౭౪॥
ఆహూతవ్యాగపర్వతాశ్చ నైవనైవరా మభిరబ్జజ । ఏవమత్సవసే
వాఘం దేవానాహూయదేశికః ॥౭౫॥ ఆవాహ్యమధ్యమేకుంభ తీ
థావధిసమర్చయేత్ । లోకపాలాన్సమాహూయ ప్రాకూర్భాదిను
పూర్వవత్ ॥౭౬॥ నివేద్యచాథ సీరాజ్యగుప్తదళే నివేశయేత్ ।

→→* ఉత్సవవిధిః. *←←

బలివేరగతాం శక్తిం మూలబింబే నివేశయేత్ ॥౭౭॥ ఉత్సవారంభ
దివసాత్సప్తమే సంచమేహని । తృతీయేస్నాపి నద్యోవా కారయే
దంకురార్పణమ్ ॥౭౮॥ అష్టాదశ దినేయద్వాదశాహేతత్తథానచేత్ ।
నవమేదివసేవాపికుర్యాదవభృథోత్సవమ్ ॥౭౯॥ ప్రతిష్ఠా దివసేయ
ద్వా రాజ్ఞోజన్త దినేపివా । మాసనక్షత్రాతిథిను దశేవా తీర్థమా
చరేత్ ॥౮౦॥ సాగరేవా మహానద్యాం పుణ్యతీర్థే ధవాబ్జబ ।
వాప్యాంవా పుష్కరిణ్యంవా కుర్యాదవ భృథోత్సవమ్ ॥౮౧॥ తిథి
మేవ ప్రకర్షిత సాగరేవ భృథోత్సవమ్ । దశేవా పూణమా
స్యాంవా నాన్యత్రీకమలాసన ॥౮౨॥ నక్షత్రేనాతిథాయద్వా నద్యా

దాతీర్థమాచరేత్ | తిథినక్షత్రయోగేతు తీర్థాంసర్వ గుణోత్తరమ్ ||
 కలయావాపి విధాచే త్తిథిర్వాయదితారకా | వజ్రయత్వాథ తాంవి
 ధ్ధాం పరేమ్యస్తీర్థమాచరేత్ ||౮౪|| కలామాత్రావశేషాచే త్తిథిర్వా
 యదితారకా | తతోత్సవం ప్రకరీయత సాహసర్వగుణోత్తరా ||౮౫||
 తీర్థోత్సవం వినిశ్చిత్వ ధ్వజారోహణమాచరేత్ | ఉత్సవారంభ దివ
 సఅపరాహ్నే చతుర్ముఖ ||౮౬|| విష్వక్సేనంపురస్కృత్యయవ్వాప
 త్తీర్థరంగురుః | బహినిర్గత్యధరణీం సంగృహ్యం కర మర్పయేత్ ||
 గర్భామందిరమాసాద్య దేవచుభ్యచ్యుతం త్రవిత్ | కర్మాప్రాయం
 సమావాహ్య తస్మాదవ్యుత్సవాదిషు ||౮౭|| ఆవాహ్యతత్రయాచేతతీర్థా
 స్త్రాసన్నిధింగురుః | అర్చయిత్వాథ బల్యచాణం తథానై స్నానకౌతు
 కమ్ ||౮౮|| ప్రాసయ్యయాగసదనంస్థండిలోధ్వం నివేశయేత్ | తతో
 గర్భాగ్రహం ప్రాప్యప్రణమ్యప్రాథమేద్ధరిమ్ ||౮౯|| భగవన్సుద్ధరీకా
 త్సుకరిష్యేకౌతుకక్రియామ్ | మహాత్సవాధానం దేవేన తదర్థత్రయేంద్రసీ
 దమే ||౯౦|| ఇతివిజ్ఞాప్యశయన తీర్థకౌతుకవజ్జితమ్ | దేవీభ్యాంసహ
 సర్వేషాం బధ్నీయాత్కౌతుకంకరే ||౯౧|| గురుస్సద్వదక్షిణే హస్తేక్య
 త్వాకౌతుకబంధనమ్ | యాగమందిరమాసాద్యకుంభస్థాపనమాచరేత్ ||
 ౯౨|| నవకుంభాన్సకరకాన్వేదికాయాం యథాక్రియమ్ | స్థణ్డిలోపరి
 సంస్థాప్య పుణ్యోహమపి వాచయేత్ || ౯౩|| ద్వారతోరణమభ్యచ్య
 విస్యసేన్నంగళాష్టకమ్ | యోగవీరం మహాకుంభే తథాస్యేష్వపి కల్ప
 యేత్ ||౯౪|| మహాకుంభేమూలజేరా త్రచ్చక్తిం మూలవిద్యమా | సుద
 శానంచ కరకే ప్రాగాదిషుయథాక్రమమ్ ||౯౫|| ఆవాహ్య వాసుదే
 వాదీన్పురుషాదీన్విదిక్షుచ | అభ్యచ్యుచాభిమంత్యాగ్రీథ చక్రిపద్మంస
 మచయేత్ ||౯౬|| ప్రాగాది సరకు జ్ఞేషు వాసుదేవాదికా స్యజేత్ |
 మూలాదావాహయేద్భక్తిస్తానానసభ్యేగురూత్తమః ||౯౭|| పంచభిర్వా
 చతుభిర్వాత్రిభిరేకనవానలైః | యజేత తత్రసాన్నిధ్యతీర్థాంతం
 ప్రాథమేదపి ||౯౮|| ఘృతప్రసూనపుష్పదైన్యస్తత్సంతైర్గృథాక్రి

మమ్ । జుహుయముఁ తిఁపాబ్రహ్మ చరుభిశ్చపురోదితైః ॥౧౦౦॥

➤➤* పరివార హోమః. *➤➤

అససభ్యేనలేయద్వాపాక్రమంజేవాగురుస్సయమ్ । పాయసేనైవజు
హుయాశ్చరివా రాన్యథావిధి॥౧౦౧॥ ఉద్భృత్యప్రణవంపూర్వంతత్తనాన్
మచతుర్ధికమ్ । సపరీవారశబ్దస్య చతుర్థ్యా సహితంపునః ॥౧౦౨॥
తతస్సాన్వహంతముద్భృత్యహోమగిహోక్తశ్చతుర్ముఖః । బ్రహ్మక్షజాప
తీరుత్రోదేవాశ్చందాసి పద్మజ ॥ ౧౦౩ ॥ ఋషయశ్చాసిగంధర్వాస్త
తేవచసరిస్పవాః । యత్రాశ్చాస్ససత్తైచ్చమాసాద్యైస్సహవశ్సరాః॥
౧౦౪ ॥ సముద్రాఃపర్వతాశ్చైవన ప్రజాభూతానిపర్వజ । పశవశ్చత
థావృతాస్తతైవాపధయస్తస్పృతాః ॥౧౦౫॥ వనస్పతిశ్చోచ్చిరశ్చసేవ
దజాశ్చండ్రజాస్తథా । జరాయుజాశ్చ భూమ్యాది సప్తహోకాస్తతై
వచ ॥౧౦౬॥ అతలాద్యాస్సప్తహోకాస్తథాచందాదిదేవతాః । ప్రాయ
శ్చిత్తాహుతీహుతాన్వ చేపంవిష్ణ్వీతిమంత్రతః ॥౧౦౭॥ హుత్వాపూ
ణాహుతింబ్రహ్మన్బలిదానంసమాచరేత్ । సదహేత్పరిధీక్షదర్శాక్
దేవాన్నోద్వాసయేదపి ॥ ౧౦౮ ॥ తిథాంతమగ్నీన్సంరిత్యై త్తాపర్థో
మందినేదినే । సాయంపాత్రశ్చకర్వీత యథావత్కమలాగన ॥౧౦౯॥

➤➤* బలిదానమ్. *➤➤

బలిదానంతతఃకుర్యాద్ధోమాంతెప్రత్యహంగురుః । పురస్తాద్యాగసద
నై కుముదాదీన్ప్రతిక్షిపేత్ ॥౧౧౦॥ బల్యర్చమన్నమూతింవాపురో
థాయగురూత్తమః । చణ్డప్రచణ్డయోద్వాకరే పురస్తాద్యాగమబ్జిపే॥
౧౧౧॥ గర్భామందిరమారభ్య పంచావరణభూమిషు । గత్వాగ్రామం
సమాసాద్యగ్రామమభ్యేచతుర్ముఖ ॥౧౧౨॥ ఆహూయతత్ర బ్రహ్మ
ణం బల్యధం దేశికోత్తమః । పీఠేవాస్థండిలేయద్వా సమావాహ్య బ
లింక్షిపేత్ ॥౧౧౩॥ గ్రామహీనేక్షిపేద్బ్రహ్మన్బలిపీఠసమీపతః । పూ
ర్వాద్యాశాసుచేంద్రాదీనాహూయావాహ్యపూర్వవత్ ॥౧౧౪॥ బలిం
పీఠేస్థండిలేవాప్రక్షిపేచ్ఛయథావిధి । వహన్సూర శవోభేరిం హూయ

మానేమరుద్గణే || ౧౦౫ || కొణేనతాడయేద్భక్తిస్తా త్రినారంగురుహో
దితః | ఆహూయమానే చేంద్రాదా సృత్యేయుగణికాజరాః || ౧౦౬ ||
జగన్మహాపరంత్రా గాయేయుగీతివేదినః | వాదయేయు వాద్య
కజ్ఞాస్త్రోత్తయేయుశ్చవందినః || ౧౦౭ || నిత్యోత్సవార్చయాసాధకంపం
చావరణభూమిమ్ | గ్రామేబల్యర్చయాసాధకంబలిదానంప్రశస్యతే ||
యద్వాచక్రేణకుర్యీత భేర్యాకేవలయాధవా | బలిశిష్టంక్షేపిత్వీతే కా
తుకంత్రత్రపుజయేత్ || ౧౦౮ || సీత్యాభయాగ సదనం యథాస్థానం ని
వేశయేత్ | ఆరుంభదివసానిగాత్రా సమాప్తవసేహని || ౧౦౯ || ఏకా
మేకాంబలిందద్వాస్త్రజ్యేవద్వాద్భుద్భయమ్ | ఉపరాగే సంక్రమేనా
* * * ఉత్సవబింబ యాత్రా విధిః. * * *

ప్రాప్తేతీర్థాదిసేతదా || ౧౧౦ || కాలద్వయేబలిందద్వాద్దేశికసంపంచరా
త్రవితే | ఆసాధ్యగర్భానదన మర్చయిత్వా యథావిధి || ౧౧౧ || ఉత్స
వాచాణాం సమాదాయ దేవీభ్యాంసహవా వినా | అస్థాన మంటపేదే
వంయూనమారోప్యదేశికః || ౧౧౨ || ఆరాధ్య మంత్రాన్విష్యస్య నిశా
చూడాణం లోహరేః | విన్యస్యపాదయోబ్ధిక్ష్మాన్పాదుకా మఘియోజ
యేత్ || ౧౧౩ || యానంపహత్యవిప్రేషు వై నతేయంసమర్చయేత్ | దే
వాగ్రేనివయేద్దీపాః పుత్రపతికగమన్వి తాః || ౧౧౪ || గాయకాశ్చాపిగా
యేరన్వాదయేయుశ్చవాద్యకాః | తాళాదిసర్వంకుర్వీరతత్రవై తాళి
కాజనాః || ౧౧౫ || ధూపాంశ్చైవబృహద్దీపాన్ధారయేయుస్సమంతతః
శత్రచామరవృన్తాని బిభృయుఃపరిలోహరేః || ౧౧౬ || ఘోషయేయు
ద్విజజ్జేష్ఠాః దేవా దేవస్యపృష్ఠతః | పతేయుఃపద్మ గద్గానిస్తుతిం
వాదేవపృష్ఠతః || ౧౧౭ || గ్రామంసర్వంపరిక్రమ్య అవరోప్యచమంటపే |
ఆరాధ్యపురుకాదీని నివేద్యచయథాతథమ్ || ౧౧౮ || పునరుద్ధాస్య దేవే
శంధాపయేన్తందిరాన్తరమ్ | న్యాసపూర్వంసమభ్యర్చ్యనేవేద్యతదనం
తరమ్ || ౧౧౯ || సీరాజ్యయానాద్దేవేశ మవరోప్య తతఃపరమ్ | యథా
స్థానంసమావేశ్యస్నాపయేత్కలశైస్తతః || ౧౨౦ || వీధీపర్యయనే పా

త్వైస్సానందేవస్యకీర్త్యతే । వీధీంగచ్ఛతి దేవేశే యదిభిక్ష్యాదికంపథి॥
అస్త్రమంత్రేణసంహృక్ష్మ దేవాయవినివేదయేత్ । ఫలంవాయదితాం
బూలంతూష్ణీమేవనివేదయేత్ ॥ ౧౩౩॥ ప్రాప్తాభరణవస్త్రాణిపౌరీత్యై
స్త్రేణనియోజయేత్ । సాయంప్రాతః పృతిదినంవీధీభ్రమణ మాచరేత్ ॥
౧౩౪॥ అన్నాద్యైర్వికగుణైర్నిత్యంమూలాయవినివేదయేత్ । సప్తమే

➤* చూడోత్సవః. *➤

హనిస్థాయాహ్నేదేవంస్నానాచయాసహ ॥ ౧౩౫॥ ఉత్తమాద్యై
శ్చక్రలతైస్సన్నపయేద్గంధవారిభిః । ఉపచర్యచదీపాంత మేక బేరెచతు
ముఖ ॥ ౧౩౬॥ మూలవింబేప్రకుర్వీతన్నపనంశాస్త్రవత్త్వేనా । తతో
దేవస్యపురతస్థ న్ండిలేధాన్యనిమిత్తే । ఉలూఖలంమణ్డయిత్వా విన్యసే
ద్వస్త్రపేష్టితమ్ ॥ ౧౩౭॥ శ్రీసూక్తేన శ్రీయంధ్యాయన్నర్చయిత్వాభి
మంత్యైవ । మూలమస్త్రేణ ముసలే దేవం ధ్యాయ న్నమర్చయేత్ ॥
౧౩౮॥ నిశాతండులయో హ్చుణ్ణం నిక్షిపేద పుల్కలూఖలే । పఠంతో
మంగళం దాస్యోగృహీత్వాముసలంశతః ॥ ౧౩౯॥ విషదేయే యు ని
భృతం యథాసూక్ష్మతరంతథా । నిశాచూర్ణంతదాదాయ కుంభే వే
ష్టితవాససి ॥ ౧౪౦॥ నిక్షిప్యస్థండిలేస్థాప్యకృత్వాకూర్చపి ధానవత్ ।
తత్రశ్రీయంసమావాహ్యసమభ్యర్చ్యయథావిధి ॥ ౧౪౧॥ శ్రీసూక్తేనా
థణచూర్ణేణ దేవంతమభిషేచయేత్ । తతోదేవం పాక్రమ్యప్రణామ
త్యగురుస్స్వయమ్ ॥ ౧౪౨॥ పుష్పంజలింవిక్రీర్యాథసాయంకు ర్వాన్న పానా

➤* జలదోర్జ్యవహనమ్. *➤

త్సవమ్ । జలదోర్జ్యవహనంబ్రహ్మన్నపరాహేష్టమేహని ॥ ౧౪౩॥ కు
ర్వీత తద్విధింవక్ష్యే శృణుష్వకమలాసన । నిసయేత్సరసీతీరం దేవీభిస్స
హకౌతుకమ్ ॥ ౧౪౪॥ అవరోష్య ప్రహయాంతంనిమాయస్థండిలంపు
రః । కటాహంవాజలదోర్జేం విన్యసేత్థంతిలోపరి ॥ ౧౪౫॥ గంధోద
తైస్సమాపూర్యవికిరేత్పరితోక్షతాః । తతోదభైః కింఠిస్తీర్యప్రీత్యు
ణ్యాహవారిభిః ॥ ౧౪౬॥ శోషణాదివిధాయాత్రగంగాద్యా స్పృశిత్సర్వ

యేత్ | అల్లింగాభి ర్మహామంత్రై రభిమంత్యాగ్రతజ్జలమ్ || ౧౪౭ ||
 గాధాభిర్వక్ష్యమాణాభిస్తమిసంప్రాథకయేన్దురుః | భగవన్సుంహకీకా
 మ్ శరణాగత వత్సల || ౧౪౮ || అస్మిన్నహనికర్తవ్యా జలక్రీడాత్వ
 యావిభో | శుద్ధయేనర్వలోకానాం దేవానాం ప్రీతయేపిచ || ౧౪౯ ||
 యాత్రాతదథాంతతవా మదన్గ్రహకామ్యయా | ఇతిప్రణవ్యవి
 జ్ఞాన్య దేవమఘ్నాదిభిర్వజేత్ || ౧౫౦ || వాద్యవేదేషుఘష్టేషు దేవీ
 దేవనంచదేశికః | అల్లింగా ద్వారణంనూక్తం జపంస్తత్రావ గాపా

→* మృగయోత్సవః. *←

యేత్ || ౧౫౧ || నీరాజనాంతమభ్యచ్యక్ యథావిధిచతుర్ముఖ | ఉత్థా
 ప్యయానమారోష్యనినయేన్తంబపాంతరమ్ || ౧౫౨ || తద్రాత్రాసమలం
 కృత్య సమారోష్యతురంగమం | గ్రామసీమ పరికమ్య నయేదుద్యా
 నమంటపమ్ || ౧౫౩ || అభ్యచ్యక్ వివిధైర్భోగై ర్మయేధామ యథా

→* రథోత్సవః. *←

పుగమ్ | సనమేషిచసేబ్రహ్మ స్మగ్రహంపుత్ర్యాహువారిభిః || ౧౫౪ || సం
 చక్రిష్య పక్ష్యమాణేన వర్తనా వాహనంచరేత్ | బ్రహ్మణంతస్య
 శిఖరే ధనేశం సమహేశ్వరమ్ || ౧౫౫ || తలేద్విలియ్యతవాహ్య చోప
 కంఠీచతుర్ముఖ | వాసు దేవంసమభ్యచ్యక్ తక్షకప్రథమేతత || ౧౫౬ ||
 మహాపీఠేతు గరుడం మధ్యపీఠే శృణుష్వహ | ఇంద్రాదిక్ ప్రథమేపీఠే
 కుముదాదీస్సమర్చయేత్ || ౧౫౭ || చక్రేవాయం రథేబ్రహ్మ నైవినతే
 యంసమచయేత్ | హవిర్నివేద్యైంద్రాదిభ్యో బలింవత్సారభోక్త
 మమ్ || ౧౫౮ || ఆరోష్యదేసంకుక్షిత పిఠీపర్యటనంగురుః | అవరోష్య
 రథాద్దేవం నినయేన్తంబపాంతరమ్ || ౧౫౯ || యత్సమీపే స్తినద్యాది
 తత్రాదేశికసత్తమః | రాత్ర్యుత్తరాధేదేవస్య మృగయా దిపసేగు
 రుః || ౧౬౦ || తిథికజేరం సమాసాద్య గాధామేతా ముదీయేత్ | కీర్త

❁ తీర్థోత్సవం. ❁

యాత్రాత్వయాకార్యా శ్వశిషభాభేసురోత్తమ ॥౧౬౧॥ తత్రప్రతిస.
రారంభం త్వమనుజ్ఞాతుమహానీ । ఇతివిజ్ఞాప్యతీర్థార్థం కృతాప్రతి
సరంతదా ॥౧౬౨॥ అభ్యర్చ్య స్థండిలేవేద్యా మధివాగ్మ యథావిధి
ఉత్సవాసంతరంప్రాత రుత్థాప్య కమలాసన ॥౧౬౩॥ సమయోత్సవభే
రస్యప్రాశయ్య విధిపూర్వకమ్ । మంత్రాసనాది నవభిః కలశైరభిషేచ
యేత్ ॥౧౬౪॥ కుర్యాన్నద్వాదితీర్థానాం దాహన స్నానసంతతిః ।
పుణ్యాహవారిభిగప్రీక్ష్య గంగాదిసరితోగురుః ॥ ౧౬౫ ॥ ఆవాహ్యభ్య
ర్చ్య విధివ త్కూచేనైవతదంబుభిః । కల్యాణ కౌతుకంప్రీక్ష్య త
తఉత్సవసన్నిధౌ ॥౧౬౬॥ తీర్థ భేరంసమాదాయ శిర సాధారయన్విధే ।
నద్యాదితీర్థ మాసాధ్య చక్రమంత్రమనుస్తరణ ॥౧౬౭॥ నిమజ్జనే
వతద్బింబం త్రివారంమజ్జయేత్సుధిః । తదాసర్వేనిమజ్జేయు లిఃప్సవో
వాముముక్షవః ॥౧౬౮॥ తదానీ మేవబింబానాం స్వస్యకౌతుకబంధనమ్ ।
విముచ్యతజ్జలేక్షిప్త్వా నినయేన్మంబపాంతరమ్ ॥ ౧౬౯ ॥ అభ్యర్చ్య
రాత్ర్యంపూర్వస్యాం దేవమాస్థానమంటపే । సన్నివేశ్యచతుర్వక్త్ర

* ❦ అనగోపాణమ్. ❦ *

ప్రవేశేద్యాగమంటపమ్ ||౧౭౦|| అభ్యవ్యస్తాపితానుగంభానాదా
య గునుసత్తమః । దేవస్య పురతోభూమా ధాన్యపీతే నివేశయేత్ ||
ఉత్సవాంతోచితంకుర్యాత్సప్తపసంతద్యథావిధి । అంతేకుంభాంబుభిస్స
రై వాః కూచైఃస్నేచనమాచరేత్ ||౧౭౧|| ఏక బేరేమూలనింబే తీక్షణ
బేరేపరత్రచేత్ । నివేదనాంతంకృత్వాఫ ప్రవేశేద్యాగమంతపమ్ ||౧౭౩||
హుతావాయుథావిధితత శ్శాంతిచాలామంసమాచరేత్ । ప్రియశ్చిత్రా
ర్థమాజ్యేన పంచోపనిషదాగురుః ||౧౭౪|| తతఃపూణా హుతిహు
తావ విస్మజేచ్ఛహుతాశనాన్ । తోరణాది స్థితాదైవా సుద్వాస్య విధి

పూర్వకమ్ || ౧౭౫ || యానమారోఽయదేవేశం ధ్వజస్తంభం సమాశ్రయత్ || తత్రపక్షిం ప్ర మభ్యచ్యత్ మహాన్నం వినివేదయేత్ || ౧౭౬ || ప్రదక్షింపరిక్రవ్య సంహారక్రమమాశ్రయత్ | కుంభేఽభ్యజన్త మావాహ్య మూలబేరేనియోజయేత్ || ౧౭౭ || సన్నిధా పుత్రనాభాఽస్య ధ్వజంతపవరోపయేత్ | ఉద్వాస్యతత్రచేంద్రాదీ నుర-ర్యాదీన్ధి ప్రదక్షిణమ్ || ౧౭౮ || తత్రాప్యవాహితాన్దేవాన్బల్బర్థం చతురానన | ఉద్వాస్యమందిరంసత్వా యానాత్తమవరోఽయచ || ౧౭౯ || ఉత్సవాదీన్జేరాణిప్రాపయేద్గర్భామందిరమ్ | అభ్యచ్య తానిసర్వాణి జపేదష్టాక్షరం మనుమ్ || ౧౮౦ || తతః ఉద్వాస్యతచ్ఛక్తిమూలబేరేగురూత్తమః | అభ్యచ్య చయథాన్యాయం సత్వాస్తుత్వావిశేషతః || ౧౮౧ || ప్రదక్షిణంపరి

→→* పుష్పయాగవిధిః. *←←

క్రమ్య స్వవికేతనమాశ్రయేత్ | ఉత్తరేహనితీర్థాఽస్య సాయాహ్నాగర్భామందిరే || ౧౮౨ || ధ్రువ బేరంసమభ్యచ్యప్రాగ్గర్భా యేత్పరమేష్వరమ్ | భగవన్సుండరీ కాక్ష శరణాగతవత్సల || ౧౮౩ || ధ్వజార్ధాంకురమారభ్య ఉత్సవానభ్యధాంతిమమ్ | యన్తయా నుష్టితంకర్త తవసు పీతయేవిభో || ౧౮౪ || తథాన్యైస్తదనుజ్ఞాతైఃజేశితైశ్చాపియత్యుతమ్ | సాధతైశ్చతథాన్యైశ్చ వివిధైఃపరిచారకైః || ౧౮౫ || తత్తత్సంపూరణార్థంచ న్యూనాధిక్యోపశాంతయే | త్వమద్వావసరేయష్టంచతుష్టాసస్తైతంవిభో || ౧౮౬ || ప్రసృతమనుజానీహి మదనుగ్రహకావ్యయా | ఇతివిజ్ఞాప్యచావాహ్య గురురుత్సవకౌతుకే || ౧౮౭ || సంపూజ్యయానమా రోఽయ నినయేన్మంటపాంతరమ్ | న్యసేద్వారాణితత్పారి మధ్యేమంటపమబ్జజ || ౧౮౮ || తన్తద్భదేశం శుచిభిఃపుష్పిస్తంపూరయేదపి | చతురశ్రం యథాకృత్వాగోషయేనానులేపయేత్ || ౧౮౯ || దర్పణోదరవత్ప్రత్యా తత్రచక్రాబ్జమండలమ్ | శోభాంతం పూరయిత్వాథ ప్రోక్ష్యపుణ్యహవారిభిః || ౧౯౦ || న్యసేద్భద్రాసనంతత్ర దేవంతత్తనివే

శ్యవ । పుష్పయాగం తతఃకుర్యాత్తత్ప్రకార మిహాశ్మణు ॥ ౧౯౧ ॥
 కణికాకాబిందుపుబ్రిహ్మ నివస్యసేద్వాదశాక్షదాత్ । విష్ణవేద్యాదేమ
 తా స్తత్ర గోవిందాంతాయథాక్రమమ్ ॥ ౧౯౨ ॥ కణికాయాంవాసుదే
 వం ద్వాదశాక్షరవిద్యయా । తతశ్శృంగాంతమావాహ్యా పూర్వోక్తేనై
 వవర్తనా ॥ ౧౯౩ ॥ అఘ్నాది భూషణాంతైశ్చ నవభీ రుపచర్యచ ।
 అచయేత్రాణికామధ్యే వాసుదేవంచతుర్ముఖ ॥ ౧౯౪ ॥ వంచవజ్రైః
 శ్చకుసుమై స్తన్త్రంతంపూర్వముద్ధరేత్ । ఫలంభవతుమేళుషైః స్త్రీమ
 ఇత్యవసానికమ్ ॥ ౧౯౫ ॥ అచయేద్భృదయాద్యంగం భూషణాన్యన్యసం
 తరమ్ । చక్రావీన్యన్యథాభ్యర్చ్య కేసరాదిమహూర్వసత్ ॥ ౧౯౬ ॥ శం
 ఖానసానంకుసుమై స్తత్తన్త్రంత్రైర్వథాక్రమమ్ । తతఃపురుషసూక్తస్య
 ఋగ్విష్ణోడశభి స్తథా ॥ ౧౯౭ ॥ నారాయణానువాకైశ్చ విష్ణుసూక్తైశ్చ
 పద్మజ ! పంచోపనిషదైర్నంత్రైః దేవపాదారవిందయోః ॥ ౧౯౮ ॥
 పుష్పైర్మమోంతంపుష్పాణి విన్యసేద్దేహోత్తమః । ధూపదీపారతోద
 త్వా నీరాజ్యాధమహాహవిః ॥ ౧౯౯ ॥ నివేద్యతలైః వాగ్నేయ్యాం ప్ర
 తిష్ఠాప్య హుతాశసమ్ । సమిచ్చరుభి రాజ్యేన పూర్ణాహుత్యవ సా
 నికమ్ ॥ ౨౦౦ ॥ హుత్వాచాగ్నిం సముద్యాప్య మండలస్థ మరగివ
 రమ్ । కౌతుకం యానమారోహ్య ప్రథమావరణంసయేత్ ॥ ౨౦౧ ॥
 సేవార్థమాగతాస్సర్వా స్తంతుంస్వసదసంప్రతి । నియుజ్యమన్త్రపంసీత్వా
 నైవేద్యాంతంసమచయేత్ ॥ ౨౦౨ ॥ మందిరాంత ర్భవంతీత్వా నివం
 మూలే నియోజయేత్ । ప్రణమ్యాజ్ఞానతథతి విజ్ఞాప్య తదనుజ్ఞయా ॥
 ౨౦౩ ॥ స్వధామప్రవిశేత్పశ్చాద్గురుగిహ్రాణ మనోరథః । యజమా
 నశ్చవిత్రాంత్రైస్తోషయిత్వా యథాతథమ్ ॥ ఛత్రచామరవాద్యాద్యైరా
 రోహ్యశిబికాదికమ్ । పరివాలై స్సహగృహం గురుంసీత్వా తతోప్రసేత్ ॥

❦ పవిత్రారోపణవిధిః ❦

సంతత్సరోపచారాణాన్యరాధిక్యోపశాంతయే । చాతురాశ్రమ ధ

మాణాం తద్వద్దోషాపను త్తయే || ౨౦౬ || శ్వేష్టాచిమచతుర్మాస్సుప
 విశ్రాంత్యనమాచరేత్ | శుక్లపక్షేథ ద్వాదశ్యాం పౌర్ణమాస్యానుధా
 పివా || ౨౦౭ || శ్రవణేహస్తనక్షత్రే) పవిత్రారోపణంమతమ్ | కౌశే
 యతంతూనథవా కార్పాసేయాస్సమాహరేత్ || ౨౦౮ || ముద్గచూర్ణా
 యుతైర్బక్ష్యన్తాశయేచ్ఛుద్ధవారిభిః | శోషయిత్వాతపేతంతూర్తిగ్ను
 ణ్యకృత్యాన్మనః || ౨౦౯ || త్రిగుణీకృత్య గోత్రాయాం శంకూద్వాస్థా
 పయేద్గురుః | స్థాప్యాయామానుసారేణపవిత్రాశ్చైవకల్పయేత్ || ౨౧౦ ||
 తంతూభీష్టవింశద్భిజ్జఘన్యంపరికీర్తితమ్ | అస్తోత్తరశతై స్సూత్రై
 ర్మధ్యమంపరికీర్తితమ్ || ౨౧౧ || తతోధిక్షై స్తథానూత్రైరుత్తమంక
 మలాసన | మూలభేరాదిభేరాణాంద్వాత్రింశద్భిరుత్తమం || ౨౧౨ ||
 కుంభమద్దలమద్దానాంతావద్ద్రింశద్భిరన్వితమ్ | నేమిబాహ్వపవిత్రాధో
 గ్రంథయస్సుప్తృశ్చతుశ్చతమ్ || ౨౧౩ || బింబానాంమనుజానాంవానాశీమా
 నప్రకల్పయేత్ | గ్రంథ్యాహ్వయపవిత్రంతూచ్యన్తానంపరికల్పయేత్ ||
 అలంకారపవిత్రంతూ జంఘామానం చతుర్ముఖ | మర్కాదాఖ్య పవి
 త్రాణి జానుమానానికల్పయేత్ || ౨౧౪ || కిరీటాదిపవిత్రాణిబహుగ్రం
 థియుతానిచ | దేవస్యసహజేపీతేపీతమానప్రకల్పయేత్ || ౨౧౫ || ప్ర
 భాపవిత్రంకుర్వీత తచ్చానంకమలాసన || ప్రతిమానాంతుసర్వాసాంద్వా
 త్రింశద్ద్రింశసంయుతమ్ || ౨౧౬ || పాత్రాశాంసుక్రిష్ణవాదీనాం మే
 ఘలానాంచ తాదృశమ్ | హస్తమానాయతంవహ్నిస్తావద్ద్రింశసమ
 స్త్రితమ్ || ౨౧౭ || ధూపదీపాదిపాత్రాణాం స్వచ్ఛందంగ్రంథికల్పనమ్ |
 ద్వాదశ్యాంగుళమానానిధూపాదీనాంచతుర్ముఖ || ౨౧౮ || చండాదిచరి
 వారాణాంబహుగ్రంథిసమన్వితమ్ | హస్తమానం పవిత్రంస్యాత్తోర
 ణానాంచ పద్మజ || ౨౧౯ || నిమామయైవం పవిత్రాణి సుపుష్పై మ్
 ల్లికాదిభిః | ఆపూర్వరచయేద్ద్రింశ్చిక్ చందనేనానులేపయేత్ || ౨౨౦ ||
 పవిత్రారోపణాదినాత్సప్తమేపంచమేహని | తృతీయేహనిసహ్యోవా కా

రయేదంకు రార్పణమ్ || ౨౨౨ || ఉపోషితో గురుబ్రహ్మమూర్తిః పైగణ
భణమంకిరమ్ | ప్రవిశ్య దేవమభ్యవ్యసా గాధా మేనామదీరయేత్ || ౨౨౩ ||
న్యూనాతిరేక శాంత్యర్థం పవిత్రా రోహణం పరమ్ | అర్చనంభగపస్పర్శ
దురితో త్పారణక్షమమ్ || ౨౨౪ || సమృదాంచాపి సర్వాసాముత్పాదక
మనుత్తమమ్ | క్రియతే తదవిఘ్నన యథాస్యా తగర్త చోచితమ్ ||
తదనుజ్ఞాపయామి త్వామనుజానీహిక మణతల్ | ఇతివిజ్ఞాప్య దేవేశంసి
ఏక బేరవిషయే. ❀❀❀

నయేన్ద్రంబపాంతరమ్ || ౨౨౬ || ఏక బేరవిధానం చేత్రియమాణక్రియం
శృణు | మూల బేరం సమభ్యవ్యసానాంతం విధిపూర్వకమ్ || ౨౨౭ || కృ
త్వాప్రతిసరంతస్య ప్రవిశేన్ద్రంబపాంతరమ్ | బహు బేరేతుకల్యాణ
కౌతుకకౌతుకంచరేత్ || ౨౨౮ || మన్తపాంతరమానీయబద్ధకౌతుకమబ్జ
జ | సంస్కార్యవిధివ ద్వేవం ద్వాగలోరణమర్చయేత్ || ౨౨౯ || స్థండిలే
భవవిత్రాణి పాగిగుద గ్వానివేశయేత్ | పుణ్యాహవానిభిః పూర్త్య శో
షణాదిసమాచరేత్ || ౨౩౦ || గన్ధద్రవైస్సహృదయిత్యా వికేరేతుక
సుమాన్యపి | నవేశవాససాచ్ఛాద్యవక్రముద్గాంప్రదర్శయేత్ || ౨౩౧ ||
అస్త్రమంత్రేణ సంపూజ్యమన్తపం తంతుధిగక్రమాత్ | విశాసం దిశమా
రభ్య చాస్త్రేణ వరివేష్టయేత్ || ౨౩౨ || సుదర్శనం మన్తవాహైర్బుధ్బాహా
పద్మమతగిపరమ్ | ద్వాగేష్యపి గదాశంఖం ధ్యాత్వాష్టాసువిశాసవపి ||
మామోదనేన భూతేభ్యోబలిం దత్వా యథావిధి | వతయి త్వాన చక్రా
బ్జం దేవంతత్రనివేశయేత్ || ౨౩౩ || అభ్యవ్యసాచనివేద్యాభ స్థండిలేస
లక్షణాః | కుంభాన్నవచవిన్యస్య మహోత్సవవిధానతః || ౨౩౪ || సు
దర్శనంచకరకే సమావాహ్యసమర్చయేత్ | అగ్నాసమిచ్చరుఘైర్మైత్త్రై
త్వాసంపాతమాహరేత్ || ౨౩౬ || సేచయి త్వా పవిత్రాణి పవిత్రా
రోహణంచరేత్ | ఏక బేరేపురామూల బేరేన్యత్రయదశృణు || ౨౩౭ || క
ల్యాణకౌతుక పూర్వం కుంభేష్యభతుమండలె | తతస్తుధునివ బేరేపి ప

విత్తావరోపణంమతమ్ ॥౨౩౮॥ తథాసర్వాసు చాగ్చసు సంవవజ్ఞైః
 క్షృతంతుభిః । పాప్రసాదమపిసంవేష్ట్యకాగరేణ నిశాంసయేత్ ॥౨౩౯॥
 సరేద్యుస్సాన్మప్యదేవేశంవత్కయేదబ్జమండలమ్ । ద్వారాదియజనంకృ
 త్వా దేవంతత్కాబ్జమండలె ॥౨౪౦॥ వినివేశ్యయథాపూర్వం కుంభా
 నామర్చనంమతమ్ । సమిదాద్యైఃపాయసాన్వైస్త్రిలలాజఘృతాదిభిః॥
 అష్టోత్తరశతంహుత్వాపవిత్రైర్బ్రహ్మణ్డలమ్ । భూషయిత్వా తతఃకుం
 భ కుండశోరణభూషణం ॥౨౪౧॥ పాత్రాణాంచతథాకృత్వా స్రవిశే
 ధ్గర్భమందిరమ్ । తత్రదేవంమండయిత్వాత్రతస్థానామతఃపరమ్ ॥౨౪౨॥
 శ్రియాదీరాంచతవసు చండాదీనాంయథాక్రమమ్ । బలిపీఠాం తమారో
 హ్యచేపంవిష్టిత్వమంత్రశః ॥౨౪౩॥ మూలమందిరమాసాద్య దేవమభ్య
 చ్యక్ష దేశికః । మనుష్యాథాన్నిసర్వాణిదేవపాదారవిందయోః॥౨౪౪॥
 పుష్పవద్విశ్వసేద్బ్రహ్మస్త్వేవంసప్తసుపంవసు । త్రిమసవ్యోధవాకృ
 త్వా పూజాకాలేదినేదినే ॥౨౪౫॥ పవిత్రారోహణదినే పవిత్రాణీయ
 థాపురమ్ । ఆరోహ్యతంసమభ్యచ్యక్ష స్నాపయేతుకంభపుష్కరైః॥
 ౨౪౬॥ అగ్నివిశ్మజ్యదేవేశ మచయిత్వా యథాక్రమమ్ । న్యూనాతి
 రేకశాంత్యర్థ మిమాంసాధామదీరయేత్ ॥౨౪౭॥ భగవత్ దేవదేవేశ
 శంఖచక్ర గదాధరా । సంవత్సరోప చారాణాం పూరణార్థంకృ
 తన్మయా ॥౨౪౮॥ ఆరాధనంగ్రహణత్వం భక్తానాంహితకావ్యయా ।
 సాహంస్వతంత్రఃకించి చ్చకరోమివిహితంహితమ్ ॥ ౨౪౯॥ కింతుత్వ
 త్స్యేగ్రితంసర్వంకరోమివవశస్సవ్యమ్ । తస్మింతవ్యమశేషేణక్రియా
 లోపాద్యనుష్ఠితమ్ ॥ ౨౫౦॥ ఇతివిజ్ఞాన్యతదను దేశికస్తదనుజ్ఞయా ।
 స్వస్మైపవిత్రంపురతోయత్యాదీనాంతతఃపరమ్ ॥౨౫౧॥ దత్వాతాని
 పవిత్రాణీయాసమారోహ్యతంవిధుం । ధామసర్వంపరిక్రమ్యమందిరాం
 తర్భువంసయేత్ ॥౨౫౨॥ ప్రత్యహందేవదేవస్య పవిత్రారోహణావధి
 సాయాహ్నాఉత్సవంకుర్యత్సర్వమంగళసంయుతమ్ ॥౨౫౩॥ జపేయు

వైదికావేదా న్నవిత్కార్య మహూత్సవే । వైశాఖాషాఢకార్తిక్య

→* తీర్థోత్సవః. *←

మాఘమాసేషుసర్వసు ॥ ౨౫౫ ॥ అరుణోదయవేళాయాం కుర్యాత్తీ

→* వసంతోత్సవః. *←

థోత్సవంహరేః । ప్రైత్రవైశాఖ మాసేవా వసంతాభ్యమహూత్సవః॥

౨౫౬॥ యద్వాగ్నీష్టఋతౌకుగ్యాత్పుష్యేద్యానజలాశయే । మన్తపే

దేవఘోషాయ శైత్యసౌరభ్యనస్తుభిః ॥౨౫౭॥ ఉపచర్య యథాపూర్వం

మందిరాంతభుజం నయేత్ । చైత్రీవైశాఖమాసేవా పౌర్ణిమా

→* కల్వారోత్సవః. *←

స్యాంగురూప్తమః॥ కల్వార కుసుమైగికుర్యాన్మంజులం సుమనోహరమ్

కల్వారకుసుమైదేవంమండయిత్వా యథావిధి ॥ ౨౫౮ ॥ తైరేవకుసు

మైహుత్వా దేవస్యోత్సవమాచరేత్ । మాఘమాసేపౌర్ణిమాస్యాం

→* దమనోత్సవః. *←

కల్వారకుసుమైర్యథా ॥ తథాద మనికాభిశ్చ మండనం హూమమేవచ ।

కృత్వోత్సవంప్రకుర్వీత రాజరాష్ట్రాభి వృద్ధయే ॥౨౫౯॥ శ్రావణే పౌ

→* హంసయజనమ్. *←

ర్ణమాస్యాంచ వేదారంభణమాచరేత్ । ఇష్ట్యత దాహయగ్రీవం సా

యంకుర్యాన్మహూత్సవమ్ ॥౨౬౦॥ ఉపోష్యపివసేత్స్మిన్మరైద్యగిహ

→* దీపావళిః. *←

రణంమతమ్ । బ్రహ్మన్నాశ్వయుజేమాసి కృష్ణపత్యకలే స్తిథౌ ॥౨౬౩॥

అరుణేందూదయకుర్యాన్తైలేనాభ్యంజనంహరేః । తస్మిన్మాసి సిలేషు

→* మహానవమి. *←

త్యై నవమ్యంతంది నేదినే ॥౨౬౪॥ లక్ష్మ్యైదేవస్య యజనంసర్వ సంప

త్పరీదంపృణామ్ । అంకురా నర్పయిత్వాదౌ స్థండితేధాన్యసిమితే॥

౨౬౫॥ నవకుంభాన్సుకరకాన్ధాన్సప్యమధ్యే శీరియంయజేత్ । ప్రతిష్ఠాపత్ర

దస్యత్ర శ్రియ మేవహతాశనై ॥ ౨౬౬ ॥ వామానాదీనివాద్యాని పృత్య
హంపూజయెద్దురుః । నవమేహ నిసాయాహ్నా వామామనిర్వృత్యదేశి
కః ॥ ౨౬౭ ॥ దశమ్యామశ్వమగోఽప్య పావయెచ్చశమితరుమ్ । శరా
సనాద్యాయుధాని తత్రనిక్షిప్య దేశికః ॥ ౨౬౮ ॥ పుణ్యాహ వారిభిః
ప్రొక్ష్య దేవపాశ్వేనివేశయేత్ ! అనుజ్ఞాప్యతతోదేవం ప్రాగాదిషు
యథాక్రమమ్ ॥ ౨౬౯ ॥ విస్ఫుజ్యబాణానంతేతు శమీవృక్షేనిపాతయేత్ ।
తతశ్శమీపల్లవైస్తైదేవమభ్యర్చ్యదేశికః ॥ ౨౭౦ ॥ తత్పల్లవంస్వయం
ప్రత్యాదద్యాన్భక్తజనంప్రతి । మంటపేదేవమభ్యర్చ్య మందిరాంత

❧❧❧ దీపాత్సవః. ❧❧❧

ఘటపంసయేత్ ॥ కృత్తికాయాంచకార్తికేసాయాహ్నా దీపమంగళమ్ ।
సంసృజ్య గామాపత్యాగ్నిం దీపాంస్తస్తా త్వమానయేత్ ॥ సాయం
కాతేవృషేలగ్నా దీపారాధనమాచరేత్ । దీపాంత్యైవ మహాదీపా
న్విపయేదగ్నితృప్తయై ॥ ౨౭౩ ॥ నివేష్యపృథుకాలాజాన్ దేవాయోత్స

❧❧❧ వివాహాత్సవః. ❧❧❧

పమాచరేత్ । ఫల్గునేమాసిఫల్గున్యం తైషసంక్రమణేధవా ॥ ౨౭౪ ॥
వసువివాహంకుగ్వీత భక్తిముక్తిప్రదంప్రణామ్ । సంక్రమానంతరదినే

❧❧❧ ద్యుగయా. ❧❧❧

త్రైమేస్యాన్ద్యుగయోత్సవః ॥ ౨౭౫ ॥ మార్గశీర్షమాదిమాసానా మధిపాః

❧❧❧ మాసేశారాధనమ్. ❧❧❧

కేశనాచయః । మాసప్రేక్షాదా తథాయద్వామాసేశారాధనంచరేత్ ॥

❧❧❧ పంచపర్వాది. ❧❧❧

౨౭౬ ॥ ఏకాదశ్యాః పౌర్ణమాస్యాం దిశేసంక్రమణేపిచ । పంచప
ర్వోత్సవాట్రప్తా స్సర్వదోషోపశాంతిదః ॥ ౨౭౭ ॥ శ్రావణాదిత్రిమా

❧❧❧ ఆగ్రేణమ్. ❧❧❧

సేషా శుక్లపక్షేనమాచరేత్ । ఆగ్రేణముత్సవంబ్రహ్మణ యానమారో

పృథంహరిమ్ ॥ ౨౭౨ ॥ కేదారదేశమాసాద్య ప్రోక్ష్యపుణ్యాహ వా
 రిభిః । సులక్షేలవసంకృత్వా శూష్ఠా గారంసమానయేత్ ॥ ౨౭౩ ॥
 పలాలంతుబహిర్నిత్యా ధాన్యరాశింపకల్పయేత్ । తత్రశ్రియంసమా
 వాహ్యాయథాయోగ్యంసమర్పయేత్ ॥ ౨౭౪ ॥ తతస్తండులమానీయ
 దేవా గారంసవేషయేత్ । కృత్వాగుడాన్నం విధివద్దేవాయ వినివేద
 యేత్ ॥ ౨౭౫ ॥ హుత్వాదద్యాద్విజాతిభ్యో గృష్ణీయాచ్చ స్వయంగు
 రుః । పుష్కేమాసి తథాపుష్కే దేవమభ్యర్చ్యదేశికః ॥ ౨౭౬ ॥

ప్రవృత్తవః.

ప్రవేదేనం సమాశోఽప్యన ద్యా వాభిత్సవంచరేత్ । ఆషాఢేషుక్ల పక్షస్య

✻ శయనోత్థానమ్. ✻

ద్వాదశ్యామజ్జమండలె || ౨౩ || ఆరాధ్యనానుదేవంతం శయనే వేది
కోపరి । శాయయేచ్ఛయథాన్యాయం దేవీభ్యాంసహవావినా || ౨౪ ||
దేవస్యయావదుత్థానం చాతురాశ్రమిణానరాః । వ్రతనిత్య మనుష్ఠీ
యుశ్శయనేదేవమచామేత్ || ౨౫ || ద్వాదశ్యాంకృత్తికాశుద్ధే ఉత్తి
స్థాపిత్యమంత్రతః । ఉత్థాప్యతం హరింభక్త్యా మండలాచాన మాచ
రేత్ || ౨౬ || హుత్వాహవిర్నివేద్యాథ గ్రామేకుర్యాన్త హోత్రసమ

❖ ❖ ❖ ఏకాదశీ ద్వాదశి. ❖ ❖ ❖

అరుణోదయవిధాయాం కుర్వాన్తే ౨కాదశీవ్రతమ్ ॥ ౨౮౭ ॥ ఉపోమై ౯
కాదశీంశుద్ధాంద్వాదశ్యాం పారణంచరేత్ । ద్వాదశ్యాముపవాసేతు
త్రయోదశ్యాంహిపారణమ్ ॥ ౨౮౮ ॥ శ్రావణే బహుళేపక్షే రోహి

❁ ❁ శ్రీకృష్ణజయంతి. ❁ ❁

కాం చంద్రదళకానె । హృదురాసీ త్వయంకృష్ణస్తదాదేవం సమ

❁ ❁ ❁ శ్రీరామనవమీ. ❁ ❁ ❁

చదయేత్ ||౨౯|| చైత్రేమాసినవమ్యాంతుశుక్ల పక్షేరఘూర్ధహః | బ
 ధూవకరగ్రైలక్ష్మీ తదా తస్యార్చనం మతమ్ ||౩౦|| వై శాఖేతు

శ్రీసృసింహజయంతి. *~*

సితేపతే చతుర్దశ్యాం సృకేశరీ । ప్రదోషకాలే సంజజ్ఞై సంధ్యా
యాంతం సమచయేత్ ॥ ౨౯౧ ॥ సర్వాస్వపిజయంతి యశేద్దేవ
ముపాసితః । యాగాంతే పారణం కుర్యాన్మృత్యైక నిరతోజనః ।
బుభుక్షాణాం సకామానాం ప్రభాతే పారణం మతిమ్ ॥ ౨౯౨ ॥

ఉపరాగః. *~*

నిమజ్జ మేషముద్రాదా గ్రహణేచంద్రసూర్యయోః । స్నానం వా పృ
కుర్వీత యథాహంకమలాసన ॥ ౨౯౩ ॥ చాపసంక్రమమారభ్య తైష

ధనుర్దాసారాధనమ్, *~*

సంక్రమణావధి । అరుణోదయవేశాయాం ప్రత్యహం మాంస మర్చ
యేత్ ॥ ౨౯౪ ॥ ముగ్ధాన్నం జుహుయాదగ్నౌ తద్దేవచ నివేదనమ్ ।

శ్రీపీకాదశి ధనుర్దాసభౌ. *~*

తన్తాసశుద్ధైకాదశ్యాముషకభ్యవ్యకమాంవిధే ॥ ౨౯౫ ॥ ఉత్తరంద్వార
మానీ యకవాటోద్ధాటనంచరేత్ । సేవంతేతత్రయేమర్త్యాస్తేషాం
నాస్తీచునజః ॥ ౨౯౬ ॥ తన్తాసేచ తథార్ద్రాయా మభిషిక్తం చతు

అర్దా, *~*

ముఖ । దృష్ట్వా నీరాజనేకాలే చునజః స్ననవిద్యతే ॥ ౨౯౭ ॥ మాఘ

శివరాత్రిః. *~*

మాసే కృష్ణపతే చతుర్దశ్యాం పహానిశి । చతుస్థానాచానంకుర్యా

ప్రాయశ్చిత్తవిధిః. *~*

భిషేకపురస్సరమ్ ॥ ౨౯౮ ॥ ప్రాయశ్చిత్తవిధిం వక్ష్యే తచ్ఛ్రావ్య
యథావిధి । విచ్చిన్నపూజనేచిష్టే భూగుప్తేపతి తేభవా ॥ ౨౯౯ ॥ దూషి
తేనక్షవాతాద్వైస్సప్తౌష్టేవాకుణ్డిగోళకైః । పంచసంసార రహి

సంప్రాప్తేన, *~*

తై ర్వేదవిక్రయకారకైః ॥ ౩౦౦ ॥ తైవైరైవీహానమైర్వద్వా ప్రణిలో

మానులముజైః । అశాచిభిర్వాపిష్టై రోగిభిరోదనేకృతే ॥ ౩౦౦ ॥
 స్వేదనేవలనేయద్వాజననే మరణేపిచ । శ్వస్య గాలభరస్య శేవత్త్వికా
 దిసముద్భవే ॥ ౩౦౧ ॥ అచయిత్వాంకురం పూర్వంకుర్యాద్వేద్యధివా
 సనమ్ । కుంభేష్వావాహ్య చాభ్యవ్యవ హుత్వాతత్వాని విన్యసేత్ ॥
 శుభముహూతే సంహృక్య యథావిధి నమచయేత్ । శాస్త్రాంతర

→* శాస్త్రాంతర ప్రతిష్ఠాయామ్, *

ప్రతిష్ఠాయాం పూజాభంగోభవేద్యది ॥ ౩౦౪ ॥ శాంతింహుత్వా య
 థాపూర్వం సంహృక్త్వైవసమర్చయేత్ । అజ్ఞాతజాలచందాభహారై

→* అస్పృశ్యస్మశ్చై, *

ర్వాచ్యషటైరపి ॥ ౩౦౫ ॥ దీప్తితై రద్వితై స్త్రీధి స్సర్వాతస్మై తుల్యము

→* పరివారార్చనభంగే, *

చ్యతే । పరివారార్చనభంగే స్సపరాన్యుద్ధిగుచ్యతే ॥ ౩౦౬ ॥ మహాన
 సాదిస్తానేషు శ్వస్య గాలాదిదర్శనైః పుణ్యాహ నాదిః పౌర్ణమ్యశుద్ధి

→* అగ్నాశాంతే, *

ర్భవతిషడ్వజ ॥ ౩౦౭ ॥ అగ్నాశాంతేమధిత్వాగ్నిం శాంతి హుత్వా య
 థాపురమ్ । అష్టో త్తరకరంజూం మంత్రజాప స్మశుమకాభ ॥ ౩౦౮ ॥

క్రమికేశాదిసంస్కృప్తైః స్పృశ్యపృష్టైః హుతాశనః । మోమోవ్యా

→* త్రిదశాదిప్రతిష్ఠాయాం, *

హృతిభిర్భక్తార్షప్రావింశతి సంఖ్యయా ॥ ౩౦౯ ॥ త్రిదశాది ప్రతిష్ఠా
 యాం పూజాలోహోనరూషణమ్ । దీపధూపాగ్నివిర్వాణే దక్షిణంశ్రీ

→* పూజాలోహే-గృహార్చాయాం పూజాభంగే, *

వణం స్పృశేత్ ॥ ౩౧౦ ॥ పూజాభంగేగృహార్చాయా భంగకాల హ
 వీంషిచ । నివేద్యహరయేవిపాగ్నోజయేతకమలాసన ॥ ౩౧౧ ॥ పా

→* ఆతపస్వర్యై, *

ర్వాసార్చనభంగేషు పునఃస్సంహృక్తాం మతమ్ । చిందానా మాతప

❧❧❧ అగ్నిదాహే, ❧❧❧

.స్వశేఽశుద్ధ్యథాఽం స్నపనం మతమ్ || ౩౦౨ || ధామాదీనా మగ్నిదాహే శాంతిం సుత్వా యథా పురమ్ | నిమాయప్రోక్షణం కుర్యాదభంగే శాంతిమాచరేత్ || ౩౦౩ || ఛత్రచామరవాద్యానాం దాహే శాంతిర్యథా పురమ్ | నిమాయ పూర్వవతః మేఘా పూర్వ సంబంధనజీతమ్ || వస్త్రదాహే పరిత్యజ్య శాంతి హోమం సమాచరేత్ | స్నపనం ధారణే విష్ణోః కారయేచ్ఛాంత్యవంతరమ్ || ౩౦౪ || అగ్నిదాహేతు సర్వత్ర

❧❧❧ నిత్యాదియాగపద్యే తంత్రానుష్ఠానమ్ ❧❧❧

నైవ మేవ చతుర్ముఖ | నిత్యం నైమిత్తికం కామ్యం త్రివిధం కర్తవ్యమ్ || ౩౦౫ || తే సాంతు యాగపద్యే చేతనముఖతంత్రేణ కారయేత్ | ప్రవృత్తే

❧❧❧ స్నపనే బింబపతనె, ❧❧❧

స్నపనే తత్ర పతితే కాతు కేఘవి | అవస్థాప్య తతస్సాన్య శాంతి హో

❧❧❧ ఉత్సవస్థలనె, ❧❧❧

మంసమాచరేత్ | స్థాలిత్యేయమ్యుత్సవస్య శాంతి హోమం సమాచరేత్ || వినా నిర్యోజనం నైవ ధ్వజపూర్వమహోసనః | కుర్యాద్భేచ్ఛాంతిరస్త్రేఽప్యాచ్యేత్ ధ్వజస్య నిఘ్నయే || ౩౦౬ || ధ్వజాంతరం సద్యపివ సముల్లాసయథా పురమ్ | ఉత్సవం కారయేచ్ఛేషం శాంతి హోమ పురస్స

❧❧❧ కుంభానీనష్టే. ❧❧❧

రమ్ || ౩౦౭ || కుంభమండలమండగ్ని పాలికాతోరణాదిషు | నష్టేషు శుష్కపుష్టేషు హతేషు పతితేషు చ || ౩౦౮ || పునరన్యధ్యథా పూర్వం కృత్వా శాంతిం సమాచరేత్ | ఉత్సవే గ్రామతైథి త్యే దేవస్య స్నపనం చరేత్ || ౩౦౯ || ముసూర్తాక్రమే శాంతిః ప్రతిష్ఠోత్సవకర్తవ్య | స్థా

❧❧❧ ఉత్సవాది స్థాలిత్యే. ❧❧❧

లిత్యేయేన కేనాపి బలిదానోత్సవాదిషు || ౩౧౦ || అతిక్రాంతం పురాకృ

→* అధికారివిఘ్నః. *

త్వాతతాగ్రలేకార్యమాచరేత్ | అధికారిమవిఘ్నః చేత్ దేశికాదిమహా

→* బింబే వాతాదిమష్టే. *

రణాత్ || ౩౨౪ || ద్విజైరనై స్తతఃకర్త దేశికానుజ్ఞాయాచరేత్ | వా
తాదైర్గుత్సవేదుష్టేస్సాపయేద్యాగమందిరే | తత్త్వన్యాసంవిదాహా

→* బింబేపతితే. *

మస్సాస్పృశ్యతోత్సవమాచరేత్ | తదైవపతితేబింబే నవిశేషో స్తికన్యసః ||

→* బింబదాహః. *

పూర్వవద్బింబదాహేపి శాంతిహామంసమాచరేత్ | బింబేహోరాది

→* బింబేనష్టే. *

విర్నష్టే శక్తికర్మాఘాతాత్ || ౩౨౬ || సమారోప్యాయబింబే నశే
షముత్సవమాచరేత్ | శాంతిహామశ్చ కర్తవ్యః యథావత్కమలా

→* తేతోత్సవభంగే. *

సస || ౩౨౭ || హుశ్చే త్తీర్థయాత్రాయాః పురుషుత్సవమాచరేత్ | తీర్థ

→* అవరోహణకాలః. *

యాత్రాదినామాధ్వంసుర్యాత్పంచదినావధి || ౩౨౮ || ధ్వజావరోహణం

→* పుష్పయాగభంగే. *

బ్రహ్మ స్వరతశ్శాంతిమాచరేత్ | పుష్పయాగోయనిశి శాంతయే పు
ష్టయేషివా || ౩౩౦ || పుష్పయాగస్యహుశ్చే దుత్తమ స్తుపనంచరేత్ |

→* తంత్రేకాతుకమ్. *

కర్తృణాంయోగపద్యానాం కాతుకం తంత్రతత్సరేత్ || ౩౩౧ || అనా

చార్యపతిస్థాయాం పునస్థాపనమాచరేత్ | సర్వతే కథితం బ్రహ్మ

స్పందరాత్రాయథావిధి || ౩౩౨ || దేవేభ్యశ్చ ఋషిభ్యశ్చ శాస్త్రమేత

త్ప్రపంచయ | శాస్త్రే కానేనయేయమాయజంతిచతురానస || ౩౩౩ ||

మయ్యేకతేషామావాసస్కృత్వా తాంపతతామపి | నాస్తికాయన దాత

వ్యం నాభక్తాయకదాచన || ౩౩౪ || నదేయంజ్ఞానహీనాయ ఇత్యాదిశ్య
 జగత్ప్రభుః | వశ్యతోమేపురోవిపా) స్తతై శ్రీవాంత్వరధీయత || ౩౩౫ ||
 ఇదంపవిత్రంపాపఘ్నం పంచరాత్రాహ్వయంమహత్ | యుష్మాకంపు
 చ్చతామవ్యక్యపయాహముపాదిశమ్ || ౩౩౬ || సాధకోటి ప్రమాణం
 హి శాస్త్రంతత్పంచరాత్రకమ్ | కాలేస్యేకన భగవానాహ లోకానాం
 హితకామ్యయా || ౩౩౭ || సహస్రీత్రయసంఖ్యాతం షడుత్తర శతాన్వి
 తమ్ | శాస్త్రంబ్రహ్మసదేశాఖ్యం సంహితాసుసుపూజితమ్ || ౩౩౮ ||
 అనేనసకలంసాధ్యం నాసాధ్యంవిద్యతేక్వచిత్ | అనుక్తం గ్రాహ్యమ
 న్యేభ్య అన్యతై శ్రీన్నియోజయేత్ || ౩౩౯ || అభ్యస్యసంహితామేనాం
 శుభంపాప్సియథయోగినః | అభ్యస్త సర్వశ్రీతయస్త పసా విజితేంద్రి
 యాః || ౩౪౦ || ఆరాధయధ్వందేవేశం సహిసర్వస్వదాహరిః | పృచ్ఛ
 తోమునిశార్దూలా నృహస్పతిముఖాన్సన్వయమ్ || ౩౪౧ || పాశ్వరు
 ద్రస్సన్వయంజ్యేష్ఠః ప్రాహేషీదనుకంపయా || ... || ౩౪౧౪ ||

ఇతి శ్రీపాంచరాత్రే విష్ణుతిలకే బ్రహ్మసదేశే

అష్టమోధ్యాయ స్సమాప్తః.

శ్రీవిష్ణుతిలకాఖ్యాసంహితా సమూహార్థా.

శ్రీ కృష్ణార్పణమస్తు.